

РІЧНИЙ ЗВІТ

2020

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ
КОМІТЕТ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Розпорядженням
Антимонопольного
комітету України
від 11.03.2021 № 7-рп

**ЗВІТ АНТИМОНОПОЛЬНОГО
КОМІТЕТУ УКРАЇНИ ЗА 2020 РІК**

СТАН КОНКУРЕНЦІЇ В УКРАЇНІ

12

Макроекономічний огляд	12
Сфера енергетики та комунальних послуг	
Ринки електричної енергії	16
Ринки нафти, нафтопродуктів та газу	24
Ринки житлово-комунальних послуг	36
Сфера послуг	
Ринки транспорту	42
Ринки зв'язку та телекомунікацій	50
Ринки адміністративних та загальних послуг	54
Ринки фінансових послуг	60
Сфера товарів	
Ринки фармацевтики	64
Ринки агропромислового комплексу	72
Ринки оптової та роздрібної реалізації товарів	78

СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ

86

Законопроектна та нормотворча діяльність	86
Взаємодія з громадськістю	90

ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

94

Аналіз кількісних показників діяльності Комітету	94
Контроль за концентраціями та узгодженими діями	102
Контроль порушень у сфері недобросовісної конкуренції	118
Моніторинг і контроль державної допомоги	128
Діяльність АМКУ як органу оскарження у сфері публічних закупівель	136
Антиконкурентні узгоджені дії	148

ЗМІЦЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ

158

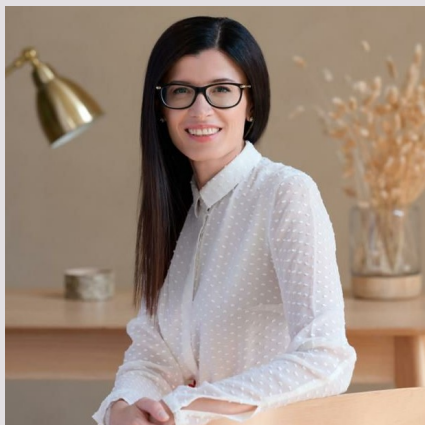
Кадрове, фінансове та наукове забезпечення	158
Міжнародна діяльність	172

ПРІОРИТЕТИ 2021

ЗМІСТ

СКЛАД КОМІТЕТУ

ПІЦАНСЬКА ОЛЬГА СТАНІСЛАВІВНА

ГОЛОВА АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ
УКРАЇНИ — державна уповноважена

Розвиток конкуренції безпосередньо впливає на стан економіки держави, а отже - на благополуччя кожного громадянина. Тому роль Антимонопольного комітету у процвітанні України неможливо переоцінити.

Важливим підсумком нашої роботи є річний звіт про діяльність Комітету у 2020 році, лаконічний та зрозумілий для кожного.

Цього року ми, як завжди, забезпечували виконання завдань Комітету відкрито та з позитивним результатом.

Було визначено пріоритетні напрямки діяльності Комітету на рік, якими стали ринки паливно-енергетичного комплексу, транспорту та банківських послуг.

В рамках виконання пріоритетів Комітетом протягом року приймалися рішення про порушення законодавства про захист економічної конкуренції із застосуванням штрафних санкцій. Найзначнішими були справи щодо:

- дій групи ДТЕК у торговій зоні «острів Бурштинської ТЕС»;
- дій облгазів, які входять до складу Групи РГК;
- змови на торгах за участю ТОВ «Інтерпайп Україна»;
- голландського аукціону з продажу ТРЦ «Республіка»;
- закриття АТ «Укрзалізниця» малодіяльних станцій.

Непередбачуваним викликом 2020 року стала пандемія COVID-19 та карантинні обмеження, що вплинули на всі сфери життя та конкурентне середовище в країні.

В таких умовах Комітет активно відстоював принципи добросовісної конкуренції на ринках, найбільш вразливих в умовах пандемії. Ними виявилися ринки оптової та роздрібною реалізації продуктів харчування, засобів індивідуального захисту та протизастудних засобів.

Нами здійснювався щоденний моніторинг цін та наявності товарів в торгових мережах та аптеках в кожному регіоні країни. Це дозволило невідкладно вживати заходи із адвокатування та «м'якого правозастосування», ефективність яких було підтверджено за результатами року. Не залишилися без уваги також неправдиві написи на етикетках ліків та антисептиків.

У 2020 році Комітетом було проведено значну роботу щодо реформування територіальних відділень, підготовки до інтеграції в міжнародні інституції та підвищення заробітних плат.

Вперше ми отримали нагороду Ukrainian Rail Award 2020.

Так триматимемо далі!

ПЕРША ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛОВИ АМКУ - ДЕРЖАВНА УПОВНОВАЖЕНА

МУЗИЧЕНКО Ольга Валеріївна

ЗАСТУПНИЦІ ГОЛОВИ АМКУ - ДЕРЖАВНІ УПОВНОВАЖЕНІ

БУРОМЕНСЬКА
Наталія Любомирівна

ЧЕРЕДНІЧЕНКО
Дар'я Петрівна

ДЕРЖАВНІ УПОВНОВАЖЕНІ

КОПАЙГОРА
Ірина Іванівна

ГОРОБЕЦЬ
Богдан Вадимович

НЕЧИТАЙЛО
Ольга Михайлівна

ПРОЦИШЕН
Марія Вікторівна

ТИЩИК
Сергій Миколайович

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

Державний орган із спеціальним статусом

МЕТА

Забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері державних закупівель

ЗАВДАННЯ

- Контроль дотримання законодавства про захист економічної конкуренції
- Контроль за концентраціями, узгодженими діями суб'єктів господарювання
- Захист конкуренції при регулюванні цін на товари, що виробляються суб'єктами природних монополій
- Методичне забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції
- Сприяння розвитку добросовісної конкуренції
- Орган оскарження у сфері публічних закупівель
- Орган з питань державної допомоги

ПРИНЦИПИ

- Законність
- Гласність
- Захист конкуренції на засадах рівності фізичних та юридичних осіб перед законом та пріоритету прав споживачів

ЗАКОНОДАВСТВО

- Конституція України, Закони України:
- Про Антимонопольний комітет України
- Про захист економічної конкуренції
- Про захист від недобросовісної конкуренції
- Про публічні закупівлі
- Про державну допомогу суб'єктам господарювання

ПІДРОЗДІЛИ ТА ВІДДІЛЕННЯ

Керівник апарату Комітету

НЕЧАЙ
Микола Іванович

Департаменти:

- досліджень і розслідувань ринків виробничої сфери, фармацевтики та рітейлу
- досліджень і розслідувань ринків ПЕК та ЖКГ
- досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери
- розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренції
- моніторингу і контролю державної допомоги
- з питань оскаржень рішень у сфері публічних закупівель
- організаційної роботи
- юридичний

Управління:

- конкурентної та регіональної політики
- економічного аналізу
- європейської інтеграції, міжнародного співробітництва та комунікацій
- персоналом
- розслідувань недобросовісної конкуренції
- фінансового планування, бухгалтерського обліку та звітності

Головні спеціалісти:

- з питань запобігання та виявлення корупції
- з питань внутрішнього аудиту
- з режимно-секретної роботи

6 міжобласних територіальних відділень

(Західне, Південне, Південно-західне,
Південно-східне, Північне, Східне)

Нормотворчість

Реформа конкурентного законодавства

Доопрацьовано законопроект 2730 із залученням європейських та американських експертів, народного депутата Л. Буймістер. Законопроект направлено народному депутату.

Метою проекту є посилення повноважень АМКУ та наближення українського законодавства про конкуренцію до *acquis communautaire* ЄС.

Коротко про запропоновані зміни:

- уточнення наявних та додавання нових термінів;
- розширення процесуальних прав учасників концентрацій, зосередження на українських ринках;
- законодавче закріплення пріоритетів діяльності, фокусування на пріоритетних справах для ефективного розподілу ресурсів;
- проведення перевірок, врегулювання порядку їх проведення, запровадження нових інструментів розслідування;
- запровадження врегулювання у справах (*settlement*) для зменшення навантаження на судові органи та запровадження принципу остаточності рішення (*Res judicata*);
- запровадження звільнення від відповідальності (*leniency*) для

учасників антиконкурентних узгоджених дій;

- вдосконалення порядку відшкодування шкоди;
- запровадження солідарної відповідальності учасників групи компаній — єдиного суб'єкта господарювання. Якщо сплата штрафу неможлива внаслідок дій засновників відповідача — обов'язок з оплати штрафу несуть солідарно такі засновники, правонаступники відповідача;
- забезпечення фінансової незалежності Комітету відповідно до меморандуму з МВФ;
- уточнення складу та правомочності колегіальних органів щодо можливості очолювати постійно діючу адміністративну колегію будь-яким державним уповноваженим з її складу.

Державна допомога (ДД)

Вжито заходів щодо вдосконалення необхідної нормативно-правової бази у сфері ДД. Результатом такої роботи є розробка критеріїв ДД та направлення на затвердження до Уряду:

- для тимчасових заходів на підтримку економіки в умовах коронавірусної хвороби COVID-19;
- у сфері охорони навколишнього природнього середовища;
- у вугільній галузі.

Реагування на проблематику, обумовлену COVID-19

Ринки фармацевтики

Здійснено щоденний моніторинг цін на противірусні лікарські засоби та засоби індивідуального захисту, який полягав у повсякденній фіксації їх наявності та рівня цін в аптечних закладах по всіх регіонах України (охоплено 75 аптечних закладів).

Зібрано інформацію від регуляторів (МОЗ, Держлікслужба), митних органів, консалтингової компанії ТОВ «Моріон», учасників відповідних ринків із метою здійснення аналізу їх цінової поведінки на всіх рівнях реалізації (виробник, оптовик, аптека).

Надано понад 400 рекомендацій, розпочато розгляд 3 справ, схвалено 2 звіти за результатами досліджень.

Захист від недобросовісної конкуренції

Проведено моніторинг у сфері реклами лікарських засобів, медичних послуг, зокрема, пов'язаної з лікуванням та/або профілактикою гострої респіраторної хвороби COVID-19.

За результатами моніторингу прийнято рішення у 3 справах про порушення, надано рекомендації 25 виробникам лікарських засобів та 7 телерадіоорганізаціям.

Виявлено численні випадки поширення окремими виробниками засобів

антисептичного та дезінфекційного призначення, неповної та неточної інформації про споживчі властивості зазначеної продукції у її маркуванні, надано рекомендації 7 виробникам антисептичних засобів.

Правозастосування

Енергетика

Рішенням від 15.12.2020 № 780-р визнано вчинення порушення у вигляді зловживання монопольним становищем Групою ДТЕК в особі АТ «ДТЕК Західенерго» і ТОВ «Д.трейдинг» у липні – жовтні 2019 року на ринку комерційного продажу електричної енергії та балансування в години мінімального та максимального навантаження в торговій зоні «Острів Бурштинської ТЕС». Штраф становив понад 275 млн грн. Наслідком таких дій було підвищення цін на електричну енергію для населення та бізнесу.

Рішенням від 24.12.2020 № 810-р визнано вчинення порушення у вигляді зловживання монопольним становищем Групою РГК в особі 18 операторів газорозподільчих мереж із листопада 2016 року по липень 2018 року у вигляді висування, для участі суб'єктів господарювання у публічних закупівлях, побутових лічильників газу, необґрунтованих додаткових вимог щодо обов'язкової наявності протоколу випробування з позитивними висновками за РМ 081/39.434-2014. Штраф становив понад 381 млн грн.

Транспорт

Рішенням від 06.08.2020 № 470-р визнано вчинення порушення у вигляді зловживання монопольним становищем АТ «Укрзалізниця» з 2018 року по 31 березня 2020 року на ринку перевезення вантажів залізничним транспортом у межах території України. Штраф становив понад 18 млн грн.

Фармацевтика

Рішенням від 03.11.2020 № 680-р визнано вчинення порушення у вигляді антиконкурентних узгоджених дій компанії «Ново Нордіск А/С», компанії «Ново Нордіск Хелс Кеа АГ», групи Медфарком, групи БадМ, ТОВ «Аптека «3І», ПрАТ «Ганза», ТОВ «Медфарм» з 2011 – 2017 років на ринку лікарських засобів виробництва групи Ново Нордіск. Штраф становив понад 188 млн грн.

Зв'язок

Рішенням від 14.12.2020 № 779-р визнано вчинення порушення у вигляді зловживання монопольним становищем ТОВ «ЗЕОНБУД» з вересня 2011 року по грудень 2019 року на загальнодержавному ринку телекомунікаційних послуг із розповсюдження в цифровому форматі (стандарт DVB-T2 (MPEG-4)) телевізійних програм загальнонаціональних телерадіоорганізацій. Штраф становив понад 25 млн грн.

Недобросовісна конкуренція

Рішеннями від 10.11.2020 № 688-691-р та від 10.12.2020 771-776-р

визнано вчинення порушення у вигляді поширення на упаковках виготовленої продукції інформації, що вводить в оману, 10 компаніями – виробниками масла солодковершкового та сиру твердого. Штраф становив понад 142 млн грн. Варто наголосити, що в деяких випадках вміст немолочних жирів сягав 90 –100%.

Адвокатування

Енергетика

Рекомендаціями від 02.07.2020 № 29-рк рекомендовано НКРЕКП забезпечити своєчасне оприлюднення результатів моніторингу функціонування ринку електричної енергії та його сегментів.

Рекомендаціями від 27.03.2020 № 10-рк Міністерству енергетики та захисту довкілля й Міжвідомчій комісії з надання статусу захищеного споживача було рекомендовано здійснити ряд заходів із метою недопущення відключення критично важливих об'єктів від енергопостачання.

Рекомендаціями від 28.08.2020 № 36-рк рекомендовано 37 збутовим компаніям своєчасно інформувати побутових споживачів про зміну цін на природний газ та встановлення цін на рівні, що існував би за умов значної конкуренції.

Рекомендаціями від 03.12.2020 № 58-рк рекомендовано постачальникам природного газу утриматись від антиконкурентних дій при зміні побутовими

споживачами постачальника природного газу.

На виконання рекомендацій органів Комітету сума здійснених нарахувань на послуги із централізованого опалення та постачання гарячої води зменшена майже на 700 млн грн.

Транспорт

Рекомендаціями від 26.03.2020 № 9-рк, від 28.05.2020 № 26-рк, від 08.10.2020 № 40-рк рекомендовано АТ «Укрзалізниця» врегулювати питання особливих умов при перевезенні вантажів та забезпечити права контрагентів на вільний вибір окремих послуг та інші умови договорів.

Рекомендаціями від 20.08.2020 № 35-рк рекомендовано Мінінфраструктури привести власні НПА, які стосуються питань надання послуг із лоцманського проведення, до вимог законодавства у частині недопущення дискримінації суб'єктів господарювання за формою власності.

Рекомендаціями від 24.09.2020 № 38-рк рекомендовано ДП «АМПУ» утриматись від перешкоджання суб'єктам у здійсненні на законних підставах, навантажувально-розвантажувальних робіт із використанням причальної інфраструктури.

Зв'язок

Рекомендаціями від 26.03.2020 № 8-рк рекомендовано ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна» і ТОВ «лайфселл» утриматись від підвищення

вартості тарифних планів, закриття соціальних, дешевих, мінімальних тарифних планів, автоматичного (примусового) переведення абонентів на дорожчий тарифний план, погіршення якості надання послуг.

Фармацевтика

Рекомендаціями від 31.03.2020 № 14-рк рекомендовано виробникам, імпортерам та аптечним мережам утриматись від дій, які призведуть до зростання цін імпортованих товарів і товарів вітчизняного виробництва (у частині впливу на ціну імпортованої складової у виробництві) у темпах, що випереджають зростання курсу іноземної валюти.

Закупівлі

Рекомендаціями від 31.03.2020 № 13-рк рекомендовано МЕРТ вдосконалити порядок визначення в тендерній документації вимог до учасників процедур закупівель за кодами класифікації ДК: послуги їдальень, кейтерингові послуги, продукти харчування різні.

Основні показники

Економічні (млрд грн):

бюджет — 0,25;
економічний ефект — 4,63;
штрафів накладено — 1,63;
штрафів та пені сплачено — 2,86.

Кількісні (од.):

- порушень припинено — 1 624;
- повідомлень щодо ДД — 407;
- скарг щодо закупівель — 12 675.

МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД

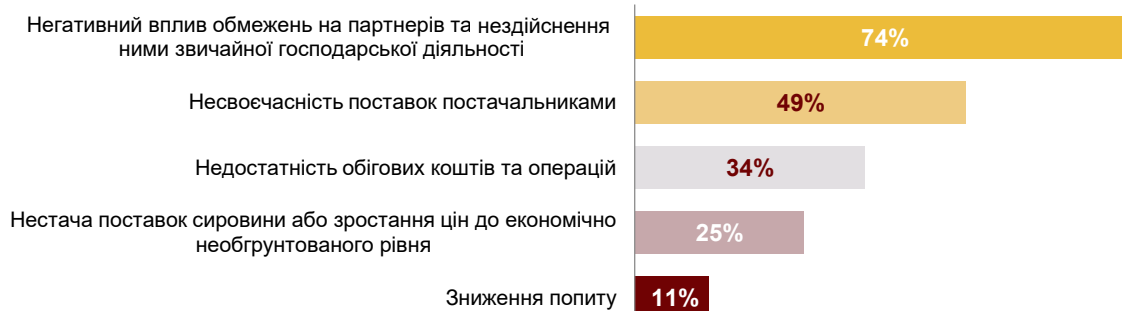

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ COVID-19

У 2020 році головним фактором, що впливав на зміну економічних процесів в Україні та в світі, було поширення пандемії COVID-19. Постановою КМУ від 11.03.2020 № 211 з 17.03.2020 було запроваджено жорсткий карантин в цілому по країні, яким передбачалися санітарно-епідеміологічні заходи (перевірка температури, скасування масових заходів, закриття навчальних та культурно-розважальних закладів); обмеження виїзду за кордон, в'їзду до України та пересування всередині країни; посилено роль державного управління в надзвичайних умовах; встановлено обмеження трудової діяльності; введено нові дистанційні форми праці та освіти. Постановою КМУ від 20.05.2020 № 392 з 22.05.2020 було запроваджено адаптивний карантин, що передбачав пом'якшення певних карантинних заходів в окремих регіонах чи сферах.

Наслідком даної ситуації стало сповільнення економічного розвитку України та появи нових проблем у веденні бізнесу при здійсненні операційної діяльності.

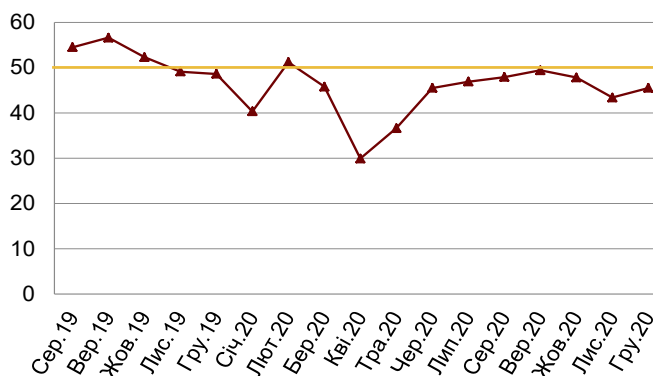
Основні проблеми бізнесу під час пандемії COVID-19

Джерело: за результатами опитування Федерації роботодавців України

Згідно з результатами опитування підприємств, яке проводить щомісячно Національний банк України, індекс очікувань ділової активності (ІОДА) протягом 2020 року знаходився нижче рівноважних значень, оскільки бізнес песимістично оцінював результати своєї економічної діяльності на тлі запровадження протиепідеміологічних обмежень. Із червня настрої щодо обсягів нових замовлень, товарів для продажу та послуг поліпшилися, що свідчило про поступову активізацію бізнесу. Проте із жовтня бізнес погіршив свої оцінки на тлі зростання захворюваності та більш обережної поведінки споживачів. В кінці року настрої залишалися песимістичними.

Індекс очікувань ділової активності

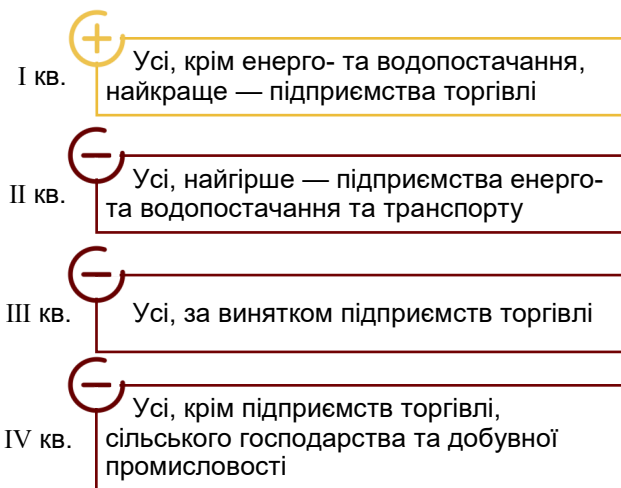
Джерело: НБУ, значення Індексу коливається від 0 до 100, де рівень 50 — відсутність змін з попереднім місяцем.

За даними опитування, яке проводив НБУ до введення карантинних заходів, прогнози щодо розвитку власних підприємств бізнес оцінював на високому рівні, а основними чинниками, що стримують розвиток, були недостатній попит та брак кваліфікованих працівників. Проте, вже у II кварталі 2020 року оцінки суттєво погіршилися, стрімко зросла потреба в позикових коштах через брак власних обігових коштів. У IV кварталі, на думку бізнесу, розвиток підприємств стримували занадто високі ціни на сировину та матеріали.

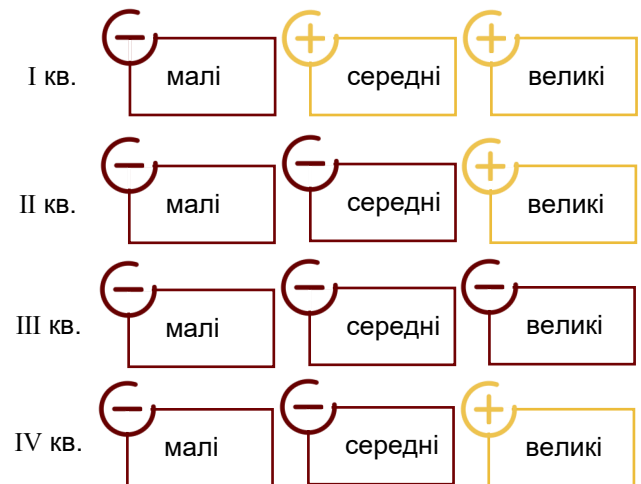
Крім цього, протягом всього 2020 року рівень залишків готової продукції залишався нижчим, ніж нормальний; відбувалося збільшення ресурсів власних виробничих потужностей, а поточний фінансово-економічний стан погіршився у II кварталі 2020 року та залишався поганим до кінця року. Найбільше постраждали малі та середні підприємства, а також підприємства енерго- та водопостачання.

Оцінка фінансово-економічного стану підприємств протягом 2020 року

за видом економічної діяльності

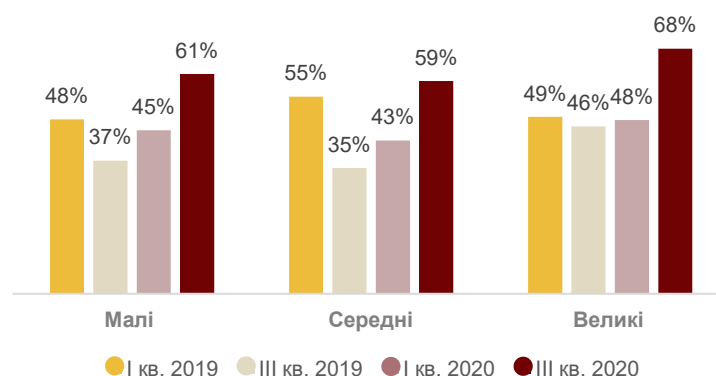
за розміром

Джерело: НБУ

Результати опитування керівників промислових підприємств Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій ([Щоквартальна оцінка ділового клімату](#)) також підкреслюють, що оцінка ситуації у грудні 2020 року залежала від розміру підприємств: очікування великого та середнього бізнесу покращилися, у той час, як малий бізнес продовжував погіршувати прогнози. Крім цього, у рейтингу перешкод зростанню виробництва високий рівень конкуренції займав третє місце (після низького попиту на продукцію та браку обігових коштів).

Визначення високого конкурентного тиску як перешкоди зростанню виробництва

Джерело: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

Отже, у 2020 році підприємства всіх галузей зіткнулися з проблемами, що спричинила пандемія COVID-19. Впровадження карантинних заходів найбільше вплинуло на транспортну та туристичну галузі, а також на інші послуги, такі як спорт, розваги, мистецтво тощо. Внаслідок скорочення попиту на світовому ринку, негативні наслідки відчули металургія та машинобудування. Водночас менш вразливими були такі галузі як фармацевтика, хімічна промисловість та харчова промисловість, враховуючи зростання попиту на їх продукцію.

Також негативні чинники пандемії найбільше вплинули на малі та середні підприємства, що в майбутньому вплине на їх конкурентоспроможність з великими підприємствами. Тож, у 2021 році ті підприємства, що змогли швидше трансформуватися та провести процеси цифровізації будуть більш конкурентоспроможними у 2021 році.

ПОЗИЦІЯ УКРАЇНИ В РЕЙТИНГУ «ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ» («DOING BUSINESS»)

Рейтинг «Doing Business», який щорічно складають експерти Світового банку, оцінює простоту здійснення підприємницької діяльності, зокрема через визначення легкості започаткування власного бізнесу та його подальшого розвитку в межах економічної системи.

Протягом останніх п'яти років в Україні спостерігається покращення умов ведення бізнесу, зокрема у 2020 році **Україна займала 64 місце** зі 190 (рейтинговий бал у 2020 році становить 70,2 зі 100 можливих, в той час як у 2016 році був 64,2).

Показники, що найбільше покращилися з 2016 року

Серед позитивних змін є спрощення процесу отримання дозволів на будівництво, спрощення умов підключення до електромереж, а також посилення захисту міноритарних інвесторів. Також Україна покращила доступ до кредитної інформації шляхом створення державного кредитного реєстру в Нацбанку. Однак Україна втратила позиції за показниками оподаткування, забезпечення виконання контрактів та реєстрації бізнесу.

Однак варто зауважити, що згідно зі [звітом Мінекономіки](#) щодо виконання у 2020 році Плану дій щодо підвищення позиції України в рейтингу Світового банку «Ведення бізнесу» у 2020 році було прийнято закон, яким внесено зміни до Податкового кодексу, а також закон «Про національну інфраструктуру геопросторових даних», що матимуть вплив на такі показники як «Реєстрація підприємств» та «Реєстрація власності». Також у першому читанні вже прийнято законопроекти «Про акціонерні товариства» та «Про медіацію». Крім цього, КМУ, профільними міністерствами та регуляторами у 2019 — 2020 роках розроблено та прийнято ряд НПА, які теж матимуть безпосередній вплив на ведення підприємницької діяльності в Україні у 2021 році.

ПОЗИЦІЯ УКРАЇНИ В РЕЙТИНГУ ЕКОНОМІЧНИХ СВОБОД

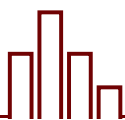
В **рейтингу економічних свобод**, який складає організація Heritage Foundation, Україна у 2021 році піднялася на сім позицій і зайняла 127 місце.

Загальний показник економічної свободи України становить 56,2 бала зі 100 можливих, і країна входить до категорії «переважно невольна». Індекс економічної свободи складається з 12 показників, розбитих на чотири категорії: «ефективність права», «регуляторна ефективність», «діяльність влади» і «відкритість ринків».

Найбільш низькі оцінки для України зафіксовані в категоріях «відкритість ринків» та «ефективність права» по показниках: фінансова свобода (30 балів), інвестиційна свобода (35 балів) і судова ефективність (41,1 бала). Найбільш високі в категорії «діяльність влади» - податковий тягар (88,7 бала) і фінансове здоров'я (87,7 бала).

Стосовно відкритості ринків автори зазначають, що напруженість у відносинах із Росією продовжує знижувати більш динамічні інвестиційні потоки, а державні підприємства спотворюють економіку.

ОЦІНКА РОЗВИТКУ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) оцінює 6 ключових якостей перехідних економік для забезпечення сталої ринкової економіки: конкурентоспроможність, ефективне управління, екологічність, інклюзивність, стійкість та інтегрованість. У 2020 році, у порівнянні з 2016 роком, Україна підвищила свої оцінки стосовно п'яти якостей з шести.

Зокрема, в розрізі конкурентоспроможності експерти відзначають такі позитивні зміни, як відкриття ринку землі та проведення реформи приватизації державних підприємств.

Оцінка ЄБРР шести якостей для забезпечення сталої ринкової економіки України

РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

01.10.2020, за даними Фонду Держмайна, в Україні зареєстровано 3185 державних підприємств (ДП), що на 10% менше, ніж у 2018 році.

За даними ОЕСР та Світового банку, в Україні щонайменше 19 ринків функціонують із хоча б одним ДП (станом на 2018 рік). За даними Мінекономіки питома вага виручки від реалізації продукції суб'єктів господарювання державного сектору за 9 місяців 2020 року становила 10%, зокрема в галузі постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 43,6%, транспорт та інфраструктура – понад 30%.

У той же час, кількість комунальних підприємств (КП) зростає. Так, станом на 01.01.2021 зареєстровано 14174 КП, що на 22% більше, ніж у 2018 році.

Отже, у 2021 році конкурентне середовище на ринках, де присутня значна кількість ДП та КП потребуватиме уваги для сприяння рівним умовам здійснення господарської діяльності незалежно від форми власності.

РОЛЬ АМКУ В РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ

Цілі:

- розвиток конкурентного середовища та рівні умови для здійснення господарської діяльності;
- усунення будь-яких перешкод для розвитку конкуренції;
- мінімізація адміністративних бар'єрів вступу на ринки та зменшення адміністративного тиску;
- сприяння розвитку конкуренції на ринках, де є ознаки або присутня монополізація.

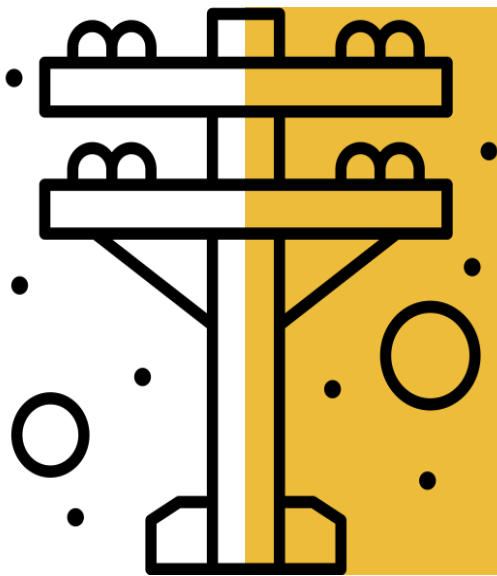
Адвокатування:

- надання рекомендацій та пропозицій регуляторам, органам влади;
- ініціативність у внесенні змін до чинної нормативно-правової бази;
- погодження проєктів НПА та інших рішень органів влади та місцевого самоврядування, які можуть мати вплив на конкуренцію;
- проведення комунікаційних заходів.

Правозастосування:

- виявлення та припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- застосування санкцій до порушників.

РИНКИ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Реформа енергетичного сектору залишається ключовим фактором стимулювання стійкого економічного зростання України.

Приєднавшись до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, Україна взяла на себе зобов'язання застосовувати правила Третього Енергопакета ЄС.

Закон України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон), прийнятий 13 квітня 2017 року, став основним фундаментом для подальшого реформування ринку електричної енергії.

Основні документи, що регулюють весь ринок електричної енергії:

- Правила ринку;
- Правила роздрібного ринку електричної енергії;
- Правила ринку «На добу наперед» і внутрішньодобового ринку;
- Кодекс системи передачі;
- Кодекс системи розподілу;
- Кодекс комерційного обліку електричної енергії.

Після запровадження з 01.07.2019 нової лібералізованої моделі ринку електричної енергії приділялась увага дотриманню його учасниками принципу добросовісної конкуренції.

Відповідно до постанови НКРЕКП від 27.06.2019 № 1307 було погоджено визначені оператором системи передачі дві відокремлені зони на ринку електричної енергії в межах України: торгова зона «Острів Бурштинської ТЕС» та торгова зона «ОЕС Україна».

Торгова зона «Острів Бурштинської ТЕС» - включає в себе Закарпатську, частину Львівської та Івано-Франківської областей. Ця територія працює в ізолюваному режимі відносно іншої частини ОЕС і в паралельному режимі у складі енергетичних систем континентальної Європи ENTSO-E, що дозволяє здійснювати через торгову зону «Острів Бурштинської ТЕС» імпоротно-експортні операції.

ОЕС України – територія України (крім зони «Острова Бурштинської ТЕС»), з'єднана міждержавними перетинами з РФ, Білоруссю, Молдовою, Польщею. У торговій зоні ОЕС України фізично можуть здійснювати продаж усі виробники, крім тих, чий потужності розташовані в зоні «Острів Бурштинської ТЕС», та трейдери.

Карта розподілу торгових зон на ринку електричної енергії

Оптовий ринок електричної енергії

На оптовому ринку електроенергії купівля-продаж електроенергії здійснюється на чотирьох організованих сегментах ринку:

ринок двосторонніх договорів (РДД) – на цьому сегменті учасники мають право вільно обирати контрагентів за двосторонніми договорами, укласти ці договори в довільній формі та на умовах, що визначаються за домовленістю сторін. При цьому п. 6 ч. 2 ст. 66 Закону передбачено, що виробники електричної енергії – державні підприємства, а також господарські товариства, частка держави у статутному капіталі яких становить 50% та більше, здійснюють продаж електричної енергії за двосторонніми договорами на електронних аукціонах;

ринок «на добу наперед» та внутрішньодобовий ринок» (РДН/ВДР) – ціни купівлі-продажу електричної енергії на РДН визначаються для кожного розрахункового періоду оператором ринку за принципом граничного ціноутворення на основі балансу сукупного попиту на електричну енергію та її сукупної пропозиції, а на ВДР – за принципом ціноутворення «за заявленою (пропонованою) ціною» відповідно до правил ринку «на добу

наперед» та внутрішньодобового ринку. Водночас Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), встановлює для виробників граничну нижню межу обов'язкового продажу електричної енергії на РДН.

Ринок «на добу наперед», відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», є індикатором ринку для операцій з купівлі-продажу електричної енергії на інших сегментах ринку. За результатами торгів, відповідно до Правил РНД та ВДР, оприлюднюються ціна та обсяги купівлі-продажу електричної енергії для кожного розрахункового періоду та інші показники, що можуть використовуватись як орієнтир (індикатор) для укладення правочинів щодо купівлі-продажу електричної енергії на ринку електричної енергії, у тому числі для укладення двосторонніх договорів;

балансуючий ринок (БР) – на цьому сегменті ринку оператор системи передачі здійснює купівлю та продаж електричної енергії для балансування обсягів попиту та пропозиції електричної енергії у межах поточної доби та з метою врегулювання небалансів електричної енергії сторін, відповідальних за баланс.

Ринок допоміжних послуг (РДП) – на РДП оператор системи передачі купує на ринкових та прозорих засадах допоміжні послуги для забезпечення надійної роботи об'єднаної енергетичної системи України та належної якості електричної енергії. Проте зазначений ринок повноцінно не функціонував протягом 2020 року.

Учасниками ринку електричної енергії є: виробники електричної енергії, ДП «Гарантований покупець», електропостачальники, трейдери, оператор системи передачі, ДП «Оператор ринку», оператори системи розподілу, постачальники.

Усього виробників, що мають ліцензію на виробництво, близько 1 000, разом із тим 5 із них (ДП «НАЕК «Енергоатом», Група ДТЕК, ПАТ «Центренерго», ПАТ «Донбасенерго» та ПрАТ «Укргідроенерго») виробляють та реалізують понад 80% усієї електроенергії.

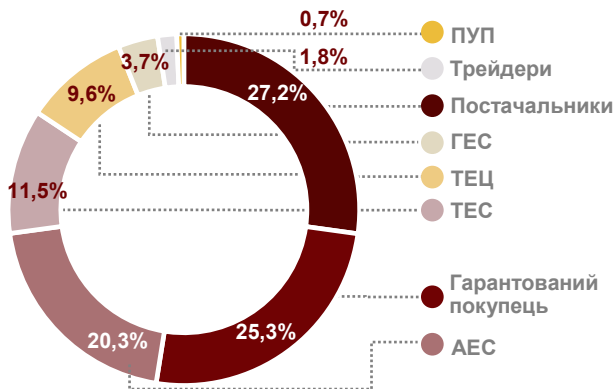
Загальне виробництво електроенергії в Україні

2020 рік - 148,8 млрд кВт-год, з них:

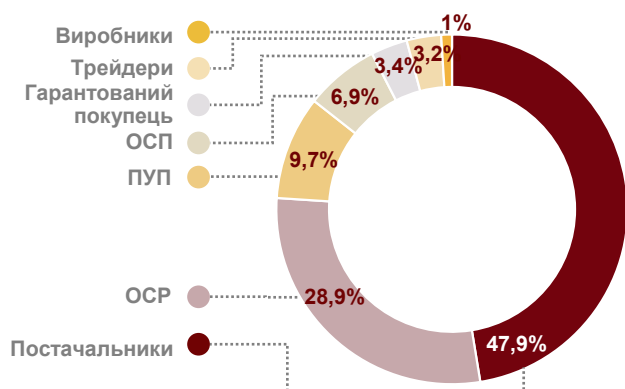

Структура обсягів купівлі — продажу на РДН за 2020 рік

Структура обсягів продажу на РДН

Структура обсягів купівлі на РДН

Роздрібний ринок електричної енергії

Роздрібний ринок електричної енергії – система відносин, що виникають між споживачем електричної енергії та електропостачальником у процесі постачання електричної енергії, а також іншими учасниками ринку, які надають пов'язані з постачанням електричної енергії послуги.

Учасниками роздрібного ринку електричної енергії є:

- електропостачальники (постачальники за вільними цінами, постачальник універсальної послуги, постачальник останньої надії);
- оператор системи передачі;
- оператор системи розподілу;
- оператори малих систем розподілу;
- споживачі;
- виробники (які підпадають під визначення розподіленої генерації).

Після лібералізації ринку відбувся андбандлінг облэнерго, тобто розділення діяльності природної монополії з транспортування (розподілу) електроенергії та конкурентного виду діяльності – постачання електроенергії.

Постачання електричної енергії здійснюють електропостачальники на підставі ліцензії на право провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії, виданої НКРЕКП.

З моменту лібералізації роздрібного сегмента ринку електричної енергії спостерігалось значне збільшення кількості електропостачальників. Наприкінці 2020 року в Україні здійснювали діяльність із постачання **понад 700 суб'єктів**. При цьому лише половина з них є активними учасниками ринку.

25 електропостачальників виконують функції Постачальника універсальних послуг, створених у результаті здійснення заходів із відокремлення ОСП відповідно до вимог Закону України «Про ринок електричної енергії».

Один постачальник «останньої надії» забезпечує безперебійне постачання електричної енергії споживачам на обмежений період часу.

Розподіл електричної енергії

На роздрібному ринку функціонують 32 Оператори системи розподілу (ОСП), які відповідальні за безпечну та надійну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу й забезпечення довгострокової спроможності системи розподілу щодо задоволення об'ґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії. Найбільшу кількість договорів зі споживачами \ користувачами про надання послуг із розподілу електричної енергії укладено такими компаніями:

- ТОВ «Дніпровські електричні послуги»;
- ТОВ «Київські енергетичні послуги»;
- ТОВ «Київська обласна енергопостачальна компанія»;
- ТОВ «Одеська обласна енергопостачальна компанія»;
- ПрАТ «Харківенергозбут».

ВІДПОВІДАЧ   **ГРУПА ДТЕК****РІШЕННЯ АМКУ**   **від 15.12.2020 № 780-р**

Група «ДТЕК» в особі АТ «ДТЕК Західенерго» і ТОВ «Д. Трейдінг» у липні – жовтні 2019 року займала монопольне (домінуюче) становище на регіональному ринку комерційного продажу електричної енергії та балансування в години мінімального та максимального навантаження в торговій зоні «Острів Бурштинської ТЕС».

Протягом липня – жовтня 2019 року АТ «ДТЕК Західенерго» зменшувало з 29.07.2019 у заявках на продаж електричної енергії на РДН обсяги запропонованої електричної енергії в години мінімального навантаження, що призводить до зростання обсягів надання АТ «ДТЕК Західенерго» послуг із продажу електричної енергії на балансуєчому ринку за більш високими цінами та, відповідно, до додаткових витрат інших суб'єктів господарювання чи споживачів електричної енергії, що є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим п. 2 ст. 50 та ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на регіональному ринку комерційного продажу електричної енергії та балансування в години мінімального навантаження в межах торгової зони «Острів Бурштинської ТЕС», шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Також дії АТ «ДТЕК Західенерго» протягом липня – жовтня 2019 року на ринку «на добу наперед» у години максимального навантаження в торговій зоні «Острів Бурштинської ТЕС» щодо встановлення в заявках на продаж електричної енергії на РДН завищених та економічно необґрунтованих цін є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим п. 2 ст. 50 та п. 1 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на регіональному ринку комерційного продажу електричної енергії та балансування в години максимального навантаження в межах торгової зони «Острів Бурштинської ТЕС», шляхом встановлення таких цін, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

ТОВ «Д.Трейдінг» вчинило дії під час участі в добових аукціонах із розподілення пропускної спроможності в напрямку Словаччина – Україна, які були спрямовані на обмеження доступу імпортованої електричної енергії з території Словаччини в торгову зону «Острів Бурштинської ТЕС», шляхом викупу більшої частини пропускної спроможності протягом липня – жовтня 2019 року, що призвело до зниження частки імпортованої електричної енергії та збільшення частки генерації електричної енергії АТ «ДТЕК Західенерго» у торговій зоні «Острів Бурштинської ТЕС», у результаті яких ТОВ «Д.Трейдінг» отримало вигоди від порушення АТ «ДТЕК Західенерго» законодавства про захист економічної конкуренції шляхом отримання ТОВ «Д.Трейдінг» додаткового доходу.

ШТРАФ   **275 230 986 грн****СУДОВЕ
ОСКАРЖЕННЯ**   здійснюється розгляд справи у першій інстанції.

ФАКТОРИ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА КОНКУРЕНЦІЮ

НЕОБХІДНІСТЬ НАЛЕЖНОГО МОНІТОРИНГУ РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

На думку Комітету, забезпечення Регулятором на належному рівні моніторингу ринку електричної енергії та його організованих сегментів і своєчасне повідомлення АМКУ про факти, що можуть свідчити про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, сприятиме підвищенню ступеня прозорості ринків електричної енергії та, як наслідок, усуненню передумов для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, їх оперативному виявленню та припиненню. На сьогодні відсутнє своєчасне та повне оприлюднення моніторингу ринків електричної енергії.

Зважаючи на європейську практику, моніторинг енергетичних ринків здійснюється відповідно до норм, передбачених Регламентом 2011/1227/ЄС Європейського парламенту та Ради від 25 жовтня 2011 року про цілісність і прозорість оптового енергетичного ринку (далі – Регламент 2011/1227/ЄС).

Дії АМКУ

З 2019 року Комітет неодноразово в листах до Міненерго та НКРЕКП звертав увагу на необхідність імплементації Регламенту з метою запровадження кращих європейських практик під час проведення моніторингу та забезпечення максимальної прозорості ринку електричної енергії, а також у [рекомендаціях від 25.10.2019 № 59-рк](#) Комітет рекомендував Міненерго ужити заходів для імплементації в українське законодавство Регламенту 2011/1227/ЄС.

При цьому, відповідно до положень Закону України «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства» та рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства № 2018/01/МС-ЕпС від 29.11.2019, Україна, як Договірна сторона Енергетичного Співтовариства, взяла на себе зобов'язання імплементувати згаданий Регламент щодо цілісності та прозорості оптового енергетичного ринку в його адаптованій редакції.

Тому протягом 2020 року Комітет продовжував здійснювати системну роботу з вироблення підходів стосовно зазначеного питання:

- розгляд проектів Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках», якими транспонуються норми адаптованої версії Регламенту 2011/1227/ЄС та за результатами розгляду яких Комітетом листами від 27.04.2020 № 128-06/01-6083 та від 22.10.2020 № 128-29/01-14321 НКРЕКП були надані зауваження;
- участь у нарадах із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства та НКРЕКП щодо вироблення підходів стосовно зазначеного питання.

При цьому Комітет і надалі братиме участь у робочих зустрічах та нарадах із метою повної та якісної імплементації положень Регламенту для формування справедливих та конкурентних оптових цін на електричну енергію.

Також надано рекомендації НКРЕКП [від 02.07.2020 № 29-рк](#), у яких рекомендовано НКРЕКП забезпечити своєчасне оприлюднення результатів моніторингу функціонування ринку електричної енергії та його сегментів.

НЕДОСКОНАЛИЙ МЕХАНІЗМ ПОКЛАДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ОBOB'ЯЗКІВ (PCO)

На сьогодні чинна модель Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів, затвердженого постановою КМУ від 05.06.2019 № 483, із змінами, не ліквідує наявних проблем на ринку електричної енергії, які, у свою чергу, можуть мати негативний вплив на конкуренцію на ринку електроенергії.

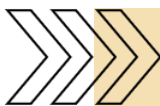
«Перехідна» модель PCO не дозволяє ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» у повному обсязі реалізувати вироблену електричну енергію іншим постачальникам та/або на інших конкурентних сегментах оптового ринку електричної енергії, оскільки купівля / продаж майже 50% виробленої електроенергії здійснюється на не ринкових умовах та за пільговими цінами в межах виконання спеціальних обов'язків.

Зазначене може призвести до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання та до неможливості ДП «НАЕК «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго» конкурувати з іншими виробниками електричної енергії на рівних умовах, що, у свою чергу, може призвести до спотворення конкуренції на ринку.

Дії АМКУ

Про зазначені ризики Комітет повідомляв Міненерго листами протягом 2020 року та надав рекомендації НКРЕКП [від 02.07.2020 № 29-рк](#), якими рекомендував НКРЕКП, серед іншого, в установленому порядку розробити та внести на розгляд КМУ пропозиції щодо обсягів та умов покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії таким способом, який би унеможливив спотворення конкуренції на ринку «на добу наперед», створення штучних небалансів ДП НАЕК «Енергоатом» і ДП «Гарантований покупець» та усунув умови для недобросовісної конкуренції виробників електричної енергії і трейдерів ринку.

ВІДКЛЮЧЕННЯ КРИТИЧНО ВАЖЛИВИХ ОБ'ЄКТІВ

Статус «захищеного споживача» електроенергії, який унеможлиблює відключення від енергопостачання в звичайному порядку, отримати надзвичайно важко. Критично важливі в умовах боротьби з коронавірусом установи такого статусу не мають, оскільки не відповідають вимогам, встановленим для його отримання (фінансові гарантії, стала відсутність заборгованості тощо).

Дії АМКУ

Тому, з метою недопущення відключення критично важливих об'єктів від енергопостачання, АМКУ ухвалив комплексні рекомендації Міністерству енергетики та захисту довкілля та Міжвідомчій комісії з надання статусу захищеного споживача **від 27.03.2020 № 10-рк**.

За результатами розгляду вказаних рекомендацій Міненерго повідомило, що робочою групою Міненерго за участю представників Експертної ради Міністерства енергетики та захисту довкілля України, затвердженої наказом Міненерго від 12.05.2020 № 314, та представників НКРЕКП, Держенергонагляду та НЕК «Укренерго» розроблено зміни до наказу Міненерго від 24.08.2018 № 448 «Про затвердження Правил про безпеку постачання електричної енергії», якими передбачено заходи, обов'язкові для вжиття учасниками ринку (крім споживачів) для гарантування безпеки постачання електричної енергії захищеним споживачам.

Разом із тим Міненерго зазначено, що інформація для споживачів стосовно отримання статусу захищеного споживача електричної енергії **розміщена на офіційному вебсайті** Міненерго.

ІНША ПРОБЛЕМАТИКА РИНКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

До АМКУ надходили численні звернення суб'єктів господарювання, асоціацій та об'єднань підприємств, народних депутатів України та органів державної влади щодо можливих маніпуляцій окремих учасників ринку електричної енергії, що призводять до необґрунтованих змін цін на різних сегментах ринку електричної енергії та спотворення конкуренції на ринку в цілому.

Дії АМКУ

За результатами аналізу ринку АМКУ було встановлено також інші причини, що негативно впливають на конкуренцію на ринку електроенергії:

- некоректна робота балансуючого ринку;
- не впроваджений повноцінний ринок допоміжних послуг;
- система управління ринком (MMS) не підтримує всього необхідного функціоналу для її управління, внаслідок чого частина диспетчерських команд фіксується в ручному режимі, а не у програмному комплексі, відповідно, в Оператора систем передачі (ОСП) почастишали випадки некоректного розрахунку цін небалансу тощо.

АМКУ здійснює аналіз шляхів вирішення ринкових проблем для подальшого надання пропозицій відповідальним органам.

Також із метою усунення умов, що сприяють виникненню порушень, АМКУ надав НКРЕКП рекомендації **від 02.07.2020 року № 29-рк**.

За результатами аналізу отриманої інформації щодо результатів розгляду рекомендацій, АМКУ розпочато розгляд **справи № 128-26.13/90-20** за ознаками вчинення НКРЕКП порушення, передбаченого ч. 1 ст. 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу влади, та **справи № 128-26.13/91-20** за ознаками вчинення НКРЕКП порушення, передбаченого ст. 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу влади, що полягає у створенні умов для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.

Також АМКУ здійснює розгляд **справи № 128-26.13/89-20** за ознаками вчинення ПАТ «НЕК «Укренерго» порушення, передбаченого ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на окремих сегментах ринку електричної енергії шляхом виставлення рахунків на оплату послуг, не передбачених чинним законодавством.

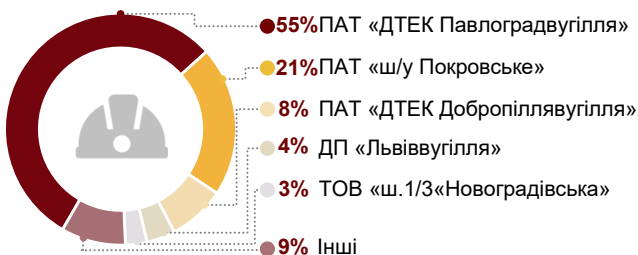
Енергетичне вугілля

Вугільна галузь є однією з ключових для української економіки, оскільки вугілля займає особливе місце в паливному балансі держави. Незважаючи на те, що на території України знаходиться близько 3,3% світових запасів вугілля, щорічний обсяг видобутку в Україні становить лише 0,1% запасів.

Видобуток вугілля в Україні здійснюють державні вугледобувні та приватні підприємства. Обсяги видобутку на приватних шахтах переважають та їх частка становить понад 80% від загального видобутку. Управління державною вугледобувною галуззю в Україні здійснює Міненерго, яке є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади і згідно з покладеними на нього обов'язками формує та здійснює державну політику у вугледобувній сфері. Міненерго на 01.09.2020:

- управляє 80 державними підприємствами;
- на 28 підприємствах здійснює повноваження з управління корпоративними правами держави.

Основні вугледобувні підприємства України

В Україні видобувають такі види вугілля, як антрацит, коксівне й газове.

Основні сфери використання вугілля – енергетика (виробництво електроенергії і тепла).

Основними споживачами енергетичного вугілля високолетких марок (Г, ДГ, Д) та низьколетких марок (А, П) в Україні є ТЕС та ТЕЦ, які споживають близько 90% усього видобутого та імпортованого енергетичного вугілля цих марок.

Незважаючи на значні запаси вугілля, завдяки внутрішньому видобутку цього ресурсу задовольняється лише 60% внутрішнього попиту. Значна частина підприємств галузі опинилась на тимчасово непідконтрольній території, серед них всі підприємства, що здійснюють видобуток антрациту. Із 14 вугільних теплових електростанцій України 7 ТЕС, а також велика частина ТЕЦ використовують саме вугілля марок А та П. Крім того, у результаті

втрати контролю над частиною вугледобувних підприємств Донбасу скоротився й видобуток вугілля газової групи та коксівного вугілля. Отже, цей дефіцит також задовольняється за рахунок імпортованих поставок.

Електроенергію на електростанціях виробляють за рахунок використання енергії, схованої в різних природних ресурсах (вугілля, мазут, уран та ін.), за достатньо простим принципом, реалізуючи технологію перетворення палива.

У структурі ціни електроенергії на вугільних ТЕС та ТЕЦ паливна складова може становити 80% і більше, залежно від вартості енергоносія, що використовується, індивідуальних особливостей виробництва та частки операційних витрат станції.

Протягом 2020 року Комітет продовжує здійснювати розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Справа **№ 128-26.13/85-19** розпочата за ознаками вчинення Міненерговугілля порушення, передбаченого ст. 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді дій органу влади, що полягають у схиленні суб'єктів господарювання до порушень законодавства про захист економічної конкуренції та створенні умов для вчинення таких порушень.

Протягом 2016 – 2019 років Міненерговугілля проводило наради з питання визначення граничної ціни на вугільну продукцію, на які запрошувались представники постачальників енергетичного вугілля для потреб ТЕС та ТЕЦ та представники теплової генерації електричної енергії.

Разом із тим дії суб'єктів господарювання, які брали участь у нарадах із питання визначення граничної ціни на вугільну продукцію, є предметом розслідування у справі **№ 128-26.13/84-19** за ознаками вчинення ДП «Держвуглепостач», ТОВ «ДТЕК Енерго», ПАТ «Донбасенерго», ДПЗД «Укрінтеренерго», ТОВ Фірма «Технова», ПАТ «Черкаське хімволокно» порушення, передбаченого ч. 1 ст. 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які могли призвести до обмеження конкуренції на ринках електричної енергії.

НОРМАТИВНО - ПРАВОВІ АКТИ

Проект Закону України № 4503 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації положень законодавства Європейського Союзу про доброчесність, прозорість та запобігання спотворенню конкуренції на оптових ринках» (далі – проект Закону) розроблено на виконання міжнародних зобов'язань України, які було взято в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства щодо наближення українського законодавства до законодавства ЄС.

Проект Закону передбачає внесення нових положень до законів України щодо енергетичних ринків, які відповідають європейському енергетичному законодавству, зокрема Регламенту.

Так, **запроваджуються нові поняття**: «оптовий енергетичний ринок», «оптові енергетичні продукти», «особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами», «інсайдерська інформація на ринку електричної енергії», «інсайдерська інформація на ринку природного газу», «маніпулювання на ринку електричної енергії», «маніпулювання на ринку природного газу».

Також передбачається **надання додаткових повноважень НКРЕКП** у частині:

- визначення вимог щодо заборони та запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках відповідно до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства;
- співпраці з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та регулюючими органами інших держав із метою виконання функцій та завдань, визначених **Регламентом (ЄС) № 1227/2011**;
- реєстрації суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та є учасниками оптових енергетичних ринків;
- отримання інформації від осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;
- здійснення моніторингу торговельної діяльності оптовими енергетичними продуктами з метою виявлення та запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках;
- контролю ринків електричної енергії та природного газу та поведінки суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на зазначених ринках, із метою виявлення ознак зловживань на ринках;
- ініціювання розслідувань виявлених порушень щодо обмежень поведінки з інсайдерською інформацією, або виявлено дії, що мають ознаки маніпулювання на оптових енергетичних ринках;
- застосування санкцій за зловживання на оптових енергетичних ринках.

Врегульовується питання, пов'язане з **професійною тасмницею** на енергетичних ринках, та визначається **механізм підтримання ліквідності** на ринку (маркет-мейкери).
Запроваджується **інститут саморегульованих організацій** учасників ринків електричної енергії та суб'єктів ринку природного газу.

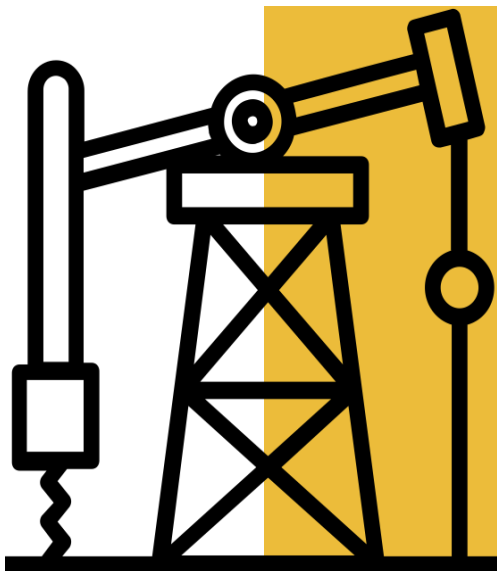
Проектом Закону також пропонується внести зміни до Закону України «Про Антимонопольний комітет України», а саме, посилити **інформаційну взаємодію між АМКУ та НКРЕКП** із метою проведення моніторингу та розслідування порушень на оптовому енергетичному ринку.

Регламент 2011/1227/ЄС передбачає:

- заборону інсайдерської торгівлі;
- заборону будь-якої участі чи спроби участі в маніпулюванні ринком на оптових енергетичних ринках;
- співпрацю національних регуляторів та конкурентних відомств для забезпечення скоординованого підходу до боротьби зі зловживаннями правилами діяльності на оптових енергетичних ринках;
- ефективний моніторинг для виявлення і стримування зловживання правилами діяльності на оптових енергетичних ринках;
- для забезпечення скоординованого й послідовного підходу до зловживання правилами діяльності на оптових енергетичних ринках національні регулятори інформують конкурентне відомство, якщо у них є вагомі підстави підозрювати наявність порушень антимонопольного законодавства.

РИНКИ НАФТИ, НАФТОПРОДУКТІВ ТА ГАЗУ

Ринки нафти та нафтопродуктів (у тому числі скрапленого вуглеводневого газу) мають значний вплив на всі галузі національної економіки й цінову ситуацію на інших ринках товарів і послуг та, як наслідок, впливають на рівень життя населення, соціально-економічний розвиток та енергетичну безпеку держави.

Протягом останніх років проблема імпортозалежності для ринків бензинів, дизельного палива та скрапленого вуглеводневого газу як моторного пального (далі – СВГ) залишається найбільш актуальною.

Українські ринки пального на сьогодні є недостатньо насиченими нафтопродуктами вітчизняної переробки. На цей час **вітчизняні нафтопереробні потужності представлені** лише ПАТ «Укртатнафта» (Кременчуцький нафтопереробний завод) та ПАТ «Укргазвидобування» (Шебелинський газопереробний завод).

При цьому, за інформацією Державної митної служби України, наданою Комітету, **основними країнами, що експортують в Україну нафтопродукти**, залишаються:

Республіка Білорусь (понад 65% від загального обсягу імпорту високооктанових бензинів, близько 35% від загального обсягу імпорту дизельного палива);

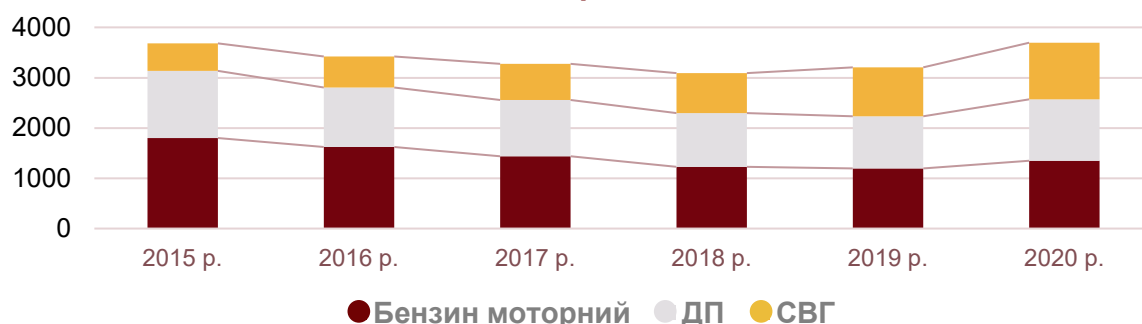
Російська Федерація (понад 45% від загального обсягу імпорту СВГ та близько 40% від загального обсягу імпорту дизельного палива);

Литва (близько 30% від загального обсягу імпорту високооктанових бензинів та близько 10% від загального обсягу імпорту дизельного палива).

Зазначене свідчить про низький ступінь диверсифікованості поставок пального на митну територію України та фактично зумовлює залежність ресурсного наповнення й цінової ситуації на українських ринках нафтопродуктів від стабільності економічної та політичної ситуації в країні, яка виступає стратегічним постачальником пального.

Протягом 2015 – 2019 років спостерігалось зменшення споживання високооктанових бензинів та дизельного палива на фоні збільшення обсягів реалізації СВГ. При цьому у 2020 році порівняно з 2019 роком обсяги споживання бензинів і дизельного палива зросли. Так, наприклад, споживання високооктанових бензинів збільшилось на 11,4%, дизельного палива на 14,6%, а рівень споживання СВГ у 2020 році збільшився на 13,8%.

Динаміка споживання бензинів, ДП та СВГ в Україні протягом 2015 – 2020 років, тис. т

Наприкінці 2019 року, під час здійснення контролю за дотриманням учасниками ринків нафтопродуктів законодавства про захист економічної конкуренції, Комітетом за результатами проведеного аналізу було встановлено, що рівень роздрібних цін в Україні на високооктанові бензини та дизельне паливо не корелюється зі змінами факторів, що впливають на їх формування.

Оскільки аналіз дій учасників ринку вказував на можливість порушень законодавства про захист економічної конкуренції, з метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції Комітет надав учасникам ринку обов'язкові для розгляду рекомендації **№ 67-рк від 05.12.2019**. Після надання рекомендацій спостерігалось зниження роздрібних цін на стелах основних учасників ринку.

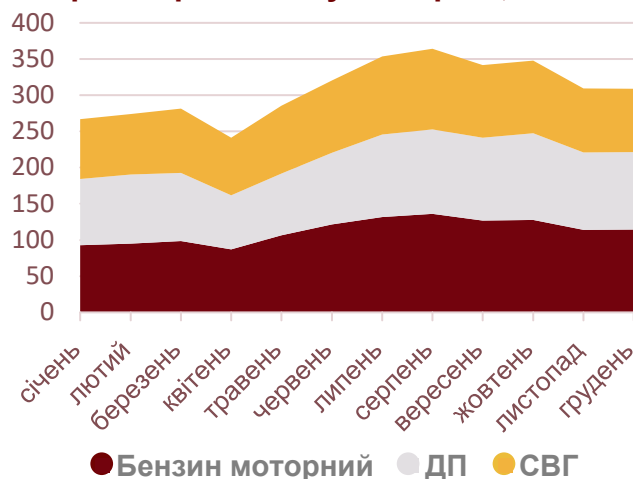

Водночас було розпочато поглиблене дослідження відповідності дій учасників ринку вимогам законодавства про захист економічної конкуренції, під час якого виявлено подальше зниження котирувань на нафту та нафтопродукти на європейських ринках і відсутність пропорційного відображення в розмірах цін на інформаційних табло стаціонарних АЗС.

31 березня 2020 року в Комітеті відбувся ряд зустрічей із представниками мереж АЗС, де учасники ринку дали ґрунтовні пояснення щодо поточної ситуації із ціноутворенням і більшість із них погодилися з висновками АМКУ про наявність потенціалу до подальшого зниження цін.

Також, із метою адвокатування конкуренції та роз'яснення наданих рекомендацій у Комітеті проведено зустріч – круглий стіл із представниками компанії «Shell».

Роздрібна реалізація палива в Україні через мережі АЗС у 2020 році, тис. т

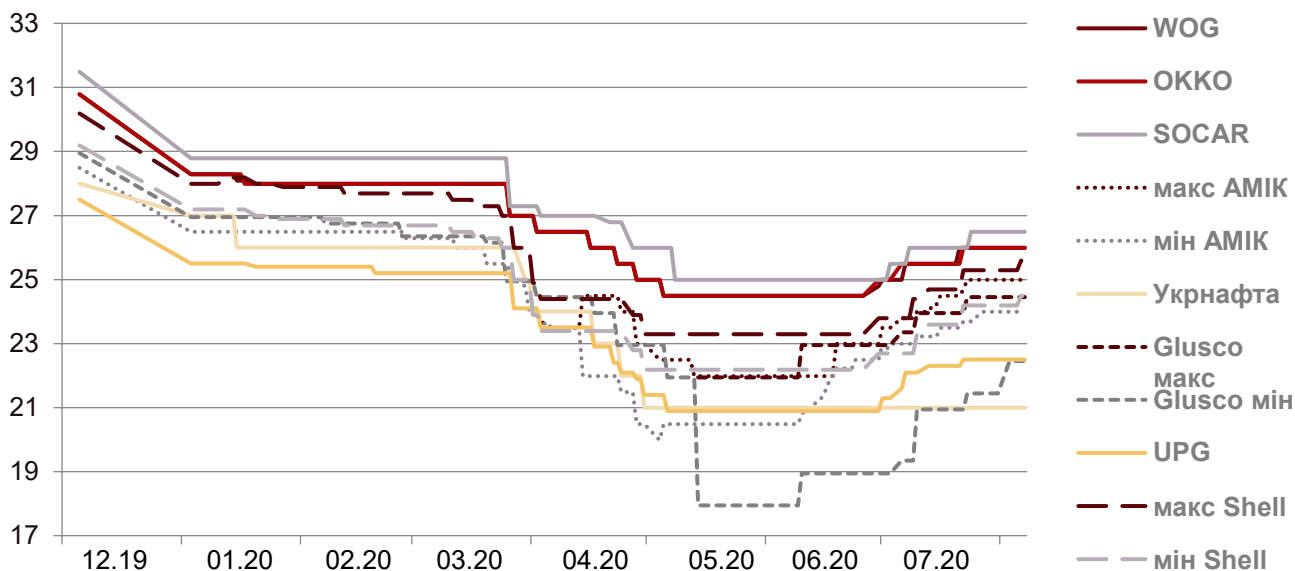
Протягом квітня 2020 року відбулось більш стрімке зниження роздрібних цін на інформаційних табло АЗС.

Починаючи з травня 2020 року, світові ціни на нафту марки Brent, а також ціни на нафтопродукти відповідно до Європейських біржових котирувань (Platts) почали демонструвати тенденцію до зростання.

Незважаючи на зростання цін на нафту марки Brent і нафтопродукти, відповідно до Європейських біржових котирувань (Platts) та внутрішніх оптових цін на нафтопродукти, на роздрібному ринку спостерігається подальше зниження роздрібних цін. Із початку 2020 року та на 19.05.2020:

- середні роздрібні ціни на бензин марки А-95 знизилися на 5,38 грн/л (з 27,21 грн/л до 21,83 грн/л);
- середні роздрібні ціни на дизельне паливо знизилися на 5,48 грн/л (з 26,74 грн/л до 21,26 грн).

Динаміка роздрібних цін по с/г А-95 12.2019-08.2020, грн/л

Водночас стримуючими факторами для більш інтенсивного зниження роздрібних цін стало зменшення обсягів продажу пального та, відповідно, зростання витрат операційної діяльності на одиницю реалізованої продукції у зв'язку із введенням на території України карантинних заходів із метою недопущення поширення COVID-19.

Комітет активно висвітлював здійснені комунікаційні заходи з учасниками ринку, цінову ситуацію на ринках нафтопродуктів та надав застереження учасникам ринків від вчинення будь-яких антиконкурентних практик, які можуть негативно вплинути на ресурсне наповнення та цінову ситуацію на ринках нафтопродуктів у зв'язку із можливими перебоями постачання нафтопродуктів із Республіки Білорусь.

Отже, після комплексу вжитих заходів на ринках роздрібної торгівлі високооктановими бензинами та дизельним паливом відбулося зниження роздрібних цін на АЗС основних учасників ринку, а саме, протягом грудня 2019 – травня 2020 року роздрібні ціни на бензин та дизпаливо в мережах АЗС у середньому знизилися на 24% (залежно від оператора ринку).

Наприкінці червня 2020 року й надалі спостерігалось зростання роздрібних цін на високооктанові бензини, дизельне паливо та скраплений вуглеводневий газ у зв'язку з підвищенням із травня 2020 року цін на нафту марки Brent, що є індикатором формування оптових цін та, як наслідок, роздрібних цін на АЗС.

ВІДСУТНІСТЬ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ І БЕЗПЕЧНОСТІ НАФТОПРОДУКТІВ

Уже протягом тривалого періоду на ринках нафтопродуктів в Україні існує ряд проблем, які неможливо вирішити виключно з використанням норм законодавства про захист економічної конкуренції.

Одними з таких проблем є, зокрема:

відсутність комплексного системного моніторингу ринків нафтопродуктів у режимі онлайн, який би враховував не тільки аналіз господарської діяльності учасників ринку, а й умови функціонування ринків у цілому, з урахуванням змін у законодавстві, кон'юнктури світових ринків, валютних коливань тощо.

наявність в Україні пального невизначеного походження, а також значний обсяг «тіньової» реалізації нафтопродуктів створюють передумови для отримання окремими «недобросовісними» гравцями ринку неправомірних переваг у конкуренції порівняно з іншими учасниками ринку.

Дії АМКУ

У зазначених напрямках Комітет уже впродовж тривалого часу вживає системних та комплексних заходів. Так, наприклад:

- направлено пропозиції Прем'єр-міністру України щодо необхідності відновлення розрахунку вітчизняних індикативних цін на нафтопродукти у 2017 році;
- направлено пропозиції щодо запровадження системного моніторингу ринків нафтопродуктів протягом 2018 – 2019 років до КМУ, Прем'єр-міністра України, Міненергівугілля, РНБОУ.

Але лише у 2020 році з'явилися помітні позитивні зрушення в цьому напрямі, оскільки Міністерством енергетики України створено робочу групу з розробки проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання проведення моніторингу ринку нафтопродуктів та скрапленого газу в Україні», яким пропонується затвердити:

- Порядок проведення моніторингу якості і безпечності нафтопродуктів на ринку України;
- Порядок проведення цінового моніторингу оптового ринку нафтопродуктів та скрапленого газу в Україні;
- Порядок відбору суб'єкта господарювання, уповноваженого на здійснення цінового моніторингу ринку нафтопродуктів та скрапленого газу в Україні.

На думку Комітету, створення такого моніторингу сприятиме підвищенню ефективності діяльності органів Комітету на ринках нафтопродуктів.

РИНОК ПРИРОДНОГО ГАЗУ

Основними джерелами надходження природного газу як товару на ринок України є його первинна пропозиція з боку газовидобувних підприємств, що здійснюють видобуток природного газу на території України, та суб'єктів господарювання, які здійснюють імпорту природного газу.

Суб'єкт господарювання в особі АТ «НАК «Нафтогаз України», АТ «Укргазвидобування» та інших суб'єктів господарювання, пов'язаних із НАК «Нафтогаз України» відносинами контролю, має ознаки монопольного (домінуючого) становища на загальнодержавному ринку первинної реалізації природного газу. При цьому Група Нафтогаз здійснює діяльність на різних рівнях дистрибуції природного газу – від його видобутку до постачання споживачам.

Наявність у Групи Нафтогаз доступу до ресурсу АТ «Укргазвидобування», який становить близько 70% від загального обсягу ресурсу природного газу вітчизняного видобутку, може надавати Групі Нафтогаз додаткові конкурентні переваги на ринку постачання природного газу та призводити до спотворення конкуренції на відповідному ринку.

Обсяги природного газу — 30 млрд м³

Видобуто в Україні — 35%

Імпорт — 65%

АТ «Укргазвидобування», ПАТ «Укрнафта» є найбільшими державними видобувними компаніями України, а одними з найбільших приватних за обсягами видобування, зокрема, є Burisma Group та ДТЕК Нафтогаз.

Імпорт здійснюють понад 60 с/г. Найбільшим імпортером є НАК «Нафтогаз України».

Ринки природної монополії:

- транспортування природного газу (ТОВ «ОГТСУ»);
- зберігання природного газу (АТ «Укртрансгаз»);
- розподіл природного газу (46 Операторів ГРМ – облгази).

Регулювання та контроль за їх діяльністю здійснює НКРЕКП.

Ринок постачання природного газу

Ринок постачання природного газу **промисловим споживачам** – конкурентний, діє значна кількість суб'єктів господарювання.

Ринок постачання газу **ТКЕ** – штучно монополізований внаслідок постанов КМУ про ПСО, продаж газу для теплокомуненерго здійснює виключно НАК «Нафтогаз України».

Ринок постачання газу **населенню** – штучно монополізований до 01.08.2020, внаслідок постанов КМУ про ПСО постачання здійснювали виключно визначені КМУ постачальники. З 01.08.2020 ринок відкритий, при цьому в постачальників природного газу Групи РГК наявні ознаки монопольного становища на ринку постачання природного газу.

З метою адвокатування конкуренції на ринках природного газу та заходів правозастосування в разі виявлення в діях суб'єктів господарювання на ринках природного газу ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції Комітет вживає комплексних та системних заходів.

Так, наприклад, з метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції на ринках природного газу, Комітетом надано 37 збутовим компаніям обов'язкові для розгляду **рекомендації від 28.08.2020 № 36-рк** щодо своєчасного інформування побутових споживачів про зміну цін на природний газ та встановлення цін на рівні, що існував би за умов наявності значної конкуренції на ринку.

Усі суб'єкти розглянули зазначені рекомендації та повідомили Комітет про своєчасне інформування споживачів про зміну цін на природний газ. Наразі скарг щодо несвоєчасного повідомлення про зміну цін на природний газ зі сторони збутових компаній до Комітету не надходило.

ФАКТОРИ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА КОНКУРЕНЦІЮ

ВИКРИВЛЕННЯ РИНКОВИХ МЕХАНІЗМІВ НА РИНКУ ПРИРОДНОГО ГАЗУ

Розвиток конкуренції на ринках природного газу гальмується внаслідок запровадження на ринку елементів державного регулювання, таких як ПСО, регулювання цін на природний газ тощо. Запровадження механізмів ПСО призводить до штучної монополізації ринку постачання природного газу (до 01.08.2020 для побутових споживачів та ТКЕ, а з 01.08.2020, після відкриття ринку для побутових споживачів, тільки для ТКЕ), оскільки постачання природного газу здійснюється в межах і способом, визначеними КМУ.

Дії АМКУ

З метою вдосконалення механізму покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу Комітет звернувся до КМУ з пропозиціями щодо внесення змін до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальнооспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, які б передбачали:

- надання можливості постачальникам природного газу, на яких покладено спеціальні обов'язки, вільно обирати продавців природного газу, у тому числі придбавати природний газ безпосередньо в господарських товариствах, 100% акцій яких належать державі або іншому господарському товариству, єдиним акціонером якого є держава (ПАТ «Укргазвидобування», ДАТ «Чорноморнафтогаз»);
- покладення на господарські товариства, 100% акцій яких належать державі або іншому господарському товариству, єдиним акціонером якого є держава (ПАТ «Укргазвидобування», ДАТ «Чорноморнафтогаз»), продавати природний газ іншим суб'єктам ринку природного газу, на яких покладено спеціальні обов'язки, а не тільки НАК «Нафтогаз України»;
- покладення на суб'єктів ринку природного газу обов'язку здійснювати купівлю / продаж природного газу виключно на газових біржах (торгових платформах) із можливістю отримання компенсації економічно обґрунтованих витрат відповідно до ч. 7 ст. 11 Закону, у разі якщо ціна на природний газ за результатами торгів на газових біржах (торгових платформах) буде вищою за рівень цін постачання природного газу, визначений КМУ для категорій споживачів, яких стосуються спеціальні обов'язки.

ОБМЕЖЕНІСТЬ У ДОСТУПІ ДО РЕСУРСУ АТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ»

У зв'язку із завершенням з 01.08.2020 дії спеціальних обов'язків, покладених на суб'єктів ринку природного газу, щодо постачання природного газу побутовим споживачам, значний обсяг ресурсу АТ «Укргазвидобування» на сьогодні не обтяжений спеціальними обов'язками, відтак відсутні бар'єри щодо можливості його вільної реалізації АТ «Укргазвидобування» на ринку.

Також у Комітеті наявна інформація щодо дій Групи Нафтогаз, які полягали у відмові від реалізації природного газу для забезпечення потреб побутових споживачів.

Отже, відсутність у постачальників природного газу вільного доступу до ресурсу природного газу може призводити до спотворення конкуренції на ринках природного газу.

Дії АМКУ

На думку Комітету, усуненню передумов для виникнення зазначених проблемних ситуацій сприятиме, зокрема, розвиток біржової торгівлі природним газом, що має забезпечити можливості рівного доступу до ресурсу природного газу та запровадження прозорого механізму формування цін на природний газ.

Отже, Комітет листом від 13.11.2020 № 128-08/01-15570 звернувся до Прем'єр-міністра України Д. Шмигала з пропозиціями доручити Міністерству енергетики України здійснити аналіз факторів, що можуть стримувати розвиток конкуренції на ринках природного газу та призводити до виникнення кризових ситуацій на ринку, зокрема, щодо наявності бар'єрів для формування максимального потенціалу пропозиції природного газу.

Питання розвитку біржової торгівлі природним газом в Україні та необхідності забезпечення рівного й недискримінаційного доступу до обсягів природного газу вітчизняного видобутку набуло особливої актуальності у зв'язку з відміною з 01.08.2020 дії спеціальних обов'язків та, відповідно, вивільненням значних обсягів ресурсу природного газу АТ «Укргазвидобування», які можуть реалізовуватися на ринку. Про вказане Комітет листами інформував КМУ.

НЕДОБРОЧЕСНА КОНКУРЕНЦІЯ ЗА СПОЖИВАЧА НА РИНКУ ПОСТАЧАННЯ ПРИРОДНОГО ГАЗУ

Дії учасників ринку природного газу, які полягають у створенні перешкод під час зміни побутовими споживачами постачальника природного газу все частіше є предметом розгляду скарг до Комітету.

Створення збутовими компаніями необґрунтованих перешкод у реалізації побутовими споживачами права на вільний вибір постачальника природного газу може призводити до утримання ними лідируючих позицій на ринку, не обумовлених власними досягненнями, що може призводити до спотворення конкуренції на ринку постачання природного газу.

Дії АМКУ

З метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, 03 грудня 2020 року Комітет надав обов'язкові для розгляду **рекомендації № 58-рк** постачальникам природного газу – утриматись від дій, які можуть призводити до недопущення, обмеження, усунення чи спотворення конкуренції на ринку постачання природного газу, зокрема, при зміні побутовими споживачами постачальника природного газу, встановленні цін на природний газ.

Разом із тим підґрунтям для вчинення неправомірних дій постачальниками природного газу може бути недосконалість нормативно-правових актів у сфері природного газу, а також відсутність дієвого контролю за операціями, що відбуваються на інформаційній платформі оператора газотранспортної системи при зміні постачальника природного газу.

У зв'язку із зазначеним Комітет також надав рекомендації Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, і ТОВ «Оператор газотранспортної системи України».

На виконання зазначених рекомендацій постачальники природного газу повідомили Комітет, що рекомендації враховано та вживаються заходи щодо недопущення обмеження, усунення чи спотворення конкуренції на ринку. Регулятор повідомив, що при виявленні, під час проведення перевірок, фактів, які можуть свідчити про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а також виявленні під час проведення моніторингу порушення та/або обмеження конкуренції на ринках природного газу НКРЕКП поінформує Антимонопольний комітет України в установленому законодавством порядку.

ВІДПОВІДАЧ 18 ОПЕРАТОРІВ ГРМ (РГК)

РІШЕННЯ АМКУ від 24.12.2020 № 810-р

Відповідачем є група суб'єктів господарювання в особі АТ «Вінницягаз», АТ «Волиньгаз», АТ «Житомиргаз», АТ «Закарпатгаз», АТ «Запоріжгаз», АТ «Київоблгаз», АТ «Дніпрогаз», АТ «Дніпропетровськгаз», АТ «Криворіжгаз», АТ «Миколаївгаз», АТ «Рівнегаз», АТ «Сумигаз», АТ «Івано-Франківськгаз», АТ «Харківгаз», АТ «Харківміськгаз», АТ «Хмельницькгаз», АТ «Чернівцігаз» та АТ «Чернігівгаз», які входять до складу Групи РГК.

Облгази, які входять до складу Групи РГК, у період із листопада 2016 по липень 2018 року висували для участі суб'єктів господарювання в публічних закупівлях побутових лічильників газу необґрунтовані додаткові вимоги щодо обов'язкової наявності протоколу випробування з позитивними висновками за РМ 081/39.434-2014.

РМ 081/39.434-2014 – це програма досліджень лічильників у реальних умовах експлуатації, розроблена на замовлення АТ «Дніпрогаз» представниками ДП «Укрметртестстандарт».

За інформацією ДП «УКРМЕТРТЕСТСТАНДАРТ», Програма РМ 081/39.434-2014:

- не є обов'язковим документом згідно із законодавством України;
- розроблена виключно для добровільного застосування з метою підготовки рекомендацій щодо особливостей експлуатування типових лічильників газу організаціям, що здійснюють їх експлуатування, а також може бути застосована для розробки рекомендацій виробникам лічильників у частині доопрацювання або оптимізації їх технічних (експлуатаційних) та метрологічних характеристик;
- за результатами досліджень згідно з Програмою передбачені виключно висновки щодо змін метрологічних характеристик лічильників;
- не містить критеріїв якісної оцінки таких змін (позитивні та або/негативні).

Під час розгляду справи було встановлено, що АТ «Харківміськгаз» згідно з Програмою випробувань РМ 081/39.434-2014 у період із грудня 2014 по грудень 2015 року на власному полігоні провело випробування лічильників САМГАЗ та GALLUS. За результатами цих випробувань АТ «Харківміськгаз» складено відповідний протокол.

Надалі при проведенні процедур закупівель побутових лічильників газу на електронному майданчику «ProZorro» Група РГК надавала переваги саме лічильникам виробництва САМГАЗ та GALLUS, які пройшли випробування за вказаною Програмою.

Тому висунання додаткових умов під час тендерних закупівель щодо наявності в суб'єктів господарювання протоколу за РМ 081/39.434-2014 із позитивним висновком призвело до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання, лічильники яких не пройшли випробування за вказаною Програмою, та штучно створило неконкурентні переваги лічильникам виробництва САМГАЗ та GALLUS порівняно з лічильниками інших виробників.

Комітет визнав, що Група РГК займала монопольне (домінуюче) становище на ринку послуги з розподілу природного газу в межах територій її ліцензійної діяльності. А її дії є порушенням, передбаченим п. 2 ст. 50 та ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем шляхом висунання додаткових необґрунтованих вимог при закупівлі лічильників природного газу, що призвело до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання, лічильники яких не відповідали зазначеним вимогам, та штучно створило неконкурентні переваги лічильникам виробництва САМГАЗ та GALLUS порівняно з лічильниками інших виробників.

ШТРАФ 381 227 931 грн

**СУДОВЕ
ОСКАРЖЕННЯ** частиною відповідачів подано позовні заяви та відкрито провадження у першій інстанції.

**УЧАСНИКИ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

**НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ»,
ТОВ «НАДРА ЮЗІВСЬКА»**

**РІШЕННЯ
АМКУ**

від 24.12.2020 № 811-р

**ЗМІСТ
ЗАЯВЛЕНОЇ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

набуття НАК «Нафтогаз України» у власність частки у статутному капіталі ТОВ «Надра Юзівська».

РИНОК

нафти та природного газу.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

Комітетом було встановлено **незначний вплив на внутрішній ринок нафти** та суміжні із нижнім рівнем ринку нафтопродуктів з огляду на:

- врегулювання відповідно до Закону України «Про нафту і газ» питання щодо реалізації АТ «Укрнафта» нафти й газового конденсату власного видобутку на біржових аукціонах;
- значний рівень імпорту нафтопродуктів у балансі нафтопродуктів та великий обсяг не задіяних в Україні нафтопереробних потужностей.

Враховуючи вертикально інтегровану структуру відносин контролю НАК «Нафтогаз України» на ринках сировини (видобуток та реалізація природного газу) та кінцевої продукції, значну частку реалізації природного газу від загального обсягу споживання на ринку, **існує ризик посилення ринкової влади** групи НАК «Нафтогаз України» **на ринку природного газу.**

ЗМІСТ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ:

забезпечити:

- пропозицію щодо продажу на конкурентних засадах, а саме на товарних біржах, природного газу обсягом не менше 15% від загального обсягу товарного газу, видобутого протягом року суб'єктами господарювання, що пов'язані відносинами контролю з АТ «НАК «Нафтогаз України» (крім ПАТ «Укрнафта») та здійснюють видобування природного газу на території України, враховуючи обсяги природного газу, видобуті в межах ділянки Юзівська та набуті у власність за Угодою від 24.01.2013 про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться в межах ділянки Юзівська, зменшеного на обсяги газу, реалізовані на виконання ст. 11 Закону України «Про ринок природного газу»;
- НАК «Нафтогаз України» щорічно, до 01 березня кожного року, починаючи з 01 березня 2022 року, та не менше ніж 3 роки з моменту початку видобутку природного газу на ділянці Юзівська, надавати АМКУ звіт про виконання зобов'язань.

ВИСНОВКИ

надати дозвіл АТ «НАК «Нафтогаз України» на концентрацію у вигляді набуття НАК «Нафтогаз України» у власність частки у статутному капіталі ТОВ «Надра Юзівська», що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

СТАТУС СУДОВОГО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ АМКУ НА 01.03.2021:

Рішення АМКУ від 19.07.2019

№№ 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800 -рр

Групи «Київоблгаз», «Вінницягаз», «Волиньгаз», «Львівгаз», «Запоріжгаз», «Харківгаз», «Хмельницькгаз», «Рівнегаз», «Сумигаз», «Чернівцігаз», «Чернігівгаз», «Закарпатгаз», «Дніпропетровськгаз», «Житомиргаз», «Миколаївгаз», «Івано-Франківськгаз» оскаржують прийняті Комітетом рішення.

Більшість судів першої інстанції, в яких завершено провадження, прийняли рішення на користь Відповідачів, крім ТОВ «Хмельницькгаз збут» та ТОВ «Рівнегаз збут», яким у позові відмовлено. Наразі більшість справ розглядається судами апеляційної інстанції чи провадження призупинено.

Також 17.11.2020 ПАГС задовольнив апеляційну скаргу АМКУ на рішення Господарського суду міста Києва від 16.07.2020 у справі № 910/2320/20.

Рішення АМКУ від 21.06.2018 № 315-р

Позивач	ГРУПА «НАДЕЖДА»	ТОВ «АВАНТАЖ 7»	ТОВ «ФАКТОРІНГ ГРУП»
Штраф, грн	11 971 318	3 270 513	4 547 728
№ судової справи	910/11579/18	910/12507/18	910/12355/18
Перша інстанція	Рішення від 09.04.2019 про задоволення позову ☐	Рішенням від 04.03.2019 відмовлено в задоволенні позову	Рішення від 09.04.2019 на користь АМКУ
	Справа перебуває на розгляді ☐		
КАГС/ ПАГС	Постановою від 28.11.2019 апеляційну скаргу АМКУ залишено без задоволення ☐	Постанова від 02.09.2019 про відмову в задоволенні апеляційної скарги	Постанова від 10.09.2019 про залишення апеляційної скарги без задоволення
	-		
ВГСУ/ КГС ВС	Постановою від 25.06.2020 передано справу на новий розгляд до першої інстанції ☐	-	Постанова від 12.12.2019 про залишення касаційної скарги без задоволення
	-		

ГРУПА «ВОГ»	ГРУПА «ОККО»
14 792 677	6 414 491
910/12650/18 910/12652/18 910/12645/18	910/12465/18 910/12487/18 910/12464/18 910/12490/18
Рішення про відмову в задоволенні позову: 26.02.2019 — ТОВ «Імпорт Транс Сервіс»; 26.02.2019 — ТОВ «ВОГ Ритейл». ☒ Рішення від 11.03.2019 про задоволення позову ТОВ «Нафтотрейд Ресурс» ☒	Рішення про відмову в задоволенні позову: <u>16.11.2018</u> — ПП «ОККО-Бізнес Контракт»; <u>16.11.2018</u> — ТОВ «ОККО-Рітейл»; <u>28.05.2019</u> — ПП «ОККО-Контракт»; <u>12.03.2019</u> — ТОВ «Окко-Схід». ☒
<u>Ухвала</u> від 21.01.2020 про призначення судової експертизи (ТОВ «Нафтотрейд Ресурс»)	Ухвала про відкриття провадження за нововиявленими обставинами від <u>02.03.2020</u> (ТОВ «ОККО-Рітейл») -Ухвалою від <u>10.02.2021</u> у задоволенні заяви відмовлено. Ухвалою від <u>26.01.2021</u> у задоволенні заяви про перегляд за нововиявленими обставинами ТОВ «Окко-Схід» відмовлено. ПП «ОККО-Контракт» відмовлено в задоволенні позову <u>18.03.2020</u> . ☒ Рішення від <u>29.07.2020</u> про перегляд за нововиявленими обставинами ПП «ОККО-Бізнес Контракт» ☒ Справа ПП «ОККО-Контракт» розглядається судом першої інстанції ☒
Ухвала від 28.05.2019 про призначення судової експертизи. (ТОВ «Імпорт Транс Сервіс») <u>Ухвала</u> від 09.07.2019 про призначення судової експертизи (ТОВ «ВОГ Ритейл») Постанова від 16.07.2019 на користь ТОВ «Нафтотрейд Ресурс» ☒	Постанови про залишення апеляційної скарги без задоволення: <u>29.05.2019</u> — ПП «ОККО-Бізнес Контракт»; <u>06.06.2019</u> — ТОВ «ОККО-Рітейл»; <u>13.08.2019</u> — ПП «ОККО-Контракт»; <u>17.07.2019</u> — ТОВ «Окко-Схід» ☒
—	Постанови про залишення апеляційної скарги без задоволення: <u>25.06.2020</u> — ПП «ОККО-Контракт»; Рішення про перегляд скасовано Постановою від <u>10.02.2021</u> - ПП «ОККО-Бізнес Контракт» ☒
<u>Постанова</u> від 04.11.2019 – на новий розгляд до суду I інстанції (ТОВ «Нафтотрейд Ресурс») ☒	Постанови про залишення касаційної скарги без задоволення: <u>29.08.2019</u> — ПП «ОККО-Бізнес Контракт»; <u>19.08.2019</u> — ТОВ «ОККО-Рітейл»; <u>31.10.2019</u> — ТОВ «Окко-Схід». <u>Постанова</u> від 22.10.2019 – на новий розгляд до суду I інстанції (ПП «ОККО-Контракт») ☒
—	Постановою від <u>03.11.2020</u> справу передано на новий розгляд до першої інстанції (ПП «ОККО-Контракт») ☒

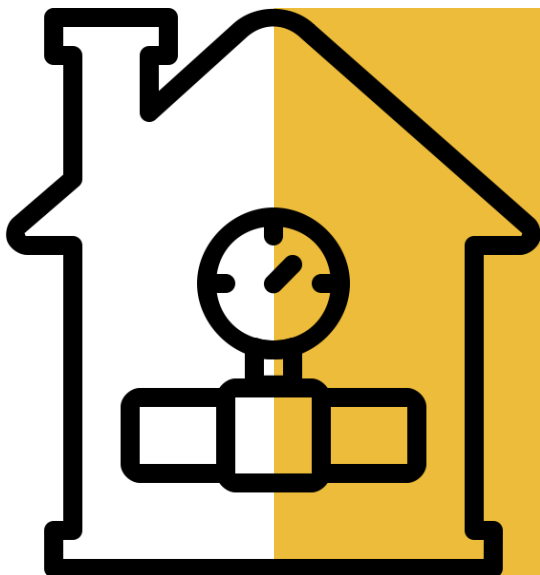

Рішення АМКУ від 28.10.2016 № 480-р

Позивач	ТОВ «ВОГ РІТЕЙЛ»	ТОВ «ЗОЛОТИЙ ЕКВАТОР»	ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ»
Штраф, грн	54 036 332	16 194 532	2 533 812
№ судової справи	910/702/17	910/701/17	910/1044/17
Перша інстанція	Рішення від 06.03.2017 на користь ТОВ «ВОГ Рітейл» (X)	Рішення від 20.03.2017 про задоволення позову (X)	Рішення від 04.07.2017 на користь ТОВ «Сокар Петролеум» (X)
	Рішення від 02.05.2018 про відмову в задоволенні позову ТОВ «ВОГ Рітейл» (✓)	Рішення від 17.07.2018 про відмову в задоволенні позову (✓)	Ухвалою від 09.08.2018 призначено судову економіко-товарну експертизу (КНДІСЕ) Рішенням від 19.05.2020 у задоволенні позову відмовити (✓)
КАГС/ ПАГС	Постановою КАГС від 21.06.2017 у задоволенні апеляційної скарги АМКУ відмовлено (X)	Постанова від 07.08.2017 про залишення апеляційної скарги без задоволення (X)	Постанова КАГС від 26.02.2018 про відмову в задоволенні апеляційної скарги АМКУ (X)
	Ухвала від 19.07.2018 про зупинення розгляду справи через призначення судової економічної експертизи. Постановою від 04.11.2020 відмовлено в задоволенні апеляційної скарги (✓)	Постановою від 25.11.2020 апеляційну скаргу залишено без задоволення (✓)	Постановою від 22.09.2020 апеляційну скаргу ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» залишено без задоволення (✓)
ВГСУ/ КГС ВС	Постанова від 08.11.2017 – на новий розгляд до суду I інстанції (X)	Постановою від 06.02.2018 справу передано на новий розгляд (X)	Постанова від 22.05.2018 – на новий розгляд до суду I інстанції (X)
	Відкрито касаційне провадження 01.02.2021. Касаційне провадження зупинено до отримання рішення КГС ВС у справі 910/701/17 (↻)	Відкрито касаційне провадження. Справу передано на розгляд палати КГС ВС (↻)	Постановою від 22.12.2020 касаційну скаргу залишено без задоволення (✓)

ТОВ «ОККО НАФТОПРОДУКТ»	ТОВ «АЛЬЯНС ХОЛДИНГ»	ПІІ «АМІК УКРАЇНА»	ТОВ «ПАРАЛЛЕЛЬ-М ЛТД»
77 880 872	39 711 226	12 529 975	1 438 354
910/947/17	910/887/17	910/741/17	910/23710/16
Рішення від 27.03.2017 на користь ТОВ «ОККО нафтопродукт» (X)	Рішення від 21.03.2017 про відмову в задоволенні позову (✓)	Рішення від 04.04.2017 про відмову в задоволенні позову	Рішення від 27.03.2017 про відмову в задоволенні позову
Ухвалою від 22.06.2018 призначено судову економічну експертизу (КНДІСЕ) (↻)	У задоволенні заяви про перегляд за нововиявленими обставинами відмовлено ухвалою від 20.06.2019. (✓)		
Постанова КАГС від 31.05.2017 про відмову в задоволенні апеляційної скарги АМКУ (X)	Постанова КАГС від 11.07.2017 про відмову в задоволенні апеляційної скарги (✓)	Постанова КАГС від 21.06.2017 на користь ПІІ «АМІК Україна» (✓)	Постанова КАГС від 27.07.2017 про задоволення позовних вимог (✓)
-	Постановою від 08.08.2019 відмовлено ТОВ «Альянс Холдинг» (✓)		
Постанова від 13.02.2018 – на новий розгляд до суду I інстанції (X)	Постанова від 12.12.2017 про відмову в задоволенні касаційної скарги. Відмовлено в допуску до провадження – ухвала від 05.02.2018 (✓)	Постанова від 21.11.2017 про повне задоволення касаційної скарги АМКУ Відмовлено в допуску до провадження – ухвала від 05.02.2018 (X)	Постанова від 07.11.2017 про повне задоволення касаційної скарги АМКУ Ухвала від 05.02.2018 про відмову в допуску до провадження (X)
-	Постанова від 14.11.2019 про залишення касаційної скарги без задоволення (✓)		

РИНКИ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

За результатами проведеної роботи у 2020 році органами Комітету **на ринках житлово-комунальних послуг було виявлено понад 250 порушень** законодавства про захист економічної конкуренції в діях суб'єктів господарювання, зокрема:

- послуг із централізованого водопостачання та водовідведення;
- послуг із централізованого опалення;
- послуг із централізованого постачання гарячої води;
- послуг із вивезення побутових відходів;
- послуг з управління багатоквартирними будинками.

Функції регуляторів на ринках житлово-комунальних послуг у 2020 році продовжували здійснювати НКРЕКП, обласні державні адміністрації та органи місцевого самоврядування.

При цьому НКРЕКП є не лише органом ліцензування на ринках централізованого водопостачання та водовідведення та на ринках тепlopостачання, але й встановлює тарифи для суб'єктів господарювання, які є її ліцензіатами.

Органи місцевого самоврядування встановлюють тарифи суб'єктам господарювання житлово-комунальної сфери, які є ліцензіатами обласних державних адміністрацій.

Ринки послуг з управління багатоквартирними будинками

На регіональних ринках послуг з управління багатоквартирними будинками (послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій) виявлено та припинено понад 40 порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Серед найбільш типових порушень слід виокремити такі:

- розробка та застосування необґрунтованого тарифу на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій;
- включення до договорів про надання послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій додаткових умов, які можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів.

У сфері комунальних послуг увага Комітету була зосереджена на таких послугах

Постачання теплової енергії

Централізоване водопостачання

Постачання гарячої води

Централізоване водовідведення

Ринки послуг із вивезення побутових відходів

У сфері регіональних ринків послуг із вивезення побутових відходів наразі діє понад 1 000 суб'єктів господарювання, більшість з яких комунальної форми власності.

Протягом 2020 року здійснювався контроль за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках у сфері поводження з відходами.

За результатами проведеної роботи міжрегіональними обласними територіальними відділеннями Комітету виявлено понад 100 порушень законодавства про захист економічної конкуренції в діях суб'єктів господарювання та органів місцевого самоврядування, за якими відкрито справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції як на ринках вивезення побутових відходів, так і на ринках захоронення побутових відходів, а також надано рекомендації.

Із загальної кількості виявлених порушень:

79%

щодо дій органів місцевого самоврядування

21%

щодо дій суб'єктів господарювання

Більшість виявлених порушень пов'язані з бездіяльністю органів місцевого самоврядування в частині непроведення конкурсу. Такі проблеми є системними та стосуються більшості регіонів України.

Законодавством передбачено обов'язкове проведення конкурсу на визначення виконавця послуг із вивезення побутових відходів. Організаторами проведення конкурсу виступають органи місцевого самоврядування, які в подальшому встановлюють тарифи на послуги з вивезення побутових відходів.

Після проведення конкурсного відбору виконавців послуг із вивезення побутових відходів та прийняття рішення про визначення переможцем певного суб'єкта господарювання, останній для споживачів цих послуг набуває структурних ознак монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг із вивезення побутових відходів у визначених територіальних межах певного населеного пункту (міста, села).

Отже, можна констатувати про наявність конкуренції лише на етапі проведення конкурсів органами місцевого самоврядування з визначення виконавців послуг із вивезення побутових відходів.

Враховуючи монополізованість ринків, споживачі не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічні послуги, у зв'язку з тим, що послуги з вивезення побутових відходів надає суб'єкт господарювання, якого визначено переможцем за результатами конкурсу.

Також органи Комітету здійснюють збір доказів в 11 справах, розпочатих за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях суб'єктів господарювання у вигляді зловживання монопольним становищем. Наразі триває збір доказів у розпочатих справах.

Зокрема, виявлені порушення в діях суб'єктів господарювання шляхом встановлення необґрунтованих тарифів через завищення окремих складових тарифів, включення до тарифів завищених обсягів вивезення побутових відходів тощо.

Виявлені фактори стримування конкуренції:

- обмеженість доступу потенційних учасників конкурсу на надання послуг із вивезення побутових відходів до інформації про проведення конкурсу;
- відсутність можливості проводити конкурси щодо окремих видів побутових відходів;
- відсутність норм, які б врегульовували питання зміни ціни на послуги на період дії договору;
- укладення довгострокових договорів на надання послуг із вивезення побутових відходів строком більше 10 років.

Підґрунтям для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції є в тому числі недосконале чинне законодавство у сфері поводження з відходами, зокрема положення Порядку проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173.

21 липня 2020 року в першому читанні прийнятий **Закон України «Про управління відходами»**, який має на меті вдосконалити систему управління відходами.

На жаль, цей законопроект не вирішить наявних проблемних питань на ринках у сфері поводження з відходами з огляду на таке.

Серед переваг законопроекту: впровадження положень європейського законодавства у сфері управління відходами, зокрема, запровадження ієрархії управління відходами та основні вимоги до розширеної відповідальності виробника, наявність конкурсного відбору серед виконавців послуг із вивезення побутових відходів та виконавців послуг зі збирання, відновлення та видалення побутових відходів.

Разом із тим законопроект має і недоліки, реалізація яких може суттєво вплинути на розвиток конкуренції на ринках у сфері управління з відходами. Так, законопроектом запропоновано визначення оператора муніципальної системи управління побутовими відходами виключно серед комунальних підприємств та без проведення конкурсного відбору. З прийняттям Закону України «Про управління відходами» у такій редакції комунальні підприємства отримають суттєві переваги порівняно з підприємствами приватної форми власності та державними підприємствами. При цьому з ринку можуть бути усунуті підприємства приватної форми власності та державні підприємства, у той час як доступ на ринок нових суб'єктів господарювання буде неможливий.

Також законопроектом передбачено вимоги до учасників конкурсу з вивезення побутових відходів щодо наявності спеціальної техніки (сміттевозів), водночас відсутні вимоги щодо вартості послуг як на етапі конкурсу, так і після отримання перемоги в конкурсі.

Відсутність норм, які б врегульовували питання ціни на етапі конкурсу та в період дії укладеного договору, створюють умови для необґрунтованого завищення ціни на послуги без будь-яких обмежень.

Враховуючи можливий суттєвий вплив на конкуренцію на ринках у сфері управління відходами, Комітет надіслав свої зауваження до законопроекту, стосовно усунення зазначених недоліків, до Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування.

ВІДПОВІДАЧІ

**КП «ТЕХКОМУНБУД»,
КП БРР «БАЛАКЛІЙСЬКИЙ ЖИТЛОКОМУНСЕРВІС»,
БІЛОВОДСЬКЕ РЕМОНТНО-ЕКСПЛУАТАЦІЙНЕ
ПІДПРИЄМСТВО**

РІШЕННЯ ТАК ТВ АМКУ

від 13.10.2020 № 26-р/тк, № 27-р/тк, № 28-р/тк

Відповідачі є виконавцями послуг із вивезення побутових відходів на регіональних ринках протягом періодів від 2 до 4,5 років та не зазнають значної конкуренції в межах регіональних ринків.

КП «Техкомунбуд» у період з 01.02.2017 по 30.04.2019 включило завищені розміри адміністративних витрат та рентабельності, що призвело до завищення вартості послуг. Розрахований КП «Техкомунбуд» тариф не відповідає Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів та є вищим порівняно з тарифами інших надавачів аналогічних послуг у межах Полтавської області. Головне Управління Держпродспоживслужби в Полтавській області підтвердило висновки органу Комітету.

КП БРР «Балаклійський Житлокомунсервіс» у період з 22.02.2018 по 30.04.2019 включило завищені розміри витрат зі збуту послуг до тарифів на послуги з вивезення твердих побутових відходів, що призвело до завищення вартості послуг. Розрахований КП БРР «Балаклійський Житлокомунсервіс» тариф не відповідає Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів.

Біловодське ремонтно-експлуатаційне підприємство включило завищений розмір адміністративних витрат до тарифів на послуги з вивезення побутових відходів, які діяли протягом 01.05.2015 – 30.04.2019, що призвело до завищення вартості послуг та, відповідно, до ущемлення інтересів споживачів. Розрахований Біловодським ремонтно-експлуатаційним підприємством тариф не відповідає Порядку формування тарифів на послуги з вивезення побутових відходів. Головне Управління Держпродспоживслужби в Луганській області підтвердило висновки органу Комітету.

Зазначені дії Відповідачів визнано порушеннями, передбаченими ч. 1 ст. 13, п. 2 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», що призвело до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

ЗАГАЛЬНИЙ ШТРАФ

297 825 грн

Ринки послуг у сфері теплопостачання

Впродовж 2020 року запровадження конкурентних умов на ринках у сфері теплопостачання не зазнало суттєвих змін. Монопольне становище наявних теплопостачальних організацій, які поєднують функції виробництва, транспортування та постачання теплової енергії, продовжує залишатися перепорою для розвитку конкуренції на ринку теплової енергії та доступу потенційних конкурентів на такі конкурентні ринки, як виробництво та постачання теплової енергії, а також постачання гарячої води.

За інформацією Мінрегіону на 01.06.2020, **господарську діяльність** у сфері теплопостачання здійснюють:

- з виробництва теплової енергії – 1 452 суб'єкти господарювання;
- з транспортування теплової енергії – 786 суб'єктів господарювання;
- з постачання теплової енергії – 1 394 суб'єкти господарювання.

З них ліцензіатами НКРЕКП є лише 27 суб'єктів господарювання.

Ринки комунальних послуг у сфері теплопостачання, зважаючи на високий рівень їх монополізації і соціальну значимість, продовжують бути одними з пріоритетних у роботі органів Антимонопольного комітету України. У 2020 році тривав контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування та теплопостачальних організацій.

Так, одним із напрямів такого контролю стали, зокрема, дії органів місцевого самоврядування та теплопостачальних організацій у частині дотримання порядку встановлення тарифів, у тому числі під час зміни тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування, постачання, та послуги із централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води в разі зміни вартості окремих складових чинних тарифів із причин, не залежних від суб'єкта господарювання, наприклад, зниження цін на паливно-енергетичні ресурси та зміна обсягів виробництва і споживання теплової енергії, враховані під час встановлення чинних тарифів.

Для опалювального періоду 2019/2020 років характерним було суттєве зниження ціни природного газу порівняно з тією, що діяла наприкінці попереднього опалювального періоду 2018/2019 років. Оскільки газова складова у структурі собівартості послуг із теплопостачання є найбільшою, то зміна ціни в сторону зменшення має вирішальний вплив на розмір тарифів на відповідні комунальні послуги.

Кабінетом Міністрів України було прийнято

постанову від 24.12.2019 № 1082 «Деякі питання нарахування (визначення) плати за теплову енергію та послуги з централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води для споживачів у зв'язку зі зміною ціни природного газу», яка давала теплопостачальним організаціям правові підстави для здійснення перерахунків розмірів плати у зв'язку зі зміною ціни природного газу.

За певних умов, бездіяльність теплопостачальних організацій у вигляді неприйняття рішень про зміни розміру нарахувань споживачам усіх категорій за теплову енергію, послуги із централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води та нездійснення перерахунків може містити ознаки порушення у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Тому, з метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, Комітет надав 41 суб'єкту господарювання та 30 органам місцевого самоврядування **обов'язкові для розгляду рекомендації**, зокрема, стосовно вжиття заходів **щодо зміни розміру нарахувань** плати споживачам за теплову енергію, послуги із централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води у зв'язку зі зміною ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019/2020 років.

Міжрегіональними обласними територіальними відділеннями Комітету також було посилено контроль за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування та теплопостачальними організаціями, які діють на регіональних ринках у сфері теплопостачання, яким було охоплено 214 суб'єктів господарювання.

За інформацією, отриманою органами Комітету від теплопостачальних організацій, на виконання рекомендацій сума здійснених нарахувань на послуги із централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води **зменшена майже на 700 млн грн.**

За результатами проведеної роботи Міжрегіональними обласними територіальними відділеннями Комітету у 2020 році виявлено порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях понад 89 органів місцевого самоврядування та теплопостачальних організацій, за якими відкрито 11 справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Наразі органи Комітету здійснюють збір доказів у справах, розпочатих за ознаками порушення законодавства про захист економічної

конкуренції в діях 7 суб'єктів господарювання та 4 органів місцевого самоврядування.

Зокрема, виявлені порушення в діях суб'єктів господарювання у вигляді встановлення необґрунтованих тарифів шляхом застосування необґрунтованих витрат під час їх розрахунків; нарахування плати за послуги із централізованого опалення мешканцям багатоквартирного будинку під час проведення періодичної перевірки комерційного засобу обліку теплової енергії способом, не передбаченим законодавством; нарахування і стягнення плати

за послуги із централізованого опалення (місце загального користування) тільки зі споживачів, які підключені до мереж централізованого опалення, за наявності в будинку квартир з індивідуальним опаленням; надання послуг із централізованого опалення, які не забезпечували належних умов проживання; нездійснення інформування споживачів про необхідність переходу на нові моделі договірних відносин із надавачами послуг та їх оплату за економічно обґрунтованими цінами / тарифами.

ВІДПОВІДАЧ СП ТОВ «СВІТЛОВДСЬКПОБУТ»

**РІШЕННЯ ТАК
ТВ АМКУ**

від 04.11.2020 № 41-р/тк

Послуги з теплостачання в Україні надають суб'єкти природних монополій. Водночас СП ТОВ «Світловодськпобут» надавало споживачам неякісні послуги з опалення, про що свідчать численні скарги, які надходили протягом 2017 – 2019 років.

Протиправні дії СП ТОВ «Світловодськпобут» полягали у неврахуванні фактів відключення квартир споживачів від мереж централізованого опалення і заяв споживачів на розірвання / перегляд договорів, зняття їх з абонентського обліку. А також у нарахуванні 100% плати за послуги із централізованого опалення споживачам, які відключені від внутрішньобудинкових мереж централізованого опалення та не отримували цих послуг.

Вказані дії є порушенням, передбаченим ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

ШТРАФ 1 192 689 грн

**СУДОВЕ
ОСКАРЖЕННЯ** здійснюється розгляд справи у першій інстанції.

ВІДПОВІДАЧ ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АМКУ**

від 17.09.2020 № 37-рк

Бездіяльність ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ», зокрема у вигляді нездійснення перерахунків нарахувань плати споживачам за теплову енергію, послуги із централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води у зв'язку зі зміною ціни природного газу протягом 2019/2020 опалювального періоду та непроведення публічного інформування споживачів про зменшення плати за послуги із постачання теплової енергії, Комітетом визнано такою, що містить ознаки порушення, передбаченого ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

У зв'язку із цим Комітет рекомендував ТОВ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ»:

1. Забезпечити у встановленому порядку здійснення перерахунків плати за теплову енергію, послуги із централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води у зв'язку зі зміною ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019/2020 років.
2. Забезпечити публічне інформування споживачів про зменшення плати за послуги з постачання теплової енергії під час укладення договорів про надання послуги з постачання теплової енергії / гарячої води (замість договорів про надання послуг із централізованого опалення / централізованого постачання гарячої води) та умови укладення таких договорів.

**СТАН
ВИКОНАННЯ**

Рекомендації не виконано. Розпочато розгляд справи.

Ринки послуг із централізованого водопостачання та централізованого водовідведення

На регіональних ринках послуг розглянуто 19 справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, виявлено та припинено 44 порушення законодавства про захист економічної конкуренції. На порушників накладено **штрафних санкцій** на загальну суму **понад 700 тис. грн.**

Серед найбільш типових порушень:

- встановлення додаткових вимог юридичним особам при отриманні технічних умов на приєднання до мереж (наприклад, виконання за власний рахунок робіт, пов'язаних із ремонтом, реконструкцією мереж, заміною зношених основних фондів тощо);
- встановлення додаткових вимог фізичним особам при встановленні засобів обліку води в квартирі (придбання приладів обліку певного класу точності, отримання технічних умов тощо);
- включення до договору положень, які не передбачені Типовим договором про надання послуг із централізованого водопостачання та водовідведення.

Протягом року Комітетом було опрацьовано ряд нормативно-правових актів щодо ринків водопостачання та водовідведення. Зокрема, до

проекту Закону України «Про водовідведення стічних вод населених пунктів» надано зауваження стосовно врегулювання проблемних питань, пов'язаних із місцевими правилами приймання стічних вод.

До Комітету надходить велика кількість звернень та скарг саме на положення місцевих правил приймання поверхневих стічних вод, в яких споживачі послуг скаржаться на: необґрунтовані розміри показників допустимих концентрацій забруднюючої речовин у стічних водах, які виробник визначає самостійно, висування додаткових вимог до споживачів щодо застосування різних розмірів штрафних санкцій, що ставить споживачів у різних регіонах у невідгідне становище в конкуренції.

Разом із тим місцеві правила приймання стічних вод розробляють місцеві виробники, які є суб'єктами природної монополії та мають ознаки монопольного (домінуючого) становища в межах відповідної території. Тобто, наявна система розробки місцевих правил приймання стічних вод виробниками створює умови для зловживання монопольним (домінуючим) становищем надавачами послуг із водовідведення.

При цьому різні вимоги до споживачів послуг, встановлені місцевими правилами приймання стічних вод у різних населених пунктах, впливають на їх конкурентоздатність порівняно з конкурентами з інших населених пунктів, де вимоги до приймання стічних вод, а також штрафи за порушення таких вимог нижчі.

ВІДПОВІДАЧ

КП «МІСЬКВОДОКАНАЛ» СУМСЬКОЇ МР

**РІШЕННЯ
СХІДНОГО МТВ**

Від 22.12.2020 № 70/164-р/к

КП «Міськводоканал» СМР протягом 2019 та 2020 років займало монопольне становище на ринку послуг із видачі технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах міста Суми із часткою 100%. Як наслідок, підприємство мало змогу самостійно визначати умови приєднання нових об'єктів до мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Послуги з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення КП «Міськводоканал» Сумської міської ради надає на платній основі і вартість послуг становить 841,27 грн.

Разом із тим КП «Міськводоканал» СМР висувало ТОВ «Будівельна виробничо-комерційна компанія «Федорченко» додаткові вимоги для отримання нових технічних умов. Зокрема, такі вимоги, як виконання за власний рахунок робіт, пов'язаних із ремонтом, реконструкцією, заміною зношених основних фондів.

Під час розгляду справи встановлено, що витрати на здійснення поточних ремонтів мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення входять до складу тарифів, а витрати на капітальні ремонти включаються до інвестиційної програми, що підтверджено висновками, викладеним у листах НКРЕКП та Мінрегіону.

Зазначені дії визнані порушенням, передбаченим ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких умов придбання товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції.

ШТРАФ

68 000 грн

РИНКИ ТРАНСПОРТУ

Транспорт – одна з найважливіших складових економічної системи країни. Він забезпечує перевезення вантажів і людей, тим самим налагоджуючи та розвиваючи зв'язки між країнами, регіонами, галузями господарства та підприємствами. Саме тому транспортні ринки є одним з найважливіших пріоритетів у роботі Комітету.

РИНОК ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ

Залізничний транспорт – одна з найбільш важливих галузей народного господарства України. Він забезпечує виробничі й невиробничі потреби матеріального виробництва, невиробничої сфери, а також населення в усіх видах перевезень.

Вантажообіг залізничного транспорту у 2020 році становив понад 60% вантажообігу всіх видів транспорту.

Вантажообіг та обсяги перевезень вантажів за 2020 рік

Вид транспорту	Вантажообіг			Обсяг перевезень		
	млн.ткм 2020р.	% загального обсягу	у % до відповідного періоду 2019р.	млн.т 2020р.	% загального обсягу	у % до відповідного періоду 2019р.
Транспорт	290342,6	100	85,7	600	100	88,8
залізничний	175587,2	60	96,6	305,5	51	97,6
автомобільний	42296,7	15	86,5	191,3	32	78,3
водний	2866,0	1	84,6	5,6	1	91,7
трубопровідний	69281,8	24	66,3	97,5	16	86,5
авіаційний	310,9	0,1	105,2	0,1	0,02	93,3

Джерело: Держстат України.

Протягом 2020 року Комітетом вжито комплекс заходів, спрямованих на запобігання порушенням АТ «Укрзалізниця» антимонопольного законодавства на ринку перевезення вантажів залізничним транспортом.

Саме за ці заходи у 2020 році Антимонопольний комітет України вперше став призером Ukrainian Rail Award 2020 – нагороди, яку отримують компанії за реалізовані проекти, які мали найбільший вплив на залізничну галузь України. Цією нагородою ринок відзначив вплив комплексу заходів Комітету у 2020 році, спрямованих на розвиток конкуренції на ринку перевезення вантажів та запобігання порушенням антимонопольного законодавства.

УМОВИ ДОГОВОРІВ НА ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ

Договір про перевезення вантажів залізничним транспортом ставив контрагентів у гірше становище, ніж вони повинні були б мати відповідно до законодавства.

Комітет з'ясував, що окремі умови цього Договору могли призвести до ущемлення інтересів замовників послуг. Замовники, через відсутність альтернативи, змушені були б навіть у разі незгоди із запропонованими умовами перевезення укладати такі договори.

Дії АМКУ

АМКУ надав АТ «Укрзалізниця» обов'язкові для розгляду **рекомендації від 26.03.2020 № 9-рк** – утриматись від впровадження нового Договору про перевезення вантажів залізничним транспортом, окремі умови якого могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, та доопрацювати нову редакцію Договору, врахувавши зауваження та пропозиції замовників до окремих його умов.

Рекомендації Комітету враховано – рішенням правління АТ «Укрзалізниця» (**витяг з протоколу № Ц-45/44 Ком.т. засідання правління АТ «Укрзалізниця» від 19.05.2020**) було ухвалено нову редакцію Договору про надання послуг з організації перевезення вантажів залізничним транспортом, який 31.05.2020 оприлюднено на офіційному сайті АТ «Укрзалізниця». У Договорі враховано більшість зауважень та пропозицій замовників послуг, викладених у зверненнях до Комітету, які були відображені в рекомендаціях.

ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ НА ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

АТ «Укрзалізниця» запровадило перевезення вантажів на особливих умовах – за розкладом руху маршрутних поїздів, які мають переваги у швидкості перевезень та термінах доставки вантажів, внаслідок чого створило нерівні умови перевезення для замовників послуг.

Для окремих вантажовласників це дало можливість скоротити терміни доставки вантажів, а для інших – за наявності дефіциту локомотивного парку АТ «Укрзалізниця» та відсутності переробної спроможності залізниць – впливало на своєчасність доставки вантажів та, як наслідок, могло призвести до ущемлення інтересів цих вантажовласників.

Дії АМКУ

АМКУ надав АТ «Укрзалізниця» обов'язкові для розгляду **рекомендації від 28.05.2020 № 26-рк** – забезпечити в подальшому надання послуг на рівних умовах, дотримуючись балансу інтересів усіх учасників ринку перевезення вантажів залізничним транспортом.

АТ «Укрзалізниця» врахувало рекомендації Комітету та з 18 вересня 2020 року припинило дію договору про перевезення вантажів на особливих умовах – за розкладом руху маршрутних поїздів. На сьогодні АТ «Укрзалізниця» доопрацьовує концепцію з організації перевезень вантажів, дотримуючись балансу інтересів усіх учасників ринку.

НАВ'ЯЗУВАННЯ УМОВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНИХ ВАГОНІВ ПЕРЕВІЗНИКА

АТ «Укрзалізниця» запровадило єдиний Договір про перевезення вантажів залізничним транспортом, який поєднав у собі дві послуги: з перевезення вантажів та надання в користування вагонів Перевізника.

Використовуючи свою ринкову владу, АТ «Укрзалізниця» автоматично нав'язувало Замовникам умови використання власних вагонів Перевізника у процесі організації перевезення вантажів залізничним транспортом.

У свою чергу, Замовники, підписавши Договір на таких умовах, змушені були сплачувати за використання власного вагона Перевізника не конкурентну ціну на ринку, а нав'язану АТ «Укрзалізниця» умовами Договору.

При цьому в разі непідписання єдиного Договору Замовники взагалі були б позбавлені можливості в отриманні послуги з перевезення вантажів залізничним транспортом.

ДІЇ АМКУ

Комітет надав АТ «Укрзалізниця» обов'язкові для розгляду **рекомендації від 08.10.2020 № 40-рк** – забезпечити право вантажовласників / вантажовідправників на вільний вибір необхідних їм окремих послуг із перевезення вантажів залізничним транспортом та надання в користування вагонів.

АТ «Укрзалізниця» повідомило про розгляд рекомендацій Комітету, зазначивши про те, що в новій редакції Договору планується винесення з основного тексту Договору в окремий додаток послуги з надання в користування власних вагонів АТ «Укрзалізниця».

ВІДПОВІДАЧ АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»

РІШЕННЯ АМКУ **від 06.08.2020 № 470-р**

АТ «Укрзалізниця» є єдиним суб'єктом господарювання, який протягом 2018 – 31 березня 2020 року діяв на ринку перевезення вантажів залізничним транспортом у межах території України і займав на цьому ринку монопольне (домінуюче) становище із часткою 100%.

Комітет визнав дії АТ «Укрзалізниця», які полягають у визначенні малодіяльних вантажних станцій, запровадженні послуги «Подача й забирання вагонів та контейнерів для навантаження або вивантаження на малодіяльні станції, для виконання комерційних операцій, а також робіт, пов'язаних із прийманням, видачою, навантаженням і вивантаженням» та встановленні її вартості, порушенням, передбаченим частиною першою ст. 13 та п. 2 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку перевезення вантажів залізничним транспортом у межах території України, що призвело до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання (споживачів послуг АТ «Укрзалізниця»), яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

За результатами розгляду справи № 130-26.13/102-19 було прийнято рішення від 06.08.2020 № 470-р та накладено штраф.

ШТРАФ **18 282 400 грн**

АТ «Укрзалізниця» звернулось до Господарського суду міста Києва з відповідним позовом. Наразі судові спори тривають.

**СУДОВЕ
ОСКАРЖЕННЯ**

Однак з повідомлень засобів масової інформації стало відомо, що АТ «Укрзалізниця» призупинило стягнення плати за подачу й забирання вагонів з/на малодіяльні вантажні станції з 03.09.2020.

ВІДПОВІДАЧ ПРАТ «КИЇВ-ДНІПРОВСЬКЕ МППЗТ»

РІШЕННЯ АМКУ від 22.10.2020 № 32-р/тк

Приватне акціонерне товариство «Київ-Дніпровське міжгалузеве підприємство промислового залізничного транспорту» (далі – ПрАТ «Київ-Дніпровське МППЗТ») здійснює взаємозв'язок із магістральним залізничним транспортом загального користування та забезпечує перевезення вантажів від залізничних станцій АТ «Укрзалізниця» до вантажовласників, вантажні операції з навантаження та вивантаження вантажів із вагонів, утримання та ремонт власних під'їзних залізничних колій та рухомого складу тощо.

Користуючись своїм монопольним становищем, ПрАТ «Київ-Дніпровське МППЗТ» в особі Бродецької філії:

- у договорах із перевезення вантажів залізничним транспортом необґрунтовано підвищувало вартість послуг за базовим тарифом на перевезення вантажів;
- для не договірних клієнтів, послуги з перевезення вантажів яким надаються згідно з разовими заявками, застосовувало тариф, який встановлено в розмірі базового тарифу, збільшеного на 20%, хоча, за поясненнями самого ПрАТ «Київ-Дніпровське МППЗТ», у технології надання послуг із перевезення вантажів залізничним транспортом за разовою заявкою замовників та послуг із перевезення вантажів залізничним транспортом за договором – відсутня різниця.

Аналіз статей витрат, з яких формується базовий тариф, показав, що він є економічно необґрунтованим та таким, який неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

За результатами розгляду справи Тимчасова адміністративна колегія Комітету прийняла рішення, яким визнала дії ПрАТ «Київ-Дніпровське МППЗТ» в особі Бродецької філії зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг із перевезення вантажів залізничним транспортом шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, наклала на Товариство штраф та зобов'язала припинити зазначене порушення.

ШТРАФ 7 150 516 грн

**СУДОВЕ
ОСКАРЖЕННЯ** рішення Тимчасової адміністративної колегії Комітету оскаржується в судовому порядку.

РИНОК НАДАННЯ ПОРТОВИХ ПОСЛУГ У МОРСЬКИХ ПОРТАХ УКРАЇНИ

АНТИКОНКУРЕНТНІ ДІЇ МІНІСТЕРСТВА ЩОДО ВСТАНОВЛЕННЯ СТАВОК ПОРТОВИХ ЗБОРІВ

Питання розміру ставок портових зборів у морських портах України є надзвичайно важливим як для конкурентоздатності цих портів, так і для конкурентоздатності товарів, які перевантажуються через ці порти, у тому числі й на світових ринках.

Економічна привабливість морських портів та послуг відповідних стивідорних компаній для вантажовідправників та вантажоотримувачів і судновласників значною мірою залежить від розміру портових зборів, адже високі ставки призводять до підвищення судновласниками (перевізниками) ставок фрахту, що за інших рівних умов знижує конкурентоздатність портових операторів.

Саме тому з точки зору конкуренції ключове значення має наявність методики розрахунку розмірів ставок портових зборів, які справляються в морських портах України. Ця методика дозволить визначити реальний рівень ставок портових зборів, запобігатиме встановленню непрозорих, дискримінаційних та економічно необґрунтованих розмірів ставок портових зборів, а отже, сприятиме розвитку конкуренції.

Дії АМКУ

Комітетом прийнято **рішення від 06.02.2020 № 113-р**, яким зобов'язано Мінінфраструктури протягом 4 місяців розробити та затвердити прозору й недискримінаційну методику розрахунку розмірів ставок портових зборів, які справляються в морських портах України.

Проте Мінінфраструктури не виконало рішення Комітету.

Комітет звернувся до суду, щоб зобов'язати Мінінфраструктури виконати рішення № 113-р та розробити й затвердити Методику розрахунку розмірів ставок портових зборів, які справляються в морських портах України. Судове провадження триває.

АНТИКОНКУРЕНТНІ ДІЇ НА РИНКУ ЛОЦМАНСЬКИХ ПОСЛУГ

За заявою P&O Maritime Ukraine щодо невідповідності положень підзаконних нормативно-правових актів Міністерства інфраструктури України вимогам законодавчих актів у морській галузі та законодавства про захист економічної конкуренції Комітетом досліджено питання надання послуг із лоцманського проведення суден.

Нормативно-правові акти Мінінфраструктури, які регулюють питання лоцманського проведення суден, дискримінують суб'єктів господарювання за формою власності.

Бездіяльність Мінінфраструктури з неприведення власних нормативно-правових актів, які регулюють питання лоцманського проведення суден, до вимог Кодексу торговельного мореплавства України та Закону України «Про морські порти України» містить ознаки антиконкурентних дій органу влади.

Дії АМКУ

З метою припинення зазначеної бездіяльності Комітет надав Мінінфраструктури обов'язкові для розгляду **рекомендації від 20.08.2020 № 35-рк** – привести власні нормативно-правові акти, які стосуються питань надання послуг із лоцманського проведення, до вимог Кодексу торговельного мореплавства України та Закону України «Про морські порти України» у частині недопущення дискримінації суб'єктів господарювання за формою власності на етапах:

- 1) проведення теоретичного навчання, тренажерної підготовки та практичного стажування кандидатів на посаду морського лоцмана;
- 2) кваліфікаційного оцінювання кандидатів на посаду морського лоцмана;
- 3) входу на ринок лоцманських послуг;
- 4) здійснення діяльності на ринку лоцманських послуг.

Мінінфраструктури за результатами опрацювання рекомендацій повідомило Комітет, що зміна нормативно-правових актів відповідно до наданих рекомендацій недоцільна.

Оскільки Мінінфраструктури відмовляється приводити власні нормативно-правові акти, які стосуються питань надання послуг із лоцманського проведення, до вимог Кодексу торговельного мореплавства України та Закону України «Про морські порти України» у частині недопущення дискримінації суб'єктів господарювання за формою власності, **Комітетом 09.12.2020 розпочато розгляд справи** за ознаками вчинення Міністерством інфраструктури України антиконкурентних дій органу влади, які полягають у бездіяльності органу влади, що призвела або може призвести до недопущення конкуренції.

На сьогодні розгляд справи триває.

ПЕРЕШКОДИ ДОСТУПУ ДО ПРИЧАЛІВ МИКОЛАЇВСЬКОГО МОРСЬКОГО ПОРТУ

На ринку надання спеціалізованих послуг морських портів ДП «АМПУ» є суб'єктом природної монополії. Комітетом розглянуто заяви портових операторів, які отримують доступ до причалів Миколаївського морського порту на підставі договорів сервітуту.

Під час розслідування встановлено, що ДП «АМПУ», зокрема:

- не виставляло Заявникам відповідні рахунки за чинними договорами сервітуту та за відсутності відповідного договору про доступ до причалу нараховувало плату за цю послугу;
- вдавалось до спроб заблокувати прийом суден через відсутність укладених договорів про забезпечення доступу портового оператора до причалу тощо.

Дії АМКУ

Комітет надав ДП «АМПУ» обов'язкові для розгляду **рекомендації від 24.09.2020 № 38-рк** – утриматись від дій, які полягають у перешкоджанні суб'єктам господарювання здійснювати на законних підставах, у тому числі відповідно до чинних Договорів сервітуту, навантажувально-розвантажувальні роботи через причал із використанням причальної інфраструктури, що можуть призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На виконання рекомендацій ДП «АМПУ» видало розпорядження, яким зобов'язало Миколаївську філію не перешкоджати суб'єктам господарювання здійснювати свою діяльність на підставі договорів сервітуту, забезпечити належне виконання таких договорів, а також припинити виставляти рахунки за спеціалізовану послугу із забезпечення доступу портового оператора до причалу.

РИНОК ПЕРЕВЕЗЕННЯ АВІАЦІЙНИМ ТРАНСПОРТОМ

Найбільш постраждала від пандемії COVID-19 у 2020 році галузь транспорту – авіаційна.

З моменту введення карантину були заборонені, зокрема, регулярні та нерегулярні перевезення пасажирів, багажу та вантажу авіаційним транспортом, закриті кордони з більшістю країн світу, у зв'язку з чим аеропорти України, авіакомпанії та суб'єкти господарювання, які здійснюють наземне обслуговування в аеропортах, припинили свою діяльність.

На сьогодні діяльність у сфері авіаційної галузі частково відновлено.

За інформацією Державіаслужби, у 2020 році аеропортами України здійснено обслуговування 8,7 млн пасажирів, що на 64,4% менше порівняно з 2019 роком.

У той же час Комітет тримає під пильною увагою стан конкуренції в авіаційній сфері.

АНТИКОНКУРЕНТНІ ДІЇ МІНІСТЕРСТВА НА РИНКУ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

У ході розгляду справи № 130-26.13/121-19 Комітет надав обов'язкові для розгляду **рекомендації від 12.12.2019 № 68-рк**, якими зобов'язав Мінінфраструктури внести зміни до наказу від 04.06.2019 № 415 «Про встановлення Ставок плати за послуги з аеронавігаційного обслуговування повітряних суден у повітряному просторі України»,

усунувши дискримінаційні умови щодо надання окремим суб'єктам господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів.

За ініціативою АМКУ з метою обговорення стану виконання рекомендацій Комітету проводилась узгоджувальна нарада з Мінінфраструктури, Державною регуляторною службою України, Мінекономрозвитку та ДП «Украерорух».

На виконання рекомендацій у 2020 році Мінінфраструктури було розроблено проект наказу «Про внесення змін до Ставок плати за послуги з аеронавігаційного обслуговування повітряних суден у повітряному просторі України», який неодноразово надсилався на погодження до Комітету та до якого надавались пропозиції та зауваження.

Враховавши зауваження та пропозиції АМКУ, Мінінфраструктури повідомило Комітет про те, що підготовлено новий проект наказу, реалізація якого дозволить усунути зауваження Комітету щодо створення антиконкурентних умов у частині застосування різних ставок плати за послуги з аеронавігаційного обслуговування на підході та в районі аеродрому для міжнародного аеропорту «Бориспіль» та всіх інших аеропортів України.

ПОГОДЖЕННЯ ПРОЄКТІВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

ПРОЄКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВНУТРІШНІЙ ВОДНИЙ ТРАНСПОРТ»

- Запропоновано, зокрема, внести такі зміни та/або доповнення:

передбачити в проекті Закону норми, відповідно до яких Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, затверджує методики розрахунку тарифів на спеціалізовані послуги (у тому числі лоцманський збір), що надаються на внутрішніх водних шляхах суб'єктами природних монополій, та встановлює тарифи на ці спеціалізовані послуги відповідно до затвердженої нею методики;

передбачити у проекті Закону можливість відкриття ринку лоцманського проведення на внутрішніх водних шляхах, тобто можливість доступу до цього ринку суб'єктів господарювання недержавної форми власності за чітко встановленими державою вимогами.

- Надано застереження щодо ризиків спотворення конкуренції на ринку видобування корисних копалин нормою проекту Закону, відповідно до якої суб'єкти господарювання, які здійснюють експлуатаційне днопоглиблювання на внутрішніх водних шляхах, можуть здійснювати його без спеціальних дозволів на користування надрами. Зазначені застереження Комітету враховані в прийнятому Законі України «Про внутрішній водний транспорт».

ПРОЄКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО НАЦІОНАЛЬНУ КОМІСІЮ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ»

- Запропоновано, зокрема, внести такі зміни та/або доповнення:

виключити з визначення терміну «послуги, що надаються суб'єктами природних монополій у сфері транспорту» ринки, які є потенційно конкурентними – лоцманське проведення та проведення криголамних робіт;

включити до проекту Закону вимоги стосовно державного регулювання при формуванні портових та аеропортових зборів;

враховуючи розвиток конкуренції на ринках надання вантажних вагонів у користування, доопрацювати норму проекту Закону з метою виключення з тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом, які має встановлювати національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, вагонної складової.

ПРОЄКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО СУСПІЛЬНО ВАЖЛИВИХ ПОСЛУГ ІЗ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ АВТОМОБІЛЬНИМ ТА МІСЬКИМ ЕЛЕКТРИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ»

- Комітет не погодив проект, оскільки він потребував суттєвого доопрацювання, зокрема, щодо:

обмеження кола перевізників у зв'язку із запропонованою проектом Закону необхідністю виконувати перевезення пасажирів на міських і приміських автобусних маршрутах загального користування виключно автобусами класу I згідно з Правилами ЄЕК ООН 107-02(3);

можливого недопущення конкуренції на ринках надання послуг із перевезень пасажирів автомобільним транспортом внаслідок запропонованої можливості призначення перевізника без проведення конкурсу (за прямими договорами);

необхідності приведення положень проєкту Закону у відповідність із Регламентом (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23 жовтня 2007 року про послуги громадського транспорту з перевезення пасажирів залізницею і автомобільними шляхами (зі змінами), зокрема, у частині можливості укладення з перевізниками прямих договорів та терміну їх дії.

- У Верховній Раді України 13.01.2021 зареєстровано проєкт зазначеного Закону України за № 4583, в якому зауваження Комітету повністю враховані.

ПРОЄКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ УКРАЇНИ ЩОДО ВРЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПОСЛУГ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ З МЕТОЮ ПРИВЕДЕННЯ ЇХ У ВІДПОВІДНІСТЬ З АКТОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

- Надано зауваження щодо, зокрема, викладення положень Закону України «Про автомобільний транспорт» у такій редакції, яка могла призвести до недопущення та/або усунення конкуренції на ринках надання послуг із перевірки рівня професійної компетентності менеджера (управителя).
- У проєкті зазначеного Закону України, який 30.12.2020 зареєстрований у Верховній Раді України за № 4560, зауваження Комітету враховані.

СТАТУС СУДОВОГО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ АМКУ НА 01.03.2021:

Рішення АМКУ від 15.11.2018 № 635-р

Позивач	ТОВ «МАСТЕР-АВІА»	КП «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ «КИЇВ»
Штраф, грн	1 801 406	681 019
№ судової справи	910/163/19	
Перша інстанція	Рішення 18.04.2019 про задоволення позову. ⊗	
КАГС/ ПАГС	Постанова від 08.01.2020 про залишення без задоволення апеляційної скарги. ⊗	
ВГСУ/ КГС ВС	Постанова від 14.05.2020 про залишення касаційної скарги без задоволення ⊗	

Рішення ТАК АМКУ від 09.12.2019 № 93-р/тк

Рішення АМКУ від 25.04.2019 № 287-р

Позивач	ДП «АДМІНІСТРАЦІЯ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ»	ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
Штраф, грн	5 530 682	-
№ судової справи	910/1106/20	910/8856/19
Перша інстанція	Рішення від 01.06.2020 про відмову у задоволенні позову ⊙	Рішення від 28.11.2019 про відмову у задоволенні позову повністю. ⊙
КАГС/ ПАГС	Постанова від 03.11.2020 про залишення без задоволення апеляційної скарги. ⊙	Постанова від 10.02.2020 про відмову у задоволенні скарги. ⊙
ВГСУ/ КГС ВС	Постанова від 18.02.2021 про залишення касаційної скарги без задоволення ⊙	Постанова від 21.05.2020 про залишення без задоволення касаційної скарги. ⊙

РИНКИ ЗВ'ЯЗКУ ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

Відповідно до Закону України «Про телекомунікації» **телекомунікації (електрозв'язок)** — передавання, випромінювання та/або приймання знаків, сигналів, письмового тексту, зображень та звуків або повідомлень будь-якого роду по радіо, проводових, оптичних або інших електромагнітних системах.

Ринки телекомунікаційних послуг не належать до сфер природних монополій.

Український ринок телекомунікаційних послуг характеризується стійкістю ринкових позицій ключових операторів, стабільним попитом на послуги, а також високою конкуренцією в сегменті суміжних продуктів.

За даними НКРЗІ, кількість суб'єктів господарювання, що включені до **реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, становила 3 043** суб'єкти господарювання (на 12.01.2021), що на 160,9% менше порівняно з минулим роком (на 24.12.2019).

АДМІНІСТРАТИВНІ БАР'ЄРИ ЗДІЙСНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ

Діяльність у сфері телекомунікацій здійснюється за умови включення оператора, провайдера телекомунікацій до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, який веде НКРЗІ, та за умови повідомлення операторами, провайдерами телекомунікацій НКРЗІ про початок здійснення діяльності у сфері телекомунікацій.

Ліцензуванню підлягають такі види діяльності у сфері телекомунікацій:

- діяльність у галузі телебачення і радіомовлення;
- діяльність у сфері телекомунікацій, що передбачає використання обмеженого (радіочастотного та/або номерного) ресурсу.

25. телекомунікацій встановлюють самостійно, крім тих, що підлягають державному регулюванню. 12.2019 набрав чинності Закон України від 18.09.2019 № 102-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню», яким внесено зміни, зокрема, до Закону України «Про телекомунікації» та **припинено ліцензування діяльності у сфері телекомунікацій**. Отже, з 25.12.2019, відповідно до вимог зазначеного Закону, право на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій суб'єкт господарювання набуває шляхом подання до НКРЗІ повідомлення про початок здійснення діяльності у сфері телекомунікацій.

Здійснення діяльності у сфері телекомунікацій без подання повідомлення про початок здійснення діяльності у сфері телекомунікацій забороняється.

Граничні або фіксовані тарифи встановлюються відповідно до ч. 2 ст. 66 Закону України «Про телекомунікації».

Тарифи на телекомунікаційні послуги оператори, провайдери

ВІДПОВІДАЧ ТОВ «ЗЕОНБУД»

РІШЕННЯ АМКУ від 14.12.2020 № 779-р

Комітет встановив, що з вересня 2011 року по грудень 2019 року включно ТОВ «ЗЕОНБУД», зловживаючи своїм монопольним становищем, встановлювало тарифи на телекомунікаційні послуги з розповсюдження в цифровому форматі (стандарт DVB-T2 (MPEG-4)) телевізійних програм загальнонаціональних телерадіоорганізацій (далі – Телекомунікаційні послуги) без будь-яких розрахунків та економічних обґрунтувань таких тарифів.

У зазначений період ТОВ «ЗЕОНБУД» було єдиним суб'єктом господарювання, який отримав ліцензії провайдера програмної послуги багатоканальних мереж МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 у стандарті DVB-T (MPEG-4), що дозволяло йому одноосібно та за визначеними ним умовами надавати Телекомунікаційні послуги.

З вересня 2011 року по липень 2015 року ТОВ «ЗЕОНБУД» встановило та застосовувало тарифи на Телекомунікаційні послуги на основі тарифів Концерну РРТ (скопювало розміри таких тарифів) без будь-яких розрахунків та економічних обґрунтувань таких підходів до їх встановлення та застосування.

Із серпня 2015 року по грудень 2018 року ТОВ «ЗЕОНБУД» також встановило та застосовувало тарифи на Телекомунікаційні послуги без будь-яких їх розрахунків та економічних обґрунтувань.

У 2019 році ТОВ «ЗЕОНБУД» підвищило тарифи на Телекомунікаційні послуги, посилаючись на знецінення української гривні до долара США. При цьому Товариство не здійснювало жодних розрахунків щодо встановлення тарифів та не надало економічних обґрунтувань.

У подальшому в досліджуваній період ТОВ «ЗЕОНБУД» змінювало тарифи шляхом надання знижок без будь-якого економічного обґрунтування телерадіоорганізаціям у розмірах та на умовах, визначених Товариством. З огляду на це, різні телерадіоорганізації за одні й ті самі послуги сплачували від нуля до 100% тарифу.

Рішенням Комітет визнав зазначені дії ТОВ «ЗЕОНБУД» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим п. 2 ст. 50 та п. 1 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку телекомунікаційних послуг із розповсюдження в цифровому форматі (стандарт DVB-T2 (MPEG-4)) телевізійних програм загальнонаціональних телерадіоорганізацій шляхом встановлення таких цін, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

ШТРАФ 25 725 533 грн

**СУДОВЕ
ОСКАРЖЕННЯ** судова справа № 910/2352/21 перебуває на розгляді в першій інстанції.

ЗАХОДИ АМКУ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕННЯМ ПІД ЧАС ДІЇ ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПОШИРЕННЯМ COVID-19

У зв'язку із прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19», із змінами, Комітет у межах повноважень проводив моніторинг товарних ринків щодо запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема ринку послуг рухомого (мобільного) зв'язку.

За результатами моніторингу ринку послуг рухомого (мобільного) зв'язку було встановлено, що в умовах зосередженості органів влади здебільшого на необхідності запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) та подолання наслідків, до яких може призвести тимчасове введення карантинних заходів, існують ризики вчинення учасниками ринку послуг рухомого (мобільного) зв'язку з метою отримання надприбутків, узгоджених / схожих дій, які можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції шляхом одночасного або узгодженого:

- підвищення вартості тарифних планів;
- закриття соціальних, дешевих, мінімальних тарифних планів;
- автоматичного (примусового) переведення абонентів на дорожчий тарифний план;
- погіршення якості надання послуг тощо.

У зв'язку із зазначеним, Комітетом були надані **рекомендації від 26.03.2020 № 8-рк** ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна» і ТОВ «лайфселл» запобігати порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема утриматись від підвищення вартості тарифних планів, закриття соціальних, дешевих, мінімальних тарифних планів, автоматичного (примусового) переведення абонентів на дорожчий тарифний план, погіршення якості надання послуг.

Тобто, рекомендації Комітету мали запобігти одночасній / схожій поведінці операторів мобільного зв'язку, яка може бути кваліфікована як антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання, у період дії обмежувальних заходів, упроваджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211.

За результатом розгляду зазначених рекомендацій ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна» і ТОВ «лайфселл» повідомили Комітет про утримання від підвищення вартості тарифних планів, закриття соціальних пакетів, дешевих, мінімальних тарифних планів, автоматичного (примусового) переведення абонентів на дорожчий тарифний план, погіршення якості надання послуг на період дії обмежувальних заходів, упроваджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211.

Комітетом не було виявлено одночасної / схожої поведінки операторів мобільного зв'язку щодо підвищення вартості тарифних планів, закриття соціальних, дешевих, мінімальних тарифних планів, автоматичного (примусового) переведення абонентів на дорожчий тарифний план, погіршення якості надання послуг у період дії «жорстких» обмежувальних заходів, упроваджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211. Крім цього, за цей період до Комітету надходило значно менше скарг та звернень громадян на дії операторів мобільного зв'язку, що може свідчити про ефективність наданих Комітетом рекомендацій, якими, зокрема, було попереджено збільшення витрат населення на оплату послуг рухомого (мобільного) зв'язку.

ПІДВИЩЕННЯ МОБІЛЬНИМИ ОПЕРАТОРАМИ ТАРИФІВ НА ПОСЛУГИ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА НАВ'ЯЗУВАННЯ НЕПОТРІБНИХ ПОСЛУГ

Постановою Кабінету Міністрів України від 20.05 2020 № 392 «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів» на території регіонів із сприятливою епідемічною ситуацією запроваджено послаблення протиепідемічних заходів. Карантин перейшов у стадію адаптивного, а обмежувальні заходи, у зв'язку з якими надані зазначені рекомендації, були поетапно послаблені або зовсім відмінені.

Після послаблення карантинних заходів до Комітету почали надходити численні звернення, скарги громадян щодо необґрунтованого та безпідставного підвищення операторами рухомого (мобільного)

зв'язку України ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна», ТОВ «лайфселл» тарифів на послуги мобільного зв'язку та нав'язування непотрібних послуг.

У зв'язку із цим із серпня 2020 року Комітет вживає заходів державного контролю з виявлення порушень законодавства про захист економічної конкуренції у сфері телекомунікацій (послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку).

Зокрема, Комітет зацікавили такі питання:

- економічне обґрунтування вартості тарифних планів;
- наповнення тарифних планів;
- підстави підвищення вартості тарифних планів;
- шляхи доведення до споживачів інформації про зміни умов тарифних планів та їх вартість;
- шляхи відмови в отриманні споживачами непотрібних їм послуг.

У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, Комітетом будуть вжиті заходи відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції.

СТАТУС СУДОВОГО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ АМКУ НА 01.03.2021:

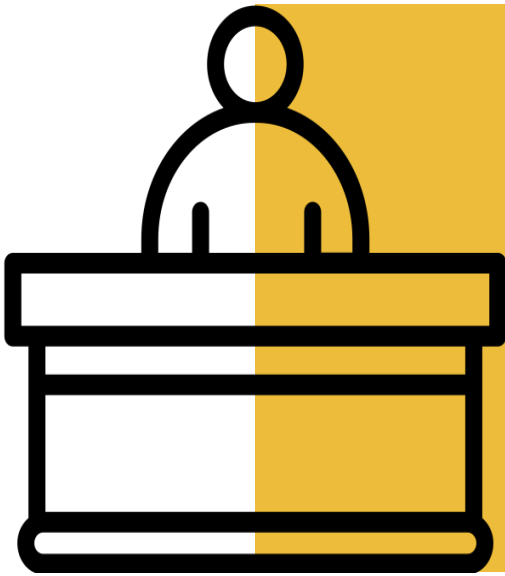
Рішення АМКУ від
18.09.2017 № 546-р

Рішення АМКУ від
03.10.2018 № 526-р

Позивач	ТОВ «ЛАЙФСЕЛЛ»	ТОВ «ЛАЙФСЕЛЛ»
Штраф, грн	19 466 840	-
№ судової справи	910/21488/17	910/16987/18
Перша інстанція	<u>Ухвалою</u> від 14.06.2018 призначено почеркознавчу експертизу. <u>Ухвалою</u> від 21.10.2019 поновлено провадження у справі. <u>Рішенням</u> від 16.06.2020 у задоволенні позову відмовлено ✓	<u>Рішенням</u> від 12.11.2019 у задоволенні позовних вимог відмовлено ✓
КАГС/ ПАГС	<u>Постанова</u> від 25.10.2020 про задоволення апеляційної скарги ✗	<u>Постановою</u> від 10.06.2020 апеляційну скаргу залишено без задоволення ✓
ВГСУ/ КГС ВС	<u>Ухвалою</u> від 23.02.2021 зупинено розгляд провадження ↻	-

РИНКИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ТА ЗАГАЛЬНИХ ПОСЛУГ

У 2020 році фізичні особи, суб'єкти господарювання, громадські об'єднання тощо звертались до Комітету зі скаргами та заявами для вирішення проблемних питань на ринках невиробничої сфери. Зокрема, увага Комітету була зосереджена на таких ринках:

- ринок послуг із підготовки моряків;
- ринок надання послуг сертифікації колісних транспортних засобів;
- ринок електронних торгів;
- ринок послуг із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження;

- ринок послуг з аварійно-рятувального обслуговування підприємств гірничорудної, нерудної та металургійної промисловості.

Представники Комітету підтримували діалог з учасниками ринків невиробничої сфери та брали участь у робочих зустрічах із метою напрацювання змін до законодавства з окремих питань.

Більшість заходів, яких вживав Комітет, полягали в наданні пропозицій та рекомендацій органам влади та у здійсненні контролю за їх виконанням.

РИНОК ПОСЛУГ ІЗ ПІДГОТОВКИ МОРЯКІВ

У березні 2020 року Комітетом надано пропозиції Кабінету Міністрів України та рекомендації Державній морській адміністрації для вирішення проблемних питань у сфері підготовки моряків.

Одну з основних ролей у цій сфері відведено навчально-тренажерним закладам (НТЗ), в яких здійснюється професійна підготовка та підвищення кваліфікації моряків.

Для виходу на ринок підготовки моряків НТЗ необхідно отримати погодження Державної морської адміністрації у вигляді протоколу про відповідність та бути включеними наказом Мінінфраструктури до відповідного Переліку.

Однак неврегульованість нормативно-правовими актами та внутрішніми актами Державної морської адміністрації окремих питань у загальній процедурі виходу на ринок, зокрема, щодо строків погодження навчальних програм, чіткого та зрозумілого алгоритму формування плану та проведення оглядів / перевірок НТЗ, чітких строків видачі протоколів про відповідність заважає прозорому функціонуванню ринку.

Дії Державної морської адміністрації щодо різних строків погодження навчальних програм для різних суб'єктів господарювання, а також бездіяльність, що полягає в незатвердженні внутрішнього документа й нерозробленні відповідного проекту нормативно-правового акта, можуть призвести до обмеження та/або спотворення конкуренції на ринку підготовки моряків та членів екіпажів суден.

Для забезпечення вирішення зазначених питань схвалено [пропозиції](#) Кабінету Міністрів України: доручити центральним органам виконавчої влади, зокрема Міністерству інфраструктури України та

Державній морській адміністрації, вирішити порушені в листі проблемні питання у сфері підготовки моряків та членів екіпажів суден.

З метою припинення зазначених дій та бездіяльності, на підставі ст. 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», Комітет надав Державній морській адміністрації **рекомендації від 12.03.2020 № 7-рк**, відповідно до яких вона має забезпечити чіткий і прозорий механізм та строки погодження навчальних програм НТЗ, формування планів та проведення їх оглядів, аналіз документів, видачу протоколів про відповідність тощо шляхом затвердження внутрішнього документа або розроблення й подання на затвердження Міністерству інфраструктури України проекту нормативно-правового акта.

Протягом 2020 року Мінінфраструктури спільно з Державною морською адміністрацією та із залученням міжнародних експертів проводило роботу з метою приведення нормативно-правової бази з питань підготовки та дипломування моряків у відповідність із національним законодавством, Міжнародною конвенцією про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, із поправками, та з урахуванням вимог Директиви Ради 2008/106/ЄС від 19.11.2008 про мінімальний рівень підготовки моряків.

Крім того, Мінінфраструктури розроблено детальний опис усіх бізнес-процесів, а також надіслано лист до Міністерства охорони здоров'я України стосовно внесення змін до Правил придатності за станом здоров'я осіб для роботи на судах.

За повідомленням Мінінфраструктури, робота з наведених вище питань триває. Тому Комітет продовжуватиме здійснення заходів контролю за виконанням наданих ним пропозицій та рекомендацій.

РИНОК НАДАННЯ ПОСЛУГ СЕРТИФІКАЦІЇ КОЛІСНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Починаючи з березня 2020 року, до Комітету надходили звернення народних депутатів України та громадських організацій щодо наявності бар'єрів входу суб'єктів господарювання на ринок надання послуг сертифікації колісних транспортних засобів, що призводить до ущемлення інтересів як суб'єктів господарювання, які хочуть увійти на цей ринок, так і кінцевих споживачів – фізичних та юридичних осіб, яким потрібно отримати сертифікат відповідності конструкції транспортного засобу.

У зв'язку із цим Комітетом розпочато здійснення заходів контролю за дотриманням Мінінфраструктури законодавства про захист економічної конкуренції під час призначення організацій з оцінки відповідності, які проводять процедуру сертифікації колісних транспортних засобів, із метою виявлення проблемних питань у цій сфері, що можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Нормативно-правовими актами, які регулюють сферу оцінювання відповідності переобладнаних колісних транспортних засобів, передбачено, що:

- до організацій з оцінки відповідності належать:

випробувальна лабораторія (центр), що має атестат акредитації відповідної галузі;

орган з оцінки відповідності, визнаний та призначений в установленому порядку для проведення процедури сертифікації транспортних засобів.

До 01.01.2018 до організацій з оцінки відповідності також належало підприємство, що мало сертифікат відповідності державної системи сертифікації УкрСЕПРО (припинило своє існування);

- за результатами оцінювання відповідності переобладнаного колісного транспортного засобу видається сертифікат відповідності або акт технічної експертизи.

Однак у січні 2020 року Мінінфраструктури надало роз'яснення Головному сервісному центру МВС України про те, що відповідність переобладнаних колісних транспортних засобів повинна підтверджуватись виключно сертифікатом відповідності. У свою чергу, сертифікат відповідності має видаватися виключно органом із сертифікації, призначеним Мінінфраструктури, й оформлюватись у встановленому порядку.

Виходячи з пояснень Національного агентства з акредитації України акт технічної експертизи повинен містити узагальнений висновок про відповідність переобладнаного транспортного засобу вимогам безпеки дорожнього руху, а результати випробувань переобладнаного транспортного засобу на підставі протоколу випробувань згідно із вимогами, стандартами та правилами повинні підтверджуватись виключно сертифікатом відповідності.

Попередній аналіз ситуації на ринку послуг сертифікації колісних транспортних засобів показав, що:

01

відбулося значне зменшення кількості суб'єктів господарювання – органів з оцінки відповідності (у зв'язку зі зміною процедури сертифікації колісних транспортних засобів)

02

виявлено, що Мінінфраструктури під час проведення процедури призначення органу із сертифікації за результатами розгляду поданої заяви суб'єктом господарювання може в повторно прийнятих рішеннях про відмову в такому призначенні (після здійснення коригувальних заходів суб'єктом господарювання) зазначати підстави, які не були вказані у вперше прийнятому Мінінфраструктури рішенні про відмову в призначенні

Отже, ситуація, що склалась на ринку з надання послуг сертифікації колісних транспортних засобів:

- може свідчити про обмеження конкуренції на ринку з надання послуг сертифікації колісних транспортних засобів шляхом встановлення адміністративних та/або організаційних перешкод для вступу на ринок;

- може мати негативні наслідки для кінцевого споживача у вигляді зростання вартості послуг сертифікації колісних транспортних засобів.

Комітет продовжує аналіз ситуації, яка склалась на ринку послуг сертифікації колісних транспортних засобів, на предмет негативного впливу на конкуренцію та, у разі потреби, вживатиме заходів для забезпечення прозорих і проконкурентних умов на зазначеному ринку.

РИНОК ЕЛЕКТРОННИХ ТОРГІВ

Комітет здійснює заходи контролю за дотриманням ДП «Прозорро.Продажі» законодавства про захист економічної конкуренції під час надання доступу до електронної торгової системи Prozorro. Продажі (ЕТС) у зв'язку з підвищенням плати за використання операторами електронних майданчиків електронної торгової системи Prozorro.Продажі (Оператори).

ДП «Прозорро.Продажі» є єдиним суб'єктом господарювання, який здійснює тестування електронного майданчика оператора на відповідність рівням акредитації та подальше його підключення до ЕТС. Варто зазначити, що це підприємство здійснює лише функції адміністратора зазначеної системи, не надає послуг покупцям / замовникам і не конкурує з Операторами.

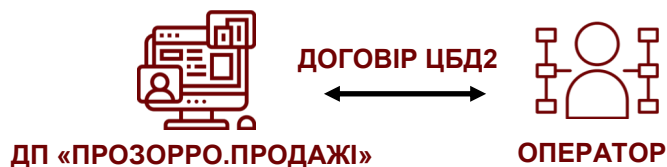
Оператори – це акредитовані незалежні юридичні особи, підключені до ЕТС, які, з однієї сторони, співпрацюють з організаторами торгів (державними чи приватними замовниками), а з іншої – з потенційними покупцями.

БАР'ЄРИ ВХОДУ НА РИНОК

- для Операторів бар'єром входу на відповідний ринок послуг є адміністративний бар'єр, який полягає у необхідності проходження процедури підключення електронного майданчика оператора до ЕТС.
- для замовників та покупців не існує адміністративних бар'єрів із вибору надавача послуг.

Із метою забезпечення належного функціонування вказаної ЕТС і проведення електронних аукціонів між Операторами та ДП «Прозорро.Продажі» (як адміністратором системи) укладаються договори про використання ЕТС Prozorro.Продажі ЦБД2 (Договір ЦБД2). Договором передбачено права й обов'язки оператора та адміністратора, а також порядок та умови оплати послуг та винагороди.

У процесі здійснення зазначених заходів контролю виявлено:

- плата на розвиток ЕТС неодноразово **підвищувалась** протягом 2020 року;
- згідно з умовами додаткової угоди до Договору ЦБД2, що була укладена між Операторами та ДП «Прозорро.Продажі» у вересні 2020 року, **передбачається низка маркетингових зобов'язань Операторів**, а також перелік робіт, які входять до складу маркетингових і рекламних послуг та повинні виконуватись Операторами;
- за умовами Договору ЦБД2, у разі незгоди Оператора зі змінами, запропонованими ДП «Прозорро.Продажі» у вказаній додатковій угоді, останнє може **розірвати цей договір в односторонньому порядку**.

З огляду на наявну в Комітеті інформацію, наразі вивчається економічне підґрунтя підвищення плати на розвиток ЕТС і триває аналіз ринку електронних торгів на предмет дотримання законодавства про захист економічної конкуренції.

У разі потреби будуть вжиті заходи в межах повноважень Комітету, спрямовані на усунення негативного впливу на конкуренцію.

РИНОК ПОСЛУГ ІЗ НАДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО ТА ЇХ ОБТЯЖЕННЯ

Комітет проводив дослідження діяльності регіональних бюро технічної інвентаризації на ринку надання послуг із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01.01.2013, на відповідність законодавству про захист економічної конкуренції.

За результатами дослідження були виявлені факти встановлення бюро технічної інвентаризації вартості послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01.01.2013, без урахування положень Збірника норм часу, у результаті чого були зроблені висновки про наявність ознак

порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених п. 2 ст. 50 та п. 1 ч. 2 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку послуг із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01.01.2013.

З метою усунення негативних наслідків для конкуренції територіальні відділення Комітету в межах компетенції надавали рекомендації та розглядали справи за ознаками виявлених порушень.

РИНОК ПОСЛУГ З АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГІРНИЧОРУДНОЇ, НЕРУДНОЇ ТА МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Комітет протягом 2020 року розглядав заяву суб'єкта господарювання та вживав заходів контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції Державним воєнізованим гірничорятувальним (аварійно-рятувальним) загоном Державної служби України з надзвичайних ситуацій (Загін ДСНС) під час надання послуг із постійного та обов'язкового аварійно-рятувального обслуговування підприємств гірничорудної, нерудної та металургійної промисловості.

За результатами розслідування в жовтні 2020 року розпочато розгляд справи за ознаками вчинення Загоном ДСНС порушення законодавства про захист економічної конкуренції на відповідному ринку послуг.

Наразі розгляд справи триває.

ПОГОДЖЕННЯ ПРОЄКТІВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Комітет активно долучався до опрацювання та погодження нормативно-правових актів, які могли вплинути на стан конкуренції на ринку, та надавав свої зауваження і пропозиції до них.

ПРОЄКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО РІЕЛТОРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ»

- доповнити положеннями, якими:

визначити органи державної влади, які будуть здійснювати відповідне державне регулювання, зокрема контроль за діяльністю суб'єктів ріелторської діяльності, та виключити норми, якими органи ріелтерського самоврядування наділено владними повноваженнями;

встановити порядок визначення акредитованих закладів із професійної підготовки, їх форму власності, територіальні межі, розрахунок / погодження / встановлення вартості навчання та професійної підготовки, тривалість навчання тощо;

визначити або зазначити про розробку Кабінетом Міністрів України порядку роботи Єдиної інформаційної бази даних у сфері ріелторської діяльності та внесення інформації, переліку обов'язкових відомостей тощо;

визначити вичерпний перелік вимог, яким повинна відповідати особа для набуття статусу агента або брокера;

виключити з проекту закону норму, якою встановлено фіксований розмір плати за надання ріелторських послуг та унеможливлено цінову конкуренцію між учасниками ринку ріелторської діяльності й дієвий спосіб конкурентної боротьби за споживача;

визначити обґрунтовані підстави відкриття дисциплінарного провадження Національною федерацією фахівців у сфері ріелторської діяльності та необхідність підтвердження обставин, викладених у заяві (скарзі) про професійний проступок фахівця у сфері ріелторської діяльності та/або суб'єкта ріелторської діяльності, належними доказами;

визначити вичерпний перелік функцій, які покладаються на Національну федерацію фахівців у сфері ріелторської діяльності;

визначити вичерпний перелік підстав припинення повноважень члена органу ріелторського самоврядування;

- викласти в іншій редакції ч. 3 ст. 34 проекту закону з метою недопущення обов'язковості використання брокерських послуг для здійснення операцій із нерухомістю, що може призвести до встановлення брокерської монополії та обмеження прав власників самостійно розпоряджатися своїм нерухомим майном.

ПРОЄКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ У СФЕРІ ПОХОВАННЯ»:

- передати повноваження стосовно укладення договорів про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання від ритуальних служб до органів місцевого самоврядування шляхом внесення відповідних змін до Закону України «Про поховання та похоронну справу» та інших нормативно-правових актів у сфері поховання;
- доповнити положеннями, якими визначити порядок, граничні межі вартості послуги перевезення тіл померлих ритуальними службами та передбачити вимогу щодо їх економічної обґрунтованості;
- встановити єдині вимоги (умови), відповідно до яких повинно здійснюватися транспортування тіл померлих (обладнання спецтранспорту, вимоги до його санітарної обробки тощо) шляхом прийняття підзаконного нормативно-правового акта.

ПРОЄКТ ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ «ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ АУКЦІОНІВ»:

- запровадити поетапне досягнення Операторами певного розміру статутного капіталу із врахуванням вимог профільного законодавства;
- додати уточнення в частині порядку підтвердження відповідності досвіду для тих, що мають намір стати Операторами, шляхом можливості врахування досвіду їх діяльності в інших електронних торгових системах, крім ProZorro.Продажі;
- навести вичерпний перелік критеріїв, відповідно до яких будуть визначатися підстави та строки подання заявки на тестування Оператором у разі повторного припинення його доступу до електронної торгової системи.

Зауваження та пропозиції Комітету в зазначеній постанові враховано частково.

СТАТУС СУДОВОГО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ АМКУ НА 01.03.2021:

**Рішення АМКУ від
12.11.2019 № 741-р**

**Рішення АМКУ від
30.08.2018 № 426-р**

Позивач	ФОНД ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ	ПАТ «СК «ПЕРША»
Штраф, грн	-	3 657 177
№ судової справи	910/18554/19	910/14493/18
Перша інстанція	Рішення від 18.03.2020 про задоволення позову	Рішення від 23.05.2019 про задоволення позову повністю
	⊗	Рішенням від 25.11.2020 у задоволенні позовних вимог відмовлено ⊗
КАГС/ ПАГС	Постанова від 14.07.2020 про залишення апеляційної скарги без задоволення	Постановою від 21.01.2020 залишено апеляційну скаргу без задоволення
	⊗	Справа перебуває на розгляді ⊙
ВГСУ/КГС ВС	Постанова від 01.10.2020 про залишення касаційної скарги без задоволення	Постановою від 14.05.2020 справу направлено на новий розгляд
	⊗	- ⊗

Розвинені ринки фінансових послуг є невід'ємною частиною ринкової економіки та необхідною умовою для забезпечення стабільного економічного розвитку країни, підвищення її конкурентоспроможності.

Ринки фінансових послуг утворюють професійні послуги на ринках банківських послуг, страхових послуг, інвестиційних послуг, операцій із цінними паперами та інших видах ринків, що забезпечують обіг фінансових активів.

Наприкінці 2020 року кількісний склад учасників ринків фінансових послуг був таким:

фінансові компанії	1 020
кредитні спілки	322
компанії з управління активами	303
ломбарди	302
торгівці цінними паперами	211
страхові компанії з інших видів страхування	190
депозитарні установи	184
лізингові компанії	146
банки	73
страхові компанії зі страхування життя	20
фондові біржі	5

У зв'язку із прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» Національну комісію з регулювання ринків фінансових послуг було ліквідовано, а повноваження з регулювання ринків фінансових послуг були розподілені між Національним банком України та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, а саме:

Національний банк України здійснює державне регулювання щодо ринку банківських послуг, небанківських фінансових послуг та діяльності з переказу коштів;

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку здійснює державне регулювання щодо ринків цінних паперів та похідних цінних паперів (деривативів), системи накопичувального пенсійного забезпечення, фінансово-кредитних механізмів та управління майном при будівництві житла й операціях з нерухомістю.

Звіт про результати дослідження ринку банківських послуг у контексті порушення принципу конкурентного нейтралітету шляхом прийняття законодавчих та нормативно-правових актів, які наділяють банки державного сектору виключними правами на надання банківських послуг в окремих сегментах ринку банківських

Необхідність проведення дослідження пов'язана з надходженням скарг щодо:

- неможливості вибору банку за конкурентними перевагами (ціною на послуги, рівнем сервісу тощо) під час отримання відповідних послуг;
- відсутності у приватних банків можливості обслуговувати окремі рахунки;
- наділення банків державного сектору виключним правом обслуговувати певну категорію осіб.

ТОВАРНІ МЕЖІ РИНКУ

Послуги банків державного сектору, які вони надають в окремих сегментах ринку банківських послуг у зв'язку з виключними повноваженнями, є окремими товарними ринками.

ТЕРИТОРІАЛЬНІ МЕЖІ РИНКУ

Банки державного сектору здійснюють обслуговування окремих сегментів ринку відповідно до наданих законодавством виключних повноважень по всій території України.

Отже, ринки банківських послуг, у межах яких банки державного сектору мають виключні права на надання відповідних банківських послуг, є загальнодержавними.

ЧАСОВІ МЕЖІ РИНКУ

2017 – 2018 роки та 9 місяців 2019 року.

БАР'ЄРИ ВСТУПУ НА РИНОК

Адміністративні бар'єри, пов'язані із прийняттям законодавчих та нормативно-правових актів, якими банки державного сектору наділяються виключними правами на обслуговування окремих сегментів ринку.

У ході дослідження виявлено, що деякі обмеження були встановлені ще 10 – 20 років тому. Так, військові пенсіонери з 1992 року можуть отримати пенсію тільки в АТ «Ощадбанк», що позбавляє їх можливості обрати банк за прийнятними для них умовами обслуговування. Бібліотеки та музеї України зобов'язані відкривати рахунки виключно в банках державного сектору з 1995 року, заклади культури – з 2010, наукові установи – з 2015.

РИНОК БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

Всього понад 70 банків, тобто ринок потенційно конкурентний.

Із них — 4 банки державного сектору: АТ «Ощадбанк», АТ «Укресімбанк», АТ КБ «ПриватБанк», ПАТ КБ «УКРГАЗБАНК».

Під поняттям «банки державного сектору» розуміються на 100% державні банки та банки з державною часткою не менше 75% статутного капіталу.

КЛЮЧОВІ СПОЖИВАЧІ

Військові пенсіонери, переселенці, субсидіати, бюджетні установи та суб'єкти, що отримують бюджетні виплати, суб'єкти господарювання, що користуються спецрахунками (наприклад, учасники ринку електричної енергії).

Загалом виявлено та досліджено понад 15 сегментів ринку банківських послуг.

ОБСЯГИ КОШТІВ

Загальний обсяг коштів, зарахований на рахунки банків державного сектору, які обслуговуються ними в межах виключних повноважень, – понад 800 млрд грн.

Комісійна винагорода, сплачена банкам державного сектору, – понад 5 млн грн.

Разом із цим останніми роками були встановлені нові обмеження на:

обслуговування депозитних рахунків для зарахування коштів, пов'язаних із примусовим виконанням рішень;

виплату:

- житлових субсидій на оплату житлово-комунальних послуг;
- грошових компенсацій для отримання житла окремими категоріями осіб;
- грошової компенсації за «пакунок малюка».

Такий підхід до регулювання ринку банківських послуг стримує розвиток ефективної конкуренції та може призвести до надання банкам державного сектору переваг, які поставлять їх у привілейоване становище стосовно інших банків-конкурентів та до ущемлення прав фізичних та юридичних осіб на вибір банківської установи для отримання відповідних банківських послуг.

На думку Комітету, враховуючи поточний рівень концентрації на окремих сегментах ринку банківських послуг, існує необхідність формування умов для розвитку конкуренції між банками всіх форм власності за рахунок їх власних досягнень. Одним із ключових інструментів у цьому контексті є створення рівних та прозорих умов для здійснення господарської діяльності.

Тому наявні бар'єри до закритих сегментів ринку повинні бути:

- піддані критичному аналізу з точки зору доцільності їх існування та можливостей зниження;
- переглянуті, зважаючи на наявність значної кількості потенційних учасників, їх стабільність, системну важливість тощо.

За конкурентні умови для всіх банків виступає і Національний банк України

З метою запобігання порушенню принципу конкурентного нейтралітету при регулюванні ринку банківських послуг Комітетом направлено пропозиції Кабінету Міністрів України щодо надання доручення центральним органам влади зменшити та/або усунути бар'єри для розвитку конкуренції в окремих сегментах ринку банківських послуг шляхом вжиття таких заходів:

Формування вичерпного переліку нормативно-правових актів, якими банки державного сектору наділяються виключними правами на надання банківських послуг у сферах, в яких відповідний центральний орган виконавчої влади забезпечує формування та/або реалізацію державної політики, та проведення перевірки (аналізу) наявності економічної доцільності та інших підстав збереження за банками державного сектору виключних прав на надання банківських послуг у відповідних сегментах ринку банківських послуг.

Внесення на розгляд Кабінету Міністрів України пропозицій щодо внесення змін та/або скасування нормативно-правових актів та/або прийняття нормативно-правових актів у частині:

- скасування виключних прав банків державного сектору на надання банківських послуг у тих сегментах ринку банківських послуг, для яких не виявлено істотних ризиків настання негативних наслідків економічного та іншого характеру від розширення кола банків, що матимуть право надавати відповідну послугу,

або

- запровадження конкурентних механізмів отримання банками прав на надання банківських послуг у тих сегментах ринку банківських послуг, для яких виявлено істотні ризики настання негативних наслідків економічного та іншого характеру від відсутності державного регулювання доступу банків до права надання таких послуг, а також встановлення прозорих та проконкурентних механізмів компенсації за надані послуги.

Результатом спільної роботи Уряду та Комітету повинно стати підвищення якості надання банківських послуг за рахунок інтенсифікації конкуренції в раніше закритих сегментах ринку.

ВІДПОВІДАЧ

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АМКУ**від 05.11.2020 № 48-рк**

Із жовтня 2020 року почали діяти нові вимоги до банків, банківські гарантії яких приймаються Оператором ГТС як належні.

Так, НКРЕКП було внесено зміни до Кодексу ГТС, якими передбачено, що Оператор ГТС не приймає фінансове забезпечення у вигляді банківської гарантії, виданої банком, який не віднесено Національним банком України до переліку системно важливих банків.

АМКУ розглянув заяви ТОВ «Є-ГАЗ» та АТ «СБЕРБАНК» на дії НКРЕКП, які полягали в розробленні та затвердженні постанови від 26.08.2020 № 1611 «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП», якою затверджені зміни до Кодексу газотранспортної системи в частині вимог до фінансового забезпечення виконання зобов'язань замовника послуг транспортування газу.

Незважаючи на те, що внесення НКРЕКП таких змін до Кодексу ГТС обумовлено необхідністю забезпечення безперебійної роботи газотранспортної системи України, вони можуть створювати перешкоди для розвитку конкуренції, зокрема: обмежувати можливість суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на ринку природного газу, у виборі банківської установи, яка надає гарантію; банків – у можливості провадити діяльність та отримувати прибуток у сфері фінансового забезпечення виконання зобов'язань таких суб'єктів господарювання шляхом надання банківських гарантій.

З метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та усунення причин виникнення цього порушення й умов, що йому сприяють, Комітетом надано НКРЕКП обов'язкові для розгляду рекомендації привести положення Кодексу газотранспортної системи в частині вимог до фінансового забезпечення виконання зобов'язань замовника послуг транспортування газу у відповідність із вимогами законодавства про захист економічної конкуренції шляхом недопущення:

- надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції;
- створення окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання несприятливих чи дискримінаційних умов діяльності порівняно з конкурентами.

СТАН
ВИКОНАННЯ

НКРЕКП було прийнято постанову від 13.11.2020 № 2086 «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП», якою були внесені зміни до Кодексу ГТС. Наприкінці 2020 року Комітет з'ясував повноту виконання наданих НКРЕКП рекомендацій.

ВІДПОВІДАЧ

АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»

РІШЕННЯ АМКУ **від 26.11.2020 № 738-р**

03.10.2019 під час розгляду справи № 130-26.13/23-19 Комітетом було надано рекомендації АТ «Укрзалізниця» [№ 56-рк](#) ужити заходів для проведення відкритого конкурсу з відбору страховика, що надаватиме послуги з обов'язкового особистого страхування пасажирів від нещасних випадків на залізничному транспорті: за чіткими, прозорими та недискримінаційними критеріями, які забезпечать можливість страховим компаніям конкурувати з метою здобуття переваг завдяки власним досягненням на ринку; з визначенням строків вчинення відповідних дій, пов'язаних з оцінкою конкурсних пропозицій, затвердженням результатів конкурсу та їх оголошенням.

У липні 2020 року Укрзалізниця провела конкурс із відбору страхової компанії для здійснення обов'язкового особистого страхування пасажирів від нещасних випадків на залізничному транспорті, в якому оцінка здійснювалася за сімома критеріями. При проведенні конкурсу не було рекомендованих значень показників, тільки бали за оцінку щодо кожного критерію. Отже, змагання учасників було забезпечено повністю та на рівних умовах.

У зв'язку з виконанням АТ «Укрзалізниця» рекомендацій, Комітетом прийнято рішення про закриття провадження у справі.

РИНКИ ФАРМАЦЕВТИКИ

У зв'язку з оголошенням ВООЗ пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, у 2020 році зусилля органів Комітету, у розрізі фармацевтичних ринків, здебільшого були спрямовані на контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції щодо реалізації фармацевтичної продукції підвищеного попиту під час поширення COVID-19, а саме: протівірусних та профілактичних лікарських засобів і засобів індивідуального захисту (масок медичних захисних).

АНАЛІЗ СИТУАЦІЇ НА РИНКАХ У ПЕРІОД ПОШИРЕННЯ COVID-19

Основними факторами, які суттєво вплинули на фармацевтичні ринки під час поширення COVID-19, були:

»»» **01** ВІДСУТНІСТЬ ПРОТОКОЛІВ ЛІКУВАННЯ COVID-19 НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ЕПІДЕМІЇ

»»» **02** НЕДОСТАТНЯ РОЗ'ЯСНЮВАЛЬНА РОБОТА ЩОДО МОЖЛИВИХ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ COVID-19

»»» **03** СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АЖІОТАЖНОГО ПОПИТУ НА ОКРЕМІ ВИДИ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ЗОКРЕМА ПРОТІВІРУСНОЇ ДІЇ

»»» **04** НАДТО ПІДВИЩЕНИЙ ПОПИТ НА ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ, ЯКИЙ НЕ МІГ БУТИ ЗАДОВОЛЕНИЙ НАЯВНОЮ НА РИНКУ ПРОПОЗИЦІЄЮ ТОВАРІВ

Відтак Комітет та територіальні відділення безпосередньо здійснювали аналіз та контроль за ситуацією на ринках шляхом покрокове відстеження руху фармацевтичних товарів від виробників до кінцевих споживачів, а саме:

- **на загальнодержавних товарних ринках лікарських засобів та медичних виробів**

Основні учасники: вітчизняні виробники, представництва іноземних виробників, імпортери.

Товарні межі ринку: міжнародна непатентована назва – у разі процедури публічних закупівель, рецептурні лікарські засоби, в інших випадках – можливий підхід виходячи з терапевтичної взаємозамінності лікарських засобів.

Ліцензований вид діяльності.

- на загальнодержавному ринку постачання оптових партій лікарських засобів і медичних виробів у широкоасортиментному наборі

Основні учасники: вітчизняні дистриб'ютори, два з яких (ТОВ «БадМ» та СП у формі ТОВ «Оптіма. Фарм, ЛТД») мають суттєву ринкову владу та не зазнають значної конкуренції внаслідок відносно невеликого розміру ринкових часток конкурентів.

Ліцензований вид діяльності.

- на регіональних ринках роздрібною торгівлі лікарськими засобами та медичними виробами

Основні учасники: суб'єкти господарювання, що здійснюють роздрібну торгівлю лікарськими засобами через аптеки та аптечні пункти.

Як правило, обмежені територією відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Здебільшого конкурентні, проте в окремих територіальних межах можуть мати структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища / колективної монополії.

Протягом останніх років кількість аптечних закладів в Україні є доволі стабільною (більше 20 000 аптек та аптечних пунктів).

Ліцензований вид діяльності.

З метою контролю поведінки учасників фармацевтичних ринків в умовах поширення COVID-19 Комітет та територіальні відділення протягом березня – липня 2020 року здійснювали:

01

Щоденний моніторинг цін на противірусні лікарські засоби та засоби індивідуального захисту, який полягав у повсякденній фіксації їх наявності та рівня цін в аптечних закладах по всіх регіонах України. Загалом було охоплено 75 аптечних закладів.

02

Збір інформації від регуляторів (МОЗ, Держлікслужба), митних органів, консалтингової компанії ТОВ «Моріон», безпосередніх учасників відповідних ринків із метою здійснення аналізу їх цінової поведінки на всіх рівнях реалізації (виробник, оптовик, аптека).

Отже, під наглядом органів Комітету були:

- виробники медичних виробів;
- вітчизняні та іноземні виробники лікарських засобів;
- суб'єкти господарювання, що здійснюють оптову торгівлю лікарськими засобами та медичними виробами (у тому числі асортиментні компанії);
- суб'єкти господарювання, що здійснюють роздрібну торгівлю лікарськими засобами та медичними виробами.

Для проведення моніторингу та цінового аналізу Комітетом було обрано маски медичні захисні й такі лікарські засоби:

Діюча речовина	Торговельна назва та виробник
Інозин пранобекс	ГРОПРИНОЗИН® (ТОВ «Гедеон Ріхтер Польща», Польща)
	ГРОПІВІРІН® (ПАТ «Фармак», Україна)
	НОВІРИН (АТ «Київський вітамінний завод», Україна)
Аконіт аптечний (aconitum napellus)	АФЛУБІН® (Ріхард Біттнер АГ, Австрія)
Аміксин (тилорон)	АМІКСИН® ІС (ТДВ «ІНТЕРХІМ», Україна)
Римантадину гідрохлорид	РЕМАВІР (АТ «Олайнфарм», Латвія)
	РЕМАНТАДИН-КР (ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка», Україна)
	РИМАНТАДИН-ДАРНИЦЯ (ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», Україна)
Озельтамівір	РІНІВІР (ЗАТ Сантоніка, Литва)
	СЕЛЬТАВІР (Маклеодс Фармасьютикалс Лімітед, Індія)
	ТАМІФЛЮ® (Ф.Хоффманн-Ля Рош Лтд, Швейцарія)

Звіт про виявлення та припинення антиконкурентних практик під час карантинних заходів, запроваджених через COVID-19, від 26.11.2020

Результати аналізу цін на лікарські засоби (грудень 2019 – березень 2020 року)

Зростання відпускних цін досліджуваних лікарських засобів відбувалось на всіх рівнях реалізації:

Вітчизняні виробники:

ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка» ПАТ «Київський вітамінний завод»	} 0%
ТОВ «Фармацевтична компанія здоров'я»	до +13%
ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця»	до +6%
ТДВ «Інтерхім»	до +4,8%

Вітчизняні дистриб'ютори:

ТОВ «БадМ»	~ до +10%, але інколи до 47%
ТОВ «Вента.ЛТД»	до +12,5%
СП ТОВ «Оптіма.Фарм, ЛТД»	до + 24%
Аптечні заклади:	до + 65%

Результати аналізу цін на маски медичні захисні

Відповідно до законодавства, вимоги до обігу медичних виробів, до яких належать і маски медичні захисні, на території України встановлені Технічним регламентом щодо медичних виробів, затвердженим постановою КМУ від 02.10.2013 № 753.

Перед введенням в обіг медичні вироби мають пройти процедуру оцінки відповідності, зокрема шляхом складання декларації про відповідність, та здійснити реєстрацію осіб, відповідальних за введення медичних виробів в обіг, реєстр яких веде Держлікслужба. У цьому реєстрі осіб міститься повна інформація щодо наявних в обігу в Україні масок медичних захисних одноразових із зазначенням їх виду, типу та назви виробника.

Ринки медичних виробів, до яких належать маски медичні захисні, мають суттєві відмінності від ринків лікарських засобів у частині відсутності жорсткого нормативно-правового регулювання, зокрема, але не виключно:

- господарська діяльність із виробництва, імпорту та торгівлі медичними виробами не підлягає ліцензуванню;
- відсутня імперативна норма щодо реалізації кінцевим споживачам (пацієнтам) через аптечні заклади;
- на медичні вироби з 2018 року скасовано державне регулювання цін.

На відміну від лікарських засобів, щодо яких застосовується державне регулювання цін у вигляді встановлення граничного рівня оптово-відпускної та торговельної (роздрібною) націнки, реалізація медичних виробів не підлягає жорсткому нормативно-правовому регулюванню державою. А отже, відповідно до Закону України «Про ціни і ціноутворення» ціни на маски медичні захисні є вільними та мають формуватись на підставі балансу попиту і пропозиції.

Реалізація масок в аптечний сегмент становить приблизно 50% всього обігу даного товару в Україні.

Комітет аналізував сегмент реалізації масок медичних захисних одноразових саме через аптечні заклади, оскільки існує можливість відстежувати обіг товарів через ці канали реалізації.

Відповідно до постанови КМУ від 22.04.2020 № 341 «Про заходи щодо стабілізації цін на товари, що мають істотну соціальну значущість, товари протиепідеміологічного призначення» затверджено перелік товарів, необхідних для запобігання поширенню пандемії COVID-19. На визначений перелік, у тому числі маски медичні захисні, поширюється порядок декларування зміни роздрібних цін.

Контроль (нагляд) за дотриманням суб'єктами господарювання декларування зміни цін на такі товари покладено на Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів.

Проведений Комітетом аналіз засвідчив, що зростання цін на маски медичні захисні відбувалось за рахунок підвищення постачальницько-збутових та торговельних надбавок, тобто на рівні оптової та роздрібною торгівлі.

Дії АМКУ

Рекомендації АМКУ від 31 березня 2020 року № 14-рк

У межах повноважень, згідно зі ст. 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Комітет рекомендував учасникам фармацевтичних ринків утриматися від будь-яких дій, що можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема, але не виключно, від дій які призведуть до зростання цін імпортованих товарів і товарів вітчизняного виробництва (у частині впливу на ціну імпортованої складової у виробництві) у темпах, що випереджають зростання курсу іноземної валюти.

Рекомендації були надані:

26 вітчизняним виробникам та імпортерам

7 вітчизняним дистриб'юторам

20 аптечним мережам

Всі суб'єкти повідомили про врахування рекомендацій у своїй господарській діяльності.

Рекомендації територіальних відділень

431 рекомендація була надана учасникам регіональних ринків роздрібної торгівлі лікарськими засобами щодо дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції під час реалізації лікарських засобів та засобів індивідуального захисту, необхідних для профілактики та лікування COVID-19.

АМКУ та територіальними відділеннями розпочато низку справ за ознаками вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю лікарськими засобами та засобами індивідуального захисту, зокрема роздрібними мережами аптечних закладів, постачальниками / виробниками фармацевтичних товарів.

ПОГОДЖЕННЯ ПРОЄКТІВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

У 2020 році Комітетом було надано суттєві зауваження до **проекту наказу МОЗ України** «Про затвердження Порядку вибору Міністерством охорони здоров'я України спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі лікарських засобів, медичних виробів», що стосувалися встановлених критеріїв оцінювання спеціалізованих організацій. Під час аналізу виявлено потенційні ризики можливих антиконкурентних дій МОЗ України під час вибору спеціалізованих організацій на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я. Ці зауваження було враховано повністю, проект наказу погоджено, а Порядок затверджено.

Також Комітетом погоджено із зауваженнями **проект постанови КМУ** «Деякі питання реалізації пілотного проекту із заготівлі специфічної (гіперімунної) плазми крові, що містить антитіла до SARS-CoV-2, для контрактного виробництва з неї імуноглобуліну для використання в лікуванні коронавірусної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», та **проект постанови КМУ** «Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів)». Однак ці зауваження не було враховано, тому Комітет планує проведення аналізу впливу реалізації прийнятих постанов на конкуренцію на ринках донорської крові та препаратів, виготовлених із неї.

Звіт за результатами дослідження ринку пляшок скляних для лікарських засобів схвалено АМКУ 20.11.2020

ТОВАРНІ МЕЖІ РИНКУ

Пляшки скляні для лікарських засобів, трансфузійних та інфузійних препаратів одноразового використання із сегментацією за місткістю: 100 мл, 250 мл, 450 мл.

Пляшки скляні одноразові є тарою для первинного пакування лікарських засобів у формі розчинів, що є одним з етапів виробництва певного виду готових лікарських засобів.

ТЕХНІЧНІ УМОВИ

Виробництво пляшок скляних одноразових здійснюється відповідно до чинних стандартів та технічних умов, яким повинна відповідати продукція, та процедури, за допомогою якої може бути визначено, чи дотримані виробником продукції встановлені вимоги.

ТЕРИТОРІАЛЬНІ МЕЖІ РИНКУ

Територія України, оскільки переміщення пляшок скляних одноразових територією України не супроводжується спеціальними вимогами щодо транспортування, які можуть суттєво вплинути на рівень якості і споживчі властивості продукції.

ЧАСОВІ МЕЖІ РИНКУ

2015 — 2018 роки.

КЛЮЧОВІ СПОЖИВАЧІ

Промислові виробники готових лікарських засобів, виробники лікарських засобів в умовах аптек, а також посередники — оптовики.

ВИРОБНИКИ

ПрАТ «БІО МЕД СКЛО»

Єдині конкуренти

ПрАТ «Костопільський завод скловиробів»

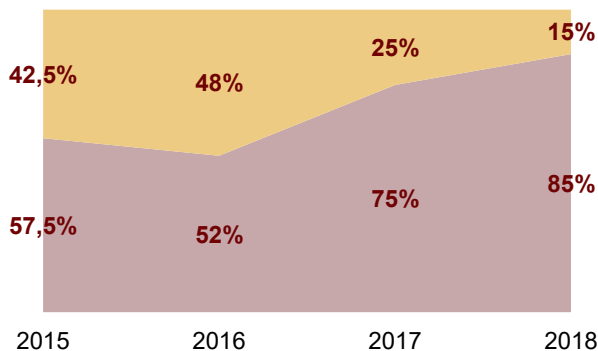
Виробляє 14 видів (модифікацій) пляшок скляних одноразових місткістю 100 мл, 250 мл, 450 мл та 500 мл.

Виробляє 7 видів (модифікацій) пляшок скляних одноразових місткістю 100 мл, 250 мл, 450 мл.

Пляшки скляні одноразові виробництва ПрАТ «БІО МЕД СКЛО» та ПрАТ «Костопільський завод скловиробів», що використовуються під час технологічного процесу виробництва лікарських засобів у формі розчинів (етап фасування), утворюють із лікарським засобом єдиний цілісний виріб і є об'єктом регулювання Законом України «Про лікарські засоби».

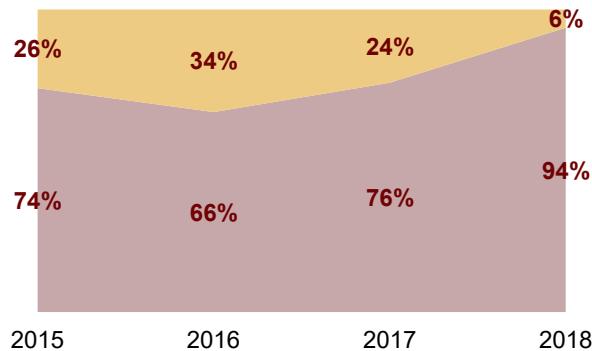
Частки учасників на відповідному сегменті ринку

пляшки місткістю 100 мл

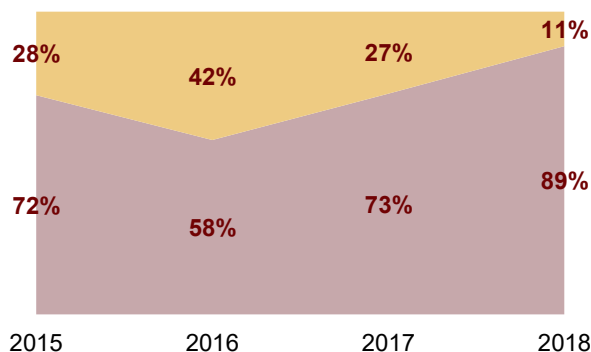
- ПрАТ «БІО МЕД СКЛО»
- ПрАТ «Костопільський завод скловиробів»

пляшки місткістю 250 мл

- ПрАТ «БІО МЕД СКЛО»
- ПрАТ «Костопільський завод скловиробів»

пляшки місткістю 450 мл

● PrAT «БІО МЕД СКЛО» ● PrAT «Костопільський завод скловиробів»

Обидва виробники мають спільну групу споживачів, що свідчить про те, що споживач може легко перейти від закупівлі пляшок скляних одноразових одного виробника до іншого (оскільки пляшки взаємозамінні в кожній із сегментних груп за місткістю).

Порівняльний аналіз середньорічних оптово-відпускних цін на продукцію обох виробників засвідчив наявність між ними ознак цінової конкуренції.

Оскільки PrAT «БІО МЕД СКЛО» зберігає більш значущу частку на ринку, та у зв'язку з відсутністю у PrAT «БІО МЕД СКЛО» прозорої та зрозумілої для споживачів комерційної політики, що створює передумови для можливого зловживання своїм монопольним становищем шляхом ущемлення інтересів окремих споживачів, яке було б неможливим за умов наявності значної конкуренції на ринку, Комітет надав PrAT «БІО МЕД СКЛО» обов'язкові для розгляду рекомендації.

ВІДПОВІДАЧ

PrAT «БІО МЕД СКЛО»

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АМКУ**

від 23.04.2020 № 23-рк

У межах повноважень згідно зі ст. 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Комітет рекомендував:

- розробити й затвердити стандартні процедури комерційної (постачальницько-збутової, цінової) політики підприємства щодо пляшок скляних для лікарських засобів, трансфузійних та інфузійних препаратів одноразового використання й забезпечити можливість ознайомлення споживачів із цією інформацією.

**СТАН
ВИКОНАННЯ**

PrAT «БІО МЕД СКЛО» розробило Комерційну політику з урахуванням пропозицій Комітету. Комітет розглядає підтвердження виконання.

ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

ВІДПОВІДАЧІ

Компанія «Ново Нордіск А/С», компанія «Ново Нордіск Хелс Кеа АГ», група Медфарком, група БадМ, ТОВ «Аптека «ЗІ», ПрАТ «Ганза», ТОВ «Медфарм»

РІШЕННЯ АМКУ від 03.11.2020 № 680-р

Компанії групи Ново Нордіск є одними з провідних постачальників лікарських засобів, призначених для лікування цукрового діабету, проблем затримки росту й гемофілії, які на сьогодні є невиліковними та потребують довічної замісної терапії.

Впродовж 2011 – 2017 років узгоджені дії, вчинені компаніями групи Ново Нордіск та групою Медфарком, групою «БадМ», ТОВ «Аптека «ЗІ», ПрАТ «Ганза», ТОВ «Фармадіс», ТОВ «Медфарм» шляхом укладення та реалізації угод про дистрибуцію, умови яких у сукупності та взаємопов'язаності передбачали:

- надання знижок у вигляді кредит-нот, що призвело до необґрунтованого завищення цін реалізації лікарських засобів Ново Нордіск для закладів охорони здоров'я, які придбавали такі лікарські засоби за кошти державних і місцевих бюджетів, і споживачів, а також до посилення ринкової влади учасників узгоджених дій та до обмеження конкуренції;
- встановлення рекомендованих цін перепродажу сучасних інсулінів та надання більш високих розмірів знижок у травні 2014 - квітні 2015 року, що свідчать про можливість впливу компанії «Ново Нордіск А/С» на ціни продажу лікарських засобів на ланцюгах поставки;
- вибіркоче (в індивідуальному порядку) безкоштовне постачання лікарських засобів Ново Нордіск в Україну, яке в умовах, коли пацієнт не може легко перейти з одного біологічного лікарського засобу на інший, забезпечувало відповідачам гарантований стабільний попит на такі лікарські засоби у майбутніх періодах;
- надання дистриб'юторами групі Ново Нордіск відомостей щодо обсягів, напрямків реалізації у розрізі контрагентів та сам механізм компенсації доходів та збитків від курсових різниць дозволяли групі Ново Нордіск здійснювати контроль за 1) недопущенням додаткових прибутків дистриб'юторів від операцій з придбання та реалізації лікарських засобів; 2) подальшим ціноутворенням дистриб'юторів під час реалізації через процедури державних / публічних закупівель та до аптек, при цьому, надаючи дистриб'юторам можливість маніпулювати ціноутворенням. Таким чином компанії групи Ново Нордіск вживали відповідних заходів та були обізнаними про подальшу реалізацію лікарських засобів на території України і не могли не усвідомлювати наслідки узгоджених дій;

та, як результат, призвели до необґрунтованого завищення вартості реалізації лікарських засобів виробництва групи Ново Нордіск, порушенням, передбаченим п. 1 ч. 2 ст. 6 та п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються встановлення цін на лікарські засоби виробництва групи Ново Нордіск.

ШТРАФ

188 130 255 грн

СУДОВЕ ОСКАРЖЕННЯ

Рішення Комітету оскаржили до суду компанії групи Ново Нордіск та група БадМ. Розгляд справ здійснюється у першій інстанції.

ВІДПОВІДАЧ Харківська обласна рада**РІШЕННЯ АМКУ** від 29.12.2020 № 834-р

Впродовж 2017 – 2018 років Харківська обласна рада здійснювала вивчення попиту на об'єкт оренди для розміщення аптечного пункту з певними умовами, визначеними відповідними рішеннями та розпорядженнями, до претендентів щодо участі в конкурсі на оренду майна комунальної власності.

Водночас 11.12.2018 конкурс було проведено за іншими, додатковими умовами (наявність ліцензії на здійснення господарської діяльності з реалізації (відпуску) наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів), що призвело до звуження кола потенційних учасників конкурсу на право укладання договору оренди майна комунальної власності для розміщення аптечного пункту, адже з п'яти учасників конкурсу додатковим вимогам конкурсу відповідав лише один суб'єкт господарювання, який і став переможцем (станом на кінцевий термін подачі документів на конкурс, 05.12.2018, отримав відповідну ліцензію).

Такі дії Харківської обласної ради є антиконкурентними діями органу місцевого самоврядування, що призвели до обмеження конкуренції, зокрема цінової.

За результатами розслідування Комітет постановив:

- визнати, що Харківська обласна рада вчинила порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене ч. 1 ст. 15 та п. 3 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів влади під час проведення конкурсу оренди майна комунальної власності, шляхом встановлення додаткової вимоги до учасників конкурсу щодо надання ліцензій на право здійснення господарської діяльності з реалізації (відпуску) наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, чим було позбавлено потенційних учасників конкурсу можливості, зокрема, цінової конкуренції, що призвело до спотворення конкуренції під час проведення конкурсу;
- вжити заходів щодо усунення наслідків, які виникли за результатами вчинення Харківською обласною радою порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого ч. 1 ст. 15 та п. 3 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», під час проведення конкурсу оренди майна комунальної власності, шляхом проведення конкурсу(ів) на право укладання договору оренди зазначеного приміщення з дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

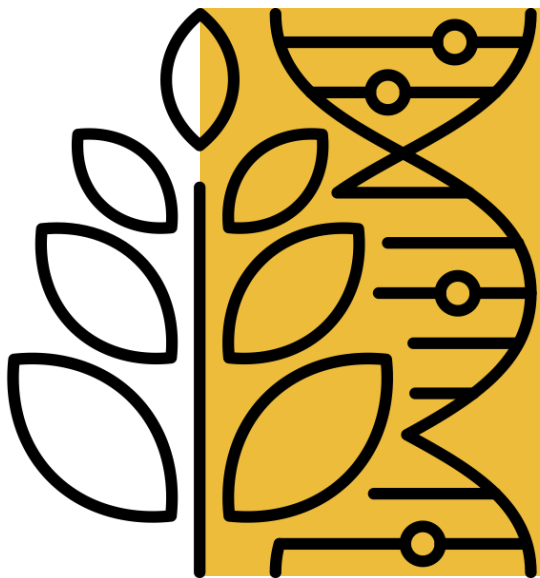
СТАТУС СУДОВОГО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ АМКУ НА 01.03.2021:**Рішення АМКУ від 19.12.2019 № 829-р**

ТОВ «ГЛАСКОСМІТКЛЯЙН ФАРМАСЬЮТИКАЛС УКРАЇНА» після [відмови у задоволенні](#) позову в першій інстанції оскаржує рішення в апеляційній інстанції. ТОВ «ФРА-М» залучено як третю особу (справа № 910/4799/20).

Рішення АМКУ від 19.12.2019 № 830-р

ТОВ «ОПТИМА-ФАРМ», ТОВ «БАДМ» та ТОВ «ГЛАСКОСМІТКЛЯЙН ФАРМАСЬЮТИКАЛС УКРАЇНА» відмовлено в задоволенні позову першою інстанцією. Справи розглядаються в апеляційній інстанції. Інші відповідачі виступають як треті особи (№№ 910/5033/20, 910/5082/20, 910/4801/20).

РИНКИ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

У 2020 році Комітет зосередився на дослідженні нових товарних ринків. Зокрема, протягом року було виявлено ознаки порушення в діях відомих гравців на окремих товарних ринках.

У зв'язку із цим Комітетом було відкрито відповідні справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

РИНОК ПАТОКИ КРОХМАЛЬНОЇ КУКУРУДЗЯНОЇ

У 2020 році Комітетом розпочато дослідження загальнодержавного ринку патоки крохмальної кукурудзяної.

У ході дослідження встановлено, що крохмальна кукурудзяна патока (сироп) є одним з основних компонентів у рецептурі кондитерських виробів.

Вона використовується при виробництві халви, карамелі, зефіру, цукерок, мармеладу тощо для регулювання консистенції (структури та текстури) кондитерського виробу. Іноді патока використовується як підсолоджувач.

Під час дослідження Комітетом встановлено, що ТОВ «Інтерстарч Україна» та ПрАТ «Дніпровський крохмалепатоковий комбінат» (кінцевим бенефіціарним власником якого був Олексій Порошенко) протягом 2018 – 2019 років мали структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища на досліджуваному товарному ринку.

За наявною в Комітеті інформацією, у ході ведення своєї господарської діяльності відповідачі протягом 2018 року встановлювали різні ціни, а також різні умови придбання патоки для певної групи споживачів – кондитерських фабрик.

У 2019 році, посиливши ринкову владу у зв'язку із заборонаю імпорту з Російської Федерації патоки (сиропів), група підвищила ціни на патоку власного виробництва для всіх покупців, які були об'єктом цінового аналізу.

Враховуючи наведені вище факти, 21.08.2020 Комітетом розпочато справу № 126-26.13/75-20 проти ТОВ «Інтерстарч Україна» та ПрАТ «Дніпровський крохмалепатоковий комбінат» за ознаками зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку патоки.

Наразі розслідування справи триває.

РИНОК ЯЄЦЬ КУРЯЧИХ У ШКАРАЛУПІ

Проводячи дослідження ринку яєць курячих у шкаралупі, Комітет виявив, що протягом 2018 - 2019 років одна з компаній групи «Авангард» збільшила кількість філій за рахунок оренди (суборенди) птахофабрик, на яких здійснюється діяльність із

виробництва курячих яєць.

Проте, згідно із законодавством, вчинення таких дій потребувало отримання відповідного дозволу Комітету, що не було враховано під час оформлення відповідних правочинів.

Тому Комітет у 2020 році розпочав справи за ознаками вчинення групою «Авангард» (компанії, які належать або належали на момент вчинення дій Олега

Бахматюку) десяти порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Наразі розслідування справ триває.

РИНОК ЦУКРУ

У 2020 році Комітетом підготовлено інформаційну довідку про результати дослідження загальнодержавного ринку цукру білого (бурякового).

ТОВАРНІ МЕЖІ РИНКУ

Об'єктом дослідження, є цукор білий буряковий, стандартизований товаром (ДСТУ 4623:2006).

БАР'ЄРИ ВХОДУ НА РИНОК

Значна вартість матеріально-технічної бази; необхідність інфраструктури для здійснення діяльності з виробництва цукру (переробні потужності).

ВИРОБНИЧИЙ ПРОЦЕС

Основними виробничими ланками ринку цукру є буряківництво й цукрова промисловість, кожна з яких має свою специфіку розвитку.

Цукрова промисловість є не тільки завершальною ланкою виробництва кінцевого продукту – цукру, а й організатором та інтегратором ефективного функціонування бурякоцукрового підкомплексу.

Для цілей дослідження виокремлено 3 основні взаємопов'язані товарні ринки, які характеризуються формуванням власного попиту та пропозиції, а саме:

- ринок первинної реалізації цукру білого (бурякового);
- ринок дистрибуції цукру білого (бурякового);
- ринок роздрібної реалізації цукру білого (бурякового).

Під час визначення учасників указаних вище товарних ринків враховувались певні особливості суміжних ринків, на яких відбувається переробка сировини на давальницьких умовах.

Одними з основних суміжних ринків до ринку первинної реалізації цукру білого (бурякового) є ринок із реалізації сировини (цукрового буряку) та ринок послуг із переробки сировини (цукрового буряку).

У разі, якщо суб'єкт господарювання, який надає послуги з переробки сировини (цукрового буряку), не здійснює реалізацію цукру, такий суб'єкт є лише учасником ринку послуг із переробки сировини (цукрового буряку), але не виступає учасником ринку цукру.

Відповідно у разі, якщо суб'єкт господарювання здійснює послуги з переробки сировини (цукрового буряку) у межах власного технологічного процесу з метою виробництва та реалізації цукру, такий суб'єкт господарювання є повноцінним учасником ринку цукру, зокрема на ланці його первинної реалізації.

ТЕРИТОРІАЛЬНІ МЕЖІ РИНКУ

Ринок цукру в Україні є загальнодержавним.

ЧАСОВІ МЕЖІ РИНКУ

2016 — 2018 роки.

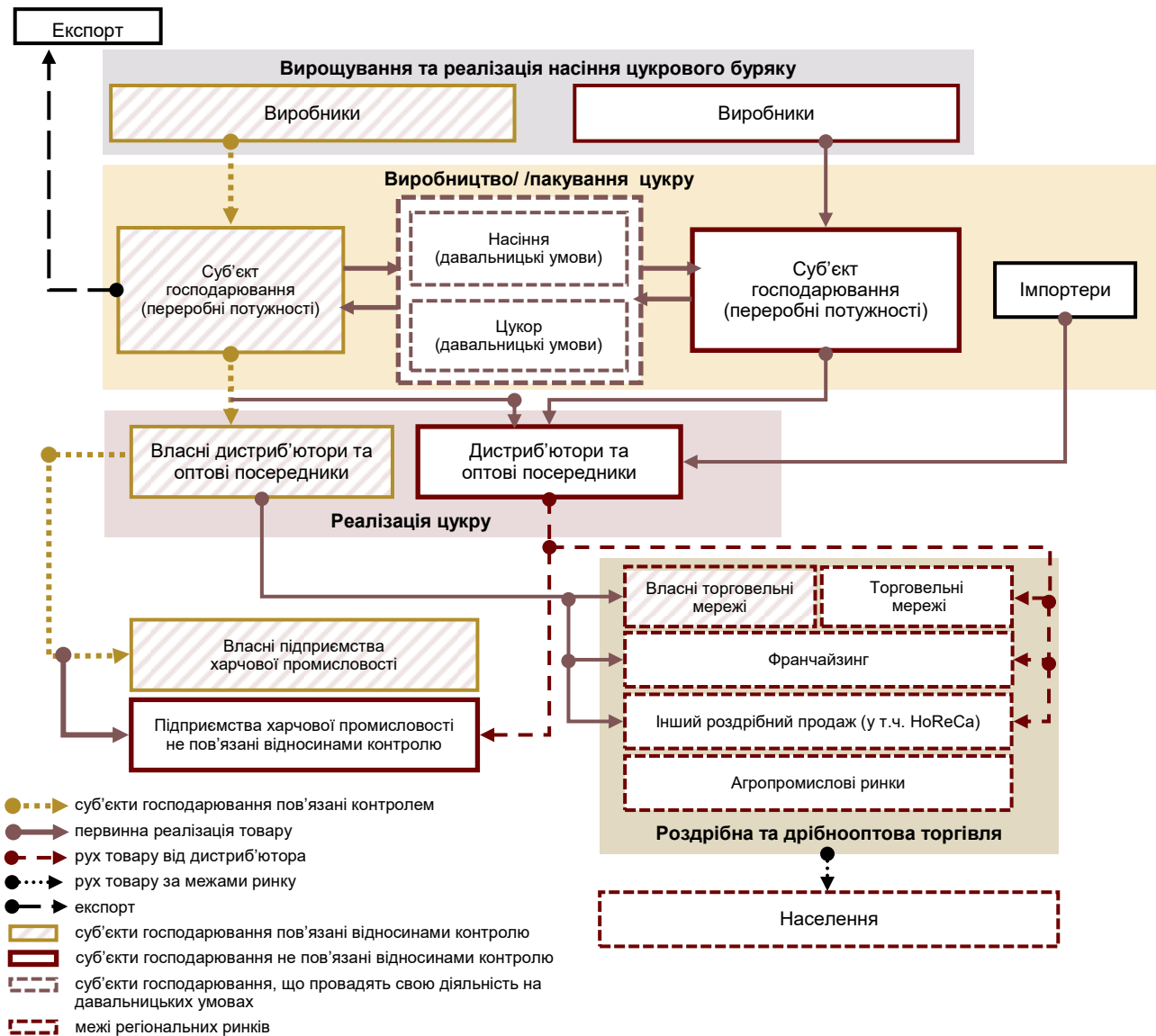
КЛЮЧОВІ СПОЖИВАЧІ

Основними споживачами є:

- населення, яке придбає цукор для власного споживання;
- підприємства харчової промисловості, які використовують його з метою промислового перероблення в харчові продукти.

Схема руху цукру до кінцевого споживача

Максимально можливий обсяг реалізації цукру білого

2016 рік	1503,258 тис. тонн
2017 рік	1354,789 тис. тонн
2018 рік	1060,767 тис. тонн

Основні учасники ринку та їхні частки на ринку реалізації цукру білого

Назва суб'єкта господарювання	2016, %	2017, %	2018, %
Група «Astarta»	[15-16]	[18-19]	[18-19]
ТОВ «Радехівський цукор» (Pfeifer&Langen)	[9-10]	[16-17]	[18-19]
Група компанії «Укрпромінвест»	[10-11]	[3-4]	[9-10]
ТОВ «Панда»	[2-3]	[3-4]	[6-7]
Група компанії «Галс-Агро»	[1-2]	[2-3]	[3-4]
Імпортери	3,13	0,14	0,16

За результатами проведеного дослідження не виявлено суб'єктів господарювання, які протягом 2016 - 2018 років мали структурні ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку. Ринок характеризувався великою кількістю виробників (постачальників), а також незначною різницею між ринковими частками найбільших учасників ринку.

Найбільшим учасником ринку є Група «Astarta», яка здійснювала діяльність на загальнодержавному ринку первинної реалізації цукру білого (бурякового) із частками [15-16]% у 2016 році, [18-19]% у 2017 році та [18-19]% у 2018 році.

Враховуючи помітне збільшення у 2018 році ринкової частки найбільшими учасниками ринку, зокрема ТзОВ «Радехівський цукор», ТОВ «Панда», а також Групою компанії «Укрпромінвест-Агро», рівень концентрації ринку посилюється та спостерігається перехід до стану помірної концентрації.

Згідно з індексами ринкової концентрації Герфіндаля-Гіршмана (ННІ), ринок цукру білого (бурякового) протягом 2016 - 2018 років оцінюється, як неконцентрований.

Аналіз динаміки рівня концентрації на загальнодержавному ринку цукру білого бурякового у 2018 році свідчить про перехід ринку до олігополістичної конкуренції на фоні скасування механізмів державного регулювання ринку.

Незважаючи на те, що дослідження ринку в часових межах 2016 — 2018 років завершено, Комітет продовжує стежити за ситуацією на ринку.

Зокрема, розпочато дослідження питання зростання цін на цукор із метою встановлення наявності ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції у діях суб'єктів господарювання під час стрімкого підвищення оптово-відпускних цін на цукор білий (буряковий) на початку 2020/2021 маркетингового року.

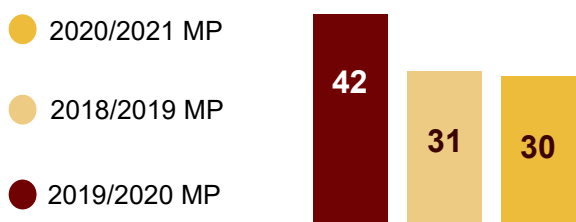
Наразі встановлено, що з початку 2020 року активізувалися темпи зростання споживчих цін на цукор, що підтверджується даними моніторингу цін Держстату.

Так, за даними Держстату, зростання споживчих цін на цукор у вересні поточного року становило 1,6% до серпня поточного року, а вже в жовтні до вересня - 22,9% (відповідно до індексу споживчих цін), що в абсолютному вимірі становило 18,30 грн/кг у жовтні проти 14,94 грн/кг у вересні.

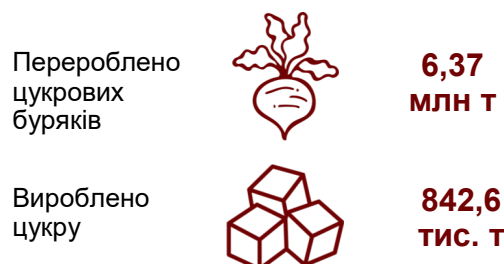
Зростання цін у виробників цукру у вересні 2020 року становило 2,1% до серпня, у жовтні до вересня - 12,1% (відповідно до індексу цін виробників промислової продукції). Середня ціна виробників цукру в місячному вимірі зросла з 9 647,31 грн/тонну у вересні до 11 243,64 грн/тонну у жовтні.

За інформацією учасників ринку, зростання ціни відбулося через погіршення показників урожаю цукрових буряків проти минулих років.

Кількість цукрових заводів, які здійснюють виробництво цукру *

*За інформацією НАЦУ «Укрцукор на 27.11.2020

На сьогодні Комітет перевіряє отриману інформацію та аналізує дії учасників ринку на наявність ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

РИНОК СЕРТИФІКАЦІЇ НАСІННЯ

З метою виявлення, запобігання / усунення порушень законодавства про захист економічної конкуренції Комітет проводить дослідження наявності ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції під час процедури сертифікації насіння (зокрема під час визначення його сортових якостей).

У ході дослідження встановлено, що кожна партія насіння для реалізації повинна супроводжуватися сертифікатом, що засвідчує його сортові якості, та сертифікатом, що засвідчує його посівні якості. Використання для сівби / посадки насіння та/або садивного матеріалу, що не має відповідного сертифіката, забороняється.

Сертифікати видаються на платній основі.

Порядок формування вартості послуг із проведення сертифікації у сфері насінництва та розсадництва органами з оцінки відповідності державної форми власності та аудиторами із сертифікації (агрономами-інспекторами), які провадять свою діяльність як посадові особи центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, чи державного підприємства, установи, організації, що входить до сфери його управління, визначається Кабінетом Міністрів України.

Комітет продовжує дослідження вказаного питання та в разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції вживатиме заходів із правозастосування та адвокатування.

*за інформацією НАЦУ «Укрцукор»

РИНОК СПИРТУ ЕТИЛОВОГО

Приватизація Об'єктів спиртової галузі

У 2020 році розпочався активний процес приватизації державного та комунального майна, зокрема місць провадження діяльності та зберігання спирту ДП «Укрспирт» у рамках демонополізації виробництва та оптової реалізації етилового спирту.

Зазначеному, зокрема, сприяло введення в дію з 1 липня 2020 року Закону України №318-ІХ «Про внесення змін до Закону України «Про державне регулювання виробництва й обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального» щодо лібералізації діяльності у сфері виробництва й обігу спирту етилового.

У зв'язку з наведеним АМКУ розпочато активну співпрацю з Фондом державного майна України, розроблено та оприлюднено позицію з приводу необхідності отримання дозволу на концентрацію під час процесу приватизації об'єктів спиртової галузі – доведено до відома потенційних учасників приватизаційних аукціонів.

Крім того, АМКУ надавав роз'яснення на звернення окремих суб'єктів господарювання (у формі попередніх висновків) із приводу необхідності чи відсутності необхідності отримувати дозвіл на вказані дії.

АМКУ й надалі продовжує розглядати відповідні заяви на концентрації, а також моніторити аукціони, які відбулись, але заяви за якими не були подані, з метою недопущення вчинення концентрацій без дозволу.

Статус оформлення дозволів на концентрацію на 04.03.2021р.

Статус	Об'єкт придбання	Набувач контролю/ Переможець аукціону
Комітет розглядав заяву про надання попередніх висновків	Бершадське МПД	ТОВ «Аква Солар Інвест»
Комітет надав дозвіл на концентрацію	Немирівське МПД	ТОВ «ЛВН Лімітед» Рішення від 10.12.2020 № 765-р
	Артемівське МПД	ТОВ «БОРКИ СОЛАР» Рішення від 28.01.2021 № 36-р
	Марилівське МПД	СП «ZERNOFF» (Intreprinderea Mixta «ZERNOFF» S.R.L.) Рішення від 11.02.2021 № 95-р

Статус	Об'єкт придбання	Набувач контролю/ переможець аукціону
До Комітету надійшла заява про надання дозволу на концентрацію	Лужанське МПД	ТОВ «Агро бізнес віп»
	Хоростківське МПД	ТОВ «Вест вей»
	Вишняківське МПД	ТОВ «СКН «Сучасна комерційна нерухомість»
	Воютицьке МПД	
	Довжоцьке МПД	
	Мартинівське МПД	ТОВ «Укркерамресурс»
До Комітету не надходила заява про надання дозволу на концентрацію	Суходільське МПД	ТОВ «Фінанс-сервіс»
	Лопатинське МПД	
	Козлівське МПД	ТОВ «Бізнес-ініціативи»
	Кобилівське МПД	ТОВ «Реґіон Комплект
	Великолюбінське МПД	ТОВ «ОПТ Манія»
	Борокське МПД	ТОВ «Компанія клімат плюс»
	Мишковицьке МПД	ТОВ «Бізнес-ініціативи»
	Залозецьке МПД	ТОВ «Глермонт трейд»
Овечацьке МПД	ТОВ «УКРХІМРЕСУРС»	
Перебувають на етапі підготовки до виставлення на аукціон	Інші 22 заводи	

СТАТУС СУДОВОГО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ АМКУ НА 01.03.2021:

Після винесення [Рішення АМКУ від 20.12.2018 № 748-р](#) про порушення ДП «Укрспирт» законодавства про захист економічної конкуренції, Комітет відстояв правомірність рішення у судовому порядку (Постанова касаційного суду від 05.03.2020). Наразі [призупинено розгляд справи](#) про стягнення штрафу та зобов'язання вчинити дій, до набрання законної сили рішення по справі № 910/4185/20 щодо позовних вимог ДП «Житомирський лікеро-горілчаний завод» ([Постановою](#) від 10.02.2021 апеляційну скаргу залишено без задоволення).

Рішення АМКУ від 05.09.2019 № 598-р

Позивач	ПРАТ «СЄВЄРОДОНЕЦЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ АЗОТ», ПАТ «АЗОТ», ПРАТ «РІВНЕАЗОТ»	ТОВ «НФ ТРЕЙДІНГ УКРАЇНА»
Санкція, грн	примусовий поділ	107 000 000
№ судової справи	910/15541/19	
Перша інстанція	Рішення від 29.07.2020 про задоволення позову	⊗
КАГС/ПАГС	Постановою від 28.12.2020 резолютивну частину рішення першої інстанції залишено без змін	⊗
ВГСУ/КГС ВС	Справа перебуває на розгляді	↻

Справу № 640/21382/19 за позовом компанії «Остхем Холдінг Лімітед» закрито судом першої інстанції.

РИНКИ ОПТОВОЇ ТА РОЗДРІБНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОВАРІВ

У зв'язку з оголошенням ВООЗ пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, у 2020 році органами Комітету було посилено контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції учасниками ринку роздрібною реалізацією товарів торговельними мережами.

Так, з метою контролю за станом конкуренції на ринку роздрібною торгівлі, а також запобіганню порушень законодавства про захист економічної конкуренції, а саме, утримання від вчинення дій, щодо встановлення економічно необґрунтованих роздрібних цін, органами Комітету було запроваджено:

щоденний моніторинг цін на основні групи продуктів харчування, які входять до мінімального набору споживчого кошику.

Також КМУ було посилено державне регулювання роздрібних цін, зокрема на споживчі товари. Відповідно до [Постанови КМУ від 22.04.2020 № 341](#) «Про заходи щодо стабілізації цін на товари, що мають істотну соціальну значущість, товари протиепідеміологічного призначення» затверджено перелік товарів, що мають істотну соціальну значущість. На визначений перелік, розповсюджується порядок декларування зміни роздрібних цін.

Контроль (нагляд) за дотриманням суб'єктами господарювання декларування зміни цін на такі товари покладено на Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів.

Продукти харчування визначені у переліку Постанови КМУ також входили у перелік щоденного моніторингу цін АМКУ.

ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ, ЯКІ ПІДЛЯГАЛИ ЩОДЕННОМУ МОНІТОРИНГУ:

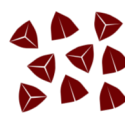
Хліб житньо-пшеничний

Цукор (1 кг)

Борошно пшеничне вищого сорту (1 кг)

Крупа гречана (1 кг)

Макаронні вироби вітчизняного виробництва

Овочі

М'ясо птиці охолоджене (тушка)

Масло вершкове (жирн. 72-73%, 200г)

Яйця курячі С1 (10 шт)

Молоко пастеризоване бутильоване (жирн. ~2,5 %, 900мл-1л)

ОСНОВНІ УЧАСНИКИ РИНКУ, ЯКІ ПІДЛЯГАЛИ МОНІТОРИНГУ*:

ТОВ «АТБ-Україна»

ТОВ «Метро кеш енд кері Україна»

ТОВ «Новус Україна»

ТОВ «Сільпо-Фуд»

ТОВ «ЕКО»

ПП з 100% ІІ «Білла»

*Найбільшими учасниками ринку є торговельні мережі, які здійснюють господарську діяльність у більшості областей України, а тому є загальнонаціональними. Разом з тим, Комітет також здійснював моніторинг цін у регіонах в розрізі локальних торговельних мереж.

Результати моніторингу

Порівняльний аналіз цін на деякі продукти харчування в період проведення моніторингу (березень-липень 2020)

Ціна за одиницю/грн відповідно до даних Держстату	Капуста, кг	Цибуля, кг	Борошно, кг	Хліб, од.	Тушка, кг
Постанова КМУ від 11.03.2020 № 211 (про запобігання поширенню COVID-19)	5,87	11,17	22,21	14,55	54,12
Початок моніторингу АМКУ (17.03.2020)	7,28	16,92	20,80	15,18	56,64
Постанова КМУ від 22.04.2020 № 341 (щодо стабілізації цін на товари)	4,98	17,98	21,19	14,57	50,01
Постанова КМУ від 20.05.2020 № 392 (про встановлення карантину з 22.05.2020)	5,27	15,13	20,20	14,40	51,12
Коливання ціни (від 17.03 по 22.05)	-28%	-10,5%	-3%	-5%	-9%

Аналіз ситуації на ринку роздрібної торгівлі продуктами харчування засвідчив, що за відсутності запровадження державного регулювання, ціни на товари формуються на підставі балансу попиту та пропозиції, з огляду на комерційну доцільність.

Разом з тим, хвилеподібне, епізодичне зростання цін на окремі соціально значущі продукти харчування майже не відобразилося на ринках яловичини та свинини. Коливання середньозважених цін на ці продукти утрималося в межах 1-2 %.

В свою чергу, в процесі проведення моніторингу Комітетом було зафіксовано зниження ціни на м'ясо куряче (тушка бройлера) та філе куряче на рівні 6-8 %.

Рекомендації територіальних відділень

В межах контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції в умовах COVID-19 та за результатами проведеного щоденного моніторингу цін на основні групи продуктів харчування, органами Комітету було надано рекомендації утриматись від вчинення дій, щодо встановлення економічно необґрунтованих цін на продукти харчування.

Рекомендації були надані:

учасникам ринків виробництва та оптової реалізації продуктів харчування

учасникам регіональних ринків, які здійснюють роздрібну реалізацію продуктами харчування через власні мережі продуктової мережі

Так, однією з системних проблем, які виявив Комітет, аналізуючи коливання цін на продукти харчування, був характер договорів між продавцями товару та постачальниками і виробниками. Тому однією з рекомендацій, наданих органами Комітету торговельним мережам було перегляд умов постачання товарів, що дало б змогу збільшити коло учасників ринку.

Задля уникнення кризових проявів, учасникам ринків було запропоновано переглянути умови контрактів з постачання товарів до магазинів мереж в частині зменшення періоду відтермінування оплати постачальникам за поставлені товари, шляхом зменшення строків оплати, застосування передоплати або оплати по факту отримання товару.

Таким чином, соціально-орієнтована поведінка учасників ринків роздрібної реалізації продуктів харчування, в умовах COVID-19, дозволила зменшити рівень ризиків коливання цін на продукти харчування і надала можливість споживачу купувати продукти харчування першої необхідності за доступними цінами.

Розпочато 26.03.2020 розгляд справи № 26/60/28-рп/к.20 за ознаками вчинення учасниками ринку реалізації продуктів харчування на території м. Києва та Київської області порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого ч. 3 ст. 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення схожих дій на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій.

Розгляд справи триває.

РИНОК ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ НОВИМИ АВТОМОБІЛЯМИ

У рамках розгляду справи про концентрацію у вигляді приєднання компанії «Peugeot S.A.» (PSA) до компанії «Fiat Chrysler Automobiles N.V.» (FCA) було проведено дослідження ринку автомобілів, результати якого наведено нижче.

ТОВАРНІ МЕЖІ РИНКУ

Комітетом прийнято рішення про **недоцільність сегментування ринку на нові та вживані** автомобілі, оскільки:

- у процесі експлуатації випрацьовується закладений виробником ресурс автомобіля, внаслідок чого зростає ймовірність поломок;
- виробники постійно оновлюють модельний ряд, і нові моделі автомобілів мають кращі технічні й експлуатаційні характеристики;
- через відпрацювання в процесі експлуатації ресурсу вживані автомобілі мають значно нижчі ціни порівняно з аналогічними новими моделями, і ця різниця зростає із збільшенням віку й пробігу автомобіля.

Електричні автомобілі не становлять окремого товарного ринку, оскільки електричні та гібридні типи двигунів, на відміну від двигунів внутрішнього згоряння, доступні для більшості моделей автомобілів, завдяки чому покупці можуть обирати комплектацію з електричним двигуном для обраної ними моделі автомобіля.

Отже, товарними межами ринку є оптова торгівля новими автомобілями. Також Комітетом використано підхід щодо **сегментації автомобілів за класами** (А, В, С, D, Е, F тощо), який використовується в європейських країнах. У його основі лежать тип кузова автомобіля, його довжина й ширина, об'єм двигуна.

ТЕРИТОРІАЛЬНІ МЕЖІ РИНКУ

Ринок оптової торгівлі новими автомобілями є загальнодержавним.

ЧАСОВІ МЕЖІ РИНКУ

2018– 2020 роки.

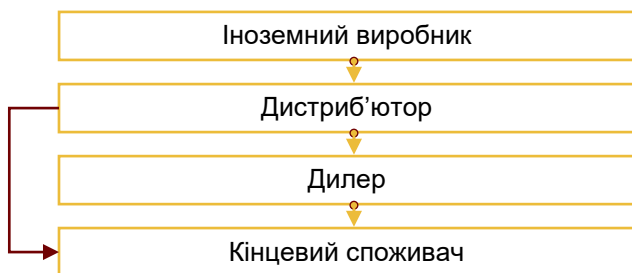

БАР'ЄРИ ВХОДУ НА РИНОК

Обмеження щодо попиту, яке обумовлено низькою купівельною здатністю населення.

Схема роботи автомобільного ринку України

Іноземні виробники використовують таку схему розповсюдження легкових автомобілів і легких комерційних транспортних засобів (далі — ЛКТЗ) на українському ринку: оптовий продаж автомобілів українському дистриб'ютору, який їх розмитнює і надалі реалізує напямучі покупцям (через власну мережу автосалонів) або регіональним дилерам, які реалізують їх кінцевим споживачам у своєму регіоні:

Іноземні автовиробники укладають договори з дистриб'юторами, в яких узгоджують річні обсяги і план-графік поставок автомобілів, а також умови гарантійного й післягарантійного обслуговування автомобілів. За цими договорами дистриб'ютори отримують автомобілі за оптовими цінами, і чим більший обсяг закупівлі, тим нижчою є ціна. Тобто, дистриб'ютор зацікавлений у максимізації продажів, що дозволить йому закуповувати автомобілі за мінімально можливими цінами. Дистриб'ютор забезпечує необхідне технічне обслуговування автомобілів (гарантійне й післягарантійне). Автомобільні виробники в рамках цих договорів покривають витрати за гарантійними випадками, а також здійснюють навчання техперсоналу дистриб'ютора, забезпечують необхідною технічною документацією та оригінальними запчастинами тощо.

Основна частина іноземних автовиробників працює з одним українським дистриб'ютором (імпортером), оскільки це дозволяє автовиробнику оптимізувати витрати на збут, а самому дистриб'ютору отримати максимальні знижки на закупівлю автомобілів. Якщо дистриб'юторів буде кілька, кожен із них закупить меншу кількість авто, а отже, буде мати вищу купівельну ціну, що знизить їх цінову конкурентоздатність на ринку. Іноземний автовиробник має можливість реалізувати свою продукцію в Україні через декількох незалежних дистриб'юторів (імпортерів), однак через надзвичайно малий обсяг українського ринку зараз використання цієї практики економічно недоцільне.

Дистриб'ютор після закупівлі автомобілів в іноземних автовиробників здійснює їх митне оформлення і продає їх автодилерам для роздрібного продажу.

Дилери реалізують автомобілі в роздріб і можуть співпрацювати з декількома дистриб'юторами автомобілів. Така співпраця економічно доцільна, оскільки дозволяє їм пропонувати покупцям широкий модельний ряд автомобілів та, відповідно, знизити витрати на їх збут. Разом із цим, за інформацією операторів ринку, більшість автовиробників наполягають на монодилерстві, тобто автоцентр не може працювати відразу з декількома марками, оскільки, на думку автовиробників, дилер повинен максимально концентрувати свою увагу на одному бренді.

Оскільки учасники концентрації найбільше перетинаються в сегментах А, М, ЛКТЗ, більш детально дослідження наведено в розрізі цих сегментів.

РИНОК НОВИХ АВТОМОБІЛІВ СЕГМЕНТУ А

Опис товару

Категорію найменших транспортних засобів, які зареєстровані як пасажирські автомобілі, в Європі називають **сегментом А** або «**міськими автомобілями**».

Такі автомобілі обладнані двигуном **0,8 – 1 л** та можуть мати різні конструкції невеликого кузова, такі як хетчбек, седан та кабриолет, однак зазвичай відстань від голови до колін є обмеженою. Габарити становлять до **3,6 м** у довжину та до **1,6 м** у ширину.

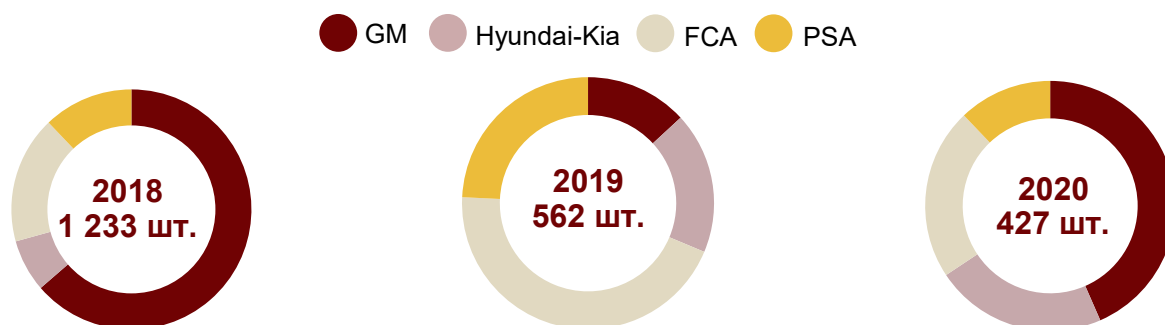
Автомобілі сегменту А є відносно дешевими для придбання та експлуатації. Тривалий час міські жителі надавали їм перевагу та використовували завдяки їх невеликим розмірам, що дозволяло їм краще орієнтуватися на багатолюдних вулицях та вміщуватись у вузькі місця для паркування. Отже, вони, ймовірно, створені для міського використання, а не для тривалих подорожей.

Найбільші оптові продавці

Назва компанії	Бренди автомобілів
ТОВ з ПІ «ВІННЕР ІМПОРТС УКРАЇНА, ЛТД»	
ТОВ «ХЮНДАЙ МОТОР УКРАЇНА»	
ПрАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ»	
ТОВ «ПЕЖО СІТРОЕН УКРАЇНА»	
ТОВ «АВТОСАМІТ НА СТОЛИЧНОМУ»	

Обсяг ринку та частки основних його учасників

У цьому сегменті на українському ринку представлені автомобілі автовиробників, частки яких протягом 2018 – 2020 років суттєво змінювалися, що є одним із свідчень значної конкуренції між виробниками.

У ході дослідження встановлено, що загальні обсяги продажу легкових автомобілів сегменту А в Україні протягом 2018 – 2020 років знизилися майже втричі – до 427 од. у 2020 році.

РИНОК НОВИХ АВТОМОБІЛІВ СЕГМЕНТУ М

Опис товару

Категорію багатоцільових автомобілів в європейській класифікації індивідуального автомобільного транспорту становлять **автомобілі класу «М»** (multi purpose cars). У цей сегмент входять «мікрровени», «компактвени» і «мінівени»: двигун – 1,2 – 2,5 л; кузов – мінівен; габарити – до 4,7 м у довжину та до 1,81 м у ширину; кількість пасажирів – 6 – 8.

Головною відмінною рисою таких автомобілів є їх обсяг внутрішнього простору, який є більшим, ніж у легкових універсалів.

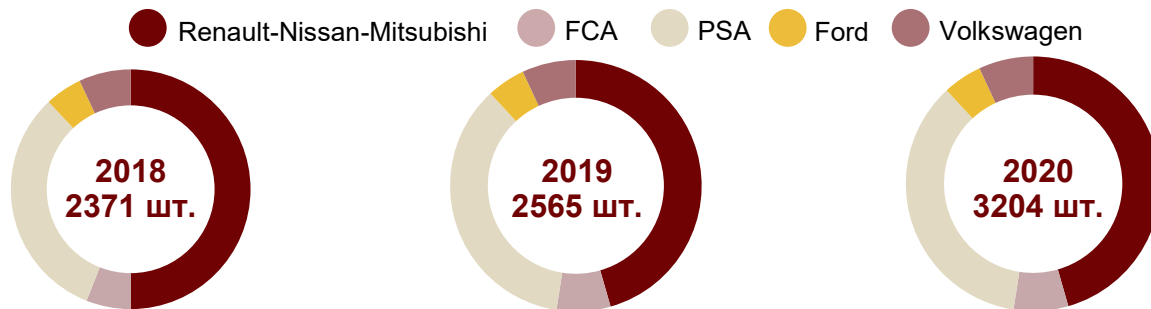
Цей клас авто в більшості європейських країн використовують служби таксі.

Найбільші оптові продавці

Назва компанії	Бренди автомобілів
ТОВ «ПЕЖО СІТРОЕН УКРАЇНА»	
ПрАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ»	
ПрАТ «РЕНО УКРАЇНА»	
ТОВ «КИЙ АВТО ХОЛДИНГ»	

Обсяг ринку та частки основних його учасників

Рівень конкуренції на ринку автомобілів сегменту М оператори ринку оцінюють як високий, при цьому попит в Україні на зазначені автомобілі залишається незначним.

У сегменті легкових автомобілів класу М обсяги реалізації протягом 2018 – 2020 років зросли в півтора рази. Зростання продажів обумовлено тим, що українці надають перевагу більш містким автомобілям.

РИНОК НОВИХ АВТОМОБІЛІВ СЕГМЕНТУ ЛКТЗ (ДО 3,5 ТОНН)

Опис товару

Автомобілі сегменту ЛКТЗ — всі чотириколісні комерційні транспортні засоби для перевезення вантажів повною масою до 3,5 тонн, а також мікроавтобуси місткістю до 17 пасажирів і повною масою до 3,5 тонн.

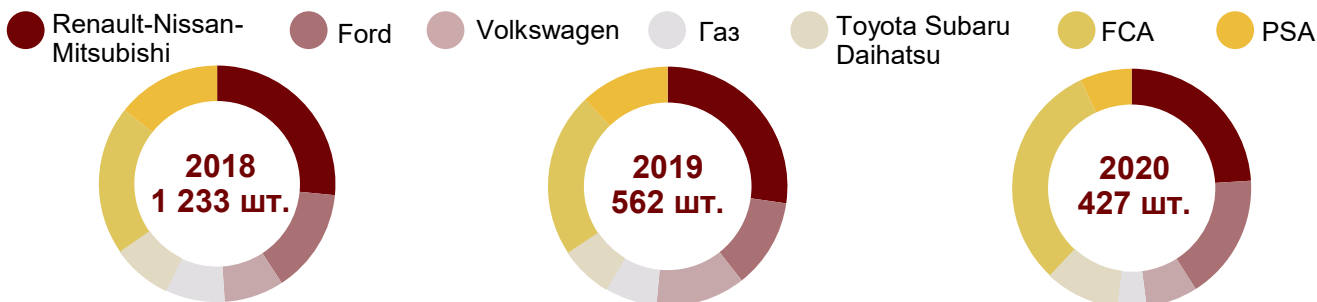
ЛКТЗ різних виробників суттєво не відрізняється за ціною, тобто на відміну від легкових автомобілів відсутня цінова сегментація цього ринку.

Найбільші оптові продавці

Назва компанії	Бренди автомобілів
ТОВ «ПОРШЕ УКРАЇНА»	
ПрАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ»	
ПрАТ «РЕНО УКРАЇНА»	
ТОВ «ПЕЖО СІТРОЕН УКРАЇНА»	

Обсяг ринку та частки основних його учасників

У сегменті ЛКТЗ попит був сталим, а на ринку була присутня продукція 22 автовиробників, які конкурують між собою. Значна кількість представлених брендів у цьому сегменті пояснюється різноманітністю функцій, які можуть мати різні ЛКТЗ. У майбутньому сегмент автомобілів класу ЛКТЗ зростатиме, що пов'язано з можливим відкриттям ринку землі та розвитком сільського господарства.

За результатами розгляду справи про концентрацію та проведеного дослідження ринку автомобілів учасникам концентрації було надано дозвіл із зобов'язаннями.

УЧАСНИКИ КОНЦЕНТРАЦІЇ

КОМПАНІЯ «PEUGEOT S.A.»,
КОМПАНІЯ «FIAT CHRYSLER AUTOMOBILES N.V.»

РІШЕННЯ АМКУ

від 29.12.2020 № 817-р

ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ

приєднання компанії «Peugeot S.A.» до компанії «Fiat Chrysler Automobiles N.V.».

РИНОК

реалізації автомобілів Сегменту М.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

за результатами аналізу інформації, одержаної під час дослідження, Комітетом, зокрема, встановлено, що:

- ринок автомобілів Сегменту А в Україні є непопулярним та попит на такі автомобілі з року в рік зменшується. Разом із цим Група PSA вже прийняла рішення про вихід із Сегменту А;
- прогнозна сукупна частка учасників концентрації на найближчі 3 роки буде нижче 35%;
- зростання попиту на автомобілі Сегменту ЛКТЗ до 3,5 тонн в Україні спричиняє зростання обсягу відповідного ринку. На ринку присутня продукція 22 автовиробників, які конкурують між собою. Спостерігається зменшення сукупної частки учасників концентрації.

ЗМІСТ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ:

з метою пом'якшення можливого негативного впливу концентрації на конкуренцію на ринку автомобілів у Сегменті М* в Україні, зобов'язано компанії «Peugeot S.A.» і «Fiat Chrysler Automobiles N.V.» та суб'єктів господарювання, пов'язаних із ними відносинами контролю, протягом чотирьох років, починаючи з місяця, наступного після місяця, в якому буде здійснена концентрація у вигляді приєднання компанії «Peugeot S.A.» до компанії «Fiat Chrysler Automobiles N.V.»:

- дотримуватись планів щодо припинення постачання нових моделей автомобілів Сегменту М на територію України;
- дотримуватись планів компанії «Fiat Chrysler Automobiles N.V.» щодо припинення постачання на територію України автомобілів Сегменту М після 2023 року;
- не застосовувати різні умови в рівнозначних угодах із дистриб'юторами щодо купівлі-продажу автомобілів Сегменту М в Україні без об'єктивно виправданих на те причин;
- не дозволяти застосування різних умов у рівнозначних угодах між дистриб'юторами та дилерами щодо продажу автомобілів Сегменту М в Україні без об'єктивно виправданих на те причин;
- не включати до угод із дистриб'юторами щодо продажу автомобілів Сегменту М в Україні положення про заборону співпраці з іншими виробниками автомобілів;
- не включати до угод між дистриб'юторами та дилерами щодо продажу автомобілів Сегменту М в Україні положення про заборону співпраці дилерів з іншими дистриб'юторами;
- не встановлювати та не рекомендувати встановлення суб'єктам господарювання, не пов'язаним відносинами контролю з учасниками концентрації на момент здійснення концентрації, роздрібних цін на продаж автомобілів Сегменту М в Україні;
- визначення «автомобілі Сегменту М» стосується мінівенів, що мають 6 – 8 пасажирських місць. Кузов таких транспортних засобів має більший обсяг, ніж у легкових автомобілів або хетчбеків.

З метою належного інформування Антимонопольного комітету України про стан виконання зобов'язань для здійснення відповідного контролю, зобов'язано компанії «Peugeot S.A.» і «Fiat Chrysler Automobiles N.V.» надавати Антимонопольному комітету України протягом чотирьох років, починаючи з наступного року після здійснення концентрації у вигляді приєднання компанії «Peugeot S.A.» до компанії «Fiat Chrysler Automobiles N.V.», один раз на рік, але в будь-якому разі не пізніше 20-го числа другого місяця календарного року копії документів та інформацію про:

- копії угод щодо продажу автомобілів Сегменту М в Україні, укладених компаніями «Peugeot S.A.» і «Fiat Chrysler Automobiles N.V.», з урахуванням відносин контролю, із дистриб'юторами та дилерами з усіма додатками, змінами та доповненнями;
- обсяги та вартість постачання автомобілів Сегменту М в Україну компаніями «Peugeot S.A.» і «Fiat Chrysler Automobiles N.V.», з урахуванням відносин контролю, та відповідні ринкові частки, із зазначенням їх дистриб'юторів.

ВИСНОВКИ

надано дозвіл на концентрацію у вигляді приєднання компанії «Peugeot S.A.» (м. Рюей-Мальмезон, Франція) до компанії «Fiat Chrysler Automobiles N.V.» (м. Лондон, Велика Британія).

СТАТУС СУДОВОГО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ АМКУ НА 01.03.2021:

Рішення АМКУ від 16.12.2016 № 551-р

Позивач	ТОВ «ТЕДІС УКРАЇНА»	
Штраф, грн	431 199 450	
№ судової справи	910/3047/17	
Перша інстанція	Рішенням Господарського суду міста Києва від 31.05.2017 відмовлено в задоволенні позову. ☒	
КАГС/ ПАГС	Постановою Київського апеляційного господарського суду від 09.02.2018 апеляційну скаргу залишено без задоволення. ☒	
	Компанія «Мегаполіс Юкрейн Інвестмент Лімітед», Лідертано Холдінгс ЛТД (17.12.2019) та Ебромар Індастріз Лімітед (25.08.2020) звернулись до КАГС з апеляційною скаргою, в якій просить скасувати попередні рішення суду. Розгляд провадження триває. ☐	
ВГСУ/ КГС ВС	Постановою Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 19.06.2018 касаційну скаргу задоволено частково. Залишено в силі рішення АМКУ (крім резолютивної частини, що встановлювала один із способів виконання рішення). ☒	

Рішення АМКУ від 10.10.2019 № 697-р

Позивач	ТОВ «ТЕДІС УКРАЇНА»	ІНШІ ВІДПОВІДАЧІ
№№ судової справи	910/17891/19	910/19156/20, 910/17623/19, 910/17723/19, 910/17931/19, 910/17310/19, 910/17891/19
Перша інстанція	Рішення від 29.07.2020 про відмову у задоволенні позову повністю. ☒	ТОВ «БРИТІШ АМЕРІКАН ТОБАККО СЕЙЛЗ ЕНД МАРКЕТИНГ УКРАЇНА»- на розгляді ☐ ПАТ «ДЖЕЙ ТІ ІНТЕРНЕТШЛ УКРАЇНА» ТА ПРАТ «ДЖЕЙ ТІ ІНТЕРНЕТШЛ КОМПАНІ УКРАЇНА», ТОВ «ФІЛІП МОРРІС УКРАЇНА» ТА ПРАТ «ФІЛІП МОРРІС УКРАЇНА» - Рішення про відмову у задоволенні позову. ☒
КАГС/ ПАГС	Постанова від 25.11.2020 про залишення апеляційної скарги без задоволення. ☒	ПАТ «А/Т ТЮТЮНОВА КОМПАНІЯ «В.А.Т. - ПРИЛУКИ» - Задоволено апеляційну скаргу Товариства ☒
		ПАТ «ІМПЕРІАЛ ТОБАККО ПРОДАКШНН УКРАЇНА»- Апеляційну скаргу залишено без задоволення ☒ ПАТ «ДЖЕЙ ТІ ІНТЕРНЕТШЛ УКРАЇНА» ТА ПРАТ «ДЖЕЙ ТІ ІНТЕРНЕТШЛ КОМПАНІ УКРАЇНА», ТОВ «ФІЛІП МОРРІС УКРАЇНА» ТА ПРАТ «ФІЛІП МОРРІС УКРАЇНА» - на розгляді ☐
ВГСУ/ КГС ВС	Постанова від 02.02.2021 про задоволення позову. ☒	

ЗАКОНОПРОЄКТНА ТА НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

З метою прийняття важливих законопроектів у процесі реалізації конкуренційно-антимонопольної реформи у 2020 році Комітет активно співпрацював із депутатами Верховної Ради, фахівцями проекту ЄС Twinning «Правозастосування і юридична підтримка Антимонопольного комітету України» та американськими експертами проекту USAID — «Конкурентні ринки».

Зокрема, Комітет у 2020 році:

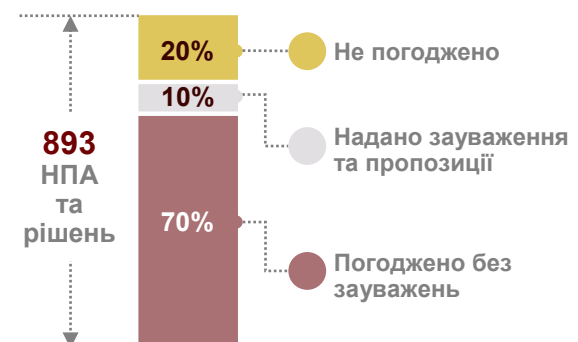
- надав пропозиції до законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо конкуренційно-антимонопольної реформи» (№ 2730 від 14.01.2020), який був внесений на розгляд парламенту за ініціативою народного депутата України Людмили Буймістер та інших народних депутатів;
- надавав зауваження та пропозиції до законопроектів у сфері публічних закупівель (№ 3132, № 3739, № 4231, № 4394);
- постійно проводив експертизу проектів актів законодавства, внесених народними депутатами України, відтак виявив 109 законопроектів, які можуть мати вплив на економічну конкуренцію. За результатами аналізу було подано до Комітетів Верховної Ради України зауваження та пропозиції, спрямовані на вдосконалення положень 40 законопроектів;
- опрацював 893 проекти нормативно-правових актів (НПА), рішення інших органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, адміністративно-господарського управління та контролю. Із них 627 погоджено без зауважень, щодо 84 надано зауваження та пропозиції, 182 не погоджено;
- розробив 9 проектів НПА;
- схвалив рекомендаційні роз'яснення щодо застосування ч. 3 ст. 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», методичні рекомендації щодо застосування тесту гіпотетичного монополіста, проект методології розрахунку Індексу моніторингу конкурентного середовища;
- узагальнив практику застосування АМКУ ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Участь у роботі Уряду та Верховної Ради

6 разів Голова Комітету Ольга Піщанська брала участь у засіданнях комітетів Верховної Ради

16 разів державні уповноважені (крім Голови Комітету) брали участь у засіданнях комітетів Верховної Ради

6 разів Голова Комітету Ольга Піщанська та інші державні уповноважені брали участь у засіданнях Уряду

ПЛАН ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗРОБКИ ПРОЄКТІВ РЕГУЛЯТОРНИХ АКТІВ НА 2020 РІК

Наказом Голови Комітету [від 13.12.2019 № 117-ОД](#) був затверджений план діяльності Комітету з розробки проєктів регуляторних актів на 2020 рік. Цей план доповнювався також наказами Голови Комітету [від 28.02.2020 № 10-ОД](#) та [від 06.11.2020 № 134-ОД](#).

Проект Закону України «Про внесення змін до статті 30 Податкового кодексу України щодо приведення його у відповідність із Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»	Питання знято згідно з дорученням Прем'єр-міністра України Д. Шмигала від 02.12.2020 № 45697/3/1-20 у зв'язку із втратою актуальності
Проект Закону України «Про внесення змін до статті 282 Митного кодексу України щодо приведення його у відповідність із Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»	Питання знято згідно з дорученням Прем'єр-міністра України Д. Шмигала від 18.11.2020 № 45697/2/1-20 у зв'язку із втратою актуальності
Проект Постанови КМУ «Про затвердження Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання у вугільній галузі»	Очікується затвердження КМУ
Проект Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (в новій редакції)	Здійснюється опрацювання отриманих зауважень та пропозицій від заінтересованих органів влади, громадськості, експертів тощо
Проект Постанови КМУ «Про затвердження Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання у сфері охорони навколишнього природного середовища»	Готується пакет документів для повторного внесення проєкту постанови до Кабінету Міністрів України
Проект розпорядження «Про затвердження порядку участі суб'єкта оскарження та замовника у розгляді скарги шляхом застосування телекомунікаційних систем в інтерактивному режимі реального часу»	Розроблено та пройдено погодження із заінтересованими сторонами, а саме: Мінфіном, Мінцифри та Регуляторною службою. Отримано зауваження від Мінекономіки (18.12.2020)

Наказом Голови Комітету [від 07.12.2020 № 151-ОД](#) був затверджений план діяльності Комітету з розробки проєктів регуляторних актів на 2021 рік, в якому передбачено підготувати 4 проєкти постанови КМУ щодо критеріїв оцінки допустимості державної допомоги, зміни до Порядку повернення незаконної державної допомоги та до деяких законодавчих актів.

За наказом Голови Комітету [від 22.04.2020 № 25-ОД](#) (зі змінами [від 10.08.2020 № 85-ОД](#)) проводилося відстеження результативності регуляторних актів АМКУ. Всього у 2020 році було здійснено 21 відстеження, звіти про які розміщено на [вебсайті Комітету](#).

21 відстеження	→	2 базових
	→	7 повторних
	→	12 періодичних

Наказом Голови Комітету [від 08.12.2020 № 152-ОД](#) був затверджений план-графік здійснення заходів із відстеження результативності регуляторних актів АМКУ на 2021 рік.

ПРОПОЗИЦІЇ АМКУ ДО РЕФОРМИ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Протягом 2020 року Комітет брав активну участь у робочій групі з доопрацювання законопроекту № 2730, прийняття якого забезпечить реалізацію першого етапу системної реформи законодавства України про захист економічної конкуренції. За результатами роботи, 03.11.2020 Комітетом **представлено доопрацьований проєкт № 2730** на Комітеті Верховної Ради України з питань економічного розвитку.

Метою цього проєкту є посилення повноважень АМКУ та наближення українського законодавства про конкуренцію до *acquis communautaire* ЄС.

Основою для доопрацювання законопроекту стали:

- досвід правозастосування АМКУ, огляд попередніх законотворчих ініціатив;
- «Порівняльно-правовий аналіз Закону України «Про захист економічної конкуренції України». Рекомендації щодо законодавчих змін» (відомий як Gap Analysis), підготовлений проєктом ЄС Twinning у 2019 році;
- результати оглядів конкурентної політики та права в Україні, здійснених ОЕСР (2008, 2016);
- ЮНКТАД (2013), системний звіт бізнес-омбудсмена (2016).

Отже, на першому етапі запропоновані зміни охоплюватимуть декілька напрямів, а саме:

Визначення термінів

Удосконалення понятійно-категоріального апарату законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема, стосовно понять «суб'єкт господарювання», «контроль» та додання нового терміну — «інше володіння».

Контроль за концентраціями

Удосконалення механізму контролю за концентраціями, а саме зосередження уваги на українських ринках, розширення процесуальних прав учасників концентрації та імплементація Угоди про асоціацію України та ЄС з урахуванням локальної специфіки.

Пріоритетність діяльності

Законодавче закріплення пріоритизації діяльності АМКУ для узгодження із законодавством ЄС, фокусування на пріоритетних справах та ефективного розподілу ресурсів АМКУ.

Проведення перевірок органами АМКУ

Визначення на рівні закону порядку проведення

перевірок суб'єктів господарювання, зокрема передбачається запровадження нових інструментів розслідування справ, можливість проведення перевірок у приватних приміщеннях та правова визначеність для суб'єктів господарювання.

Запровадження врегулювання у справах

Запровадження нової процедури — врегулювання у справах (Settlement) для зменшення навантаження на судові органи та запровадження принципу остаточності рішення (*Res judicata*). Перевагами для відповідача стане зменшення штрафу на 15%, а для держави — економія ресурсів.

Звільнення від відповідальності

Вдосконалення механізмів звільнення від відповідальності для учасників антиконкурентних узгоджених дій (*leniency*).

Відшкодування шкоди

Вдосконалення порядку відшкодування шкоди, завданої порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції. Зокрема, пропонується відшкодувати шкоду не у подвійному розмірі, а в її завданому розмірі у відповідності до директиви Європейського парламенту.

Солідарна та субсидіарна відповідальність

Запровадження солідарної відповідальності учасників групи компаній — єдиного суб'єкта господарювання. Також запроваджується субсидіарна відповідальність якщо сплата штрафу неможлива внаслідок дій засновників відповідача — обов'язок з оплати штрафу несуть солідарно такі засновники, правонаступники відповідача. Ці впровадження дозволять зменшити випадки ухилення суб'єктів господарювання від відповідальності шляхом виведення активів та фактичного доведення юридичних осіб до банкрутства.

Фінансова незалежність

Забезпечення фінансової незалежності Комітету, необхідність якої закріплена в меморандумі України з МВФ.

Склад та правоможність колегіальних органів

Уточнення складу та правоможності колегіальних органів щодо можливості очолювати постійно діючу адміністративну колегію будь-яким державним уповноваженим з її складу.

СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ

З метою однакового процесуального застосування норм ст. 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» під час надання рекомендацій органами Комітету було прийнято **рекомендаційні роз'яснення «Щодо підходів до застосування частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» від 03.07.2020 № 24-пр.** Зокрема, у цих роз'ясненнях визначається:

- єдиний підхід щодо процедури контролю за виконанням таких рекомендацій;
- порядок підтвердження факту виконання рекомендацій, наданих поза межами розгляду справи;
- випадки, в яких надання рекомендацій є недоцільним внаслідок об'єктивних особливостей відповідних дій, що мають ознаки порушень, наприклад, стосовно дій, які є завершеними, а тому не могли й не можуть бути припиненими (коли конкурси, аукціони, торги вже відбулись).

У 2020 році Комітетом було **затверджено методичні рекомендації щодо застосування тесту гіпотетичного монополіста під час визначення ринків** (відомого як SSNIP-тест). Застосування цього тесту передбачається за умови якщо за допомогою інших (якісних) методів, передбачених Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища, межі відповідного товарного ринку не можуть бути однозначно визначені. Також у рекомендаціях детально описано додаткові припущення, на які необхідно зважати при застосуванні, порядок застосування, а також обмеження застосування цього тесту.

Основні припущення SSNIP-тесту

 Покупці діють раціонально

 Підвищення ціни на 5 – 10%

 Підвищення ціни тривале (більше одного року)

Комітетом було узагальнено та **схвалено практику застосування органами АМКУ у 2017 – 2019 роках ч. 1 ст. 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»** для використання органами Комітету під час розгляду заяв, розслідувань у справах щодо порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбачених ч. 1 ст. 13 Закону, а також суб'єктами господарювання, фахівцями в галузі законодавства про захист економічної конкуренції з метою уникнення його порушень.

Також Комітетом схвалено **проект методології розрахунку Індексу моніторингу конкурентного середовища**, метою запровадження якого є покращення ефективності роботи та правозастосування конкурентного законодавства Комітетом шляхом розширення наявної в Комітеті інформації щодо стану конкурентного середовища на ринках, моніторингу стану конкурентного середовища в динаміці, підготовки аналітики для визначення пріоритетних напрямів роботи та адвокатування конкуренції в бізнес-середовищі. У 2021 році планується опрацювання коментарів та зауважень до методології, а також пілотний проєкт із розрахунку.

ВЗАЄМОДІЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Запроваджені заборони та обмеження, у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, вплинули на життя населення та роботу Комітету. Були внесені зміни в режим роботи, необхідні для забезпечення безперебійного функціонування Комітету.

АМКУ прискорив роботу з діджиталізації. В онлайн-форматі відбувалися зустрічі та обговорення. Діяльність АМКУ як органу оскарження публічних закупівель також стала більш відкритою. Було забезпечено проведення відеотрансляцій засідань постійно діючих адміністративних колегій з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних

закупівель (спочатку на майданчику соціальної мережі «Фейсбук», а потім – на відеохостингу «Ютуб»).

Загалом з березневого локдауну проведено **317** прямих онлайн-відеотрансляцій засідань постійно діючих колегій. Для ефективного донесення інформації до аудиторії сайти державних органів влади повинні бути модернізовані, щоб якісно та зручним способом надавати актуальну інформацію. Більше року тому було створено новий сайт АМКУ і наразі вже запущено нові сайти міжобласних територіальних відділень.

ПОПУЛЯРНІСТЬ КОМІТЕТУ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Активність у Фейсбуку

183

Кількість публікацій

11 847

Кількість позитивних реакцій на публікації

3 009

Кількість перепостів публікацій

8 892

Кількість підписників сторінки

Загальна кількість інформаційних матеріалів на сайті АМКУ за 2020 рік – **208**.

ТОП-5 новин на сайті, які прочитало найбільше відвідувачів

15 090

«Особливості роботи Колегії з оскарження публічних закупівель на період карантину»

4 502

«Немасло» та «несир»: шістьох виробників молочної продукції оштрафовано на 111,5 млн грн»

4 459

«Від масла – тільки назва: АМКУ оштрафував п'ятьох виробників «молочки» на 30 млн грн за недобросовісну конкуренцію»

3 177

«Столичний теплопостачальник має зменшити плату за тепло»

2 411

«АМКУ рекомендує УКРЗАЛІЗНИЦІ доопрацювати договір про перевезення вантажів»

ТОП-5 постів у Фейсбуку, які найбільше поширювали

61	#АМКУ надав рекомендації Міністерству економічного розвитку і торгівлі України щодо закупівель електроенергії
49	#АМКУ стежить за ситуацією на ринках фармацевтики та застерігає від необґрунтованого підняття цін у період пандемії коронавірусу COVID-19
40	#111,5 млн грн штрафів накладено на шість недобросовісних виробників масла та сиру
33	#АМКУ здійснює моніторинг рекламних матеріалів лікарських засобів та методів профілактики, пов'язаних з пандемією #COVID-19
30	#АМКУ застерігає виробників від поширення неповної інформації про антисептичні чи дезінфекційні властивості засобів та їхню здатність знищувати віруси, у тому числі й #COVID-19

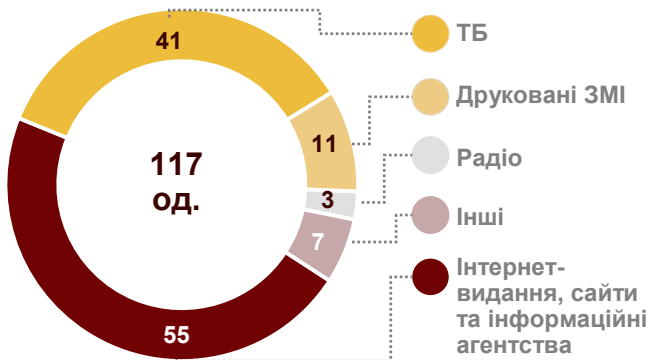

РОБОТА КОМІТЕТУ ЗІ ЗМІ

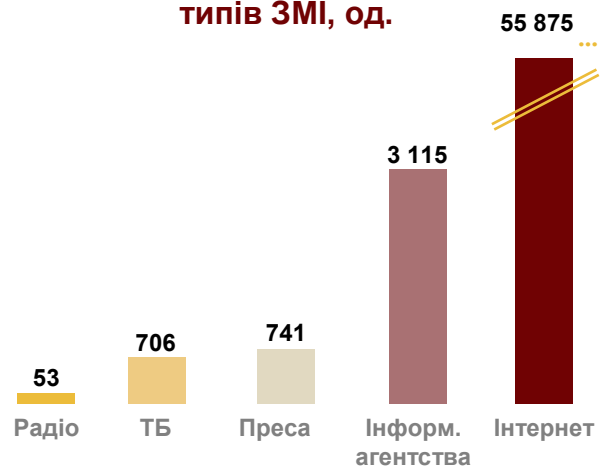
Найпопулярніші теми запитів від усіх типів ЗМІ

Кількість запитів ЗМІ, які надійшли до АМКУ протягом 2020 року, од.

Кількість згадок про АМКУ в розрізі типів ЗМІ, од.

ТОП-5 ЗМІ, які надіслали найбільше запитів у 2020 році

Комітет щоквартально випускає Інформаційні дайджести, на які можна підписатись на сайті АМКУ для можливості отримання їх на електронну пошту.

ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН

Органи АМКУ розглядають звернення громадян з урахуванням норм положень ст. 12 Закону України «Про звернення громадян», Законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції» та «Про захист від недобросовісної конкуренції». Протягом 2020 року Комітетом розглянуто **2 839** звернень громадян.

Кількість звернень громадян до Комітету в розрізі джерел звернення, од.

Безпосередньо від громадян	2 462
Від інших органів, установ, організацій	326
Від органів влади	37
Від уповноважених осіб	13
Через ЗМІ	1

Протягом звітного періоду до Комітету надійшло **24** звернення від громадян, які потребують соціального захисту й підтримки (звернень від героїв, інвалідів Великої Вітчизняної війни не надходило). Проте у своїх зверненнях громадяни рідко зазначають свій соціально-професійний стан, тому визначити його статистично не вбачається можливим.

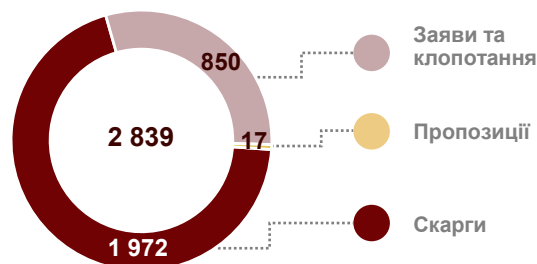
Звернення безпосередньо від громадян надходили поштою та іншими засобами зв'язку – **2 311** звернень, а також розглядались під час особистого прийому керівництвом Комітету – **151** звернення.

Кількість колективних звернень, що надійшли до Комітету, становить **142** одиниці, або 5% від загальної кількості.

З урахуванням колективних звернень до Комітету протягом 2020 року звернулася **7 131** особа, з них поштою – **5 439** осіб.

Повторно до Комітету у 2020 році громадяни звертались у **37** випадках, що становить 1,3% від загальної кількості звернень.

Кількість звернень громадян до Комітету за видами звернень, од.

Кількість звернень громадян до Комітету за станом розгляду, од.

1 760 надані роз'яснення та необхідна інформація, а також позитивно вирішено питання, з якими вони звертались	8 відмовлено в задоволенні клопотання, запиту, скарги	621 на стадії розгляду
442 надіслано звернення на розгляд за належністю	6 повернено авторам відповідно до ст. 5 і ст. 7 Закону України «Про звернення громадян»	2 визначено анонімними, що не підлягають розгляду відповідно до ст. 8 Закону України «Про звернення громадян»

Протягом 2020 року всі звернення були розглянуті згідно з термінами, передбаченими чинним законодавством.

За результатами співпраці АМКУ з державною установою «Урядовий контактний центр» за 2020 рік було опрацьовано **233** звернення громадян.

Переважна більшість звернень громадян, що надходили до Комітету протягом 2020 року, стосувалась питань, які **не належать до його повноважень** (перелік повноважень визначений у ст. 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України»), а саме щодо:

неправомірних дій операторів газорозподільних систем при застосуванні коефіцієнта приведення обсягів спожитого природного газу до стандартних умов та здійснення ними перерахунків за спожитий природний газ, перевищення терміну виконання технічних умов стандартного приєднання до електричних мереж електроустановок електропередавальної організації, зменшення кількості автомобільного транспорту, підключення контент-послуг операторами рухомого (мобільного) зв'язку, законності підвищення процентної ставки за кредитним договором з АТ «КРЕДОБАНК» у межах дії карантинних обмежень та перерахунку розміру ануїтетного платежу та розміру процентної ставки за кредитним договором, підвищення цін на лікарські засоби, антисептики та продукти харчування.

Звернення із зазначених питань Комітет пересилає до відповідних органів виконавчої влади для розгляду за належністю відповідно до ст. 7 Закону України «Про звернення громадян».

Заяви про порушення законодавства про захист економічної конкуренції Комітет розглядає, зокрема, на підставі Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. У разі доведення громадянами, що дії відповідачів містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, органи Комітету розпочинають справи, надають рекомендації за результатами розгляду заяв про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Серед порушених у зверненнях громадян у 2020 році питань, які **належать до повноважень Комітету**, можна акцентувати увагу на таких:

- щодо антиконкурентної практики внаслідок розділення операторами рухомого (мобільного) зв'язку дзвінків та їх вартості на два різних типи (внутрішньомережеві й на інші мережі);
- щодо зловживання інтернет-провайдером монопольним становищем внаслідок нав'язування непотрібної додаткової послуги;
- щодо умов обслуговування АТ «Ощадбанк» карток «Картка киянина» у частині підключення послуги СМС-банкінгу;
- щодо реклами лікарських засобів;
- щодо розміщення на сайтах неправдивої реклами.

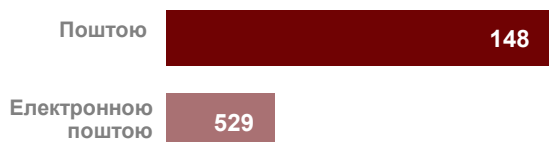
Робота зі зверненнями громадян перебуває на постійному контролі керівництва Комітету. Актуальні питання, що порушуються у зверненнях громадян та стосуються соціально значущих проблем, результати їх розгляду та вирішення систематично розміщуються на офіційному вебсайті Антимонопольного комітету України. Особистий прийом громадян керівництвом Комітету, головами територіальних відділень, їх заступниками здійснюється відповідно до затверджених графіків. З метою забезпечення оперативного реагування органів Антимонопольного комітету України на найбільш гострі суспільно значущі проблеми громадян, які потребують негайного вирішення, запроваджено проведення державними уповноваженими, керівниками структурних підрозділів Комітету та головами територіальних відділень Комітету щотижневих прямих телефонних «гарячих» ліній відповідно до графіка.

ЗВІТ КОМІТЕТУ ПРО РОЗГЛЯД ЗАПИТІВ НА ПУБЛІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ, ЩО НАДІЙШЛИ У 2020 РОЦІ

Загальна кількість отриманих запитів – **677 одиниць**.

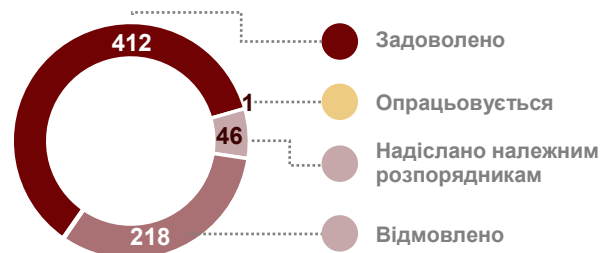
Кількість запитів за типом надходження, од.

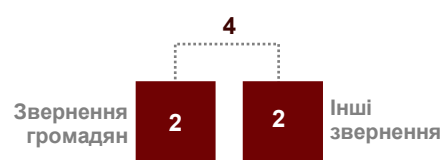
Кількість запитів за особою запитувача, од.

Кількість запитів за результатами розгляду, од.

Кількість запитів, що не є такими по суті, од.

АНАЛІЗ КІЛЬКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ КОМІТЕТУ

ДОСЯГНЕННЯ АМКУ ТА ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИНУЛИ НА ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ У 2020 РОЦІ

01

Розмір економічного ефекту внаслідок вжиття Комітетом заходів із припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції та попередження неправомірних втрат і витрат юридичних та фізичних осіб у 2020 році становив **4,63 млрд грн**, що на 8% більше, ніж у 2019 році

02

Сплачена сума штрафів та пені у 2020 році становила **2,86 млрд грн**, що є результатом прийняття Комітетом у 2019 році рішення про накладення штрафу на суб'єктів господарювання на ринку тютюнових виробів

03

Комітет продовжує активну роботу з виявлення порушень у вигляді спотворення результатів торгів під час проведення публічних закупівель. Протягом 2020 року виявлено змови на торгах, загальна **вартість закупівель** яких перевищує **7 млрд грн**

04

Протягом року, з метою підсилення адвокатування конкуренції, у т. ч. в умовах пандемії COVID-19, було **надано 2 091 рекомендацію** щодо заходів, спрямованих на розвиток підприємництва та конкуренції, що на 52% більше, ніж за попередній рік

05

Відбувся процес **реформування системи органів АМКУ** у вигляді оптимізації структури обласних територіальних відділень до 6 міжобласних територіальних відділень

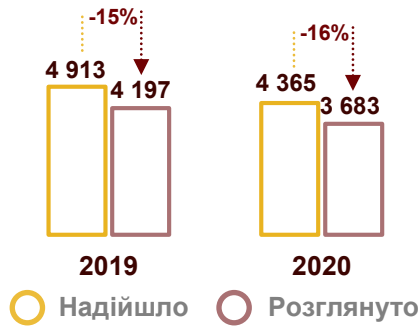
06

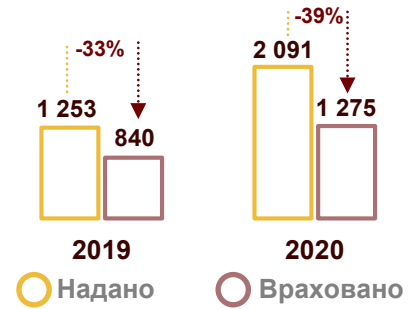
Вакантні посади заповнено **на рівні 76%**, що є причиною високого навантаження на працівників, яке зрештою може призвести до зниження результативності роботи

Динаміка отриманих заяв, од.

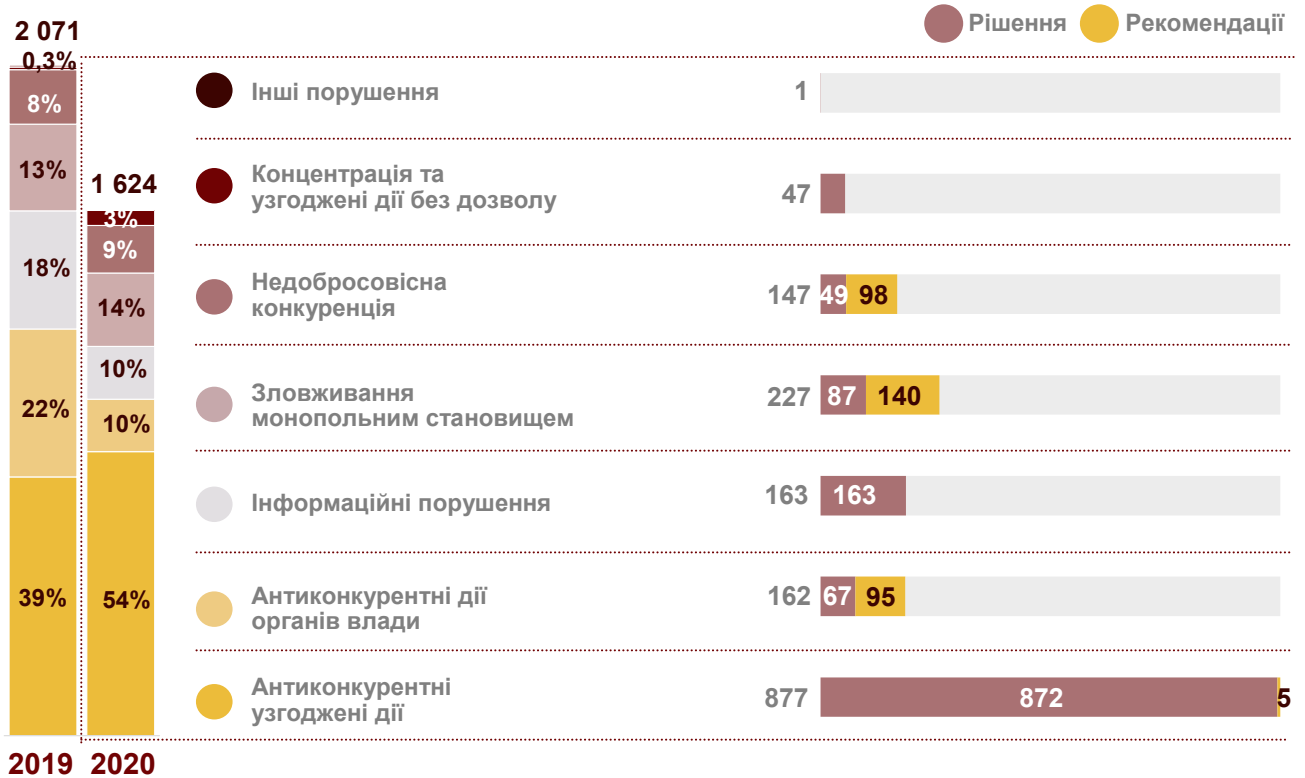

Динаміка рекомендацій, спрямованих на розвиток конкуренції, од.

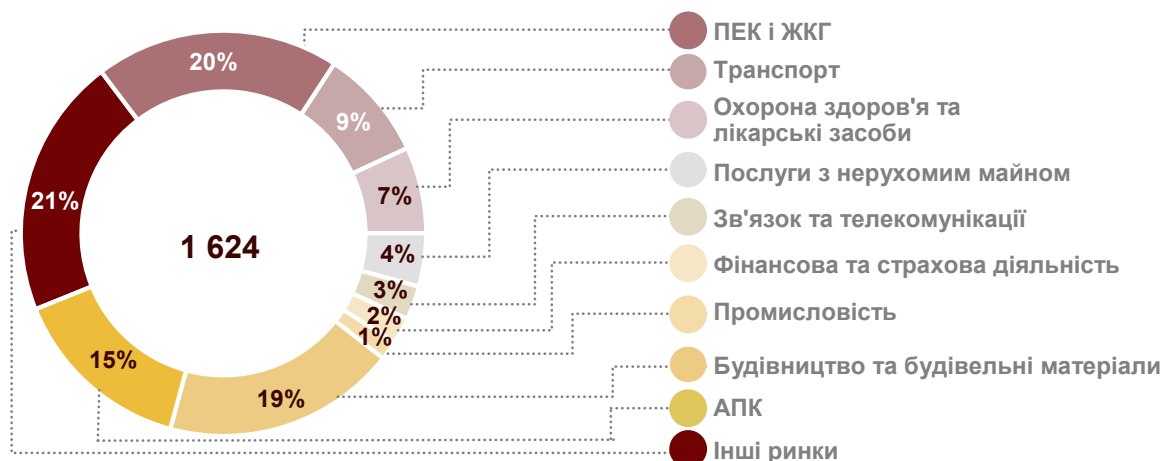

ДИНАМІКА ТА СТРУКТУРА ПРИПИНЕНИХ ПОРУШЕНЬ (ЗА ДОКУМЕНТОМ)

Протягом 2020 року припинено 1 624 порушення, що на 22% менше, ніж у 2019 році. З них 79% (1 286 од.) припинено шляхом прийняття рішення, а 21% (338 од.) – шляхом надання обов'язкових до виконання рекомендацій.

Ринкова структура припинених порушень, %

Детальний розподіл припинених порушень за типами:

877 — антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання

847	21	5	2
Спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів (ч. 2 п. 4 ст. 6)	Встановлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів (ч. 2 п. 1 ст. 6)	Схожі дії, що призвели / можуть призвести до спотворення конкуренції (ч. 3. ст. 6)	Усунення з ринку або обмеження доступу на ринок (вихід із ринку) інших суб'єктів господарювання, покупців, продавців (ч. 2 п. 5 ст. 6)

227 — зловживання монопольним становищем

130	89	3 Інші
Встановлення цін / умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов наявності значної конкуренції на ринку (ч. 2 п. 1 ст. 13)	Дії чи бездіяльність, що призвели / можуть призвести до обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів (ч. 1 ст. 13)	

162 — антиконкурентні дії органів влади

98	31	15	11
Дії чи бездіяльність, що призвели або можуть призвести до спотворення конкуренції (ч. 1 ст. 15)	Схилення / створення умов для порушень законодавства (ст. 17)	Надання переваг, що ставлять інших учасників ринку в привілейоване становище (абз. 7 ч. 2 ст. 15)	Створення несприятливих чи дискримінаційних умов діяльності (абз. 8 ч. 2 ст. 15)

147 — недобросовісна конкуренція

126	13	6	1	1
Поширення інформації, що вводить в оману (ст. 15 ¹)	Неправомірне використання чужих позначень (ст. 4)	Досягнення неправомірних переваг у конкуренції (ст. 15)	Дискредитація суб'єкта господарювання (ст. 8)	Вчинення дій, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності (ст. 1)

47 — концентрація та узгоджені дії без дозволу

46	1
Концентрація без отримання відповідного дозволу органів АМКУ, у разі якщо наявність такого дозволу необхідна (п. 12 ст. 50)	Порушення положень погоджених з органами АМКУ установчих документів суб'єкта господарювання, створеного в результаті концентрації, якщо це призводить до обмеження конкуренції (п. 11 ст. 50)

163 — інформаційні порушення

163

Інформаційні порушення (п. 13, 14, 15 ст. 50)

1 — інші порушення

1

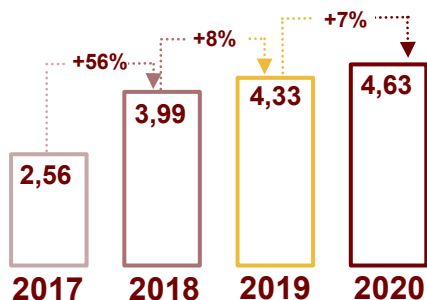
Невиконання рішення АМКУ (п. 4 ст. 50)

Структура припинених порушень у 2020 році за галузями та видами:

Ринок	Антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання	Зловживання монопольним становищем	Антиконкурентні дії органів влади	Недобросовісна конкуренція	Всього разом з іншими
Будівництво та будівельні матеріали	23,8%	20,7%	6,8%	0,7%	18,7%
ПЕК і ЖКГ	16,0%	31,3%	14,2%	0,7%	16,4%
АПК	16,0%	0,0%	0,0%	50,3%	14,7%
Транспорт	9,4%	5,3%	4,9%	4,1%	8,9%
Охорона здоров'я, лікарські засоби та медичні засоби	3,0%	24,2%	6,8%	12,2%	6,9%
Послуги землевпорядкування та послуги з нерухомим майном	0,0%	8,4%	23,5%	0,0%	4,2%
Вивезення та переробка відходів	0,0%	5,3%	22,8%	0,0%	3,1%
Зв'язок та телекомунікації	1,7%	3,1%	1,2%	8,2%	2,7%
Фінансова та страхова діяльність	0,1%	0,0%	0,0%	2,7%	2,1%
Промисловість	1,3%	0,0%	0,0%	6,1%	1,5%
Ритуальні послуги	0,2%	0,0%	3,7%	1,4%	0,6%
Інші ринки	28,5%	1,7%	16,1%	13,6%	20,2%
ВСЬОГО	100%	100%	100%	100%	100%

ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ

Розмір економічного ефекту внаслідок вжиття Комітетом заходів із припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, зокрема попередження неправомірних втрат і витрат юридичних та фізичних осіб у 2020 році становив **4,63 млрд грн**, що на 7% більше, ніж у 2019 році.

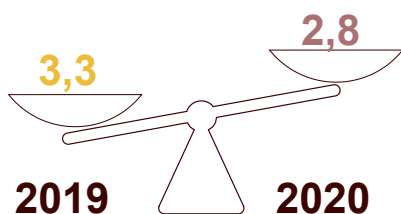

Розподіл економічного ефекту за ринками, млн грн

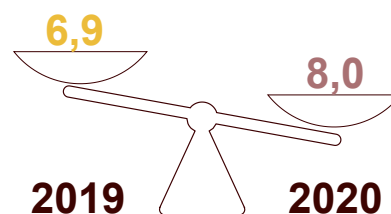

ПОКАЗНИКИ В РОЗРАХУНКУ НА ОДНОГО ПРАЦІВНИКА*

Припинено порушень, шт.

Економічний ефект, млн грн

*Фактична чисельність на 31.12.2019 та 31.12.2020.

НАКЛАДЕНІ ШТРАФИ

млн грн

Структура накладених штрафів у 2020 році за типами порушень

Зловживання монопольним становищем

Антиконкурентні узгоджені дії

Недобросовісна конкуренція

Інші порушення

ТОП-5 (67% / 100%)

01

381,2 млн грн у справі про зловживання монопольним становищем на ринку комплексної послуги з розподілу та постачання природного газу побутовим споживачам у межах відповідних територій — на **18 компаній (облгзів)**, які входять до складу Групи РГК (у загальному розмірі)

02

275,2 млн грн у справі про зловживання монопольним становищем на регіональному ринку комерційного продажу електричної енергії та балансування в години як мінімального, так і максимального навантаження в торговій зоні «Острова Бурштинської ТЕС» — на **групу ДТЕК (у складі АТ «ДТЕК Західенерго» і ТОВ «Д.Трейдінг»)** (у загальному розмірі)

03

188,1 млн грн у справі про антиконкурентні узгоджені дії на ринку постачання лікарських засобів, призначених для лікування цукрового діабету, проблем затримки росту й гемофілії фармацевтичною групою Ново Нордіск в особі компанії «Ново Нордіск А/С» (Данія) і компанії «Ново Нордіск Хелс КЕА АГ» (Швейцарія) та їх дистриб'юторами в Україні (у загальному розмірі)

04

142,2 млн грн у справах про порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції у вигляді поширення інформації, яка вводить в оману, на ринку молочної продукції (масла вершкового) — **ДП «Старокостянтинівський молочний завод», ТОВ «Богодухівський молзавод», ТОВ «Деражнянський молочний завод», ТОВ «Вівальді Д», ТОВ «Інтер-мол», ТОВ «Малороганський молочний завод», ТОВ «Гайсинський молокозавод», ТОВ «Охтирська молочно промислова компанія «Славія», ТОВ «Іва-арт» та ПП «Сімом»** (у загальному розмірі)

05

116,7 млн грн у справі про антиконкурентні узгоджені дії у вигляді змови на чотирьох процедурах публічних закупівель із відбору підрядника для будівництва об'єктів на Чорнобильській АЕС та Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива, де замовниками були ДСП «Чорнобильська АЕС» та ДП «НАЕК «Енергоатом», — на **БК «Укрбудмонтаж» та ПрАТ «Укренергомонтаж»** (у загальному розмірі)

Співвідношення структури накладених штрафів за типами порушення у 2019 — 2020 роках

Тип порушення	2019	2020	Δв.п.
Антиконкурентні узгоджені дії	93,7%	41,8%	-51,9
Зловживання монопольним становищем	4,7%	43,6%	+38,9
Недобросовісна конкуренція	0,1%	13,4%	+13,3
КУД без дозволу/невиконання вимог	1,3%	0,6%	-0,7
Інформаційні порушення	0,2%	0,7%	+0,5
Інші	0,01%	0,0%	-0,01

СПЛАЧЕНІ ШТРАФНІ САНКЦІЇ

ТОП-5 (96% / 100%)

01
2,6 млрд грн штрафу сплачено ПрАТ «Філіп Морріс Україна», ТОВ «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн», ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна», ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», ПАТ «Імперіал Тобако Продакшн Україна», ПЗІІ «Імперіал Тобако Юкрейн» у справі про антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання на ринку тютюнових виробів

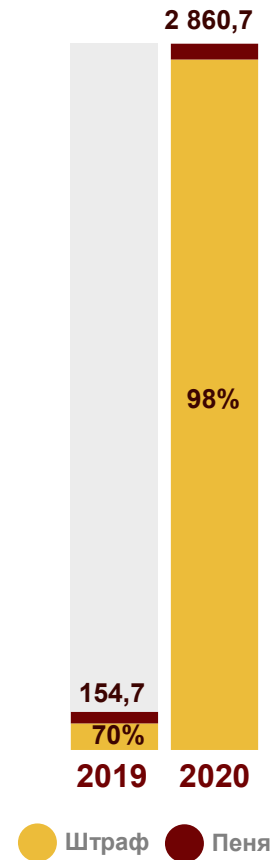
02
131,2 млн грн штрафу сплачено ТОВ «ТЕДІС Україна» у справі про зловживання монопольним становищем на загальнодержавному ринку дистрибуції сигарет

03
79,4 млн грн штрафу та пені сплачено ТОВ «Альянс Холдинг» у справі про антиконкурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання, що стосуються вчинення схожих дій на ринках роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами, які призвели до обмеження цінової конкуренції

04
12,8 млн грн пені сплачено ДП «МА «Бориспіль» у справі про зловживання монопольним становищем на ринку спеціалізованих послуг аеропорту «Бориспіль»

05
7,1 млн грн штрафу та пені сплачено ТОВ «Інтергума-2010» і ТОВ «Інтершина УА» у справі про антиконкурентні узгоджені дії у вигляді змови на публічних закупівлях

млн грн

Структура сплачених штрафів та пені у 2020 році за типами порушень

Антиконкурентні узгоджені дії

Зловживання монопольним становищем

Інші порушення

- Концентрація та узгоджені дії без дозволу — 7 млн грн
- Недобросовісна конкуренція — 6,4 млн грн
- Інформаційні — 5,4 млн грн
- Інші — 0,1 млн грн

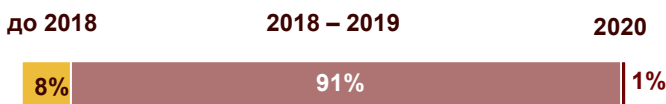
Фактори, що впливають на сплату штрафів:

Зазвичай рішення про накладення значних штрафів не виконуються добровільно, а оскаржуються до суду. У середньому судове провадження триває 1,5 року.

При відмові суду визнати рішення Комітету недійсним, Комітет повинен ініціювати примусове виконання рішення в суді, що потребує фінансових ресурсів та відтерміновує виконавче провадження ще на 1 — 1,5 року.

За цей час відповідач позбавляється всіх активів, що унеможлиблює виконання рішення. Комітетом ініційовані зміни в законодавстві з метою підвищення ефективності стягнення штрафів.

Структура сплачених штрафів та пені за датою прийняття рішення про накладення штрафу

СУДОВІ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ АМКУ

Протягом 2020 року в судах оскаржено **283** рішення АМКУ у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Визнано недійсними повністю або частково **20** рішень АМКУ. Як правило, це рішення, прийняті протягом попередніх періодів, оскільки процес залишення без змін або скасування рішень АМКУ є тривалим, адже в багатьох випадках рішення АМКУ оскаржуються в першій, апеляційній та касаційній інстанціях.

2020

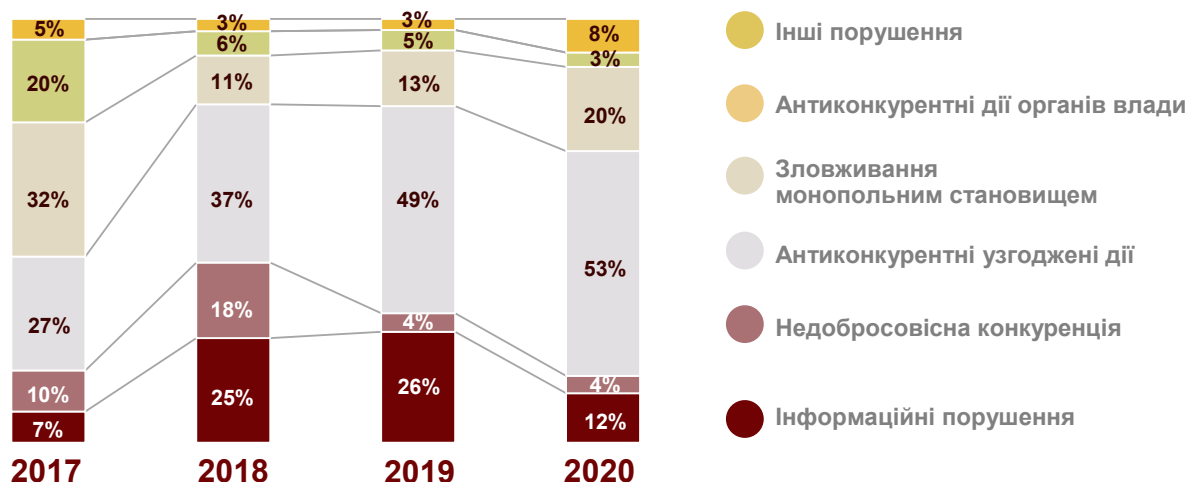
Прийняті рішення
(в яких накладено
штраф та/або
встановлено
зобов'язання)

563

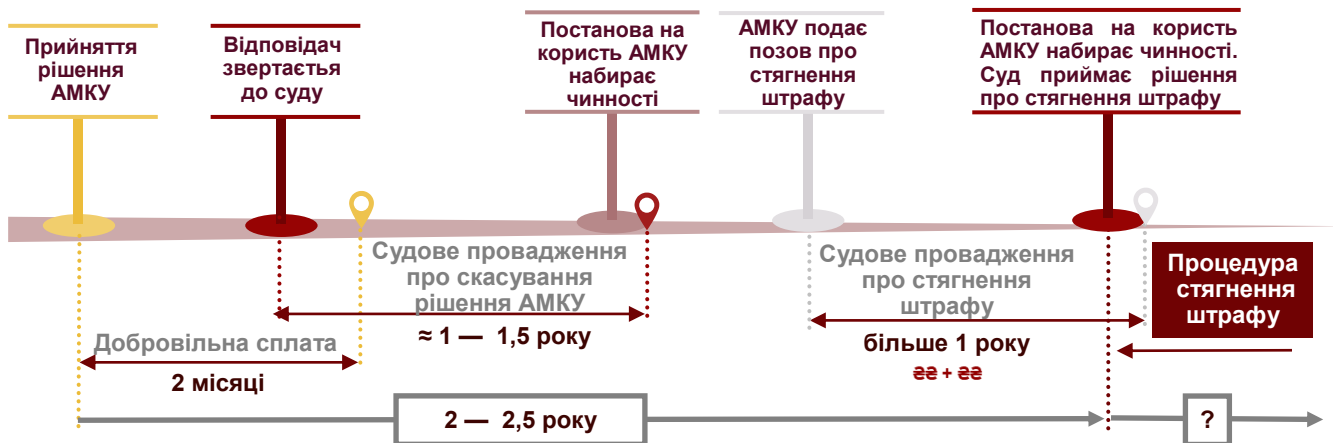
Оскаржено до суду

283

Структура оскаржених рішень за основними типами порушень, %

Процес судового оскарження

СУДОВІ ПОЗОВИ

2019

300

248

1

2020

324

291

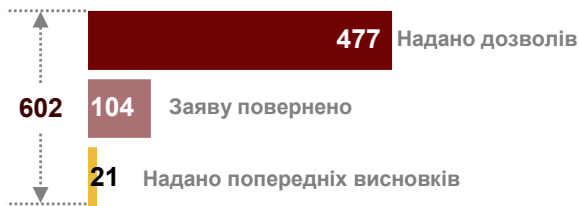
З метою забезпечення своєчасної сплати штрафів, накладених на порушників законодавства про захист економічної конкуренції, АМКУ протягом 2020 року у **324** випадках звертався до суду з позовами відповідно до ст. 25 Закону України «Про Антимонопольний комітет України». Суди протягом року задоволено **291** позов АМКУ.

● Звернень до суду ● Задоволено позовів ● Відмовлено

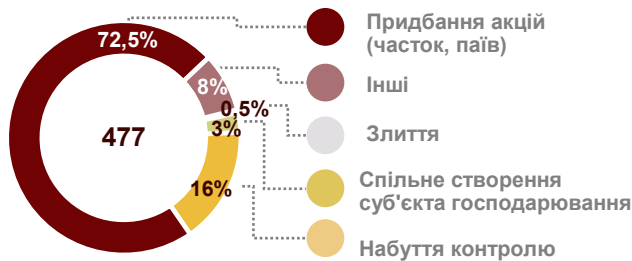
КОНТРОЛЬ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЄЮ ТА УЗГОДЖЕНИМИ ДІЯМИ

КОНЦЕНТРАЦІЯ*

У 2020 році Комітетом розглянуто **602** заяви у процесі контролю за концентрацією суб'єктів господарювання, що на 13% більше, ніж у 2019 році (532 заяви).

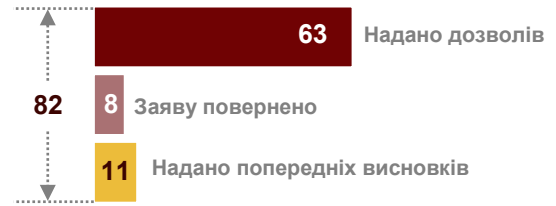

Розподіл наданих дозволів на концентрацію суб'єктів господарювання за видами

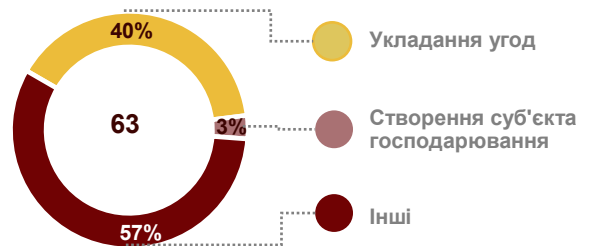

УЗГОДЖЕНІ ДІЇ*

У 2020 Комітетом розглянуто **82** заяви у процесі контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання, що на 19% менше, ніж у 2019 році (101 заява).

Розподіл наданих дозволів на узгоджені дії суб'єктів господарювання за видами

*Детальніша інформація міститься в розділі «Контроль за концентраціями та узгодженими діями» цього Звіту.

ДІЯЛЬНІСТЬ АМКУ ЯК ОРГАНУ ОСКАРЖЕННЯ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ*

У 2020 році до АМКУ всього надійшло **12 675** скарг, що на 13% більше, ніж у 2019 році.

Колегією прийнято:

11 463 рішення про прийняття скарги до розгляду;

968 — про залишення скарги без розгляду.

За результатами розгляду скарг прийняті такі рішення:

*Детальніша інформація міститься в розділі «Діяльність АМКУ як органу оскарження у сфері публічних закупівель» цього Звіту.

МОНІТОРИНГ І КОНТРОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ*

Комітетом у 2020 році одержано **407** повідомлень про державну допомогу, з них 403 — стосовно нової державної допомоги.

Проведено **3 256** консультацій із надавачами державної допомоги.

Надано **106** роз'яснень із питань державної допомоги.

Погоджено **193** нормативно-правових акти.

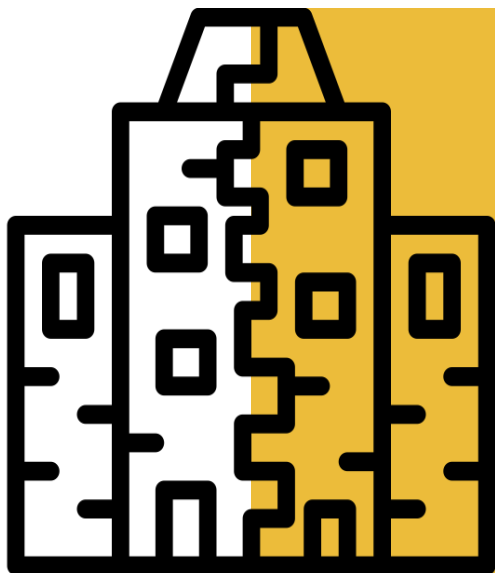
Сума поверненої незаконної державної допомоги — **40,2 млн грн.**

Кількість висновків щодо:

*Детальніша інформація міститься в розділі «Моніторинг і контроль державної допомоги» цього Звіту.

КОНТРОЛЬ ЗА КОНЦЕНТРАЦІЯМИ ТА УЗГОДЖЕНИМИ ДІЯМИ

Концентрація – процес злиття підприємств, компаній та інших ринкових активів, унаслідок якого зростає економічна влада учасників ринку. Концентрацією визнається не лише придбання акцій, але й створення нових підприємств, передання певних об'єктів в оренду й навіть призначення керівників великих компаній.

Розпорядженням АМКУ від 19.02.2002 № 33-р (у редакції розпорядження АМКУ від 26.06.2016 № 14-рп) затверджено Положення про порядок подання та розгляду заяв про попереднє отримання дозволу Антимонопольного комітету України на концентрацію суб'єктів господарювання, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 березня 2002 р. за № 284/6572.

Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про захист економічної конкуренції», «Про Антимонопольний комітет України», «Про оренду державного та комунального майна» із метою запобігання монополізації товарних ринків, зловживання монопольним (домінуючим) становищем, обмеження конкуренції, а також встановлюється порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу Комітету чи адміністративної колегії Комітету на концентрацію суб'єктів господарювання, а також їх розгляду та одержання висновків із питань концентрації суб'єктів господарювання.

Що відбувається, коли заявник подав заяву

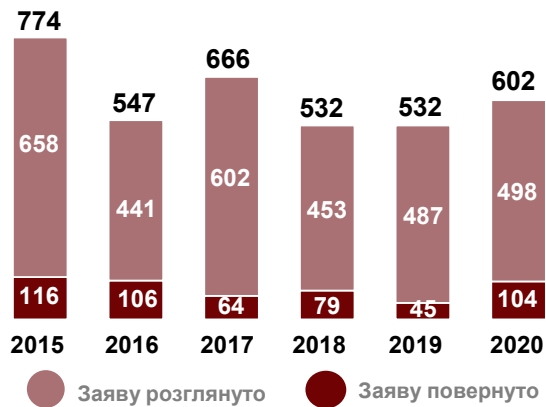

ЕКОНОМІЧНА КОНЦЕНТРАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

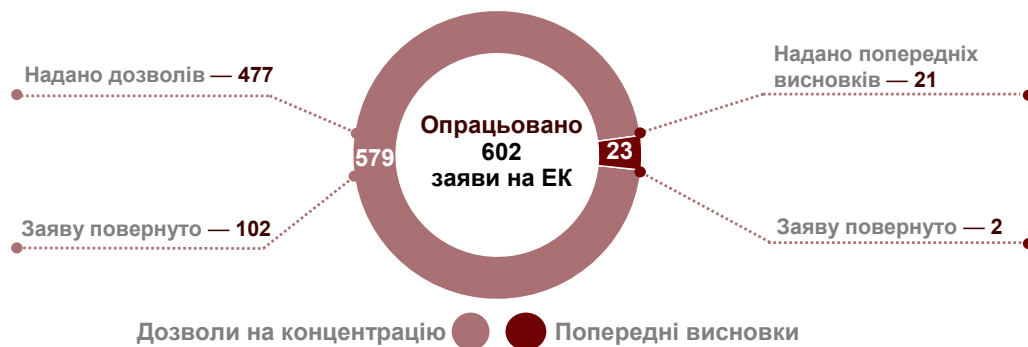
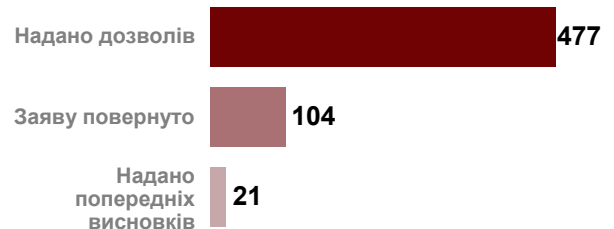

Динаміка кількості заяв, розглянутих органами АМКУ у процесі контролю за концентрацією суб'єктів господарювання

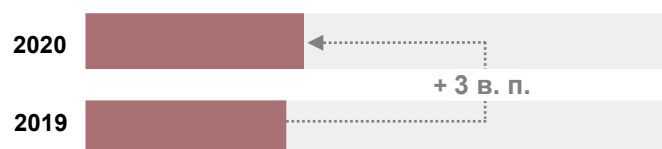

У 2020 році Комітетом розглянуто **602** заяви у процесі контролю за концентрацією суб'єктів господарювання (у 2019 році – 532 заяви).

За результатами опрацювання **602** заяв Комітетом було прийнято такі рішення:

У 2020 році понад **37%** (223) заяв надійшло від іноземних інвесторів або підприємств за участю іноземних інвесторів. Частка таких заяв порівняно з 2019 роком зросла на 3 відсоткові пункти.

Найбільш поширеними видами концентрації суб'єктів господарювання, на які Комітет протягом 2020 року надав дозвіл, як і в попередні роки, були придбання акцій (часток, паїв) – 72,5% загальної кількості, набуття контролю в інших формах – 16,1% та спільне створення суб'єкта господарювання – 2,7% (у 2019 році 68,3%, 21,4% та 3,4% відповідно).

Розподіл наданих дозволів на концентрацію суб'єктів господарювання за видами

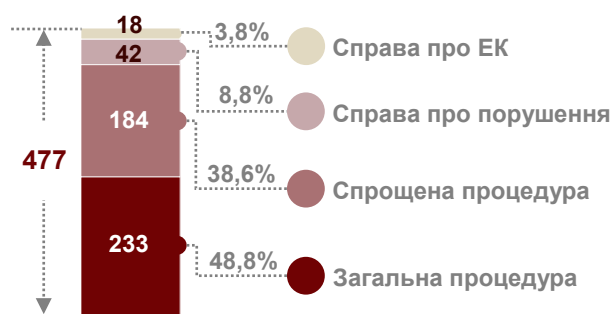
Період	Вид концентрації					Всього
	Злиття	Спільне створення суб'єкта господарювання	Набуття контролю	Придбання акцій (часток, паїв)	Інші	
2015	14	23	50	563	8	658
2016	3	8	69	357	4	441
2017	4	20	84	490	4	602
2018	6	15	92	325	9	447
2019	9	15	94	300	21	439
2020	2	13	77	346	39	477

Із числа розглянутих протягом 2020 року заяв по суті про надання дозволу на концентрацію у **417** випадках (87,4%) її умови та склад учасників не містили загрози монополізації товарних ринків і не

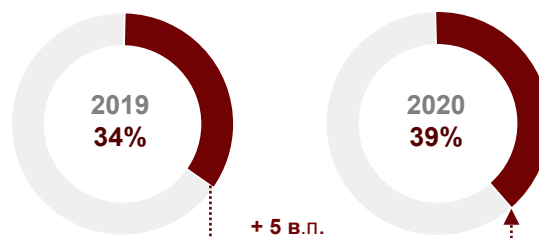

потребували поглибленого дослідження. За результатами розгляду цих заяв дозвіл Комітету на економічну концентрацію було надано без розгляду справ.

Процедура розгляду заяв, од. та %

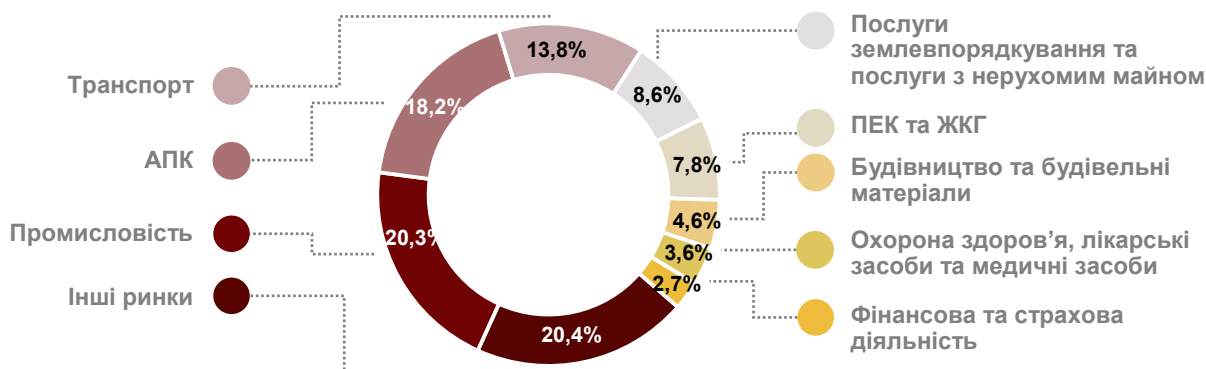
Частка розглянутих заяв про надання дозволу на концентрацію за спрощеною процедурою у загальній кількості розглянутих заяв

Кількість прийнятих Комітетом рішень про розгляд заяви за спрощеною процедурою у 2020 році зростає на **22%** (184 од.) порівняно з 2019 роком (151 од.). Відповідно до ст. 27 Закону України «Про захист економічної конкуренції» АМКУ чи адміністративна колегія АМКУ розглядають заяву за спрощеною процедурою протягом 25 днів із дня її надходження, отже, цей строк є значно коротшим, ніж під час розгляду за загальною процедурою.

З метою запобігання монополізації ринків, проведення складного поглибленого дослідження або можливої заборони концентрації протягом 2020 року центральним апаратом Комітету було розглянуто **18** справ про концентрацію (у 2019 році — 20 справ про концентрацію), за результатами яких надано дозволи у **18** випадках, з яких у **10** випадках дозвіл надано із зобов'язаннями.

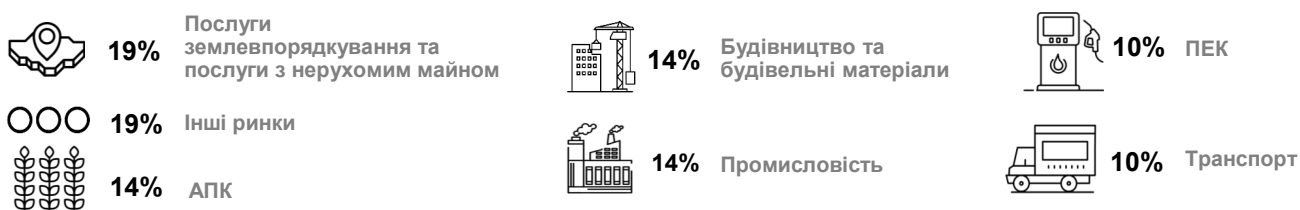
Розподіл наданих дозволів на концентрацію суб'єктів господарювання за ринками, %

Протягом 2020 року АМКУ надано **21** попередній висновок із питань економічної концентрації. Одержання попередніх висновків дозволяє суб'єктам господарювання уникати вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді здійснення концентрацій без дозволу Комітету, коли такий дозвіл був необхідним. Крім того, надання Комітетом попередніх висновків дозволяє попереджати здійснення економічної концентрації на умовах, що могли б призвести до обмеження конкуренції на товарних ринках.

Отже, суб'єкти господарювання отримували роз'яснення щодо обсягу інформації, необхідної при поданні заяви про одержання дозволу на економічну конкуренцію, зменшувався ризик притягнення до відповідальності за здійснення концентрації без дозволу Комітету або негативних наслідків розгляду заяви, якщо надана інформація буде визнана неповною, а отже, недостовірною для прийняття рішення по суті економічної конкуренції.

Розподіл наданих Комітетом у 2020 році попередніх висновків із питань економічної концентрації за ринком, %

ПРИКЛАДИ ДОЗВОЛЕНИХ КОНЦЕНТРАЦІЙ

2020 рік відзначився активізацією нових тенденцій як в світовій, так і українській економіці, зокрема у сфері злиттів та узгодження спільної діяльності. В українській економіці можна виділити три «нових» процеси: приватизація, концесія і діджиталізація господарської діяльності.

Приватизація

У 2020 році розпочався активний процес приватизації державного та комунального майна, у зв'язку із чим, з метою посилення ефективності та якості проходження приватизаційних процесів, Комітет активно співпрацює з Фондом державного майна України.

Показником ефективності такої співпраці можна вважати, зокрема, швидкий та якісний розгляд приватизаційних кейсів та надання дозволів, зокрема:

УЧАСНИКИ КОНЦЕНТРАЦІЇ

ТОВ «БАСТІОН-ГРУП»,
АТ «КИЇВПАССЕРВІС»

РІШЕННЯ АМКУ

від 30.04.2020 № 261-р

ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ

придбання ТОВ «БАСТІОН-ГРУП» у Фонду державного майна України акцій АТ «КИЇВПАССЕРВІС», що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

РИНОК

автостанційних послуг у межах міста Києва та Київської області.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

ТОВ «БАСТІОН-ГРУП» не здійснює господарської діяльності на ринку автостанційних послуг, а тому не відбувається структурних змін на ринку, концентрація не призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на товарних ринках України.

ВИСНОВОК

надано дозвіл ТОВ «БАСТІОН-ГРУП» (м. Київ) на придбання акцій АТ «КИЇВПАССЕРВІС» (м. Київ), що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

УЧАСНИКИ КОНЦЕНТРАЦІЇ

ТОВ «СМАРТЛЕНД»
ПрАТ «ГОТЕЛЬ «ДНІПРО»

РІШЕННЯ АМКУ

від 10.09.2020 № 578-р

ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ

придбання ТОВ «Смартленд» акцій ПрАТ «Готель «Дніпро», що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

РИНОК

оренди комерційної (офісної) нерухомості в межах міста Києва.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

у результаті здійснення концентрації частка Групи покупця на ринку оренди комерційної (офісної) нерухомості в межах міста Києва становитиме менше 1%.

Концентрація не призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на товарних ринках України.

ВИСНОВОК:

надано дозвіл ТОВ «Смартленд» (м. Бровари, Київська обл.) на придбання акцій ПрАТ «Готель «Дніпро» (м. Київ), що забезпечує перевищення 50 % голосів у вищому органі управління товариства.

Концесія

Минулого року в Україні розпочався процес передання в концесію морських портів. Перші два об'єкти, які передаються в концесію, – активи портів Ольвія та Херсон.

Переможці концесійних конкурсів мають інвестувати у зазначені об'єкти близько 4 мільярдів гривень. Для економіки України важливий ефективний процес як передачі в концесію об'єктів державної власності, так і їх подальший розвиток.

Комітет успішно долучився до зазначеного процесу та спільно з Міністерством інфраструктури провів аналіз впливу залучення інвесторів для стивідорних послуг. У результаті Комітетом було надано відповідні дозволи на концентрації, а саме:

КОНЦЕСІОНЕР

ТОВ «КЮТЕРМІНАЛЗ ОЛЬВІЯ» (ГРУПА «QTERMINALS», КАТАР)

ОБ'ЄКТ КОНЦЕСІЇ

активи, які належать ДП «СК «ОЛЬВІЯ» і ДП «АМПУ» та разом складають **ГРУПУ «ОЛЬВІЯ»**

КОНЦЕСІЄДАВЕЦЬ

МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АМКУ

від 27.02.2020 №149-р

ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ

одержання в концесію ТОВ «КЮТЕРМІНАЛЗ ОЛЬВІЯ» активів, які належать ДП «СК «ОЛЬВІЯ» і ДП «АМПУ» та разом забезпечують здійснення господарської діяльності з надання стивідорних послуг у спеціалізованому морському порту Ольвія

РИНОК

стивідорних послуг у спеціалізованому морському порту «Ольвія».

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

Група «QTerminals» наразі не здійснює господарської діяльності в Україні, а тому не відбувається структурних змін на ринку стивідорних послуг. Концентрація не призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на товарних ринках України.

ВИСНОВОК

надано дозвіл ТОВ «КЮТЕРМІНАЛЗ ОЛЬВІЯ» (м. Миколаїв) на одержання в концесію активів, що належать ДП «СТИВІДОРНА КОМПАНІЯ «ОЛЬВІЯ» (м. Миколаїв) і ДП «АДМІНІСТРАЦІЯ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ» (м. Київ) та разом забезпечують здійснення господарської діяльності з надання стивідорних послуг у спеціалізованому морському порту Ольвія.

КОНЦЕСІОНЕР

ТОВ «РИСОІЛ-ХЕРСОН»

ОБ'ЄКТ КОНЦЕСІЇ

активи у вигляді єдиного майнового комплексу, що належать ДП «ХЕРСОНСЬКИЙ МОРСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ПОРТ» та ДП «АМПУ»

КОНЦЕСІЄДАВЕЦЬ

МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АМКУ

від 05.03.2020 № 153-р

ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ

опосередковане набуття ТОВ «Рисоіл-Херсон» контролю, шляхом одержання в концесію, над активами у вигляді єдиного майнового комплексу, що належать ДП «Херсонський Морський Торговельний Порт» та ДП «АМПУ» та разом забезпечують здійснення господарської діяльності з надання стивідорних послуг у морському порту Херсон.

РИНОК

послуги з транспортного оброблення вантажів у морських портах у сегменті виконання стивідорних робіт.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

сукупна частка учасників концентрацій на ринку послуг із транспортного оброблення вантажів у морських портах у сегменті виконання стивідорних робіт становить близько 2%. Концентрація не призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на товарних ринках України.

ВИСНОВОК

надано дозвіл ТОВ «Рисоіл-Херсон» (м. Київ) на опосередковане набуття контролю, шляхом одержання в концесію, над активами у вигляді єдиного майнового комплексу, що належать ДП «Херсонський Морський Торговельний Порт» (м. Херсон) і

ДП «Адміністрація морських портів України» (м. Київ) та разом забезпечують здійснення господарської діяльності з надання стивідорних послуг у морському порту Херсон. Концентрація може бути здійснена протягом 24 місяців.

Діджиталізація

Інформатизація та інтеграція цифрових рішень у господарську діяльність триває у всьому світі. Найбільші світові виробники продукції та надавачі послуг об'єднують свої зусилля з метою пришвидшення процесів діджиталізації, спрощення «ручних» процесів та мінімізації витрат на усі види ресурсів.

Однак такі об'єднання можуть призводити до координації конкурентної поведінки між їх учасниками та створення свого роду картелів. Тому конкурентні відомства повинні пильно стежити за впливом таких об'єднань не тільки на задіяні ринки, але й на суміжні (вищі та нижчі) ринки.

Так, Комітетом було погоджено відповідні концентрації, а саме:

**УЧАСНИКИ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

**КОМПАНІЯ «ADM INTERNATIONAL SARL»,
КОМПАНІЯ «BUNGE SA»,
КОМПАНІЯ «CARGILL INTERNATIONAL SA»,
КОМПАНІЯ «COFCO RESOURCES SA»,
КОМПАНІЯ «GLENCORE AGRICULTURE B.V.»,
КОМПАНІЯ «LOUIS DREYFUS COMPANY SUISSE SA»**

**РІШЕННЯ
АМКУ**

від 13.02.2020 № 120-р

**ЗМІСТ
ЗАЯВЛЕНОЇ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

концентрація полягає у створенні компаніями «ADM International Sarl», «Bunge SA», «Cargill International SA», «COFCO Resources SA», «Glencore Agriculture B.V.» та «Louis Dreyfus Company Suisse SA» спільного підприємства у сфері IT-технологій.

РИНОК

програмного забезпечення.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

спільне підприємство буде здійснювати діяльність із розробки та експлуатації платформи для оцифрування процесу виконання післяпродажних операцій у сфері світової сільськогосподарської торгівлі. Метою вказаного проекту є об'єднання і трансформація процесу виконання післяпродажних операцій із продажу сільськогосподарських товарів шляхом поступового переходу від механічного документообігу (ручного) до автоматичного, шляхом оцифрування.

Враховуючи, що, зокрема:

- жоден із засновників спільного підприємства не здійснює діяльності на ринку програмного забезпечення;
- учасники концентрації не матимуть переваг у використанні Платформи по відношенню до інших учасників ринку / контрагентів, що планують її використовувати;
- не існуватиме обмежень вступу / доступу учасників ринку / контрагентів до Платформи. Будь-який учасник ринку / контрагент за бажанням може приєднатися до Платформи за умови, що він відповідатиме її умовам, а також вимогам законодавства про боротьбу з хабарництвом, антикорупційного та антимонопольного законодавства;
- спільне підприємство не вплине на діяльність учасників концентрації у сфері торгівлі сільськогосподарськими товарами, й учасники концентрації продовжуватимуть конкурувати у цій сфері;
- користувачі Платформи, крім акціонерів-засновників матимуть значну врівноважувальну силу та зможуть впливати на привабливість Платформи;
- заявлена концентрація не призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на товарних ринках України.

ВИСНОВОК

надано надано дозвіл компаніям «ADM International Sarl» (м. Ролль, Швейцарія), «Bunge SA» (м. Женева, Швейцарія), «Cargill International SA» (м. Женева, Швейцарія), «Glencore Agriculture B.V.» (м. Роттердам, Нідерланди) та «Louis Dreyfus Company Suisse SA» (м. Гранд Саконнекс, Швейцарія) на створення компанії «TechCo» (м. Женева, Швейцарія).

ПРИКЛАДИ ЗДІЙСНЕННЯ КОНЦЕНТРАЦІЇ БЕЗ ОТРИМАННЯ ДОЗВОЛУ

Комітет вживає заходів державного контролю з виявлення порушень законодавства про захист економічної конкуренції в частині контролю за концентраціями та узгодженими діями суб'єктів господарювання, самостійно здійснює перевірку складу суб'єктів господарювання на предмет здійснення ними концентрацій без дозволу органів Комітету.

**УЧАСНИКИ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

**ТОВ «МА «ДНІПРОПЕТРОВСЬК»,
ТОВ «АК «РОЗА ВІТРІВ»**

**РІШЕННЯ
АМКУ**

від 05.11.2020 № 682-р

**ЗМІСТ
ЗАЯВЛЕНОЇ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

порушення полягає у здійсненні концентрації шляхом набуття ТОВ «МА «Дніпропетровськ» контролю над ТОВ «АК «Роза вітрів» через призначення фізичної особи – громадянина України Діденка Олексія Володимировича на посаду заступника генерального директора – фінансового директора за сумісництвом ТОВ «АК «Роза вітрів», який вже обіймав посаду виконуючого обов'язки генерального директора ТОВ «МА «Дніпропетровськ» без отримання відповідного дозволу органів Комітету, наявність якого необхідна.

РИНОК

послуг із наземного обслуговування повітряних суден та пасажирів, послуг оброблення вантажів і термінального обслуговування в

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

концентрацією визнається набуття контролю шляхом призначення або обрання на посаду керівника, заступника керівника спостережної ради, правління, іншого наглядового чи виконавчого органу суб'єкта господарювання особи, яка вже обіймає одну чи кілька з перелічених посад в інших суб'єктах господарювання, або створення ситуації, при якій більше половини посад членів спостережної ради, правління, інших наглядових чи виконавчих органів двох чи більше суб'єктів господарювання обіймають одні й ті самі особи.

Виконавчим органом ТОВ «АК «Роза вітрів» є генеральний директор, тобто заступник генерального директора є заступником керівника виконавчого органу.

Призначення Діденка О.В. на посаду заступника генерального директора – фінансового директора за сумісництвом ТОВ «АК «Роза вітрів», який вже обіймав посаду виконуючого обов'язки генерального директора ТОВ «МА «Дніпропетровськ», забезпечило ТОВ «МА «Дніпропетровськ» набуття контролю над ТОВ «АК «Роза вітрів».

ВИСНОВОК

ТОВ «МА «Дніпропетровськ» (м. Дніпро) вчинило порушення, передбачене пунктом 12 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді набуття контролю над ТОВ «АК «Роза вітрів» (м. Дніпро) шляхом призначення фізичної особи – громадянина України Діденка Олексія Володимировича на посаду заступника генерального директора – фінансового директора за сумісництвом, який вже обіймав посаду виконуючого обов'язки генерального директора ТОВ «МА «Дніпропетровськ», без отримання відповідного дозволу органів АМКУ, наявність якого необхідна.

ШТРАФ

255 000 грн

**УЧАСНИКИ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

**КОМПАНІЯ «LIMEDELL LIMITED»,
КОМПАНІЯ «NORTHWALK AB»**

**РІШЕННЯ
АМКУ**

від 10.12.2020 № 770-р

ЗМІСТ

порушення полягає у здійсненні концентрації шляхом придбання

**ЗАЯВЛЕНОЇ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

компанією «Limedell Limited» акцій компанії «Northwalk AB», що забезпечує перевищення 25% голосів у вищому органі управління компанії, без отримання відповідного дозволу органів АМКУ, наявність якого необхідна.

РИНОК

комерційної нерухомості в межах міста Києва.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

враховуючи, що:

відповідні вартісні показники учасників концентрації за 2018 рік перевищують порогові значення, визначені частиною першою статті 24 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зазначена концентрація потребувала попереднього отримання дозволу органів Антимонопольного комітету України. Відповідно до ч. 5 ст. 24 Закону України «Про захист економічної конкуренції» концентрація, яка потребує дозволу, забороняється до надання дозволу на її здійснення.

Відповідач до здійснення концентрації не здійснював господарської діяльності на задіяному ринку; частка об'єкта придбання на задіяному ринку є незначною; учасники концентрації зазнають конкуренції, тому концентрація не призводить до монополізації чи суттєвого обмеження конкуренції на товарних ринках України.

ВИСНОВКИ

компанія «Limedell Limited» (м. Нікосія, Кіпр) вчинила порушення, передбачене пунктом 12 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді придбання акцій компанії «Northwalk AB» (м. Мальме, Швеція), що забезпечує перевищення 25% голосів у вищому органі управління компанії, без отримання відповідного дозволу органів АМКУ, наявність якого необхідна.

ШТРАФ

510 000 грн

**УЧАСНИКИ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

**КОМПАНІЯ «BROOKFIELD ASSET MANAGEMENT INC.»,
17 СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ГРУПИ JCI**

**РІШЕННЯ
АМКУ**

від 04.06.2020 з № 354-р по 368-р

**ЗМІСТ
ЗАЯВЛЕНОЇ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

придбання компанією «Brookfield Asset Management Inc.» (м. Торонто, Канада) акцій 17 суб'єктів господарювання Групи JCI.

РИНОК

аккумуляторів.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

вчинення компанією «Brookfield Asset Management Inc.» (м. Торонто, Канада) порушень, передбачених пунктом 12 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді здійснення концентрації шляхом опосередкованого придбання акцій 17 суб'єктів господарювання, що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління компаній, без отримання відповідного дозволу органів Антимонопольного комітету України, наявність якого необхідна.

ВИСНОВКИ

визнано вчинення порушень, накладено штраф, надано дозволу компанії «Brookfield Asset Management Inc.» на придбання акцій 17 суб'єктів господарювання Групи JCI, що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління компаній.

ШТРАФ

1 445 тис. грн

**УЧАСНИКИ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

КОМПАНІЯ «ELEMENT SOLUTIONS INC»,
(КОМПАНІЯ «PLATFORM SPECIALTY PRODUCTS
CORPORATION»), КОМПАНІЯ «PERCIVAL SA»,
КОМПАНІЯ «ARYSTA LIFESCIENCE LIMITED»

**РІШЕННЯ
АМКУ**

від 22.10.2020 № 652-р та № 653-р

**ЗМІСТ
ЗАЯВЛЕНОЇ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

придбання компанією «Platform Specialty Products Corporation» (м. Вест-Палм-Біч, штат Флорида, США) акцій компанії «Percival SA» (м. Брюссель, Бельгія), компанії «Arysta LifeScience Limited» (Ірландія).

РИНОК

засобів захисту рослин.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

вчинення компанією «Platform Specialty Products Corporation», порушення, передбаченого пунктом 12 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді здійснення концентрацій шляхом придбання акцій компанії «Percival SA» та компанії «Arysta LifeScience Limited» (Ірландія), що забезпечує перевищення 50 % голосів у вищому органі управління компанії, без отримання відповідного дозволу органів АМКУ, наявність якого необхідна.

ВИСНОВКИ

визнано вчинення порушень, накладено штраф, надано дозволи компанії «Platform Specialty Products Corporation» на придбання акцій компанії «Percival SA» (м. Брюссель, Бельгія) та «Arysta LifeScience Limited» (Ірландія).

ШТРАФ

1 020 тис. грн

**УЧАСНИКИ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

ФІЗИЧНА ОСОБА – ГРОМАДЯНИН УКРАЇНИ ЗВЯГІНЦЕВ
ОЛЕГ ВАЛЕРІЙОВИЧ,
ТОВ «АГРОСЕМ»

**РІШЕННЯ
АМКУ**

від 11.06.2020 № 371-р та № 372-р

**ЗМІСТ
ЗАЯВЛЕНОЇ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

набуття фізичною особою Звягінцевим О.В. частки у статутному капіталі ТОВ «АГРОСЕМ» (м. Київ), що забезпечує досягнення та перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

РИНОК

оптової торгівлі мінеральними добривами, насінням,
сільськогосподарською технікою.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

вчинення громадянином України Звягінцевим Олегом Валерійовичем порушення, передбаченого пунктом 12 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді здійснення концентрації шляхом набуття частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю «АГРОСЕМ» (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 30967207), що забезпечує досягнення 50% голосів у вищому органі управління товариства, без отримання відповідного дозволу органів АМКУ, наявність якого необхідна.

ВИСНОВКИ

визнано вчинення порушень, накладено штраф, надано дозволи громадянину України Звягінцеву Олегу Валерійовичу на набуття частки у статутному капіталі ТОВ «АГРОСЕМ», що забезпечує досягнення та перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

ШТРАФ

1 200 тис. грн

ПРИКЛАДИ ДОЗВОЛЕНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ ІЗ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ

**УЧАСНИКИ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

**КОМПАНІЯ «METINVEST B.V.»,
ТОВ «ІНДАСТРІАЛ КОАЛ ХОЛДИНГ»**

**РІШЕННЯ
АМКУ**

від 01.10.2020 № 611-р

**ЗМІСТ
ЗАЯВЛЕНОЇ
КОНЦЕНТРАЦІЇ**

придбання компанією «Metinvest B.V.» частки у статутному капіталі ТОВ «ІНДАСТРІАЛ КОАЛ ХОЛДИНГ» LTD, що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

РИНОК

коксівного вугілля.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

під час розгляду справ встановлено, що:

- сукупна частка учасників концентрації (з урахуванням внутрішньогрупового споживання та імпорту) на ринку коксівного вугілля за підсумками 2016 – 2019 років становила 11,9% – 23,2%;
- ринок є імпортоорієнтованим. Частка імпорту коксівного вугілля протягом періоду дослідження становила 66% – 75%;
- за рахунок видобутку українського коксівного вугілля можливо забезпечити лише близько 20% загального обсягу потреб споживачів – українських виробників коксу;
- у будь-якого з учасників ринку є можливість імпортозаміщення коксівного вугілля в розумні строки та з помірними витратами, оскільки імпортна продукція є більш конкурентоспроможною, ніж вітчизняна;
- виробничі потужності всієї вугільної промисловості України задіяні лише на 69%;
- виробничі потужності видобутку коксівного вугілля деяких шахт Міненерговугілля суттєво недозавантажені та мають запас використання.

ЗМІСТ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ:

з метою пом'якшення потенційного негативного впливу зазначеної концентрації на конкуренцію на ринку коксівного вугілля, компанію «Metinvest B. V.» зобов'язано протягом трьох років, починаючи з місяця, наступного після місяця, в якому буде здійснена концентрація у вигляді придбання компанією «Metinvest B.V.» частки у статутному капіталі ТОВ «ІНДАСТРІАЛ КОАЛ ХОЛДИНГ», що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства:

- не допускати необґрунтованої відмови від реалізації концентрату коксівного вугілля видобутку ПрАТ «ШАХТОУПРАВЛІННЯ «ПОКРОВСЬКЕ» (м. Покровськ, Донецька обл., Україна) суб'єктам господарювання, не пов'язаним відносинами контролю з учасниками концентрації на момент здійснення концентрації, а саме: за наявності запитів від таких суб'єктів господарювання, виражених у тому числі в офіційних листах та/або за допомогою засобів електронної пошти, забезпечити реалізацію концентрату коксівного вугілля видобутку ПрАТ «ШАХТОУПРАВЛІННЯ «ПОКРОВСЬКЕ» обсягом сукупно не менше 10% загального річного обсягу реалізації концентрату коксівного вугілля видобутку ПрАТ «ШАХТОУПРАВЛІННЯ «ПОКРОВСЬКЕ»;
- під час реалізації концентрату коксівного вугілля видобутку ПрАТ «ШАХТОУПРАВЛІННЯ «ПОКРОВСЬКЕ» суб'єктам господарювання, не пов'язаним відносинами контролю з учасниками концентрації на момент здійснення концентрації,

З метою належного інформування АМКУ про стан виконання зобов'язань для здійснення відповідного контролю, компанію «Metinvest B.V.» зобов'язано надавати АМКУ протягом трьох років, починаючи з наступного року після здійснення концентрації у вигляді придбання компанією «Metinvest B.V.» частки у статутному капіталі ТОВ «ІНДАСТРІАЛ КОАЛ ХОЛДИНГ», що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства, один раз на півріччя, але в будь-якому разі не пізніше 20-го числа другогомісяця та 20-го числа восьмого місяця календарного року, інформацію про обсяги виробництва та постачання на ринок концентрату коксівного вугілля видобутку

ПрАТ «ШАХТОУПРАВЛІННЯ «ПОКРОВСЬКЕ» у натуральному та вартісному вираженні, із зазначенням споживачів та цін реалізації.

ВИСНОВОК

надано дозвіл на придбання компанією «Metinvest B.V.» (м. Гаага, Нідерланди) частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю «ІНДАСТРІАЛ КОАЛ ХОЛДІНГ» (м. Київ, Україна, ідентифікаційний код юридичної особи 41216618), що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

УЧАСНИКИ КОНЦЕНТРАЦІЇ

**КОМПАНІЯ «VESCO LIMITED»,
АТ «ЧАСІВОЯРСЬКИЙ ВОГНЕТРИВКИЙ КОМБІНАТ»**

РІШЕННЯ АМКУ

від 10.12.2020 № 778-р

ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНОЇ КОНЦЕНТРАЦІЇ

придбання компанією «Vesco Limited» акцій АТ «Часівоярський Вогнетривкий Комбінат», що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

РИНОК

алюмосилікатних вогнетривів та вогнетривких глин.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

під час розгляду відповідної справи встановлено, що:

учасники концентрації на ринках алюмосилікатних вогнетривів та вогнетривких глин мають порівняно невеликі сукупні частки, проте, за інформацією споживачів, відсутня значна конкуренція на задіяних ринках, що пов'язано, зокрема, із:

- обмеженою кількістю вітчизняних виробників алюмосилікатних вогнетривів (4 суб'єкти господарювання до концентрації);
- проведенням активних бойових дій на сході України, що призвело до зменшення кількості виробників вогнетривів та значних перешкод у роботі основного конкурента учасників концентрації – Групи GIR;
- вкрай незначним імпортом вогнетривів взагалі та алюмосилікатних виробів, зокрема;
- значними обсягами внутрішньогрупового споживання вогнетривкої глини учасниками концентрації;
- ринок вогнетривких глин експортоорієнтований; кількість розвіданих родовищ вогнетривкої глини обмежена;
- у двох конкурентів учасників концентрації запаси вогнетривкої глини вичерпуються.

ЗМІСТ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ:

з метою пом'якшення потенційного негативного впливу концентрації на конкуренцію на ринку алюмосилікатних вогнетривів, учасників концентрації зобов'язано протягом п'яти років, починаючи з місяця, наступного після здійснення концентрації:

- за наявності попиту від суб'єктів господарювання, не пов'язаних відносинами контролю з учасниками концентрації на момент здійснення концентрації, забезпечити реалізацію алюмосилікатних вогнетривів на користь таких суб'єктів господарювання обсягом сукупно не менше 50% загального річного обсягу реалізації АТ «ЧВК» за ринковими цінами.

Під «попитом» у цьому пункті розуміється офіційна заявка (запит) на купівлю алюмосилікатних вогнетривів, виражена у тому числі в офіційних листах та/або шляхом електронного листування, у порядку проведення електронних тендерів.

З метою належного інформування АМКУ про стан виконання зобов'язань для здійснення відповідного контролю, компанію «Vesco Limited» зобов'язано протягом п'яти років, один раз на рік, але не пізніше 20 числа другого місяця календарного року, надавати інформацію про:

- обсяги реалізації АТ «ЧВК» алюмосилікатних вогнетривів усім покупцям протягом звітного періоду;
- обсяги реалізації АТ «ЧВК» алюмосилікатних вогнетривів на користь суб'єктів господарювання, не пов'язаних відносинами контролю з учасниками концентрації, на момент здійснення концентрації;

- інформацію про стан виконання офіційних заявок (запитів) на купівлю алюмосилікатних вогнетривів, виражених у тому числі в офіційних листах та/або шляхом електронного листування, у порядку проведення електронних тендерів, що надходили до АТ «ЧВК» від суб'єктів господарювання, не пов'язаних відносинами контролю з учасниками концентрації на момент здійснення концентрації, протягом звітного періоду.

У разі відсутності попиту на продукцію АТ «ЧВК» від суб'єктів господарювання, не пов'язаних відносинами контролю з учасниками концентрації більш ніж протягом 6 місяців, додатково інформувати АМКУ про відсутність такого попиту протягом одного місяця з дня виявлення відповідних обставин.

З метою пом'якшення потенційного негативного впливу концентрації на конкуренцію на ринку вогнетривких глин, компанію «Vesco Limited» зобов'язано:

- протягом п'яти років, починаючи з місяця, наступного після здійснення концентрації, не допускати обмеження обсягів постачання вогнетривкої глини суб'єктам господарювання, не пов'язаним відносинами контролю з учасниками концентрації на момент здійснення концентрації, які мають намір придбати вогнетривкі глини для потреб власного виробництва на території України без економічно обґрунтованих на те причин;
- протягом наступних двох років, починаючи з місяця, наступного після виконання зобов'язань, за відсутності альтернативних джерел постачання вогнетривких глин (видобутих на території України) в обсягах, що можуть повністю забезпечити потреби українських споживачів, забезпечити реалізацію вогнетривких глин на користь таких суб'єктів господарювання в обсягах не менше 20% загального річного обсягу реалізації учасників концентрації, за наявності попиту, за ринковими цінами.

Під «попитом» у цьому пункті розуміється офіційна заявка (запит) на купівлю вогнетривких глин, виражена в тому числі в офіційних листах та/або шляхом електронного листування, у порядку проведення електронних тендерів.

З метою належного інформування АМКУ про стан здійснення відповідного контролю, зобов'язано:

- компанію «Vesco Limited» протягом п'яти років, один раз на рік, але не пізніше 20 числа другого місяця календарного року, надавати інформацію про загальні обсяги реалізації учасників концентрації глин всім покупцям протягом звітного періоду;
- учасників концентрації протягом наступних двох років, починаючи з місяця, наступного після виконання зобов'язань, один раз на рік, але не пізніше 20 числа другого місяця календарного року, надавати інформацію про:

- загальні обсяги реалізації учасниками концентрації вогнетривкої глини всім покупцям протягом звітного періоду;

- обсяги реалізації учасниками концентрації вогнетривких глин на користь суб'єктів господарювання, не пов'язаних відносинами контролю з учасниками концентрації, на момент здійснення концентрації;

- інформацію про стан виконання офіційних заявок (запитів) на купівлю вогнетривкої глини, виражених у тому числі в офіційних листах та/або шляхом електронного листування, у порядку проведення електронних тендерів, що надходили до учасників концентрації від суб'єктів господарювання, не пов'язаних відносинами контролю з учасниками концентрації на момент здійснення концентрації, протягом звітного періоду.

У разі відсутності попиту з боку суб'єктів господарювання, не пов'язаних відносинами контролю з учасниками концентрації більш ніж протягом 6 місяців, додатково інформувати АМКУ про відсутність такого попиту, протягом одного місяця з дня виявлення відповідних обставин.

ВИСНОВОК

надано дозвіл компанії «Vesco Limited» (м. Лімасол, Кіпр) на придбання акцій акціонерного товариства «Часівоярський Вогнетривкий Комбінат» (м. Часів Яр, Донецька обл., Україна), що забезпечує перевищення 50% голосів у вищому органі управління товариства.

УЗГОДЖЕНІ ДІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Для запобігання узгодженим діям, які можуть призводити до недопущення, усунення чи спотворення конкуренції, АМКУ здійснює контроль за узгодженими діями суб'єктів господарювання.

У звітному році до органів АМКУ надійшло **70** заяв про надання дозволу на узгоджені дії

суб'єктів господарювання. У **7** випадках заяви залишено без розгляду, зокрема, через відсутність від заявника інформації, відмови заявників або у випадках, коли надання дозволу на узгоджені дії не потребувало згоди органів Комітету.

Динаміка кількості заяв про надання дозволів на здійснення узгоджених дій

Найбільш поширеними видами узгоджених дій суб'єктів господарювання, на які Комітет протягом 2020 року надав дозвіл, були здійснення будь-якої іншої погодженої поведінки

(діяльності, бездіяльності) суб'єктів господарювання – 57,1% та укладання угод у будь-якій формі – 39,7% загальної кількості.

Період	Вид узгоджених дій			Всього
	Укладання угод	Створення суб'єкта господарювання	Інші	
2015	40	17	15	72
2016	93	8	12	113
2017	35	-	20	55
2018	24	1	38	63
2019	22	-	40	62
2020	25	2	36	63

За підсумками розгляду заяв і справ про узгоджені дії, у 60 випадках, оскільки умови узгоджених дій не містили загрози монополізації товарних ринків, дозвіл на їх здійснення було надано без встановлення додаткових умов.

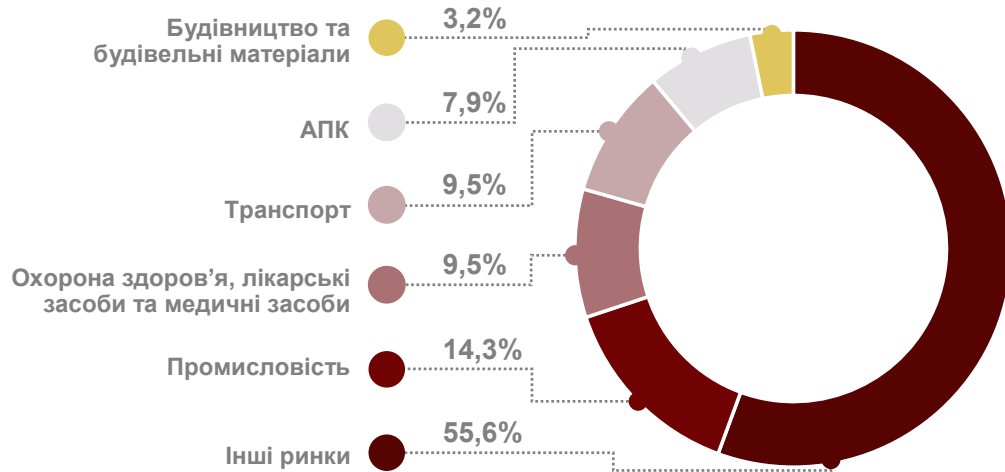
Протягом 2020 року АМКУ було розглянуто 3 справи про надання дозволу на узгоджені дії суб'єктів господарювання, оскільки існували підстави для заборони узгоджених дій або проведення поглибленого дослідження.

Розпорядженням АМКУ від 12.02.2002 N 27-р затверджено Типові вимоги до узгоджених дій суб'єктів господарювання для загального звільнення від попереднього одержання дозволу органів Антимонопольного комітету

України на узгоджені дії суб'єктів господарювання, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 7 березня 2002 р. за N 239/6527.

Акт сприяє підвищенню рівня правової впевненості суб'єктів господарювання, що мають намір вчинити узгоджені дії, щодо їхньої правомірності, але не мають належного досвіду роботи за умов застосування відповідних норм законодавства про захист економічної конкуренції, а також знижує ризик вчинення ними порушень законодавства про захист економічної конкуренції у випадках, коли їх складно оцінити.

Ринки, на яких найбільше наданих у 2020 році дозволів на узгоджені дії, %

Попереднє одержання дозволу органів Комітету на вчинення суб'єктами господарювання узгоджених дій є обов'язковим у таких випадках:

- укладення суб'єктом господарювання угод у будь-якій формі;
- створення суб'єкта господарювання, метою чи наслідком створення якого є координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили зазначений суб'єкт господарювання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання;
- прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі;
- здійснення будь-якої іншої погодженої поведінки (діяльності, бездіяльності) суб'єктів господарювання, яка призвела чи може призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції;
- внесення змін до узгоджених дій, на які було отримано дозвіл органів Комітету, якщо ці зміни передбачають зміну кола учасників та/або поширюються на інші товарні ринки.

З метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, підвищення передбачуваності його застосування, органами Комітету надано 11 попередніх висновків стосовно узгоджених дій суб'єктів господарювання.

Розподіл наданих Комітетом у 2020 році попередніх висновків стосовно узгоджених дій за ринками, %

ПРИКЛАДИ ДОЗВОЛЕНИХ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ

УЧАСНИКИ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ

ТОВ «НОВУС УКРАЇНА,
ТОВ «ВЕРЕСЕНЬ ПЛЮС»,
ТОВ «ДЕЛІКАТ РИТЕЙЛ»

РІШЕННЯ АМКУ

від **09.04.2020 № 213-р**

ЗМІСТ ЗАЯВЛЕНИХ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ

узгоджені дії у вигляді виконання умов договору про спільну діяльність, укладеного між товариствами з обмеженою відповідальністю «Новус Україна» (м. Київ), «Вересень Плюс» (м. Кропивницький, Кіровоградська обл.), «Делікат Ритейл» (м. Черкаси), який регулює функціонування торговельно-закупівельного союзу.

РИНОК

роздрібної реалізації продовольчих чи непродовольчих товарів у територіальних межах різних регіонів.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

за результатами розгляду справи встановлено, що:

- створення ТЗС дозволить учасникам узгоджених дій ефективно конкурувати з великими торговельними мережами. Поряд із цим створення ТЗС спрямовано на сприяння конкуренції та забезпечення розвитку невеликих та регіональних торговельних мереж; забезпечення споживачів якісними товарами за нижчою ціною; забезпечення постачальників додатковими каналами збуту своєї продукції; сприяння зменшенню витрат постачальників, що має позначитися на собівартості продукції; сприяння розвитку та виходу на ринок регіональних та невеликих постачальників;
- створення ТЗС покликано підвищити ефективність торгових відносин та призвести до взаємовигідних наслідків для роздрібних мереж і постачальників та, як результат, для споживачів;

здійснення заявлених узгоджених дій:

- не створює бар'єрів на задіяних ринках;
- не усуває з ринку діючих суб'єктів ринку;
- не спотворює конкуренції на задіяних ринках;
- не призводить до інших негативних наслідків.

Разом із цим заявниками надано інформацію, яка свідчить про наявність позитивного ефекту від здійснення заявлених узгоджених дій.

Враховуючи викладене вище, а також те, що:

- учасники узгоджених дій зазначили, що діяльність ТОВ «АРМ» сприятиме розвитку конкуренції та матиме позитивні ефекти як для споживачів (ефект зменшення роздрібної ціни реалізації), так і для постачальників (збільшення товарообороту, доступ до нових ринків збуту, скорочення витрат, зростання вартості бізнесу, збільшення доходу);
- очікувані позитивні ефекти від діяльності ТОВ «АРМ» будуть досягнуті протягом 18 місяців – з дати отримання дозволу АМКУ та початку діяльності ТОВ «АРМ»;
- частки учасників узгоджених дій на задіяних ринках є незначними;
- учасники узгоджених дій мають потужних конкурентів на регіональних ринках роздрібної торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами,

заявлені узгоджені дії не призводять до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції.

ВИСНОВОК

надано дозвіл на узгоджені дії у вигляді виконання умов договору про спільну діяльність, укладеного між товариствами з обмеженою відповідальністю «Новус Україна» (м. Київ, ідентифікаційний код юридичної особи 36003603), «Вересень Плюс» (м. Кропивницький, Кіровоградська обл., ідентифікаційний код юридичної особи 31774943), «Делікат Ритейл» (м. Черкаси, ідентифікаційний код юридичної особи 42908375), який регулює функціонування торговельно-закупівельного союзу, строком на 3 (три) роки.

**УЧАСНИКИ
УЗГОДЖЕНИХ
ДІЙ**

**ТОВ «АДАМА УКРАЇНА», ТОВ «АРИСТА ЛАЙФСАЙЄНС
УКРАЇНА», ТОВ «БАЙЄР», ТОВ «БАСФ Т.О.В.»,
ТОВ «НУФАРМ УКРАЇНА», ТОВ «САММІТ-АГРО ЮКРЕЙН»,
ТОВ «СИНГЕНТА», ТОВ «ФМС УКРАЇНА», ЄВРОПЕЙСЬКА
БІЗНЕС АСОЦІАЦІЯ**

**РІШЕННЯ
АМКУ**

від 28.08.2020 № 562-р

**ЗМІСТ
ЗАЯВЛЕНИХ
УЗГОДЖЕНИХ
ДІЙ**

Узгоджені дії полягають у реалізації ТОВ «АДАМА УКРАЇНА», ТОВ «АРИСТА ЛАЙФСАЙЄНС УКРАЇНА», ТОВ «БАЙЄР», ТОВ «БАСФ Т.О.В.», ТОВ «НУФАРМ УКРАЇНА», ТОВ «САММІТ-АГРО ЮКРЕЙН», «СИНГЕНТА», ТОВ «ФМС УКРАЇНА» та ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БІЗНЕС АСОЦІАЦІЇ проекту з організації збирання, перевезення, зберігання, перероблення та утилізації використаної тари з-під засобів захисту рослин (далі – ЗЗР) шляхом створення вказаними суб'єктами господарювання спільної онлайн-платформи, яка дозволить покращити ефективність збирання використаної тари з-під ЗЗР для її перероблення / утилізації в Україні.

РИНОК

утилізації тари з-під засобів захисту рослин.
Суміжний ринок: засоби захисту рослин України.

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

враховуючи, що:

в Україні впроваджується Директива Європейського Парламенту та Ради про відходи, яка успішно функціонує в ЄС, шляхом створення онлайн-платформи, за допомогою якої агрофірми / аграрії зможуть створювати заявки на збір тари з-під ЗЗР, а утилізатори тари з-під ЗЗР – отримувати сповіщення про такі заявки та зв'язуватися з кінцевими споживачами для збору такої тари;

відсутні занепокоєння зі сторони учасників ринків;

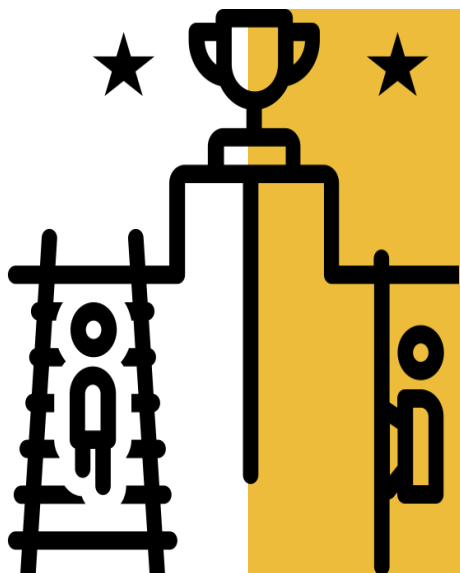
створюється новий механізм функціонування ринку збирання та утилізації використаної тари з-під засобів захисту рослин та з метою оцінки впливу заявлених дій на ринок збирання та утилізації використаної тари з-під засобів захисту рослин, була необхідність обмеження надання дозволу на заявлені узгоджені дії строком на два роки.

ВИСНОВОК

надано дозвіл ТОВ «АДАМА УКРАЇНА», ТОВ «АРИСТА ЛАЙФСАЙЄНС УКРАЇНА», ТОВ «БАЙЄР», «БАСФ Т.О.В.», ТОВ «НУФАРМ УКРАЇНА», ТОВ «САММІТ-АГРО ЮКРЕЙН», ТОВ «СИНГЕНТА», ТОВ «ФМС УКРАЇНА» та ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БІЗНЕС АСОЦІАЦІЇ на узгоджені дії у вигляді реалізації заявниками проекту з організації збирання, перевезення, зберігання, перероблення та утилізації використаної тари з-під засобів захисту рослин шляхом створення вказаними суб'єктами господарювання спільної онлайн-платформи, яка дозволить покращити ефективність збирання використаної тари з-під засобів захисту рослин для її перероблення / утилізації в Україні, строком на 2 роки.

Через два роки, у разі ефективної реалізації вказаного проекту, учасники зможуть повторно звернутись до Комітету та отримати безстроковий дозвіл.

КОНТРОЛЬ ПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Відповідно до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» недобросовісною конкуренцією є будь-які дії суб'єктів господарювання, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності.

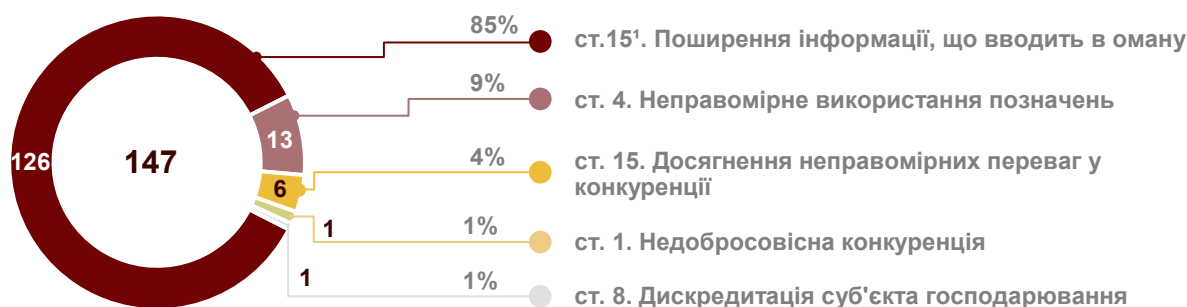
Здійснення державного контролю за проявами недобросовісної конкуренції є одним із найважливіших напрямів діяльності Антимонопольного комітету України, метою якого є забезпечення захисту інтересів учасників товарних ринків (суб'єктів господарювання) та споживачів від проявів недобросовісної конкуренції.

Органами Антимонопольного комітету було припинено **147** порушень Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції». Із них — **49** порушень у вигляді недобросовісної конкуренції, стосовно яких Комітетом прийнято рішення про накладення штрафних санкцій, та **98** — дій, що містили ознаки таких порушень, які було припинено відповідно до наданих органами Комітету рекомендацій суб'єктам господарювання.

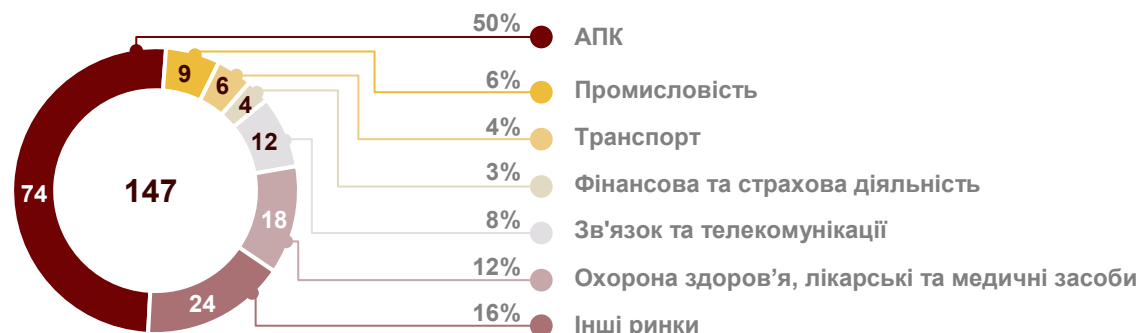
Найбільш поширеними порушеннями у сфері недобросовісної конкуренції є порушення, передбачені ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману.

Сума накладених штрафів **218,8** млн грн

Структура порушень у розрізі кваліфікації, од. та %

Структура порушень у розрізі ринків, од. та %

ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

ВІДПОВІДАЧ ТОВ «АБК ДНІПРО»

РІШЕННЯ АМКУ від 19.11.2020 № 723-р

За результатами розгляду справи Комітетом прийнято рішення, яким дії ТОВ «АБК ДНІПРО» визнано порушенням, передбаченим ст. 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції». щодо використання без дозволу (згоди) ТОВ «СТРОНГДРІНК» оформлення упаковки алкогольної продукції «Петриківська», яке в сукупності включає в себе пляшку, пробку, емблему, етикетку, контретикетку, що є схожим на оформлення упаковки алкогольної продукції «Хлібна Сльоза», яке ТОВ «СТРОНГДРІНК» раніше за ТОВ «АБК ДНІПРО» почало використовувати в господарській діяльності, що може призвести до змішування з діяльністю ТОВ «СТРОНГДРІНК».

ШТРАФ 493 285 грн

ВІДПОВІДАЧ НВП «НИВА» ТОВ

РІШЕННЯ АМКУ від 26.11.2020 № 740-р

За результатами розгляду справи Комітетом прийнято рішення, яким дії НВП «Нива» ТОВ визнано недобросовісною конкуренцією з поширення на контретикетках вин власного виробництва під позначенням «LAMBRUSCO» інформації, що вводить в оману, шляхом повідомлення невизначеному колу осіб неправдивих відомостей:

- «При виробництві використовується виноград італійського походження»;
  - «Виготовлено за італійською технологією»;
  - «Неповторний, трохи терпкий смак досягається за рахунок поєднання білих та червоних сортів винограду італійського походження»,
- що окремо або в поєднанні з іншою інформацією, зображеною на етикетках / кольєретках цих вин, можуть вплинути на наміри цих осіб щодо придбання вин НВП «Нива» ТОВ як італійських вин, що є порушенням, передбаченим ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

ШТРАФ 707 000 грн

ВІДПОВІДАЧ ТОВ «ФАРМАЦЕВТИЧНА КОМПАНІЯ «ЗДОРОВ'Я»

РІШЕННЯ АМКУ від 17.12.2020 № 793-р

За результатами розгляду справи Комітетом прийнято рішення, яким дії «Фармацевтична компанія «Здоров'я» визнано порушенням, передбаченим ст. 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді використання без дозволу ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця» оформлення упаковки лікарського засобу «Цитрамон-Здоров'я», що схоже на оформлення упаковки лікарського засобу «Цитрамон-Дарниця», яке ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця» раніше за ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я» почало використовувати в господарській діяльності, що могло призвести до змішування з діяльністю ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця».

ШТРАФ 10 191 755 грн

ВІДПОВІДАЧ**ТОВ «ВОЛИНЬГАЗ ЗБУТ»****РІШЕННЯ ТАК
АМКУ****від 13.10.2020 № 31-р/тк**

За результатами розгляду справи АМКУ прийнято рішення, яким дії ТОВ «Волиньгаз збут» визнано порушенням, передбаченим ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення інформації, що вводить в оману.

ТОВ «Волиньгаз збут» повідомляло невизначеному колу осіб в інформаційних повідомленнях **неправдиві відомості щодо власних умов реалізації газу природного як палива через місцеві (локальні) трубопроводи у Волинській області**. Зазначене стосується твердження, що ТОВ «Волиньгаз збут» завжди вказує реальну ціну газу та що в цього суб'єкта господарювання відсутні випадки (практика), коли після укладення договору з ним укладаються додаткові угоди на поставку газу за вищими цінами, ніж пропонувалося у пропозиціях (тобто з метою перемоги в тендерах свідомо не занижується пропонована ціна пропозиції (на відміну від інших учасників ринку), а також інформації щодо відсотка закупівель, в яких ТОВ «Волиньгаз збут» визнано переможцем (97% та 93% та/або більше ніж 90% з початку року до 26.09.2018 включно). Обраний спосіб викладення інформації може вплинути на наміри осіб щодо придбання товарів цього суб'єкта господарювання та призвести до отримання неправомірних переваг у конкуренції.

ШТРАФ**55 180 500 грн****ВІДПОВІДАЧ****АТ «ІДЕЯ БАНК»****РІШЕННЯ ТАК
АМКУ****від 13.10.2020 № 30-р/тк**

За результатами розгляду Комітетом справи дії АТ «Ідея Банк» визнано порушеннями ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» у вигляді поширення інформації, що вводить в оману.

АТ «Ідея Банк» поширювало на території України інформацію, що вводить в оману, шляхом повідомлення в пресі, у друкованих листівках, що були розміщені в АТ «Ідея Банк», на бордах, сітілайтах, на банерах, вздовж ескалаторів Київського метрополітену (станція метро «Лук'янівська»), а також у мережі Інтернет, зокрема в соціальних мережах, невизначеному колу осіб неправдивих відомостей, а саме:

- поширення в період часу 01.08.2019 – 31.10.2019 такої інформації: **«Ідеальна 30» ЩОДНЯ ІДЕАЛЬНИЙ КРЕДИТ ПІД ПОВНИЙ 0%»,** яка є **неправдивою**, а також неповною, оскільки **не зазначено стандартної інформації, а саме: максимальної суми, на яку може бути виданий кредит; реальної річної процентної ставки, максимального строку, на який видається кредит,** яку Відповідач зобов'язаний зазначати, оскільки відомості щодо умов надання кредитів, зазначені в рекламі, могли вплинути на наміри споживачів замовити послуги кредитування в цього суб'єкта господарювання;
- поширення в період часу 15.11.2019 – 09.02.2020 такої інформації: **«Чорна п'ятниця ЦІНИ НАВПІЛ -50% РОЗПРОДАЖ КРЕДИТІВ»,** яка є **неповною** через спосіб її викладення та може ввести в оману споживачів щодо отримання кредитів, що, у свою чергу, може вплинути на намір споживачів щодо отримання кредитів та набуття АТ «Ідея Банк» більш вигідного становища порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які діють на відповідному ринку.

ШТРАФ**4 088 966 грн**

ВІДПОВІДАЧІ

ПРАТ «КИЇВСТАР»
ПРАТ «ВФ УКРАЇНА»

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АМКУ
від 16.04.2020 № 21-рк та № 22-рк

За результатами розгляду заяв про порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції встановлено, що ПрАТ «Київстар» та ПрАТ «ВФ Україна» у рекламі власних акцій поширювали **неправдиву інформацію про кешбек, повернення грошових коштів (гривень) на рахунки споживачів, у той час як поверталися бонуси, які мали обмежений термін використання та використовувались на придбання обмеженого переліку телекомунікаційних послуг.**

Водночас, відповідно до чинного законодавства, гривня як національна валюта є єдиним законним платіжним засобом на території України, приймається всіма фізичними і юридичними особами без будь-яких обмежень на всій території України за всіма видами платежів, а також для зарахування на рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Враховуючи наведене, ПрАТ «Київстар» надано рекомендації № 21-рк: усунути причини виникнення порушення, передбаченого ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення в рекламі власної акції «Повертаємо до 1 000 гривень на рахунок» на вебсайті та листівках неправдивих відомостей, а саме: «Купуйте смартфон Samsung A-серії та отримай кешбек до 1 000 грн від Київстар», «Повертаємо до 1 000 грн на рахунок» та «Повертаємо до 1 000 грн», а в банерній рекламі цієї ж акції – ще й неповних і неточних відомостей шляхом незазначення посилань, які б звертали увагу споживачів на необхідність завантаження банера для отримання інформації з умовами акції.

Інформування споживачів про послуги у власних акціях здійснювати способом, що не вводитиме споживачів в оману.

Також ПрАТ «ВФ Україна» надано рекомендації № 22-рк: усунути причини виникнення порушення, передбаченого ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення в рекламі власних акцій неправдивих відомостей про надання кешбеку у вигляді грошових коштів.

Інформування споживачів про послуги у власних акціях здійснювати способом, що не вводитиме споживачів в оману.

СТАН
ВИКОНАННЯ

Комітетом проведено оцінку стану виконання рекомендацій та 02.07.2020 прийнято протокольне рішення про їх виконання.

РОЗРАХУНОК ТУРОПЕРАТОРАМИ ВАРТОСТІ ТУРІВ ЗА «ВЛАСНИМИ» КУРСАМИ ВАЛЮТ

Північним МТВ було проведено дослідження щодо дотримання туристичними операторами законодавства про захист від недобросовісної конкуренції під час **розміщення на власних сайтах інформації про вартість туристичного продукту з використанням власного курсу валют**. За результатами дослідження виявлено, що такі дії містили ознаки порушення Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» у вигляді поширення інформації, яка вводить в оману.

Вищезазначені дії здійснювали: ТОВ «Пегас Туристик», ТОВ «Тез Тур», ТОВ «Джоін Ап!», ТОВ «Тревел Профешнл Груп», ТОВ «Туристична компанія «Анекс Тур», ТОВ «ТТВК», ТОВ «Компас Україна», ТОВ «Альф туристичний оператор», ТОВ «Корал Тревел» і ТОВ «Музенідіс тревел Україна».

Відповідно до законодавства будь-яка інформація, надана туроператором, повинна містити достовірні відомості про умови договору на туристичне обслуговування. Також, відповідно до ч. 1 ст. 5 Закону України «Про валюту і валютні операції», гривня є єдиним законним платіжним засобом в Україні з урахуванням особливостей, встановлених ч. 2 цієї статті, і приймається без обмежень на всій території України для проведення розрахунків. У разі зазначення грошового еквівалента в іноземній валюті, сума оплати має бути визначена відповідно до офіційного курсу цієї валюти на день платежу.

Більшість споживачів сприймають вказані в іноземній валюті ціни як можливість оплатити послуги саме у вказаній валюті, а розбіжність у курсах може ввести їх в оману. Отже, поширення туроператорами на вебсайтах інформації про вартість туру з використанням власного валютного курсу, відмінного від курсу НБУ та міжбанку, за відсутності ціни у гривнях, може вплинути на наміри споживачів щодо придбання туристичних послуг.

Комітетом було надано рекомендації [рекомендації від 02.12.2020 № 3-рк/тк](#) 10 туристичним операторам припинити розміщувати на своїх сайтах вищевказану недостовірну інформацію.

- ТОВ «Пегас Туристик», ТОВ «Тез Тур», ТОВ «Джоін Ап!», ТОВ «Тревел Профешнл Груп», ТОВ «Туристична компанія «Анекс Тур», ТОВ «ТТВК», ТОВ «Компас Україна», ТОВ «Альф туристичний оператор» рекомендовано:

Припинити розміщення на вебсайтах, які вони використовують для здійснення власної господарської діяльності, неточної інформації про вартість надання туристичного продукту, за умови використання власного валютного курсу туроператора та/або відсутності зазначення вартості надання таких послуг у грошовій одиниці України – гривнях.

Інформувати споживачів способом, що не вводитиме в оману.

Зазначені рекомендації перебувають на виконанні у суб'єктів господарювання.

- Оскільки на момент надання рекомендацій ТОВ «Корал Тревел» і ТОВ «Музенідіс тревел Україна» припинили зазначення недостовірної інформації, їм рекомендовано:

Вжити заходів для усунення наслідків порушень законодавства про захист від недобросовісної конкуренції шляхом забезпечення споживачів повною, точною та достовірною інформацією про вартість туристичного продукту виключно в національній валюті України.

Інформувати клієнтів про свої послуги способом, який не вводитиме в оману.

Зазначені рекомендації перебувають на виконанні в суб'єктів господарювання.

ЗАХИСТ ВІД НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В УМОВАХ ПОШИРЕННЯ ГОСТРОЇ РЕСПІРАТОРНОЇ ХВОРОБИ COVID-19

У зв'язку з карантинном, під час запроваджених органами державної влади заборон та обмежень на території України, Комітетом протягом 2020 року було проведено моніторинг здійснення державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання добросовісної конкуренції у сфері реклами лікарських засобів. Під час якого приймалися рішення та надавалися рекомендації, а за результатами моніторингу було затверджено «Звіт за результатами дослідження з виявлення та припинення недобросовісних практик в сфері реклами лікарських засобів, біологічно активних добавок, лікувальних процедур, антисептичних та дезінфекційних засобів». Зокрема, Комітетом було надано:

- рекомендації від **31.03.2020 № 11-рк** виробникам лікарських засобів (25 суб'єктам господарювання): утриматись від повідомлення безпосередньо та/або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, відомостей про лікарські засоби, зміст яких стосується лікування та/або профілактики коронавірусів без наявності офіційних рекомендацій МОЗ України щодо їх застосування, що можуть вплинути на наміри цих осіб щодо їх придбання (замовлення);

- рекомендації від **31.03.2020 № 12-рк** телерадіоорганізаціям (7 суб'єктам господарювання): утриматись від розміщення та розповсюдження реклами, зміст якої стосується лікування та/або профілактики коронавірусів без наявності офіційних рекомендацій МОЗ України щодо їх застосування, що може вплинути на наміри невизначеного кола осіб щодо придбання (замовлення) лікарських засобів, товарів, послуг, що рекламуються.

Комітетом виявлено факти поширення в засобах масової інформації, у мережі Інтернет, у соціальних мережах тощо відомостей, що містили ознаки порушення ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» і які безпосередньо пов'язані з лікуванням та/або профілактикою гострої респіраторної хвороби COVID-19.

ВІДПОВІДАЧ ТОВ «ЮРІЯ-ФАРМ»

РІШЕННЯ АМКУ від **02.07.2020 № 421-р**

За результатами розгляду справи Комітетом прийнято рішення, яким дії ТОВ «Юрія-Фарм» визнано порушенням, передбаченим ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді повідомлення неправдивих відомостей у рекламному ролику лікарського засобу «Декасан» із поширеною в ньому інформацією «Діє на всі складні віруси, включаючи коронавіруси!», без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій МОЗ України щодо його застосування.

ШТРАФ 528 004 грн

ВІДПОВІДАЧ ТОВ «НАУКОВО-ВИРОБНИЧА КОМПАНІЯ «ЕКОФАРМ»

РІШЕННЯ АМКУ від **10.07.2020 № 430-р**

За результатами розгляду справи Комітетом прийнято рішення, яким дії ТОВ «НБК «Екофарм» визнано порушенням, передбаченим ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді повідомлення неправдивих відомостей на вебсайтах у мережі Інтернет за посиланнями <https://ecopharm.ua/> та <https://proteflazid.com.ua/> про лікарський засіб «Протефлазід», зміст яких стосується лікування та/або профілактики гострої респіраторної хвороби COVID-19, викликаного коронавірусом SARS-CoV-2, без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій МОЗ України щодо його застосування для лікування та/або профілактики гострої респіраторної хвороби COVID-19.

ШТРАФ 3 210 464 грн

ВІДПОВІДАЧ**ПП «МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР «АЛЬТЕРНАТИВА»****РІШЕННЯ АМКУ** від **22.10.2020 № 654-р**

Комітетом виявлено розміщення інформації в мережі Інтернет та соціальних мережах, що профілактика коронавірусу здійснюється методом озонотерапії.

Так, озонотерапія – метод лікування із застосуванням медичного озону. Медичний озон отримують за допомогою медичного озонатора з медичного кисню.

Водночас, за наявною у Комітеті інформацією, твердження про те, що озонотерапія є профілактикою захворювання COVID-19, не має належного підтвердження.

Проте ПП «Медичний Центр «Альтернатива» поширювало на своєму сайті, у соціальних мережах, смс-повідомленнях інформацію про те, що озонотерапія є профілактикою зазначеного захворювання.

У зв'язку з наведеним, Комітетом надано ПП «Медичний Центр «Альтернатива» обов'язкову для виконання рекомендації від **09.04.2020 № 19-рк**: припинити дії щодо поширення інформації про профілактику гострої респіраторної хвороби COVID-19 озонотерапією, без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема, без офіційних рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України.

При цьому ПП «Медичний Центр «Альтернатива» не виконало вказаних рекомендацій, у зв'язку із чим Комітетом було розпочато розгляд справи, яка завершена прийняттям рішення Комітету про вчинення порушення, передбаченого ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

ШТРАФ**20 985 грн****ВІДПОВІДАЧ****НВО ТОВ «ЕКОМЕД»****РЕКОМЕНДАЦІЇ АМКУ****від 09.04.2020 № 20-рк**

У мережі Інтернет Комітетом виявлено інформацію про ефективність біологічно активної добавки, а саме імуномодулятора «Джерело» при лікуванні коронавірусу та наявність у ньому відповідних лікувальних властивостей.

Зважаючи на нетривалість поширення цієї інформації, Комітетом було рекомендовано: усунути причини виникнення порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції у вигляді поширення інформації про імуномодулятори власного виробництва, зміст якої стосується їх ефективності та/або дієвості при профілактиці захворювань, спричинених коронавірусами, без належного обґрунтування відповідно до чинного законодавства, зокрема без наявності офіційних рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України щодо їх застосування, й умови, що йому сприяють.

СТАН ВИКОНАННЯ

зазначені рекомендації взяті до уваги суб'єктом господарювання та виконані.

РИНОК ЗАСОБІВ АНТИСЕПТИЧНОГО ТА ДЕЗІНФЕКЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Під час моніторингу щодо недобросовісних практик в сфері реклами лікарських засобів, у рамках своєчасного реагування органів АМКУ на соціально важливі питання в умовах пандемії коронавірусу SARS-CoV-2 та зростаючого попиту на антимікробну продукцію як одного з основних засобів для захисту населення від інфекцій, виявлено численні випадки поширення окремими виробниками неповної та неточної інформації про споживчі властивості зазначеної продукції у її маркуванні, зокрема:

- повідомлення, які через спосіб викладення відомостей вказують на здатність продукції знищувати SARS -CoV-2;
- повідомлення про майже абсолютну ефективність (100% антимікробна активність, знищує до 100% бактерій та/або вірусів, знищує до 99,99% бактерій тощо);
- застосування антимікробних засобів вагітними та для дітей, а також повідомлення про додаткові якості продукції, зокрема: епітелізація ран, профілактика пелюшкового дерматиту тощо;
- попередження вторинного інфікування; дія на штами бактерій, стійких до антибіотиків; пролонгована, тривала антимікробна дія;
- неточна інформація щодо переліку мікроорганізмів, кількість яких скорочується через застосування продукції;
- повідомлення про дезінфекційні властивості продукції без дотримання Порядку державної реєстрації дезінфекційних засобів;
- маркування органічної біоорганічної продукції всупереч вимогам Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції».

ВІДПОВІДАЧІ

7 КОМПАНІЙ – ВИРОБНИКІВ АНТИСЕПТИЧНИХ ЗАСОБІВ

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АМКУ**

від 22.10.2020 № 41-47-рк

Виробникам дезінфекційних та антисептичних засобів надано обов'язкові для розгляду рекомендації: ТОВ СПІЛЬНЕ УКРАЇНСЬКОПОЛЬСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВІНСО ІНДАСТРІЗ», ТОВ «НАТУРПРО», ТОВ «ХАРКІВСЬКИЙ ВІТАМІННИЙ ЗАВОД», ТОВ «ХІЛЕР», ТОВ «ТЕРА ІНВЕСТ», ФОП ФУРМАН, ФОП КАРІЙ припинити дії, які містять ознаки порушення, передбаченого ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення неточних та неповних відомостей.

Інформування споживачів щодо споживчих властивостей продукції власного виробництва здійснювати способом, який не вводитиме в оману.

**СТАН
ВИКОНАННЯ**

Комітет проводить оцінку стану виконання вищевказаних рекомендацій, за результатами якої вживатимуться заходи відповідно до чинного законодавства.

РИНОК МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

У рамках дослідження ринку молочної продукції Комітетом виявлено суб'єктів господарювання – виробників масла солодковершкового та сиру твердого, які виготовляли суміші з невідомими складниками та при цьому називали продукт «маслом» і «сиром». **У деяких випадках вміст немолочних жирів сягав 90 – 100%**. Крім продажу в магазинах та на оптових ринках, така продукція постачалась через систему публічних закупівель у школи, дитсадки, інтернати, лікарні. Тож йдеться не лише про недобросовісну конкуренцію і неповагу до споживача, а й про загрозу здоров'ю людей.

Відповідно до ДСТУ 4399:2005 масло повинно містити у своєму складі виключно молочний жир. Крім того, вершкове масло та сир є традиційними молочними продуктами, до складу яких не можуть входити жири та білки немолочного походження. За наявності будь-яких інших жирів, крім молочних, така продукція вже не може називатися ані «сиром», ані «маслом».

Отже, використовуючи назви «масло» та «сир» на продукції, що містить немолочні та рослинні жири, виробники поширювали інформацію, яка вводить в оману споживачів. Крім того, це могло надати їм неправомірних конкурентних переваг.

ВІДПОВІДАЧІ

**10 КОМПАНІЙ – ВИРОБНИКІВ МАСЛА
СОЛОДКОВЕРШКОВОГО ТА СИРУ ТВЕРДОГО**

РІШЕННЯ АМКУ

**від 10.11.2020 № 688-691-р
від 10.12.2020 № 771-776-р**

Так, на підставі матеріалів справи рішенням АМКУ визнано вчинення порушення, передбаченого ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», у вигляді поширення на упаковках виготовленої продукції інформації, що вводить в оману, а саме, шляхом повідомлення невизначеному колу осіб неправдивих відомостей щодо назви та характеристики продукту. Штрафи було накладено на таких виробників:

- ДП «Старокостянтинівський молочний завод» (Хмельницька обл.);
- ТОВ «Богодухівський молзавод» (Харківська обл.);
- ТОВ «Малороганський молочний завод» (Харківська обл.);
- ТОВ «Гайсинський молокозавод» (Вінницька обл.);
- ТОВ «Деражнянський молочний завод» (Хмельницька обл.);
- ТОВ «Вівальді Д» (Дніпропетровська обл.);
- ТОВ «Інтер-мол» (Дніпропетровська обл.);
- ТОВ «ОМПК «Славія» (Сумська обл.);
- ТОВ «Іва-арт» (Івано-Франківська обл.);
- ПП «Сімол» (Київська обл.).

ШТРАФ

141 259 219 грн

СУДОВЕ ОСКАРЖЕННЯ

ПП «Сімол» сплатило штраф, а рештою відповідачів подано позовні заяви до першої інстанції про визнання рішення недійсним.

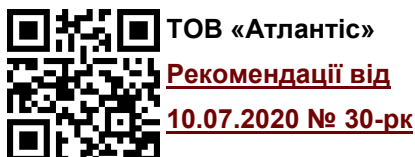

РИНОК ВИРОБНИЦТВА, РЕАЛІЗАЦІЇ ТА РЕКЛАМУВАННЯ ВИНОРОБНОЇ ПРОДУКЦІЇ

АМКУ за власною ініціативою проводило дослідження наявності в діях суб'єктів господарювання ознак порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції під час виробництва / реалізації коньяків України.

У межах зазначеного дослідження надано обов'язкові до розгляду рекомендації, а саме:

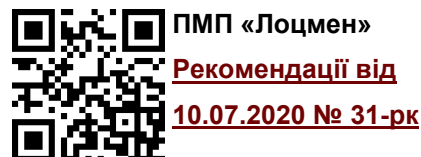
ТОВ «Атлантик»

[Рекомендації від](#)

[10.07.2020 № 30-рк](#)

Припинити дії щодо поширення неточної інформації, зокрема в рекламі, яка видає коньяки України «ADJARІ» за іноземні (грузинські). Інформування споживачів щодо коньяків України здійснювати способом, що не вводитиме в оману.

Комітет проводить оцінку стану виконання рекомендацій, за результатами якої вживаються заходи відповідно до чинного законодавства.

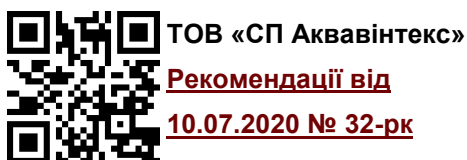
ПМП «Лоцмен»

[Рекомендації від](#)

[10.07.2020 № 31-рк](#)

Вжити заходів щодо недопущення поширення на етикетках та контретикетках коньяків України «AZNAURI», а також у будь-яких інших джерелах інформації, зокрема в рекламі цих коньяків України, відомостей, які можуть бути сприйняті як інформація про іноземне походження цих напоїв. Інформування споживачів щодо коньяків України здійснювати способом, що не вводитиме в оману.

Комітетом проведено оцінку стану виконання рекомендацій та 19.11.2020 прийнято відповідне рішення про їх виконання.

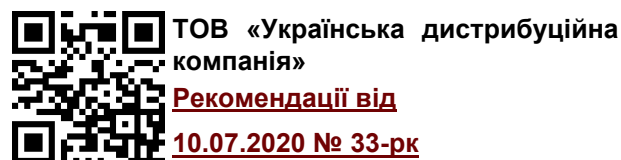
ТОВ «СП Аквавінтекс»

[Рекомендації від](#)

[10.07.2020 № 32-рк](#)

Вжити заходів щодо недопущення поширення на етикетках та контретикетках коньяків України «SHEREULI», а також у будь-яких інших джерелах інформації, зокрема в рекламі цих коньяків України, відомостей, які можуть бути сприйняті як інформація про іноземне (грузинське) походження цих напоїв. Інформування споживачів щодо коньяків України здійснювати способом, що не вводитиме в оману.

Комітетом проведено оцінку стану виконання рекомендацій та 19.11.2020 прийнято відповідне рішення про їх виконання.

ТОВ «Українська дистрибуційна компанія»

[Рекомендації від](#)

[10.07.2020 № 33-рк](#)

Вжити заходів щодо недопущення поширення на етикетках та контретикетках коньяків України «GUDAURI» (виробництва ПрАТ «Одеський коньячний завод»), а також у будь-яких інших джерелах інформації, зокрема в рекламі цих коньяків України, відомостей, які можуть бути сприйняті як інформація про іноземне (грузинське) походження цих напоїв. Інформування споживачів щодо коньяків України здійснювати способом, що не вводитиме в оману.

Комітетом проведено оцінку стану виконання рекомендацій та 19.11.2020 прийнято відповідне рішення про їх виконання.

МОНІТОРИНГ І КОНТРОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) набрав чинності в повному обсязі 02.08.2017. Його прийнято на виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами (далі – Угода про асоціацію між Україною та ЄС).

Відповідно до ст. 8 Закону Антимонопольний комітет України є Уповноваженим органом з питань державної допомоги.

Державною допомогою суб'єктам господарювання є підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

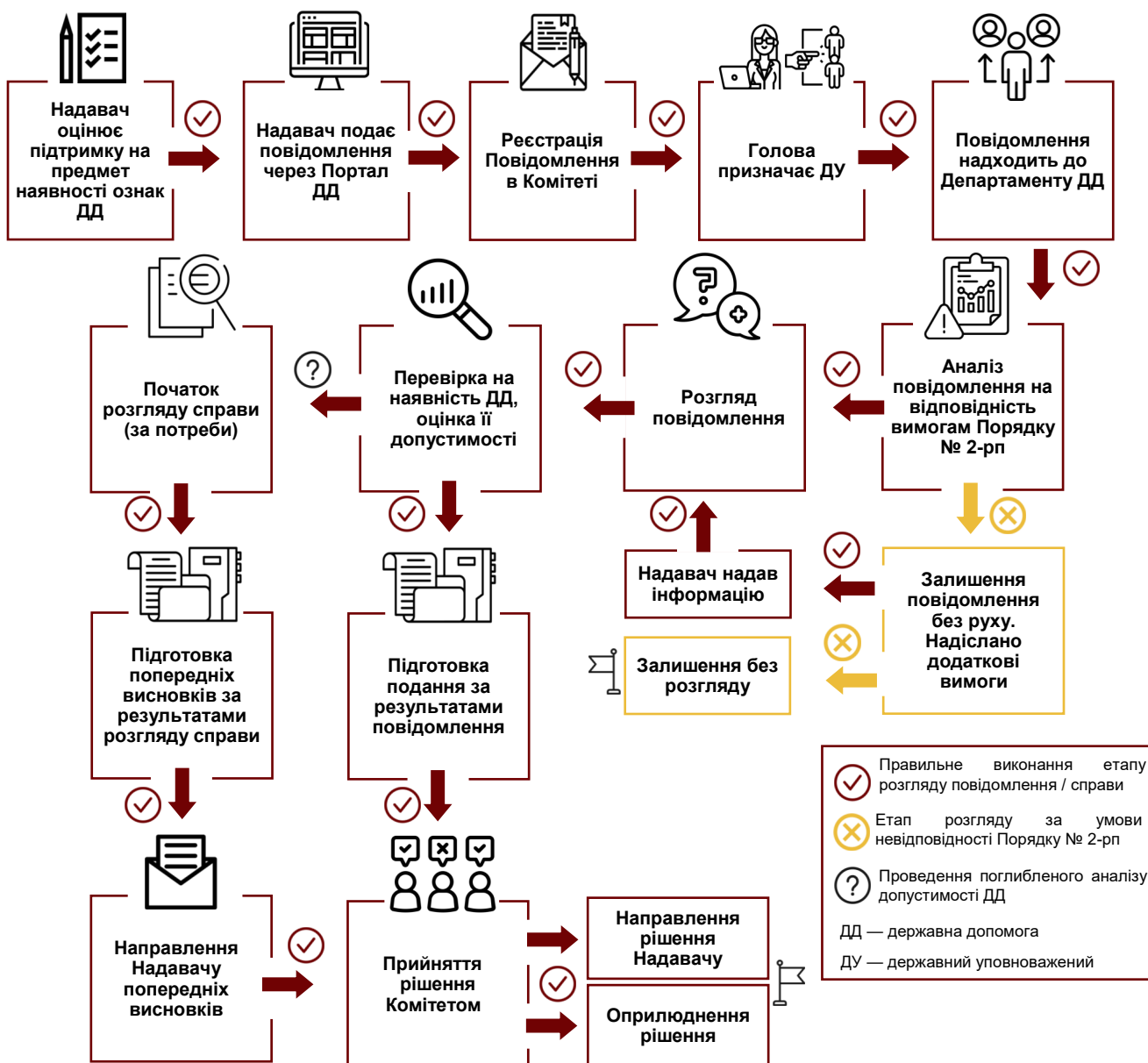
Відтак захід підтримки вважається державною допомогою лише у випадку, якщо сукупно задовольняються зазначені критерії, передбачені визначенням державної допомоги.

Схема визначення заходу підтримки державною допомогою така:

Надавачами такої державної допомоги є органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю, а також юридичні особи, що діють від їх імені, уповноважені розпоряджатися ресурсами держави чи місцевими ресурсами й ініціюють та/або надають державну допомогу.

Схема розгляду повідомлення про державну допомогу така:

Комітет реалізує повноваження щодо контролю за допустимістю державної допомоги для конкуренції, зокрема шляхом прийняття рішень, визначених ч. 6 ст. 10 та ч. 7 ст. 11 Закону, за результатами розгляду повідомлень про нову державну допомогу або справи про державну допомогу.

Як визначено ч. 5 ст. 9 Закону, повідомлення про нову державну допомогу подаються надавачами державної допомоги Уповноваженому органу у визначеному ним порядку з урахуванням строків розгляду повідомлення та справи про державну допомогу, визначених цим Законом.

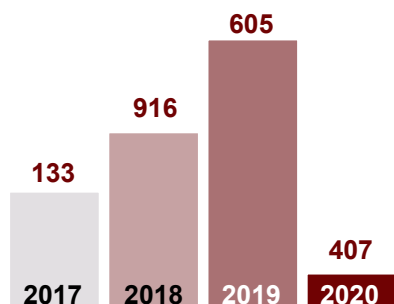
Як регламентує ч. 5 ст. 10 Закону, розгляд такого повідомлення про нову державну допомогу здійснюється органами Комітету протягом двох місяців із дня його початку та завершується прийняттям рішення Комітету, визначеного ч. 6 ст. 10 Закону.

У разі виявлення обґрунтованих підстав для висновку про недопустимість державної допомоги для конкуренції або про проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції з підстав, визначених ч. 1 ст. 11 Закону, Комітет розпочинає у визначеному ним порядку розгляд справи про державну допомогу.

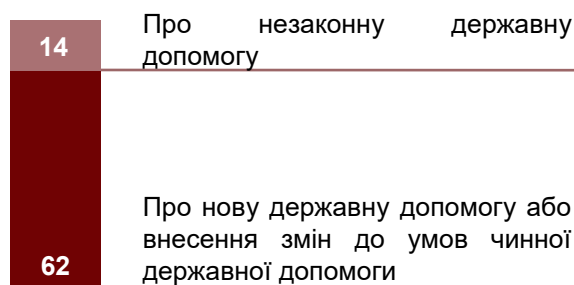
Нова державна допомога, надана без повідомлення Уповноваженого органу або в період після повідомлення, але до прийняття Уповноваженим органом рішення про допустимість державної допомоги для конкуренції, або надана всупереч рішенню Уповноваженого органу про визнання нової державної допомоги недопустимою для конкуренції, крім категорій державної допомоги, надавачі якої згідно із цим Законом звільнені від обов'язку повідомлення про нову державну допомогу, є незаконною державною допомогою відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 1 Закону.

Наслідком прийняття рішення Антимонопольним комітетом України про визнання нової державної допомоги недопустимою є її припинення та повернення до відповідного бюджету в повному обсязі.

Кількість повідомлень, отриманих Комітетом за 2017 – 2020 роки, од.

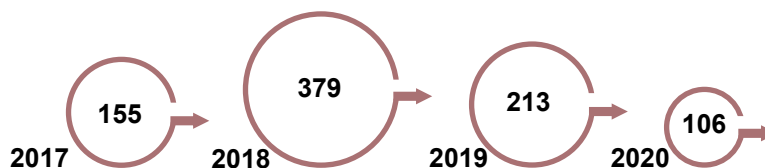
Кількість розпоряджень про початок розгляду справ про державну допомогу у 2020 році, од.

Протягом 2020 року Комітетом прийнято **216*** рішень по суті у сфері державної допомоги, що містять у собі висновки, зокрема, щодо:

Кількість роз'яснень із питань застосування законодавства у сфері державної допомоги за 2017 – 2020 роки, од.

*Частина прийнятих Комітетом рішень у резолютивній частині містить декілька висновків.

ІНСТИТУЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Забезпечення роботи Комітету як Уповноваженого органу з питань державної допомоги здійснює Департамент моніторингу і контролю державної допомоги, який складається із:

 чотирьох відділів із розподіленою галузевою спеціалізацією, які, реалізуючи повноваження Комітету згідно з вимогами Закону, зокрема, здійснюють моніторинг і контроль державної допомоги суб'єктам господарювання та оцінку допустимості такої допомоги для конкуренції, а також розробляють нормативно-правові акти з питань державної допомоги;

 аналітичного сектору, який здійснює аналітичне та статистичне узагальнення результатів роботи Департаменту та забезпечує функціонування бази даних Реєстру та Порталу державної допомоги, їх адміністрування.

Впродовж 2020 року Комітет продовжував співпрацю з проектом технічної допомоги ЄС «Підтримка Антимонопольного комітету України у впровадженні правил державної допомоги» (далі – Проект SESAR).

Фахівці Комітету взяли участь у семінарах із вивчення практичних аспектів системи правозастосування та адвокатування конкуренції в країнах ЄС, організованих Проектом SESAR у містах Запоріжжя, Маріуполь та Львів із метою підвищення кваліфікації представників територіальних відділень Комітету та рівня обізнаності надавачів державної допомоги на місцевому рівні щодо питань застосування законодавства у сфері державної допомоги. У ході семінарів фахівці Департаменту представили тематики щодо особливостей здійснення моніторингу і контролю державної допомоги в Україні. Крім того, працівники Департаменту постійно беруть участь у навчаннях, організованих Проектом SESAR. Восени 2020 року досягнуто домовленостей щодо продовження Проекту SESAR на 2 роки – до грудня 2022 року, що сприятиме подальшому розвитку інституту державної допомоги в Україні та наближенню національного законодавства в галузі конкуренції до стандартів ЄС відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Відповідно до ст. 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263(3) або 264(4) цієї Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.

При цьому Комітет постійно вживає заходів щодо вдосконалення необхідної нормативно-правової бази у сфері державної допомоги.

Протягом 2020 року Комітет, зокрема, працював над розробленням критеріїв допустимості державної допомоги, які було направлено на затвердження до Кабінету Міністрів України:

- **Критерії допустимості державної допомоги для тимчасових заходів, спрямованих на підтримку економіки в умовах коронавірусної хвороби COVID-19** (проект відповідної постанови після проходження процедури узгодження із заінтересованими органами влади листом Комітету від 01.12.2020 № 500-29/02-16445 подано Кабінету Міністрів України);
- **Критерії допустимості державної допомоги у сфері охорони навколишнього природного середовища** (листом Комітету від 21.12.2020 № 500-29/01-17633 проект постанови було подано Кабінету Міністрів України. Згідно з пунктом 4 § 52 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950, листом Секретаріату Кабінету Міністрів України від 24.12.2020 № 42877/0/2-20 проект постанови повернено на доопрацювання. Наразі Комітет вживає заходів для усунення зауважень, висловлених у зазначеному листі Секретаріату Кабінету Міністрів України);
- **Критерії допустимості державної допомоги у вугільній галузі** (13.01.2021 Урядом прийнято постанову № 38 «Про затвердження Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання у вугільній галузі»).

Крім того, Комітетом розроблено нову редакцію **Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»** (далі – проект Закону, законопроект), яку схвалено на засіданні Антимонопольного комітету України 01 жовтня 2020 року.

Проект Закону підготовлено спільно з експертами європейського Проекту SESAR із метою приведення його у відповідність із нормами європейського законодавства щодо державної допомоги та їх подальшої повної імплементації в Україні. Прийняття цього законопроекту Верховною Радою України в запропонованій Комітетом та Проектом SESAR редакції забезпечить відсутність прогалин чи суперечностей з європейськими нормами та практикою, що існують наразі в чинній редакції Закону.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», для отримання зауважень і пропозицій від громадськості, експертів, юридичних осіб, їх об'єднань проект Закону **оприлюднено на офіційному вебсайті Комітету**.

У жовтні 2020 року проект Закону було надіслано для розгляду та погодження до Державної регуляторної служби, Міністерства юстиції України, Мінекономіки, Міністерства фінансів України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства розвитку громад та територій України, Міністерства енергетики України, Міністерства інфраструктури України, Міністерства освіти та науки України, Міністерства молоді та спорту України, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України й Міністерства культури та інформаційної політики України.

Наразі Комітет здійснює опрацювання отриманих зауважень та пропозицій від заінтересованих органів влади, громадськості, експертів тощо.

Також впродовж 2020 року Комітетом спільно з експертами європейського проекту SESAR було розроблено проекти інших критеріїв допустимості державної допомоги для окремих галузей економіки. Їх схвалення та погодження із зацікавленими органами влади заплановано на 2021 рік.

ПРИКЛАДИ РІШЕНЬ

НАДАВАЧ

ОТРИМУВАЧ

**МЕТА (ЦІЛЬ)
ПІДТРИМКИ**

**ОЧІКУВАНИЙ
РЕЗУЛЬТАТ**

**ФОРМА
ПІДТРИМКИ**

**ПІДСТАВИ ДЛЯ
НАДАННЯ
ПІДТРИМКИ**

**ТРИВАЛІСТЬ
НАДАННЯ
ПІДТРИМКИ**

РІШЕННЯ АМКУ
від 26.11.2020 № 741-р

Міністерство інфраструктури України

АТ «Укрпошта»

забезпечення можливості доставки ліків і товарів у віддалені населені пункти та розвиток електронної комерції загалом; моделювання оптимальних вантажних потоків; забезпечення гарантованих строків доставки універсальних послуг поштового зв'язку та періодичних видань.

побудова нової логістичної поштової мережі (автоматизованих сортувальних центрів), що дозволить підвищити надійність доставки.

гарантія.

Закон України «Про поштовий зв'язок»; Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року, схвалена розпорядженням КМУ від 30.05.2018 № 430-р; наказ Міністерства фінансів України від 05.02.2020 № 47 «Про доцільність підготовки спільного з ЄБРР та ЄІБ Проекту «Логістична мережа»; Проект «Логістична мережа»; розпорядження КМУ «Про залучення коштів позики від ЄІБ для реалізації проекту «Логістична мережа (Модернізація та цифровізація Укрпошти)» від 21.09.2020 № 1136-р; Фінансова угода «Логістична мережа (Модернізація та цифровізація Укрпошти)» між ЄІБ та АТ «Укрпошта» від 06.10.2020; Гарантійна угода «Логістична мережа (Модернізація та цифровізація Укрпошти)» між Україною та ЄІБ від 06.10.2020; розпорядження КМУ від 21.10.2020 № 1344-р «Про залучення коштів позики від ЄБРР для реалізації проекту «Логістична мережа» та проекту «Сільське відділення»; Кредитний договір «Проект розвитку АТ «Укрпошта»: Логістична мережа та Сільське відділення» між акціонерним товариством «Укрпошта» та ЄБРР від 16.11.2020; Проект гарантійної угоди договору «Проект розвитку АТ «Укрпошта»: Логістична мережа та Сільське відділення» між Україною та ЄБРР; Проект договору про порядок погашення заборгованості з відшкодуванням витрат державного бюджету, пов'язаних з виконанням Україною гарантійних зобов'язань за Гарантійною угодою «Логістична мережа (Модернізація та цифровізація Укрпошти)» між Україною та ЄІБ, між Міністерством фінансів України, Міністерством інфраструктури України та АТ «Укрпошта».

щодо кредиту ЄІБ: 01.10.2020 – 31.12.2040.

щодо кредиту ЄБРР: з моменту отримання кредиту ЄБРР до повного погашення запозичення АТ «Укрпошта», відповідно до графіка ЄБРР, згідно з кредитною угодою. Орієнтовний строк погашення становить 12 років.

У справі Комітет розглянув державну гарантію Міністерства інфраструктури України для забезпечення виконання боргових зобов'язань за запозиченням, яке буде залучено акціонерним товариством «Укрпошта» у Європейського інвестиційного банку та Європейського банку реконструкції та розвитку для реалізації інвестиційного проекту «Логістична мережа», що передбачена фінансовою угодою «Логістична мережа (Модернізація та цифровізація Укрпошти)» від 06.10.2020, укладеною між ЄІБ та акціонерним товариством «Укрпошта» на період з 01.10.2020 по 31.12.2040, та проектом кредитного договору «Проект розвитку акціонерного товариства «Укрпошта»: Логістична мережа та Сільське відділення» між акціонерним товариством «Укрпошта» та ЄБРР.

Враховуючи, що обсяг кредиту ЄІБ та ЄБРР для реалізації проекту «Логістична мережа» не є сумою державної допомоги у формі гарантії та плата за отримання державної гарантії встановлена в розмірі 0,1% та 0,5% річних від вибраної та непогашеної суми кредиту, яка не є ринковою, виникла необхідність у розрахунку суми державної допомоги у формі гарантії.

Комітетом було здійснено окремо розрахунок грошового еквіваленту гарантії для кредиту ЄІБ та ЄБРР, порівнявши різницю між ринковою ціною гарантії та фактично сплаченою ціною.

Використовуючи Критерії оцінки допустимості державної допомоги для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва, які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 57, державну гарантію Мінінфраструктури для реалізації інвестиційного проєкту «Логістична мережа» було визнано як **допустиму державну допомогу** та розраховано розмір державної допомоги в результаті реалізації проєкту «Логістична мережа».

НАДАВАЧ

РІШЕННЯ АМКУ
від 27.02.2020 № 150-р

Департамент житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

ОТРИМУВАЧ

комунальне підприємство «Київжитлоспецексплуатація»

МЕТА (ЦІЛЬ) ПІДТРИМКИ

забезпечення належного функціонування комунальної інфраструктури.

ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

здійснення заходів із будівництва, реконструкції і реставрації об'єктів комунальної та соціальної інфраструктури міста Києва.

ФОРМА ПІДТРИМКИ

капітальні трансферти.

ПІДСТАВИ ДЛЯ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ

Програма економічного й соціального розвитку міста Києва на 2018 – 2020 роки, затверджена рішенням Київської міської ради від 21.12.2017 № 1042/4049 (зі змінами, внесеними, зокрема, рішенням Київської міської ради № 455/8028 від 12.12.2019).

ТРИВАЛІСТЬ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ

01.01.2019 – 31.12.2020.

У результаті розгляду справи встановлено, що виконавчий орган Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) визначив комунальне підприємство «Київжитлоспецексплуатація» замовником будівництва без проведення конкурсу. Законодавча вимога щодо конкурсного відбору замовника будівництва міститься в підпункті 2 пункту «а» ч. 1 ст. 31 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», згідно з яким до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить виконання або делегування на конкурсній основі генеральній будівельній організації (підрядній організації) функцій замовника на будівництво, реконструкцію і ремонт житла, інших об'єктів соціальної та виробничої інфраструктури комунальної власності. Комітет визнав, що підтримка, яка надається комунальному підприємству «Київжитлоспецексплуатація» для виконання функцій замовника спотворює економічну конкуренцію, створює переваги для провадження окремих видів господарської діяльності комунального підприємства та, відповідно, є **недопустимою державною допомогою**.

Водночас фінансування робіт із будівництва, реконструкції і реставрації об'єктів комунальної та соціальної інфраструктури міста Києва, що виконують підрядні організації, визначені за тендером відповідно до вимог Закону України «Про публічні закупівлі», визнано таким, що **не є державною допомогою**.

У процесі судового оскарження **рішення Комітету від 20.11.2018 № 652-р**, яким вперше з моменту набрання сили Законом державну допомогу було визнано незаконною та недопустимою, Верховний Суд України постановив залишити без задоволення касаційну скаргу, а рішення суду першої інстанції, на користь Комітету, залишити без змін.

Суди всіх трьох інстанцій встановили, що рішення Комітету про незаконність та недопустимість державної допомоги комунальному підприємству «Вінницька транспортна компанія» було прийнято в межах повноважень, відповідно до чинного законодавства, відтак є законним та правомірним.

Департамент енергетики, транспорту та зв'язку Вінницької міської ради надав документи щодо повернення до бюджету Вінницької міської об'єднаної територіальної громади в повному обсязі фактично використаної незаконної державної допомоги, яка була визнана недопустимою для конкуренції згідно з рішенням Комітету.

РІЧНИЙ ЗВІТ ПРО НАДАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ СУБ'ЄКТАМ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Відповідно до ч. 7 ст. 16 Закону Уповноважений орган щороку, до 1 вересня наступного року, складає річний звіт про надання державної допомоги в Україні за попередній фінансовий рік та подає його Кабінетові Міністрів України.

Ч. 1 ст. 263 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, визначено: «Кожна Сторона забезпечує прозорість у сфері державної допомоги. Для цього кожна Сторона щорічно надсилає іншій Стороні повідомлення про загальний обсяг, види та галузевий розподіл державної допомоги, яка може вплинути на торгівлю між Сторонами. Відповідні повідомлення повинні містити інформацію стосовно цілей, форми, обсягу та бюджету, відомства, що надає допомогу та, коли це можливо, одержувача допомоги. Для цілей цієї статті будь-яке надання допомоги в розмірі меншому, ніж 200 000 євро для одного підприємства протягом трирічного періоду, не потребує повідомлення. Таке повідомлення вважається надісланим, якщо воно надіслане іншій Стороні або якщо відповідна інформація розміщується в мережі Інтернет на веб-сайті з вільним доступом до 31 грудня наступного календарного року». На виконання умов Угоди про асоціацію між Україною та ЄС Звіт щороку надсилається до Єврокомісії через контактний пункт Української сторони.

При складанні Звіту про надання державної допомоги в Україні (далі – Звіт) Комітет використовує як інформацію, що створюється в Комітеті, так і інформацію, яку необхідно отримувати із зовнішніх джерел. Зокрема, для отримання показників, які наводяться у Звіті, Комітет узагальнює інформацію від надавачів державної допомоги про чинну державну допомогу, її мету, форми, джерела, отримувачів та їхні частки у загальному обсязі наданої протягом минулого фінансового року державної допомоги в межах відповідної програми та інформацію про те, що протягом звітного року державна допомога не надавалась. Відповідну інформацію всі надавачі державної допомоги, згідно з вимогою ч. 3 ст.16 Закону, зобов'язані подавати Комітетові за звітний рік до 1 квітня наступного року за звітним періодом.

Річний Звіт про надання державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні за 2019 рік затверджено розпорядженням Комітету від 28.08.2020 № 14-рп.

Звіт із додатками розміщено на [офіційному вебпорталі](#) Антимонопольного комітету України (відповідна публікація здійснена в газеті «Урядовий кур'єр» від 16.09.2020 № 179 (6793)) та на [офіційному Порталі державної допомоги](#).

Наразі наводимо основні тези Звіту про надання державної допомоги суб'єктам господарювання в Україні за 2019 рік:

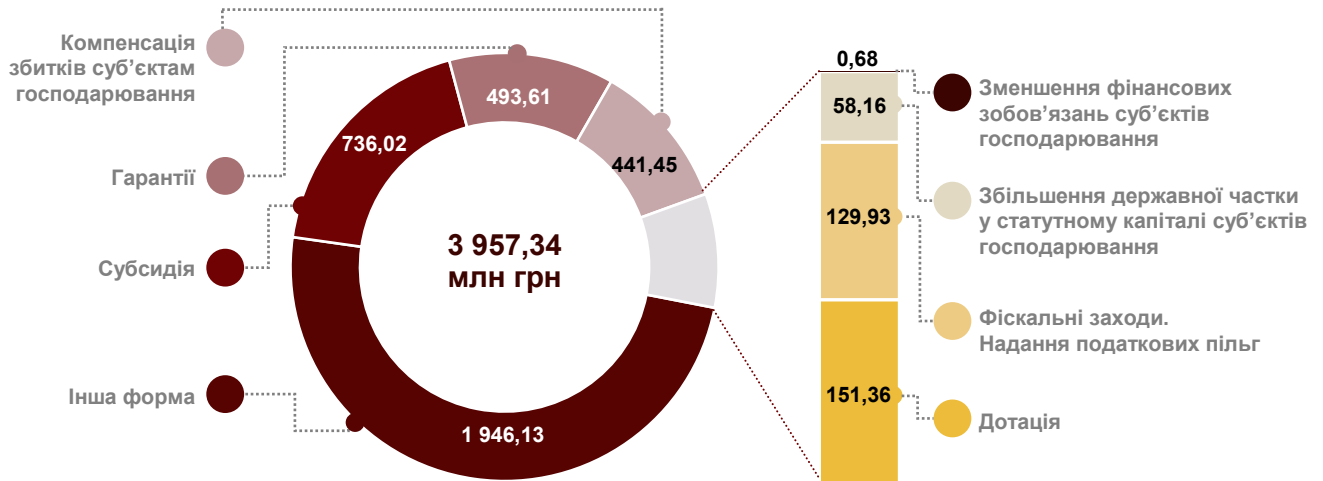
- розмір наданої державної допомоги у 2019 році в Україні, за даними центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, становив **3 957,34 млн грн**;
- за наданою надавачами державної допомоги інформацією, розмір наданої у 2019 році незначної державної допомоги становив **553,24 млн грн**;
- державну допомогу на кожну зайняту особу працездатного віку у 2019 році, за наведеними надавачами даними, можна оцінити на рівні **283,78 грн/особу**;
- державну допомогу на кожного громадянина України у 2019 році можна оцінити на рівні **107,32 грн/особу**.

Структура державної допомоги за джерелами фінансування у 2019 році

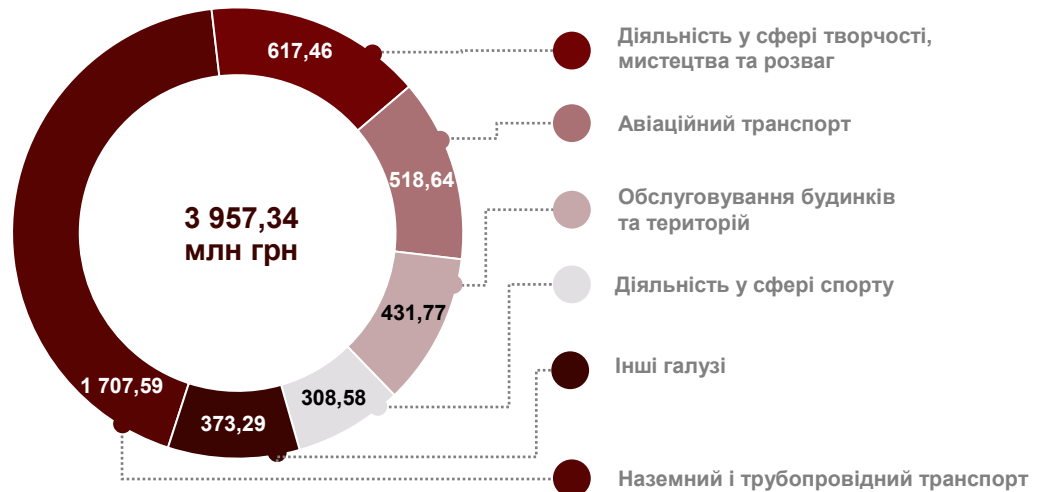

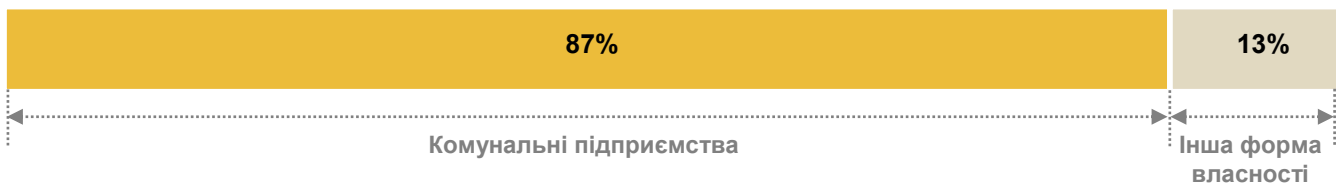
Структура державної допомоги за формою допомоги у 2019 році

Структура державної допомоги за видами економічної діяльності у 2019 році

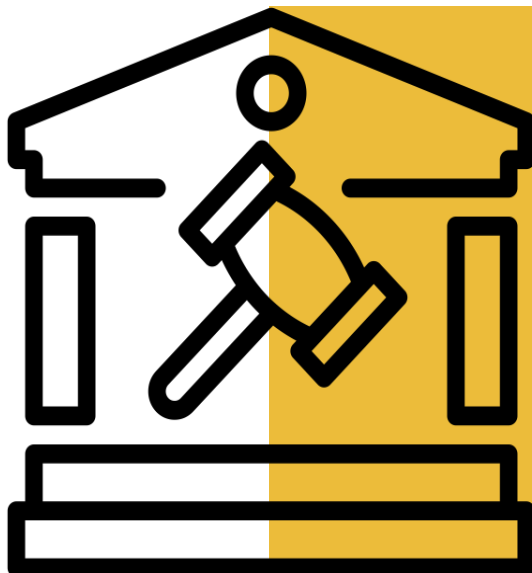

Структура державної допомоги за формою власності у 2019 році

Враховуючи здійснений аналіз та практичну роботу Комітету протягом 2020 року, як і в попередні роки, у 2021 році пріоритетними залишатимуться такі **напрями**:

- прийняття рішень відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» за результатами розгляду повідомлень про нову державну допомогу;
- удосконалення нормативного регулювання сфери державної допомоги;
- забезпечення інформування Європейської комісії щодо надання державної допомоги в Україні згідно з вимогами Угоди про асоціацію;
- надання роз'яснень із питань застосування законодавства у сфері державної допомоги;
- проведення заходів із метою постійного підвищення обізнаності у сфері державної допомоги її надавачів та отримувачів.

ДІЯЛЬНІСТЬ АМКУ ЯК ОРГАНУ ОСКАРЖЕННЯ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Антимонопольний комітет України відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» (далі – Закон) є органом оскарження у сфері публічних закупівель.

З метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, АМКУ створив постійно діючу адміністративну колегію з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (далі – Адмінколегія).

Відповідно до вимог ст. 8 Закону, Адмінколегія покликана здійснювати розгляд скарг суб'єктів господарювання на дії замовників публічних закупівель, що порушують правила проведення таких закупівель. Колегія приймає рішення від імені АМКУ. Порядок діяльності Адмінколегії визначений Законом України «Про Антимонопольний комітет України».

Процедура розгляду скарг та порядок оскарження дій замовників визначені у ст. 18 Закону.

КОЛЕГІЯ АМКУ – ОРГАН ОСКАРЖЕННЯ

Етап закупівлі	Що НЕ МОЖЕ зробити Колегія АМКУ	Що МОЖЕ зробити Колегія АМКУ
Подання пропозицій	Встановити вимоги в тендерній документації Встановити очікувану вартість закупівлі	Зобов'язати Замовника внести зміни до тендерної документації
Розгляд пропозицій, визначення переможця	Визначити переможця закупівлі Зобов'язати укласти договір Встановити підробку документа	Зобов'язати Замовника скасувати рішення про: - допущення учасника до аукціону; - відхилення учасника; - визначення переможцем учасника
Закупівля в цілому	Встановити факт змови між учасником та замовником Встановити факт антиконкурентних дій учасників Перевірити весь процес закупівлі	Зобов'язати Замовника відмінити процедуру Зобов'язати Замовника скасувати відміну процедури

ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ОРГАНУ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ДО І ПІСЛЯ ВНЕСЕНИХ ЗМІН ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ»

У квітні 2020 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель» від 19 вересня 2019 року № 114-IX, яким внесено суттєві зміни до чинного Закону, у тому числі в частині оскарження. Також постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2021 № 292 затверджено розмір та Порядок здійснення плати за подання скарги до органу оскарження через електронну систему закупівель та її повернення суб'єкту оскарження.

ОСНОВНІ ЗМІНИ ЩОДО ВИКОНАННЯ КОМІТЕТОМ ФУНКЦІЙ ОРГАНУ ОСКАРЖЕННЯ

Зміни в порядку внесення плати за скаргу та строки її розгляду

Розгляд скарги органом оскарження

10 робочих днів із початку розгляду скарги. З обґрунтованим продовженням до 20 робочих днів.

Плата за подання скарги

вноситься на рахунок ДП «Прозорро» та становить:

- 0,3% очікуваної вартості предмета закупівлі або його частини (лота) у разі оскарження такої частини предмета закупівлі (лота), але не менш як 2 тис. грн та не більш як 85 тис. грн у разі оскарження умов тендерної документації та рішень, дій / бездіяльності замовника, що відбулись до кінцевого строку подання пропозицій;
- 0,6% очікуваної вартості предмета закупівлі або його частини (лота) у разі оскарження такої частини предмета закупівлі (лота), але не менш як 3 тис. грн та не більш як 170 тис. грн – у разі оскарження прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника, які відбулись, фактично, після кінцевого строку подання пропозицій. При цьому передбачається можливість повернення коштів скаржнику в разі задоволення або часткового задоволення скарги; залишення скарги без розгляду (припинення розгляду скарги) у разі, коли замовником відповідно до Закону усунуто порушення, зазначені в скарзі.

При цьому АМКУ не здійснює контроль за надходженням / поверненням коштів за поданням скарг. ДП «Прозорро» визначено відповідальним за забезпечення отримання плати за подання скарги через систему Прозоро та її повернення суб'єкту оскарження або перерахування до державного бюджету.

Основна проблематика виконання функцій органу оскарження

»»» **Недосконалість законодавства**, зокрема, у частині порядку оскарження (наприклад, не визначено як підставу для залишення скарги без розгляду – порушення скаржниками строків оскарження, що призводить до обов'язку Органу оскарження приймати скарги до розгляду, незважаючи на порушення скаржниками строків, та приймати рішення у строки, визначені для розгляду скарг по суті, що призводить до затягування процедур закупівель із незалежних від органу оскарження підстав.

»»» **Невідповідність функціоналу оскарження чинному Закону України** «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони» у частині строків оскарження дій замовників, а саме: функціонал системи «Прозорро» застосовує обчислення строків для оскарження «оборонних закупівель» відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі», а не Закону України «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони».

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ СИСТЕМ В ІНТЕРАКТИВНОМУ РЕЖИМІ РЕАЛЬНОГО ЧАСУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАСІДАНЬ АДМІНКОЛЕГІЇ

Наказом Голови Комітету від 06 листопада 2020 року № 134-ОД затверджено Зміни до Плану діяльності Антимонопольного комітету України з розробки проєктів регуляторних актів на 2020 рік. Одним із проєктів є проєкт розпорядження Антимонопольного комітету України «Про затвердження Порядку участі суб'єкта оскарження та замовника у розгляді скарги шляхом застосування телекомунікаційних систем в інтерактивному режимі реального часу».

Мета проєкту – реалізація положень, передбачених ч. 15 ст. 18 Закону та врегулювання питання можливості реалізації права суб'єкта оскарження, замовника взяти участь у розгляді скарги шляхом застосування телекомунікаційних систем в інтерактивному режимі реального часу.

Основні положення проєкту

У проєкті розпорядження пропонується встановити єдині підходи до визначення процедури участі суб'єкта оскарження та замовника в розгляді скарги шляхом застосування телекомунікаційних систем в інтерактивному режимі реального часу відповідно до положень Закону України «Про публічні закупівлі».

Так, зокрема, пропонується визначити порядок подання суб'єктом оскарження та замовником заяви про участь у розгляді скарги шляхом застосування телекомунікаційних систем в інтерактивному режимі реального часу та порядок такої участі.

Прийняття проєкту розпорядження забезпечить

У разі прийняття проєкту розпорядження:

- суб'єкти оскарження та замовники отримають єдиний порядок участі суб'єкта оскарження та замовника в розгляді скарги шляхом застосування телекомунікаційних систем в інтерактивному режимі реального часу відповідно до положень Закону України «Про публічні закупівлі», а також питання ефективного проведення засідань Адмінколегії шляхом застосування телекомунікаційних систем в інтерактивному режимі реального часу буде належним чином врегульовано;

- суб'єкти оскарження та замовники отримають практичну можливість участі в засіданнях Адмінколегії в інтерактивному режимі реального часу, за рахунок чого зможуть оптимізувати робочі процеси своєї діяльності та зменшити витрати на забезпечення участі своїх представників у засіданнях Колегії.

СТИСЛИЙ ОПИС ЗМІН ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПРОЦЕДУР ЩОДО ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ОРГАНУ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Визначені нові процедури закупівель: торги з обмеженою участю та спрощені процедури закупівель.

Встановлено новий кваліфікаційний критерій – фінансова спроможність.

24 години на виправлення. Учасникам надана можливість виправлення помилок на кваліфікації, прекваліфікації протягом 24 годин у всіх конкурентних понадпорогових процедурах закупівлі.

Право та технічна реалізація оскарження відміни процедури закупівлі до органу оскарження.

Підстави для відхилення пропозиції:

Обов'язок Замовника відхилити пропозицію через аномально низьку ціну у разі відсутності її обґрунтування.

Обов'язок Замовника відхилити пропозицію через визначення конфіденційною інформації, що не може бути визначена як конфіденційна відповідно до вимог ч. 2 ст. 28 цього Закону.

Обов'язок Замовника відхилити пропозицію, яка викладена іншою мовою (мовами), ніж мова (мови), що вимагається тендерною документацією.

Обов'язок Замовника відмовити в участі в закупівлі та відхилити пропозицію, якщо учасник процедури закупівлі є особою, до якої застосовано санкцію у вигляді заборони на здійснення в неї публічних закупівель товарів, робіт і послуг згідно із Законом України «Про санкції».

Право Замовника прийняти рішення про відмову учаснику в участі у процедурі закупівлі та відхилити тендерну пропозицію учасника в разі, якщо учасник процедури закупівлі не виконав своїх зобов'язань за раніше укладеним договором про закупівлю із цим самим замовником, що призвело до його дострокового розірвання, і було застосовано санкції у вигляді штрафів та/або відшкодування збитків – протягом трьох років із дати дострокового розірвання такого договору.

ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ОРГАНУ ОСКАРЖЕННЯ КОМІТЕТОМ БУЛИ ВИЯВЛЕНІ ТАКІ НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНІ ПОРУШЕННЯ / ПОМИЛКИ ЗАМОВНИКІВ ТА УЧАСНИКІВ ПРОЦЕДУР ЗАКУПІВЕЛЬ:

1. Виправлення невідповідностей протягом 24 годин.

- У порушення вимог Закону надання замовником переможцю торгів можливості усунення невідповідностей, інших ніж щодо інформації / документів, які надаються на підтвердження відповідності кваліфікаційним критеріям, визначеним ст. 16 Закону та/або на підтвердження права підпису документів тендерної пропозиції / договору.
- Неправомірне відхилення тендерних пропозицій учасників без права надання можливості усунути виявлені невідповідності в документах, які надаються на підтвердження відповідності кваліфікаційним критеріям, визначеним ст. 16 Закону та/або на підтвердження права підпису документів тендерної пропозиції / договору. Також неправомірне відхилення в разі саме відсутності документа, визначеного ст. 16 Закону та/або на підтвердження права підпису документів тендерної пропозиції / договору.
- Неправомірне відхилення тендерних пропозицій учасників у разі, якщо на усунення недоліків учасником надано оновлені документи за ст. 16 Закону, відмінні від тих, які були зазначені в тендерній пропозиції.

2. Аномально низька ціна.

Враховуючи законодавчу невизначеність поняття «належне обґрунтування», суб'єктивне трактування замовниками ненадання учасниками належного обґрунтування вказаної у пропозиції ціни або вартості призводить до неправомірного відхилення замовниками тендерних пропозицій учасників, що, у свою чергу, призводить до надходження скарг щодо оскарження таких дій замовників.

3. Аналогічні договори.

Встановлення замовниками в тендерній документації вимог, які передбачають необхідність надання учасниками підтвердження наявності досвіду, обсяги (за об'ємами робіт, сумою виконання договору тощо) якого відповідають визначеним обсягам та очікуваній вартості закупівлі, що є предметом оскарження. Особливо стосовно закупівель робіт / послуг з ремонту / будівництва доріг.

4. Матеріально-технічна база (МТБ) та працівники.

- Встановлення вимоги щодо «локалізації» МТБ у межах окремого місця (місто, район, область) надання послуг. Зазначене питання особливо актуальне в разі, якщо предметом закупівлі є товар (вже готовий), який не потребує певної локалізації знаходження складів, офісу, виробничих приміщень тощо.
- Встановлення певної кількості обладнання, транспортних засобів, приміщень тощо, які мають бути в наявності в учасників торгів. При цьому замовники не можуть належним чином обґрунтувати саме необхідність встановлення таких завищених вимог.
- Встановлення певної кількості працівників, визначення їх кваліфікації / освіти тощо. При цьому замовники завищують вимоги щодо кількості таких працівників, їх кваліфікації, визначені відповідними нормативними документами.

5. Встановлення в тендерній документації технічних вимог до товару, яким відповідає продукція одного виробника.

- Замовники встановлюють технічні характеристики, яким може відповідати лише продукція конкретного виробника.
- Визначення технічних характеристик товару, який повинен використовуватись учасником під час виконання робіт / надання послуг.

6. Неправомірне відхилення пропозицій учасників через ненадання ними зразків продукції, які відповідно до вимог Закону не є складовою пропозиції та не можуть бути підставою для відхилення.

7. Неправомірне відхилення переможців торгів через ненадання / невідповідність документів, які не передбачені Законом для їх надання після проведення аукціону переможцями.

8. Відхилення переможців під час проведення процедури «прекваліфікації» на другому етапі – аукціоні через невідповідність кваліфікаційним критеріям та/або невідповідність пропозиції умовам технічної специфікації.

Підстави відхилення визначаються ст. 31 Закону.

9. Відхилення учасників із підстав, не визначених ст. 31 Закону.

Наприклад, з підстави невідповідності тендерної пропозиції умовам тендерної документації, що не передбачено ст. 31 Закону. Визначення іншого пункту та частини ст. 31 Закону (наприклад, у разі невідповідності саме умовам технічної специфікації, визначення підстави як невідповідності учасника кваліфікаційним критеріям тощо).

10. Неправомірне застосування переговорної процедури закупівлі (в одного учасника).

- Замовники неправомірно застосовують підставу проведення переговорної закупівлі через двічі відмінені торги, а саме, встановлюють інші кваліфікаційні вимоги до учасників та/або вимоги до предмета закупівлі, ніж у двічі відмінених торгах, або ж взагалі виключають у переговорній процедурі будь-які кваліфікаційні вимоги до учасників та/або технічних вимог до предмета закупівлі.
- Оскарження прийнятих рішень, дій чи бездіяльності замовника щодо триваючого тендера після оцінки тендерних пропозицій учасників, в обсязі, що не перевищує 20% від очікуваної вартості тендера, який оскаржується.

11. Неправомірна відміна замовниками процедури закупівлі.

Також з 19.04.2020, після внесення змін до Закону, удосконалена норма щодо права учасників оскаржувати рішення замовників про відміну торгів.

Як свідчить практика, більше 80% рішень Замовників щодо відміни тендера, які є предметом оскарження, є необґрунтованими.

Майже половина таких скарг стосуються тендерів, у яких на попередньому етапі подавалися скарги учасників щодо неправомірного відхилення тендерних пропозицій таких учасників. За результатом розгляду цих скарг Орган оскарження приймав рішення щодо зобов'язання Замовників скасувати рішення про відхилення тендерних пропозицій таких учасників. Натомість Замовники приймали рішення щодо відміни торгів, що вказує на бажання Замовників уникнути можливості укладення договорів зі скаржниками.

Також близько 75% скарг стосуються відміни торгів через неможливість усунення порушень, визначених ст. 32 Закону.

Близько 20 – 25% скарг стосуються оскарження відміни торгів через скорочення видатків.

ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ПОРУШЕНЬ ЗАМОВНИКІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕДУР ЗАКУПІВЕЛЬ

ЗАКУПІВЛІ ГАЗУ: ДИСКРИМІНАЦІЙНІ УМОВИ

У процесі закупівлі природного газу до АМКУ надходить багато звернень, що вказують на типові проблеми, які є підставами для скарг:

- Замовник вимагає ксерокопію або оригінал ліцензії на постачання газу. Але Замовник має можливість самостійно перевірити наявність Ліцензії на постачання газу на сайті НКРЕКП.
- Замовник вимагає від учасників закупівлі наявність актуальних довідок щодо фізично-хімічного складу природного газу. Постачальник газу ніяким чином не має можливості впливати на якість газу та/або його хімічний склад. А за якість природного газу в газотранспортній системі України відповідають газотранспортні та газорозподільчі підприємства, з якими в Замовника обов'язково та безумовно укладено окремий договір.
- Замовник вимагає від учасників підтвердити наявність матеріально-технічної бази для постачання природного газу. Але необхідне матеріально-технічне забезпечення для роботи Постачальника регламентується при отриманні ним ліцензії від НКРЕКП.
- Замовник вимагає від учасників довідку про наявність природного газу в підземних сховищах для забезпечення страхового запасу. Однак для постачання природного газу більшість Постачальників взагалі не використовують підземні сховища газу. До того ж така вимога на цей час відсутня в газовому законодавстві.
- Замовник вимагає від учасників довідку з Торгово-Промислової палати України про ціну газу на ринку України. Але ця довідка враховує лише вартість газу за прейскурантом НАК «Нафтогаз України», та не враховує можливого різноманітного ціноутворення газовидобувних / газопостачальних підприємств у сторону його зменшення. До того ж замовник може самостійно, у будь-який час, вирахувати мінімальну вартість газу, яка може існувати на території України.

Тобто, перераховані вимоги не потрібні в технічній документації, створюють додатковий тягар для постачальників і, що найгірше в нашому випадку, можуть призвести до відхилення кращих цінових пропозицій через те, що не були надані якісь довідки (насправді, як бачимо, зайві).

Дії АМКУ

Для спрощення процесу закупівлі природного газу й одночасного підвищення прозорості й ефективності на цьому ринку через підтримку дієвої конкуренції АМКУ надав Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України **рекомендації від 20.02.2020 № 4-рк**:

- розробити методичні рекомендації / методологічні роз'яснення;
- розробити та впровадити зміни до Типової тендерної документації

для учасників процедур закупівель природного газу за кодом класифікації ДК 021:2015:09120000-6 – Газове паливо.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ПІД ЧАС ТЕНДЕРНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ПАЛЬНОГО

Під час закупівлі пального Замовники часто використовують у тендерній документації надмірні вимоги до Учасників, найпоширенішими серед яких є:

- наявність в Учасника саме власних або орендованих АЗС / складів пально-мастильних матеріалів, при тому, що заправка паливом може здійснюватися через партнерські АЗС;
- розташування АЗС Учасника торгів на такій відстані від об'єктів Замовника, яка унеможлиблює конкуренцію між Учасниками під час проведення процедури закупівель;
- наявність в Учасників торгів ліцензій саме з роздрібною торгівлю паливом, у той час як під час продажу нафтопродуктів із використанням талонів та паливних карток у суб'єктів наявні ліцензії на оптову торгівлю паливом;
- наявність у Замовника дискреції щодо прийняття рішення про відхилення пропозиції учасника;
- визначення Замовником марки конкретного виробника пального.

Використання таких умов під час формування тендерної заявки стає причиною зниження конкуренції у ході закупівель, обмеження можливості участі у відкритих торгах компаній, які здійснюють реалізацію пального, а також дискримінації учасників торгів.

Дії АМКУ

АМКУ надав Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України **обов'язкові для розгляду рекомендації від 09.04.2020 № 17-рк**. Відповідно до рекомендацій мають бути вжиті заходи, спрямовані на вдосконалення та розробку методичних рекомендацій і методологічних роз'яснень, на які спираються суб'єкти господарювання під час підготовки закупівель, а також внести відповідні зміни до типової тендерної документації.

ДИСКРИМІНАЦІЯ УЧАСНИКІВ ТОРГІВ НА ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Часто замовники встановлюють до постачальників такі вимоги, яким можуть відповідати тільки найбільші гравці на ринку.

Приклад таких вимог:

- Продавець електроенергії має бути постачальником універсальної послуги (визначеним законом електропостачальником, як правило, найбільшим гравцем на відповідній території). Однак купівля електроенергії саме в цих організацій є не обов'язком, а лише правом споживача. Тобто, така вимога «викидає за борт» багато організацій, які можуть запропонувати інші умови, ніж «ПУП», зокрема, і нижчі ціни.

- Надання гарантійного листа про те, що потенційний постачальник не набував статусу «Дефолтного» або «Переддефолтного». Хоча насправді у випадку визнання такого статусу про це офіційно повідомляється на вебсайті Адміністратора розрахунків. Інформація там оновлюється щоденно, тому перевірити відсутність у переліку учасника торгів на день закупівель можливо без додаткової вимоги надати довідку.
- Надання інформації та документів від операторів систем розподілу про кількість споживачів, яких постачальник обслуговує на відповідній території. Проте, якщо учасник торгів звернеться з таким запитом, оператору системи розподілу необхідний час для його опрацювання. При цьому організатори систем розподілу, будучи пов'язані відносинами контролю з постачальниками універсальних послуг, тобто потенційними конкурентами незалежного постачальника, можуть створювати бар'єри під час надання такої довідки.

Усунення системних помилок, яких припускаються організатори таких закупівель, не лише спростить процес електропостачання, але й заощадить величезну кількість робочого часу та паперу всіх задіяних у процесі. І, головне, допуск до публічних торгів якомога більшої кількості учасників призведе до цінової конкуренції, а відтак і до здешевлення електроенергії для кінцевого споживача.

дії АМКУ

АМКУ надав Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України **обов'язкові для розгляду рекомендації від 05.03.2020 № 5-рк** щодо вдосконалення вимог до учасників процедур закупівель електричної енергії зокрема, але не виключно, шляхом розробки методичних рекомендацій/ методологічних роз'яснень та/або внесення змін до Примірної тендерної документації.

ЗЛОВЖИВАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРОЦЕДУР ЗАКУПІВЕЛЬ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ, ПОСЛУГ ЇДАЛЕНЬ ТА КЕЙТЕРІНГОВИХ ПОСЛУГ

Розглядаючи скарги стосовно процедур закупівель продуктів харчування, послуг їдалень та кейтерингових послуг, Комітет неодноразово ставав свідком того, що замовники виставляють вимоги, які сприяють зловживанням при закупівлях як самим замовником, так і учасниками тендерів. Серед таких умов:

- встановлення надлишкових / додаткових вимог у частині кваліфікаційних критеріїв, що відсікає багатьох виробників, які можуть запропонувати нижчу ціну та/або вищу якість;
- відсутність вимог, які дають можливість пересвідчитися в можливості безпечного та якісного постачання товарів, робіт, послуг;
- відсутність пунктів, які гарантують виконання умов договору;
- встановлення дискримінаційних вимог;
- демпінгування під час проведення торгів;
- велика кількість неузгоджених нормативних актів, положення яких часто суперечать один одному та не дають замовникам можливості якісно підготувати тендерну документацію.

Зазначені вище передумови призводять до затягування процедури закупівлі, зриву організації харчування в навчальних закладах та інших закладах, які фінансуються за рахунок бюджету, участі в процедурах недобросовісних учасників та неякісних послугах. Через це кошти, які виділяє держава на забезпечення харчування, використовуються неефективно. Про це свідчить, зокрема, зростання кількості скарг на процедури публічних закупівель – лише за минулий рік до Антимонопольного комітету України надійшло 382 скарги на дії замовників під час закупівель шкільного харчування.

дії АМКУ

АМКУ надав Міністерству розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України **обов'язкові для розгляду рекомендації від 31.03.2020 № 13-рк** щодо вдосконалення порядку визначення в тендерній документації вимог до учасників процедур закупівель за кодами класифікації: ДК 021:2015-55510000-8 - Послуги їдалень, ДК 021:2015-55510000-1 - Кейтерингові послуги, ДК 021:2015-15800000-6 – Продукти харчування різні (зокрема, але не виключно, шляхом розробки методичних рекомендацій/ методологічних роз'яснень та/або внесення змін до Примірної тендерної документації).

ТОП-СКАРЖНИКИ Й ЗАМОВНИКИ ТЕНДЕРІВ, ЯКІ ЗВЕРТАЛИСЬ У 2020 РОЦІ*

ЗАМОВНИКИ

Міністерство інфраструктури України	1 187
Міністерство оборони України	804
Київська міська державна адміністрація	380
Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	335
Міністерство внутрішніх справ України	231

СКАРЖНИКИ

ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС»	206
ТОВ «ГАЗЕНЕРГО-ТРЕЙД»	149
ПП «ОХОРОНА-004»	109
ТОВ «БЛАГОГАЗ ЗБУТ»	98
ФОП Випущенко Л. М.	52

*За даними модуля BI Prozorro.

ТОП СФЕР ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТРУКТУРІ ОСКАРЖЕНЬ У 2020 РОЦІ:

1 182

Будівельні та ремонтні роботи

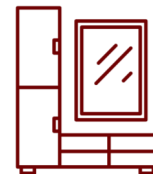
1 302

Нафта, паливо, електроенергія

561

Продукти харчування, напої, тютюн та ін.

452

Меблі, меблево-декоративні вироби, побутова техніка

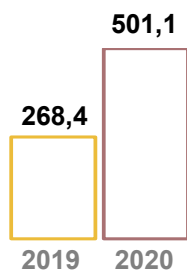

441

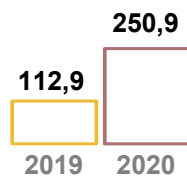
Транспортне обладнання

ДІЯЛЬНІСТЬ ПОСТІЙНО ДІЮЧОЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ЗА 2020 РІК

млрд грн

Очікувана вартість закупівель, за якими розглянуто скарги

Очікувана вартість закупівель, за якими зобов'язано усунути порушення

12 675 од.

Загальна кількість скарг, що надійшли до АМКУ у 2020 році (на 13% більше, ніж за попередній рік)

Відповідно до попередньої редакції Закону протягом 2020 року

6 100 од.

Скарги з оплатою із загальної кількості скарг

36,9 млн грн

Сума коштів, сплачених до АМКУ за подання скарги

386

Проведено засідань Колегії

24 270

Кількість прийнятих рішень

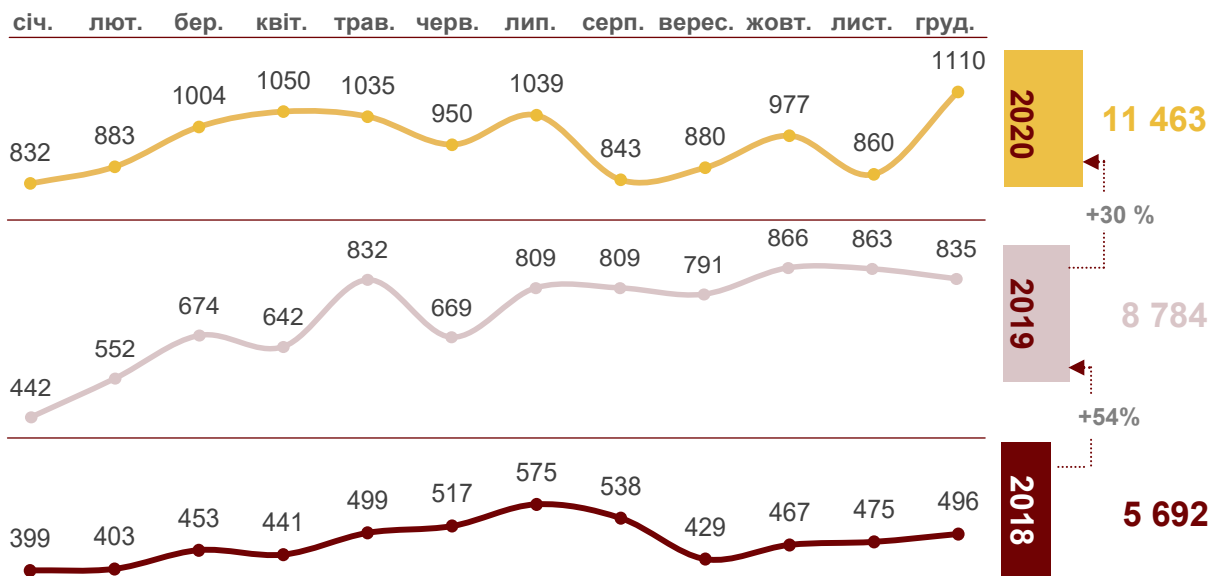

7

Кількість листів, надісланих до правоохоронних органів

Кількість скарг, що прийняті до розгляду за 2018-2020 рр. помісячно, од.

СТРУКТУРА РОЗГЛЯНУТИХ СКАРГ

РІШЕННЯ КОЛЕГІЇ, ОСКАРЖЕНІ ДО СУДУ

- Знаходяться на розгляді в суді першої інстанції (призначено розгляд або в письмовому провадженні)
- Залишено без змін
- Скасовано судом

ПРИКЛАДИ ТИПОВИХ СКАРГ

СКАРЖНИК	ТОВ «ЕКОТЕХНОІНВЕСТ»
ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ	https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2020-11-06-012390-c
ЗАМОВНИК	Стародобровільський психоневрологічний інтернат.
ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ	газове паливо (природний газ).
РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:	
пропозиція Скаржника була відхилена у зв'язку з тим, що скаржник не виправив виявлені невідповідності в документах та/або інформації.	
У ході розгляду встановлено, що Замовник не повинен був звертатися за усуненням таких невідповідностей, оскільки документацією передбачено надання підтвердних документів щодо виконання щонайменше одного аналогічного договору.	
Колегія зобов'язала скасувати рішення про відхилення тендерної пропозиції ТОВ «ЕКОТЕХНОІНВЕСТ» та рішення про визначення ТОВ «ЕНЕРГУМ» переможцем.	

СКАРЖНИК	ТОВ «МАРІЛАЙФ»
ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ	https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2020-09-29-002518-b
ЗАМОВНИК	комунальне підприємство «Черкасиводоканал» Черкаської міської ради.
ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ	хлор рідкий у контейнерах.
РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:	
Скаржник просить відмінити процедуру закупівлі у зв'язку з оприлюдненням ціни пропозиції учасником ТОВ «УКРЕКОПРОМ ПЛЮС» (процедура закупівлі з «прекваліфікації» – I етап, на якому не передбачено розкриття ціни).	
У ході розгляду встановлено, що учасник розкрив ціну пропозиції до проведення аукціону. Замовника зобов'язано відмінити процедуру закупівлі.	

СКАРЖНИК	ТОВ «ЕЛІТКОМБУД»
ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ	https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2020-07-22-001408-a
ЗАМОВНИК	Виконавчий комітет Хустської міської ради.
ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ	ремонт доріг.
РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:	
пропозиція Скаржника відхилена.	
Підстава відхилення: Скаржником не виконано вимог щодо кваліфікаційних критеріїв.	
Замовник неправомірно відхилив пропозицію Скаржника (не надав у порядку, визначеному Законом, можливість усунути виявлені невідповідності).	
Колегія зобов'язала Замовника скасувати рішення про відхилення пропозиції Скаржника.	

СКАРЖНИК	ТОВ «БУДРЕМГАРАНТ»
ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ	https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2020-08-18-002116-b
ЗАМОВНИК	Управління житлово-комунального господарства та будівництва Печерської районної в місті Києві державної адміністрації.
ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ	капітальний ремонт електричних мереж / електроцитових.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

Замовником відмінено тендер через неможливість усунення порушень.

Колегією встановлено, що Замовник не довів правомірності відміни торгів із наведеної підстави.

Колегія зобов'язала Замовника скасувати рішення про відміну процедури закупівлі.

СКАРЖНИК	ТОВ «СОЛВІНГ СІСТЕМС»
ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ	https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2020-07-27-006327-c
ЗАМОВНИК	державне підприємство «Спеціалізоване лісогосподарське підприємство «Київоблагроліс».
ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ	нафта й дистилляти.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

Замовник встановив вимогу про наявність саме власної мережі АЗС у смт Іванків, Київська область, та на території всієї Київської області.

Колегія встановила дискримінаційність такої умови по відношенню до суб'єктів господарювання, у тому числі Скаржника.

Колегія зобов'язала Замовника внести зміни до документації.

ПРИКЛАДИ НЕТИПОВИХ СКАРГ

СКАРЖНИК	ПАТ «БУДІВЕЛЬНИК14» В ОСОБІ ДОЧІРЬОГО ПІДПРИЄМСТВА «СІТІБУД»
ІДЕНТИФІКАТОР ЗАКУПІВЛІ	https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2020-09-09-009820-b
ЗАМОВНИК	Великоолександрівська сільська рада.
ПРЕДМЕТ ЗАКУПІВЛІ	будівництво критого спортивного залу.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

Замовником скасовано рішення про відхилення пропозиції Скаржника, при цьому не змінено статусу пропозиції.

Колегія встановила порушення з боку замовника в частині невідповідності оприлюдненої інформації прийнятому замовником рішення.

Колегія зобов'язала замовника усунути порушення в порядку оприлюднення наведеної інформації.

СКАРЖНИК

ТОВ «ПРАЙМЕНЕРГІЯ»

**ІДЕНТИФІКАТОР
ЗАКУПІВЛІ**<https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2020-07-27-000088-b>**ЗАМОВНИК**

Відділ освіти Чорнобаївської районної державної адміністрації.

**ПРЕДМЕТ
ЗАКУПІВЛІ**

тверде паливо.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

Скаржник оскаржує переможця ТОВ «Славресурс».

Рішенням Колегії встановлено невідповідність ТОВ «Славресурс» вимогам, визначеним абз. 1 ч. 3 ст. 22 Закону, та вказано про порушення Замовником у частині невідхилення із цих підстав пропозиції ТОВ «Славресурс».

Після прийнятого Органом оскарження рішення Замовник знову обирає переможцем ТОВ «Славресурс».

Зобов'язано Замовника скасувати рішення про визначення ТОВ «Славресурс» переможцем.

СКАРЖНИК

ТОВ «УКР ГАЗ РЕСУРС»

**ІДЕНТИФІКАТОР
ЗАКУПІВЛІ**<https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2020-05-26-007020-b>**ЗАМОВНИК**

КП «КОМУНАЛЬНІ СИСТЕМИ» Енергодарської міської ради.

**ПРЕДМЕТ
ЗАКУПІВЛІ**

електрична енергія.

РЕЗУЛЬТАТ РОЗГЛЯДУ ПОРУШЕННЯ:

пропозиція Скаржника відхилена.

Підстава відхилення: відсутнє встановлене Замовником письмове підтвердження, що Учасники процедури закупівлі повністю усвідомлюють зміст тендерної документації та вимоги, викладені Замовником.

Скаржник подав Скаргу 1 щодо неправомірності відхилення своєї пропозиції. Колегія встановила неправомірність відхилення пропозиції Скаржника.

Замовник повторно відхилив пропозицію Скаржника – цього разу через надання недостовірної інформації. На думку Замовника, недостовірна інформація з боку Скаржника полягала в тому, що він подав попередню скаргу (Скаргу 1), при цьому у пропозиції погодився з правом Замовника відхилити свою пропозицію.

Колегія встановила неправомірність відхилення пропозиції Скаржника з наведеної підстави.

Колегія зобов'язала Замовника скасувати рішення про відхилення пропозиції Скаржника.

АНТИКОНКУРЕНТНІ УЗГОДЖЕНІ ДІЇ

Конкуренція є основою функціонування ринкової економіки, що передбачає вільну господарську діяльність на основі принципу багатоманітності та свободи здійснення підприємницької діяльності. Основним спрямуванням конкурентної політики держави є здійснення конкурентної боротьби за допомогою добросовісних методів. АМКУ здійснює контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції та сприяє розвитку добросовісної конкуренції.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» завданням Комітету у сфері державних закупівель є здійснення контролю щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції. Реалізацію зазначеного контролю Комітет здійснює через повноваження, визначені статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», що спрямовано на запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Одним із найпоширеніших видів порушень, що спотворюють конкуренцію, є антиконкурентні узгоджені дії.

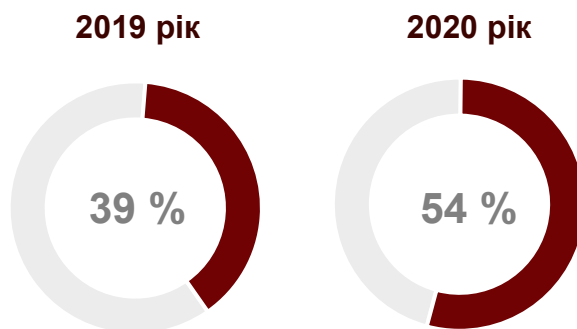
Під узгодженими діями чинне законодавство розглядає укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, створення суб'єкта господарювання, об'єднання, метою чи наслідком створення якого є координація конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання, що створили зазначений суб'єкт господарювання, об'єднання, або між ними та новоствореним суб'єктом господарювання, або вступ до такого об'єднання, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

Законодавством України за антиконкурентні узгоджені дії передбачена відповідальність у вигляді штрафу. Максимальний розмір штрафу може становити до 10 % доходу суб'єкта господарювання за останній звітний рік. Підставою для застосування відповідальності є ст. 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

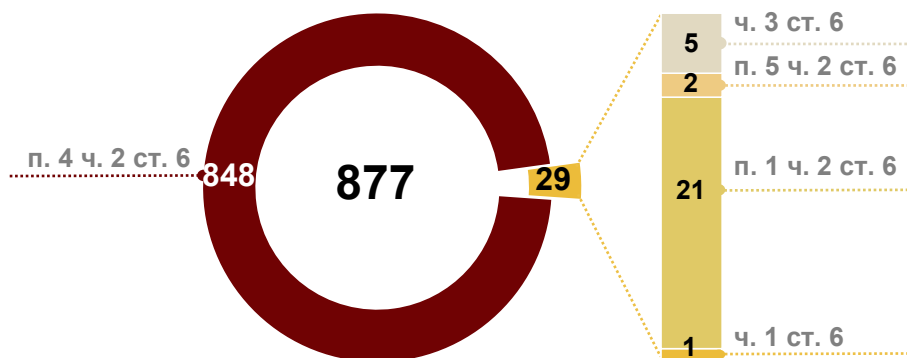
Загальна кількість визнаних у 2020 році порушень у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання становила **877** одиниць (у 2019 році 799). Із них 872 порушення припинено в межах розгляду справ, ще 5 дій, що містили ознаки антиконкурентних узгоджених дій, припинено за результатами виконання рекомендацій.

У 2020 році органами Комітету за порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання були накладені штрафи на суму **683 501,7** тис. грн.

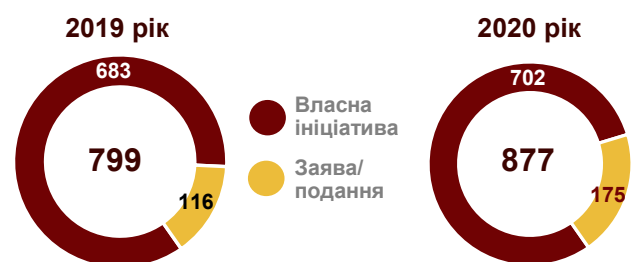
У 2020 році частка припинених Комітетом порушень у вигляді антиконкурентних узгоджених дій становить **54 %** загальної кількості припинених порушень законодавства про захист економічної конкуренції (що на 15 % більше, ніж у 2019 році), у 2019 році частка становила 39 %.

Структура порушень у вигляді антиконкурентних дій суб'єктів господарювання у 2020 році

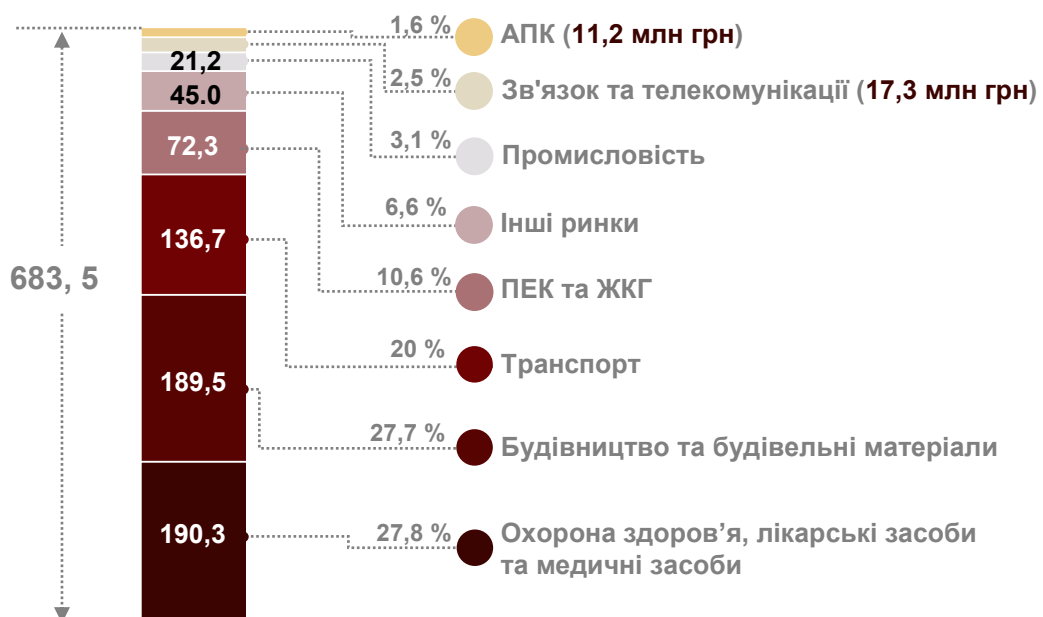

У 2020 році із 877 припинених порушень у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання — 175 одиниць за результатами розгляду заяв/подань правоохоронних органів та 702 — з власної ініціативи, а саме:

Підрозділ	2019 рік		2020 рік		ВСЬОГО	
	Власна ініціатива	Заява/подання	Власна ініціатива	Заява/подання	2019 рік	2020 рік
МТВ АМКУ	651	97	603	175	748	778
ЦА АМКУ	32	19	99	0	51	99
ВСЬОГО:	683	116	702	175	799	877

Структура накладених штрафів по галузях, млн грн

Структура визнаних у 2020 році порушень у вигляді антиконкурентних дій суб'єктів господарювання

Кваліфікація порушень	2019 рік, всього		2020 рік, всього:	
	Кількість, од	Загальна сума накладеного штрафу, тис. грн	Кількість, од	Загальна сума накладеного штрафу, тис. грн
Встановлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів (п. 1 ч. 2 ст. 6)	5	8 574,0	21	193 459,0
Спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів (п. 4 ч. 2 ст. 6)	775	1 501 776,0	848	489 426,5
Усунення з ринку або обмеження доступу на ринок (вихід із ринку) інших СГ, покупців, продавців (п. 5 ч. 2 ст. 6)	2	6 523 157,0	1	136,0
Вчинення СГ схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності) (ч. 3 ст. 6)	13	92 527,1	1	рекомендації
Узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції (ч. 1 ст. 6)	2	рекомендації	2	480,2
Обмеження виробництва, ринків товарів або встановлення контролю над ними (п. 2 ч. 2 ст. 6)	1	рекомендації	3	рекомендації
Розподіл ринків чи джерел постачання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи придбання, за колом продавців, покупців або споживачів чи за іншими ознаками (п. 3 ч. 2 ст. 6)	1	рекомендації	1	рекомендації
Всього	799	8 126 034,1	877	683 501,7

Із загальної кількості припинених органами Комітету порушень законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій найбільшу кількість припинено у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які стосувалися спотворення результатів торгів (тендерів). Частка цих порушень від загальної кількості антиконкурентних узгоджених дій становить майже 96,7 %.

Одна з категорій антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання – встановлення цін чи інших умов придбання або реалізації товарів, усунення з ринку або обмеження доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, покупців, продавців, обмеження виробництва, ринків товарів або встановлення контролю над ними, розподіл ринків чи джерел постачання за територіальним принципом, асортиментом товарів, обсягом їх реалізації чи придбання, за колом продавців, покупців або споживачів чи за іншими ознаками. Частка цих порушень від загальної кількості антиконкурентних узгоджених дій становить 2,4 %.

Такі дії найчастіше мали ціновий характер і були найбільш поширені на ринках лікарських засобів та промисловості.

Також органи Комітету припиняли порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді інших видів антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються, зокрема, вчинення суб'єктами господарювання схожих дій (бездіяльності) на ринку товару, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції у разі, якщо аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій (бездіяльності).

Такі дії найчастіше мали ціновий характер і були найбільш поширені на ринках паливно-енергетичного комплексу та роздрібною торгівлі продуктами харчування.

Структура визнаних у 2020 році порушень у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання за галузями, од.

На 31.12.2020 на розгляді органів Комітету знаходиться **468** справ, розпочатих за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання.

ПРИКЛАДИ ПРИЙНЯТИХ РІШЕНЬ

ВІДПОВІДАЧІ:

ТОВ «ФК ФІНГРУП ФАКТОР»,
ТОВ «ФК ТОЛКФІН»,
ТОВ «СОЛТЕКС КАПІТАЛ»

РІШЕННЯ АМКУ від 01.10.2020 № 608-р

Вчинено порушення, передбачені п. 4 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів аукціону з продажу права вимоги за кредитним договором юридичних осіб: № 37/2012-КК; із забезпеченням: - Іпотека земельних ділянок 5,6152 га, 6,6548 га, 3,4500 га, за адресою: м. Київ, вул. Кільцева дорога, 1, 1а; - 1.00 лот та права вимоги за кредитним договором юридичних осіб: № 2/1/2-1/2013/980-КЛ/25; із забезпеченням: - Майнові права на об'єкт незавершеного будівництва, а саме: багатофункціональний торгівельно-розважальний комплекс з паркінгом, що є складовою частиною проекту «Житлова та громадська забудова з автовокзалом території за адресою: м. Київ, вул. Кільцева дорога, 1, 1а, 1в, - 1.00 лот, проведеного ПАТ «КБ «НАДРА» (ідентифікатори закупівлі на вебпорталі «PROZORRO/SALE» № UA-EA-2019-01-15 -000094-b).

ПІДСТАВИ ДЛЯ ВИСНОВКУ:

минулого року банк «Надра» продав зазначені права на вебпорталі «ProZorro» через «голландський аукціон». Ця процедура передбачає автоматичне покрокове зниження початкової (стартової) ціни лота, етапів подання закритих цінових пропозицій та цінової пропозиції для продажу активів (майна) банків, що виводяться з ринку або ліквідуються.

За результатами Аукціону переможець, придбавши право вимоги за кредитними договорами юридичних осіб: № 37/2012-КК та № 2/1/2-1/2013/980-КЛ/25 на останньому (сімдесятому) кроці етапу зниження стартової вартості за ціною 777 130 951,05 грн. Тобто, за результатами Аукціону ціну предмета закупівлі було знижено на 70% від початкової вартості, а саме на 1 813 305 552 грн.

АМКУ відкрив справу і встановив, що поведінка трьох учасників торгів – ТОВ «Солтекс Капітал», ТОВ «ФК «Фінгруп Фактор» і ТОВ «ФК «Толкфін» – є результатом змови; встановлені Комітетом факти беззаперечно вказують на наявність попередніх домовленостей цих компаній щодо проведення аукціону з продажу кредитної вимоги, забезпеченням якої є ТРЦ «Республіка» (який має стати найбільшим в Україні). Тобто, змови.

ШТРАФ**4 622 596 грн****ВІДПОВІДАЧІ:**

**ТОВ «ГРУНДФОС УКРАЇНА», ТОВ «ГЕЙЗЕР»,
ТОВ «ЛЕОН-СЕРВІС ПЛЮС», ТОВ «ВІКОМ»,
ТОВ «РОМСТАЛ УКРАЇНА», ТОВ «КЛІМАТ ТЕХНОЛОГІЇ»,
ТОВ «ВІК XXI», ТОВ «ЮНІК ТРЕЙДІНГ КОМПАНІ»,
ТОВ «НВО «ЕКОСОФТ», ТОВ «АСТЕР-М»,
ТОВ «ПРОПЕКС», ТОВ «СНАБ-РЕЗЕРВ ГРУПП»**

РІШЕННЯ АМКУ**від 02.07.2020 № 420-р**

АМКУ визнав дії Відповідачів, які полягали в укладенні договорів поставки від 10.10.2016 № 1624992, від 21.12.2015 № 1600545, від 15.09.2015 № 1501321, від 21.12.2015 № 1600055, від 21.12.2015 № 1600115, від 02.01.2016 № 1600184, від 21.12.2015 № 1601011, від 02.01.2016 № 1620460, від 21.12.2015 № 1600219, від 21.12.2015 № 1600111, від 17.09.2015 № 1525172, положення яких містили умови про встановлення мінімальних цін на подальшу реалізацію товарів, порушеннями, передбаченими п. 1 ст. 50 та п. 1 ч. 2 ст. 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються встановлення цін.

ШТРАФ**5 192 736 грн****ВІДПОВІДАЧІ:**

**ТОВ «ПЖ КОМФОРТНИЙ ДІМ ЛІСОВА КАЗКА»,
ПАТ «ФАРЛЕН-ІНВЕСТ»**

РІШЕННЯ**КИЇВСЬКОГО ОТВ
АМКУ****від 12.03.2020 № 60/13-р/к**

Вчинено порушення, передбачене п. 5 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються обмеження доступу інших суб'єктів господарювання на ринок надання телекомунікаційних послуг мешканцям житлових будинків, які знаходяться за адресою: м. Київ, вул. Радистів, буд. 34, корп. 1 та 2.

ШТРАФ**136 000 грн****ВІДПОВІДАЧІ:**

**ТОВ «ХАРКІВРЕГІОНГАЗ», ФОП ВОЛКОВ В. Г,
ФОП ДЕМЧЕНКО С. П., ФОП ДЕМЧЕНКО О. М.,
ФОП ФУНІКОВ В. Є., ПП «ОМЄРТА-ТРЕЙД»,
АТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ»**

РІШЕННЯ**СХІДНОГО МТВ
АМКУ****від 18.06.2020 № 70/53-р/к**

Адміністративна колегія Східного МТВ АМКУ визнала дії Відповідачів, які полягали у вчиненні схожих дій на ринку роздрібної реалізації скрапленого газу як моторного пального в період з 01.09.2016 по 19.09.2016, а саме, схоже підвищення роздрібних цін на скраплений газ як моторне пальне, які могли призвести до обмеження конкуренції на ринку, у той час коли аналіз ситуації на ринку товару спростовує наявність об'єктивних причин для вчинення таких дій, порушенням, передбаченим ч. 3 ст. 6 та п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій.

ШТРАФ**480 200 грн**

АНТИКОНКУРЕНТНІ УЗГОДЖЕНІ ДІЇ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ СПОТВОРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ТОРГІВ

Порушення законодавства про захист економічної конкуренції у сфері публічних закупівель зазвичай належать до найсерйозніших порушень. Органи із захисту конкуренції в усьому світі посилюють увагу з метою виявлення та припинення таких порушень.

Шкідливі наслідки порушень у сфері публічних закупівель цілком очевидні. Держава та споживачі отримують перевагу від конкуренції за рахунок нижчих цін та кращих продуктів і послуг. Коли у сфері закупівель реалізується домовленість про обхід конкуренції шляхом таємної змови, споживачі та держава втрачають ці переваги. Конкурентний процес діє лише тоді, коли конкуренти встановлюють ціни незалежно один від одного, а Замовник не обмежує конкуренції.

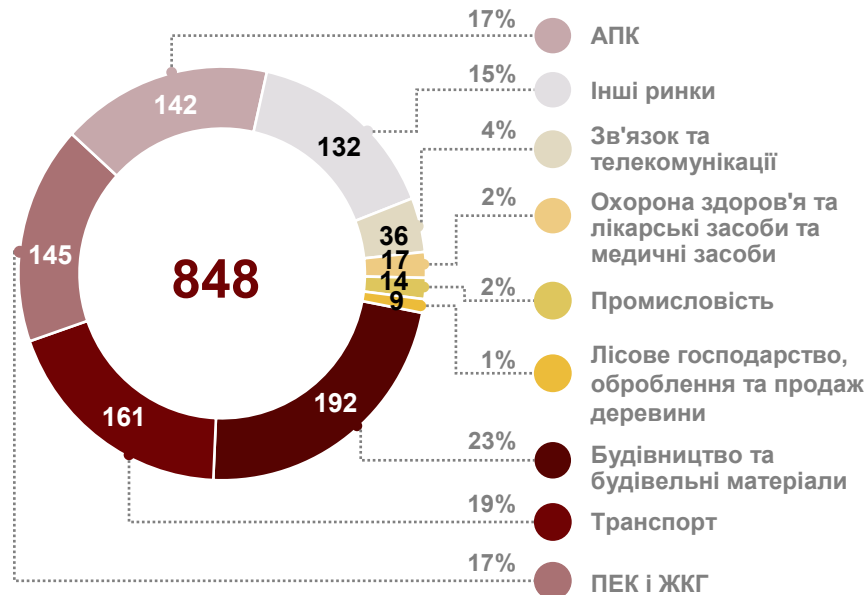
Таємні картельні домовленості у сфері закупівель – це пряме порушення принципів конкуренції, що загалом визнається як найбільш шкідливе з усіх типів антиконкурентної поведінки.

Разом із тим, з метою забезпечення реалізації норм ст. 17 Закону України «Про публічні закупівлі», на вебпорталі Комітету в рубриці «Діяльність у сфері публічних закупівель» містяться **зведені відомості** про рішення органів Комітету щодо визнання вчинення суб'єктами господарювання порушень законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій (передбачених п. 4 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»), які стосувалися спотворення результатів торгів (тендерів), а також щодо можливого подальшого судового розгляду цих рішень, їх перевірки, перегляду органами АМКУ.

Розмір попереджених унаслідок вжиття Комітетом заходів із припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, неправомірних втрат і витрат юридичних осіб у 2020 році становив **751 518,3** тис. грн.

Структура визнаних у 2020 році порушень у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання на торгах за галузями, од.

Найбільша кількість порушень у вигляді антиконкурентних узгоджених дій у 2020 році була визнана органами Комітету на ринках будівництва та будівельних матеріалів, агропромислового комплексу, транспорту та паливно-енергетичного комплексу й житлово-комунального господарства. Частка таких порушень становила, відповідно, **23, 19, та 17 %** загальної кількості таких порушень.

У 2020 році органами Комітету припинено порушень у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, які стосувалися спотворення результатів торгів, - 848 одиниць, що на 9,4 % більше, ніж у 2019 році (у 2019 році — 775 од.).

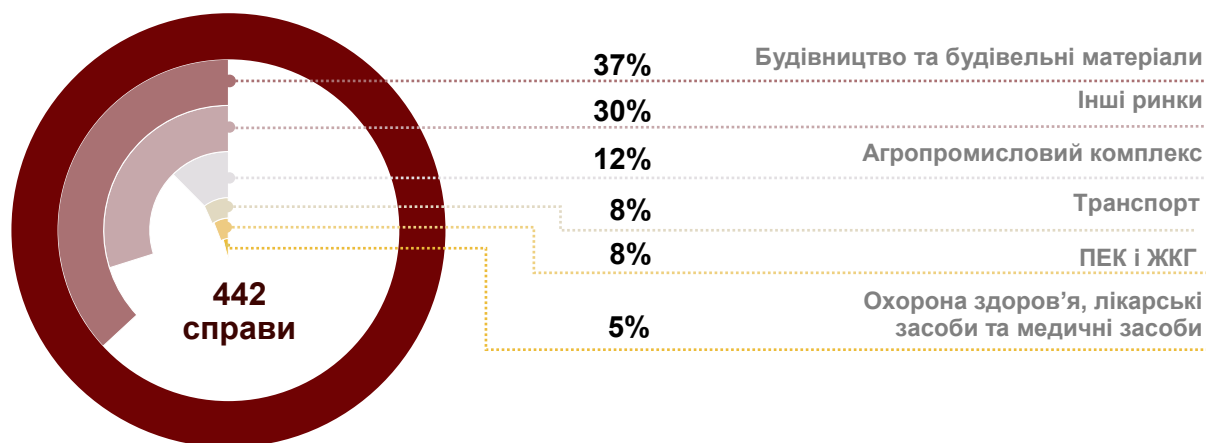
За порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, які стосувалися спотворення результатів торгів, були накладені штрафи на суму 489 410,7 тис. грн.

Кваліфікація порушень	2019 рік, всього		2020 рік, всього	
	Кількість, од.	Загальна сума накладеного штрафу, тис. грн	Кількість, од.	Загальна сума накладеного штрафу, тис. грн.
Спотворення результатів торгів, аукціонів, конкурсів, тендерів (п. 4 ч. 2 ст. 6)	775	1 501 776,0	848	489 410,7

Із загальної кількості (848 одиниць) припинених порушень у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів (п. 4 ч. 2 ст. 6) 675 одиниць розглянуто за власною ініціативою, 173 – за результатами розгляду заяв суб'єктів господарювання, об'єднань, установ, організацій та подань органів державної влади про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

На 31.12.2020 на розгляді органів Комітету знаходилося 442 справи, розпочаті за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, які стосуються спотворення результатів торгів.

ПРИКЛАДИ ПРИЙНЯТИХ РІШЕНЬ

ВІДПОВІДАЧІ

ТОВ «БК «УКРБУДМОНТАЖ»,
ПрАТ «УКРЕНЕРГОМОНТАЖ»

**РІШЕННЯ
ТАК АМКУ**

від 27.07.2020 № 5-р/тк

Вчинено порушення, передбачені п. 4 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів під час участі у процедурах закупівлі, а саме: – «ДСТУ Б.Д.1-1-2013. Будівельні роботи по об'єкту «Будівництво системи радіаційного контролю СВЯП-1 ДСП «Чорнобильська АЕС»; «Будівельні роботи по об'єкту «Чорнобильська АЕС. Завод з переробки рідких радіоактивних відходів» (ДК 021:2015 код 45300000-0 Будівельно-монтажні роботи); «Будівельні роботи по об'єкту «Будівництво комплексу інженерно-технічних засобів системи фізичного захисту при перевезенні відпрацьованого ядерного палива з СВЯП-1 до СВЯП-2 на ДСП ЧАЕС» (ДК 021:2015 код 45300000-0 Будівельно-монтажні роботи)», яку проводило ДСП «Чорнобильська АЕС»; «Будівництво Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива реакторів ВВЕР АЕС України», яку проводило ДП «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» (ідентифікатори закупівлі в системі «ProZorro» №№ UA-2017-04-06-000685-с, UA-2017-05-03-000021-с, UA-2017-06-01-001779-b, UA-2018-04-03-000987-с).

ШТРАФ

116 650 735 грн

ВІДПОВІДАЧІ**ТОВ «ІНТЕРПАЙП УКРАЇНА», ТОВ «РСТЕК»,
ТОВ «ТРАНСПОРТНІ ІНВЕСТИЦІЇ»,
ТОВ ФІРМА «ІНТЕРВТОРПРОМ»****РІШЕННЯ АМКУ від 29.10.2020 № 677-р**

Вчинено порушення, передбачені п. 4 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів на закупівлю: «Колеса суцільнокатані», «Колесо суцільнокатане з УЗК», проведених філіями «Дарницький вагоноремонтний завод», «Панютинський вагоноремонтний завод» та «Центр забезпечення виробництва ПАТ «Українська залізниця» (ідентифікатори закупівлі в системі «ProZorro» №№ UA-2018-07-24-002314-b, UA-2018-07-24-002313-b, UA-2018-07-24-002312-b, UA-2018-07-24-002310-b, UA-2018-07-24-002306-b, UA-2018-07-24-001537-c, UA-2018-07-24-001540-c, UA-2018-06-27-001005-b, UA-2018-06-27-002104-a, UA-2018-06-27-001003-b, UA-2018-07-24-001545-c, UA-2018-06-26-000199-b, UA-2018-07-24-000847-a, UA-2018-07-24-000844-a, UA-2018-07-24-001549-c, UA-2018-07-24-000843-a, UA-2018-07-24-001534-c, UA-2018-06-27-001002-b, UA-2018-06-26-000210-b, UA-2018-07-24-000846-a, UA-2018-07-24-002309-b, UA-2018-07-24-002308-b, UA-2018-04-19-001654-c, UA-2018-06-27-002111-a, UA-2018-06-27-002108-a, UA-2018-06-26-000137-c, UA-2018-06-23-000062-b, UA-2018-06-22-000260-b, UA-2018-07-31-000009-a, UA-2018-07-05-000257-b, UA-2018-03-12-000030-a), UA-2018-03-12-000015-a, UA-2018-03-12-000136-c, UA-2018-03-12-000015-b, UA-2018-03-07-000064-b, UA-2018-03-07-000073-b, UA-2018-03-07-000082-a, UA-2018-03-07-000067-b, UA-2018-03-07-000299-c, UA-2018-07-10-001597-a, UA-2018-02-15-000672-a, UA-2018-02-08-003133-a).

ШТРАФ**71 889 757 грн****ВІДПОВІДАЧІ:****ТОВ «ТОРГОВИЙ БУДИНОК «АКВА-ХОЛДИНГ»,
ТДВ «ПОЛОГІВСЬКИЙ ХІМІЧНИЙ ЗАВОД «КОАГУЛЯНТ»****РІШЕННЯ АМКУ від 29.12.2020 № 836-р**

Вчинено порушення, передбачені п. 4 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів під час участі у процедурах закупівлі: «Гідроксихлорид алюмінію марки Полвак – 68 або еквівалент в рідкому стані»; «КОД ДК 016:2010 20.13.3 - Солі металів галоїдні; гіпохлорити, хлорати й перхлорати; Класифікатор ДК 021:2015 24312000-4 - Галогенати металів; гіпохлорити, хлорати та перхлорати; Коагулянти»; «КОД ДК 016:2010 20.13.3 - Солі металів галоїдні; гіпохлорити, хлорати й перхлорати; Класифікатор ДК 021:2015 24312000-4 - Галогенати металів; гіпохлорити, хлорати та перхлорати; Флокулянти»; «20.13.3 (24312000-4, Гідроксихлорид алюмінію); «Коагулянти та гіпохлорит натрію», «Гідроксихлорид алюмінію торгівельної марки Полвак – 68 або еквівалент в рідкому стані та Гідроксихлорид алюмінію торгівельної марки Полвак – 40 або еквівалент в рідкому стані»; «КОД ДК 021:2015 24310000-0 - ОСНОВНІ НЕОРГАНІЧНІ ХІМІЧНІ РЕЧОВИНИ (ЗАЛІЗОВМІСТНИЙ КОАГУЛЯНТ «СІС КЖХ» ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ ОЧИЩЕННЯ СТИЧНИХ ВОД)», «Коагулянт гідроксихлорид алюмінію», «Гідроксихлорид алюмінію торгівельної марки Полвак – 68 або еквівалент в рідкому стані», «Гідроксихлорид алюмінію в рідкому стані», «Коагулянт», проведених КП Дніпропетровської обласної ради «Аульський водовід», КП «ДНІПРОВОДОКАНАЛ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ», КП «Кременчукводоканал» Кременчуцької міської ради, КП «Черкасиводоканал» Черкаської міської ради, ДПП «КРИВБАСПРОМВОДОПОСТАЧАННЯ», КП «Кривбасводоканал», КП «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства Горішньоплавнівської міської ради», КП «Виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства міста Ужгорода» (ідентифікатори закупівлі в системі «ProZorro» №№ UA-2016-10-24-000234-a, UA-2016-11-03-000954-b, UA-2016-11-03-000919-b, UA-2016-11-15-000872-a, UA-2016-11-21-000873-b, UA-2016-12-28-000692-c, UA-2017-04-24-000913-b, UA-2017-07-18-001309-b, UA-2017-09-20-000091-a, UA-2017-11-21-001599-b, UA-2017-12-08-002980-c, UA-2017-12-20-002113-a, UA-2017-12-21-001887-c).

ШТРАФ**58 431 041 грн**

ВІДПОВІДАЧІ**ТОВ «ІНВЕСТИЦІЙНА КОМПАНІЯ «ЕНЕРГЕТИЧНІ РЕСУРСИ», ТОВ «ЕНЕРДЖІ СЕРВІС», ТОВ «ЕНЕРДЖІ ІНЖИНІРИНГ»****РІШЕННЯ АМКУ від 05.11.2020 № 683-р**

Вчинено порушення, передбачені п. 4 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів на закупівлю – «Технічне переоснащення підстанції ПС "№ 5" м. Кривий Ріг», «Технічне переоснащення ПС 110/35/10 кВ "Мена-2" в м. Мена, Чернігівської області (1 черга)», «Роботи з технічного переоснащення підстанції (Технічне переоснащення ПС 35/10 кВ "Лосинівка")», «Роботи з технічного переоснащення підстанції (Технічне переоснащення ПС 35/10 кВ "Дмитрівка")», «Реконструкція ПС 110/35/10 кВ «Липовець», I черга», «Реконструкція ПЛ 35 кВ "Кролевець-Локня"», «Реконструкція ПС 110/6 кВ "Знамя", «Роботи з технічного переоснащення підстанції (Технічне переоснащення ПС 110/35/10 кВ "Мена-2")», «Будівництво трубопроводів, ліній зв'язку та електропередач, шосе, доріг, аеродромів і залізничних доріг; вирівнювання поверхонь (Будівництво трансформаторних підстанцій)», «Технічне переоснащення ПС 110/35/10 кВ "Козелець" в смт. Козелець, Чернігівської області (Зчерга)», «Реконструкція ПС 110/35/6 кВ «Гнівань» в м. Гнівань вул. Побужська, Тиврівський р-н, Вінницька обл.», «Технічне переоснащення ПС 35/10 кВ "Городська" в м. Ніжин Чернігівської області (3 черга)», «Технічне переоснащення підстанції ПС 35/6 кВ "№5" м. Жовті Води», «Технічне переоснащення ПС 110/35/10 кВ "КС Суми" (заміна 1Т)», проведених ПАТ «ПІДПРИЄМСТВО З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЕЛЕКТРИЧНИХ МЕРЕЖ «ЦЕНТРАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ», ПАТ «ЧЕРНІГІВОБЛЕНЕРГО», ПАТ «СУМІОБЛЕНЕРГО», ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання», ПАТ «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО», ПАТ «ПІДПРИЄМСТВО З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЕЛЕКТРИЧНИХ МЕРЕЖ «ЦЕНТРАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ» (ідентифікатори закупівлі в системі «ProZorro» №№ UA-2017-05-03-000389-с, UA-2017-04-13-000267-а, UA-2017-02-13-001165-а, UA-2017-02-13-001103-а, UA-2017-02-03-001068-б, UA-2017-03-20-001629-б, UA-2017-03-03-001152-с, UA-2017-02-13-001027-а, UA-2017-06-20-000426-а, UA-2017-09-04-000413-а, UA-2017-07-04-000433-с), UA-2018-01-31-002694-с, UA-2018-02-07-002473-а, UA-2018-01-30-001201-а).

ШТРАФ**53 105 956 грн****ВІДПОВІДАЧІ****ТОВ «КОМЕРЦІЙНО-ВИРОБНИЧА ФІРМА «ГЛОБУС», ТОВ «ВИРОБНИЧО-БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ «ПОБУТРЕМБУД»****РІШЕННЯ АМКУ від 29.12.2020 № 835-р**

Вчинено порушення, передбачене п. 4 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів, шляхом погодження своєї поведінки під час підготовки пропозицій конкурсних торгів та участі у відкритих торгах на закупівлю - «Ремонт реставраційний частини будівлі літер «А» (праве крило у всіх «21- 33» та «А/2-С/2»), що розташована на проспекті Повітрофлотському, 28 у Солом'янському районі м. Києва», проведених Верховним Судом (ідентифікатор закупівлі в системі «ProZorro» № UA-2018-09-26-002098-с).

ШТРАФ**20 938 049 грн****ВІДПОВІДАЧІ****ТОВ «БІЛТІМ», ТОВ «ПРОЕКТНО-ВИРОБНИЧА КОМПАНІЯ «КОНСТРУКТОРСЬКЕ БЮРО ПОЖЕЖНИХ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ МАШИН»****РІШЕННЯ ТАК АМКУ****від 30.07.2020 № 7-р/тк**

Вчинено порушення, передбачене п. 4 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів на закупівлю: «34140000-0 Великовантажні мототранспортні засоби (Агрегат кислотної обробки свердловин з колісною формулою 6 x 6)», проведених ПАТ «Укргазвидобування» (ідентифікатор закупівлі

в системі «ProZorro» № UA-2017-05-19-002173-b).

ШТРАФ 14 388 150 грн

ВІДПОВІДАЧІ ТОВ «МЕТРОКУБ»,
ТОВ «БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ БУДРЕСУРС»

РІШЕННЯ ТАК АМКУ від 30.07.2020 № 8-р/тк

Вчинено порушення, передбачені п. 4 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів шляхом погодження своєї поведінки під час підготовки тендерних пропозицій та участі в допороговій закупівлі, а саме: – «60180000-3 – Прокат вантажних транспортних засобів із водієм для перевезення товару (послуги автокранової техніки) 3 лоти»; «60180000-3 – Прокат вантажних транспортних засобів із водієм для перевезення товарів (послуги автокранової техніки в.п. не менше 50 т)»; «14210000-6 – Гравій, пісок, щебінь, наповнювачі (щебінь)», проведених АТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ» в особі філії БУРОВЕ УПРАВЛІННЯ «УКРБУРГАЗ»; «45450000-6 – Інші завершальні будівельні роботи (Роботи по облаштуванню майданчиків свердловин) 20 лотів», проведеної АТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ»; – «45230000-8 – Будівництво трубопроводів, ліній зв'язку та електропередач, шосе, доріг, аеродромів і залізничних доріг; вирівнювання поверхонь (Технічна рекультивация землі)», проведеної АТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ» в особі філії «УКРГАЗСПЕЦБУДМОНТАЖ» (ідентифікатори закупівлі в системі «ProZorro»: №№ UA-2018-11-01-002439-b, UA-2018-10-02-002215-c, UA-2018-08-23-001766-a, UA-2018-11-08-002705-c).

ШТРАФ 13 000 820 грн

ВІДПОВІДАЧІ ТОВ «ЕРЛАЙТ», ТОВ «МАРЛІН ТРЕЙД»

РІШЕННЯ АМКУ від 24.12.2020 № 813-р

Вчинено порушення, передбачене п. 4 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів відкритих торгів (із публікацією англійською мовою) на закупівлю «Стрічки конвеєрні гумотканинні шахтні», проведених ДП «Селидіввугілля» (ідентифікатор закупівлі в системі «ProZorro» UA-2018-03-01-000762-a).

ШТРАФ 14 239 547 грн

ВІДПОВІДАЧІ ТОВ «ШАХТОБУРІННЯ, ТОВ «БУДІВЕЛЬНО-БУРОВЕ ПІДПРИЄМСТВО «СПЕЦШАХТОБУД»

РІШЕННЯ ТАК АМКУ від 13.10.2020 № 25-р/тк

Вчинено порушення, передбачені п. 4 ч. 2 ст. 6, п. 1 ст. 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів на закупівлю – «Реконструкція КУ Луганського обласного 25 фізкультурного центру «Олімп», розташованого за адресою: Луганська обл., м. Кремінна, вул. Дражевського, 17А (реконструкція тренажерного залу, легкоатлетичного ядра стадіону)», «Капітальний ремонт будівель КЗ «Северодонецька обласна ЗОШ-інтернат I-III ступенів», розташованого за адресою: вул. Донецька, 1, м. Северодонецьк, Луганської області», «Реконструкція стадіону КЗ «Луганський обласний ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетський корпус імені героїв Молодої гвардії», «Будівництво радіотелевізійної станції на території Новоайдарського району Луганської області», «Роботи по бурінню свердловин з закачуванням тампонажного розчину в порожнечі західного похилого стовбура пл. к8В ВП «Шахта Новодружеська» ПАТ «Лисичанськвугілля», проведених Управлінням капітального будівництва Луганської ОДА, ПАТ «Лисичанськвугілля» (ідентифікатори закупівлі в системі «ProZorro» №№ UA-2018-11-14-000337-c, UA-2018-11-14-000330-c, UA-2018-04-16-000433-b, UA-2017-03-07-000545-a, UA-2018-09-18-000791-b).

ШТРАФ 11 207 550 грн

КАДРОВЕ, ФІНАНСОВЕ ТА НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Структура, компетенція та організація діяльності АМКУ визначена Законом України «Про Антимонопольний комітет України». Відповідно до законодавства АМКУ утворюється у складі Голови та восьми державних уповноважених.

Голова АМКУ має першого заступника та заступника Голови АМКУ, які призначаються із числа державних уповноважених. У разі потреби для забезпечення здійснення АМКУ окремих завдань, за рішенням Президента України, в АМКУ додатково вводиться посада заступника Голови АМКУ.

У 2020 році відбулися зміни в керівному складі АМКУ:

- 16 липня 2020 року постановою Верховної Ради України № 801—ІХ призначено Піщанську Ольгу Станіславівну на посаду Голови АМКУ;
- 29 липня 2020 року Указом Президента України № 300/2020 призначено Буроменську Наталію Любомирівну заступником Голови АМКУ — державним уповноваженим;
- 19 серпня 2020 року Указом Президента України № 332/2020 призначено Музиченко Ольгу Валеріївну державним уповноваженим АМКУ;
- 28 серпня 2020 року указом Президента України № 365/2020 призначено Музиченко Ольгу Валеріївну першим заступником Голови АМКУ – державним уповноваженим;
- 12 жовтня 2020 року указом Президента України № 427/2020 призначено Горобця Богдана Вадимовича державним уповноваженим АМКУ.

Розподіл обов'язків між першим заступником, заступниками Голови та державними

уповноваженими Антимонопольного комітету України затверджено наказом Голови АМКУ від 16.12.2020 № 157-ОД.

18 квітня 2020 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», яким тимчасово призупинені норми Закону України «Про державну службу» у частині конкурсного добору на посади державної служби. Натомість введена процедура тимчасового добору на посади державної служби шляхом укладення контракту на період дії карантину.

Відповідно до Порядку призначення на посади державної служби на період дії карантину, установленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 року № 290 (зі змінами), 12 листопада 2020 року в Комітеті був проведений добір із призначення на вакантну посаду керівника апарату Антимонопольного комітету України, оголошений наказом Голови Комітету від 04 листопада 2020 року № 1042-ВК «Про оголошення добору на зайняття вакантної посади державної служби».

- Згідно з наказом Комітету від 07 грудня 2020 року № 1138-ВК «Про призначення Нечая М.І.» Нечая Миколу Івановича призначено керівником апарату Антимонопольного комітету України шляхом укладення з ним контракту про проходження державної служби на період дії карантину.

АМКУ і його 6 міжобласних територіальних відділень становлять систему органів АМКУ, яку очолює Голова Комітету. Міжобласні територіальні відділення створені в Дніпрі, Києві, Львові, Одесі, Харкові, та Хмельницькому,

а саме: Західне, Південне, Південно-західне, Південно-східне, Північне та Східне, є юридичними особами та виконують завдання АМКУ на регіональному рівні.

Севастопольське територіальне відділення та територіальне відділення в Автономній Республіці Крим наразі не функціонують. Функції та завдання зазначених територіальних відділень виконує Південне міжобласне територіальне відділення.

Міжобласні територіальні відділення АМКУ підконтрольні та підзвітні АМКУ.

Основні завдання, компетенція, повноваження та організаційні засади діяльності територіальних відділень Комітету визначені Положенням про територіальне відділення АМКУ, затвердженим розпорядженням АМКУ від 23 лютого 2001 року № 32-р (zareєстровано 30.03.2011 у Міністерстві юстиції України за № 291/5482).

В АМКУ, його міжобласних територіальних відділеннях утворені та діють, відповідно, адміністративні колегії АМКУ та адміністративні колегії міжобласних територіальних відділень АМКУ, які розглядають питання, віднесені законом до їх компетенції.

Органами АМКУ є Антимонопольний комітет України, адміністративні колегії АМКУ, державні уповноважені, адміністративні колегії міжобласних територіальних відділень Комітету. Роботу із забезпечення діяльності системи органів Комітету здійснює апарат АМКУ та міжобласні територіальні відділення.

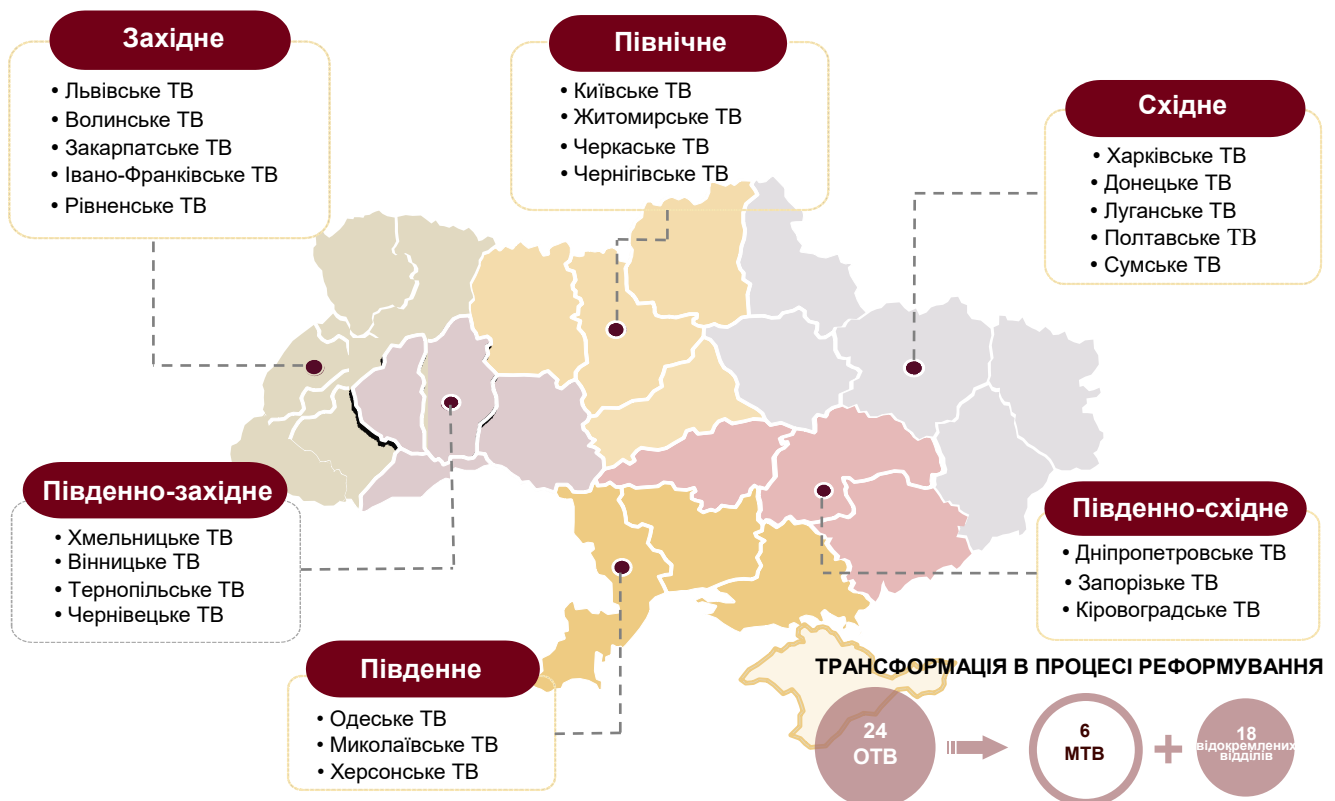
Структуру, штатний розпис АМКУ та його територіальних відділень затверджує Голова Комітету в межах видатків згідно з кошторисом доходів і видатків.

РЕФОРМА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ВІДДІЛЕНЬ

У 2020 році відбулась оптимізація структури обласних територіальних відділень до 6 міжобласних територіальних відділень: Північного, Західного, Південного, Південно-західного, Південно-східного та Східного. У Дніпрі, Києві, Львові, Одесі Харкові та Хмельницькому почали працювати нові регіональні відділення Комітету. Водночас в інших обласних центрах організовано відокремлені відділи без статусу юридичної особи.

Міжобласні територіальні відділення АМКУ

Відповідно до розпорядження Антимонопольного комітету України від 21.11.2019 № 23-р «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» у червні 2020 року

- Житомирське, Черкаське, Чернігівське обласні територіальні відділення припинили свою діяльність шляхом приєднання до Київського обласного територіального відділення, яке перейменовано на Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Північне МТВ). У Житомирській, Черкаській та Чернігівській областях створені відокремлені відділи, які входять до структури Північного МТВ.
- Волинське, Закарпатське, Івано-Франківське та Рівненське обласні територіальні відділення припинили свою діяльність шляхом приєднання до Львівського обласного територіального відділення, яке перейменовано на Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Західне МТВ). У Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській та Рівненській областях створено відокремлені відділи, які входять до структури Західного МТВ.
- Миколаївське, Херсонське обласні територіальні відділення припинили свою діяльність шляхом приєднання до Одеського обласного територіального відділення, яке перейменовано на Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Південне МТВ). У Миколаївській та Херсонській областях створено відокремлені відділи, які входять до структури Південного МТВ.
- Вінницьке, Тернопільське, Чернівецьке обласні територіальні відділення припинили свою діяльність шляхом приєднання до Хмельницького обласного територіального відділення, яке перейменовано на Південно-західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Південно-західне МТВ). У Вінницькій, Тернопільській та Чернівецькій областях створені відокремлені відділи, які входять до структури Південно-західного МТВ.
- Запорізьке, Кіровоградське обласні територіальні відділення припинили свою діяльність шляхом приєднання до Дніпропетровського обласного територіального відділення, яке перейменовано на Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Південно-східне МТВ). У Запорізькій та Кіровоградській областях створено відокремлені відділи, які входять до структури Південно-східного МТВ.
- Донецьке, Луганське, Полтавське, Сумське обласні територіальні відділення припинили свою діяльність шляхом приєднання до Харківського обласного територіального відділення, яке перейменовано на Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Східне МТВ). У Донецькій, Луганській, Полтавській та Сумській областях створено відокремлені відділи, які входять до структури Східного МТВ.

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ТА ЗАВДАННЯ МІЖОБЛАСНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ВІДДІЛЕНЬ

Міжобласне територіальне відділення (6 МТВ)	Відокремлений структурний підрозділ МТВ в області (18)
Проведення досліджень міжрегіональних товарних ринків	Проведення досліджень регіональних товарних ринків
Розслідування порушень на міжрегіональних товарних ринках: - ЗМС; - НК; - АУД на товарних ринках	Виявлення ознак порушення в межах області, у вигляді: - ЗМС; - НК; - АУД на товарних ринках; АДОВ (область)
Розслідування антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування відповідного регіону	Моніторинг публічних закупівель із метою виявлення ознак порушення під час проведення публічних закупівель
Розслідування порушень у сфері публічних закупівель (АУД)	Моніторинг здійснення концентрації та узгоджених дій на товарному ринку
Моніторинг здійснення концентрації на міжрегіональних товарних ринках	Моніторинг державної допомоги
Моніторинг та контроль узгоджених дій на міжрегіональних товарних ринках	Проведення позапланових перевірок суб'єктів господарювання та органів влади
Моніторинг державної допомоги в регіоні	Адвокатування конкуренції в області
Проведення позапланових перевірок суб'єктів господарювання та органів влади	

ЕТАПИ РЕФОРМИ

Необхідність реформи АМКУ передбачено рекомендаціями низки міжнародних організацій, зокрема Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), що надавали свої консультації відомству впродовж останніх років. Аналогічну позицію висловили експерти профільних відомств ЄС із Німеччини та Литви, що також співпрацювали з Комітетом у рамках проекту Twinning. Отже, у нашому випадку йдеться про системне виконання добровільних зобов'язань, взятих на себе Україною перед міжнародними партнерами, як елемента загальнонаціональної стратегії економічного реформування.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

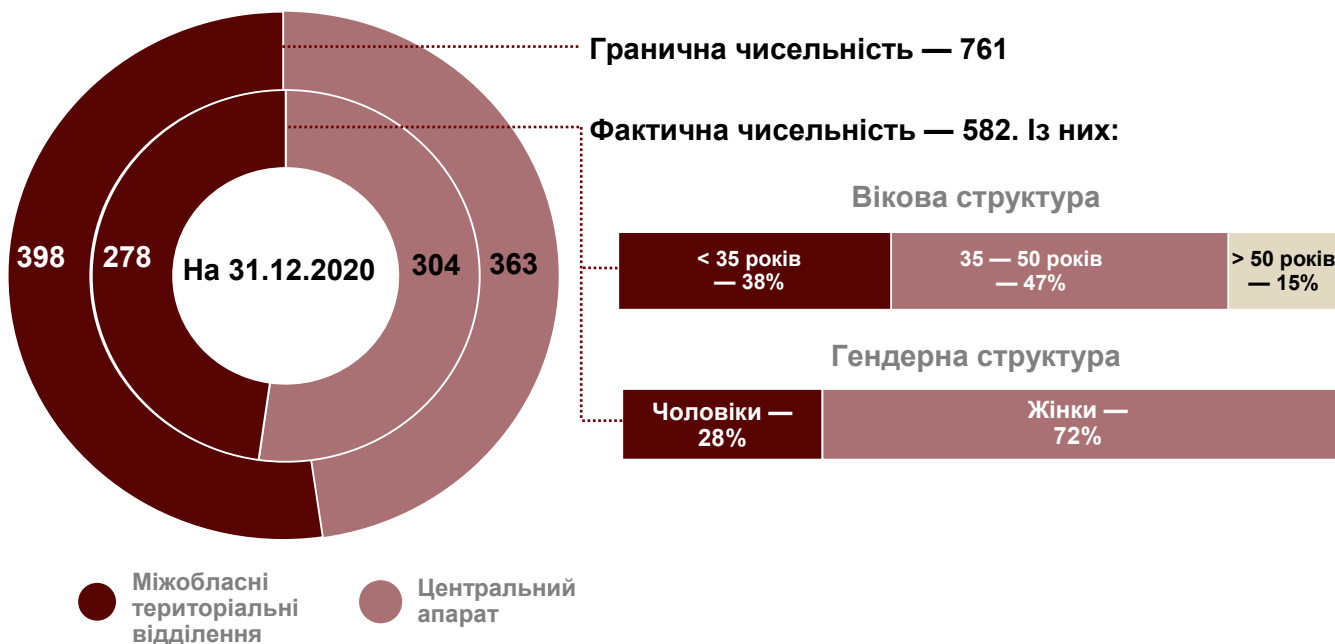

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Постановою КМУ від 05.04.2014 № 85 «Деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.12.2019 № 1148) затверджено граничну чисельність працівників центрального апарату АМКУ – **363** штатні одиниці та територіальних відділень Комітету – **398** штатних одиниць.

Чисельність працюючих

Структура кадрів АМКУ

Плинність кадрів у 2020 році становила:

- по центральному апараті Комітету – 23% (77 звільнених);
- по територіальних відділеннях Комітету – 15% (66 звільнених);
- всього по системі Комітету – 19%.

З метою добору осіб, здатних професійно виконувати посадові обов'язки, призначення на посади державних службовців здійснюється на конкурсній основі.

Крім офіційного сайту Національного агентства України з питань державної служби, інформація про оголошені конкурси на зайняття вакантних посад Антимонопольного комітету України додатково розміщується на сторінці Управління персоналу Комітету в мережі «Фейсбук», на профільних сайтах та інтернет-платформах із працевлаштування, у тому числі й вищих навчальних закладів.

Управління персоналу Комітету в соціальній мережі «Фейсбук» веде та постійно наповнює спеціалізовану сторінку з метою формування позитивного іміджу Антимонопольного комітету України як роботодавця та залучення мотивованих і кваліфікованих працівників на роботу в Комітет, оперативного інформування про новини у сфері державного управління та навчальні заходи працівників Комітету.

У 2020 році представники Комітету взяли участь у Ярмарці вакансій «День кар'єри в Legal High School».

У зв'язку з призупиненням дії норми Закону України «Про державну службу» у частині конкурсного добору на посади державної служби, 18 квітня 2020 року була введена процедура тимчасового добору на посади державної служби шляхом укладення контракту на період дії карантину.

Протягом 2020 року проведено 26 конкурсів та 59 доборів на посади державної служби шляхом укладення контракту на період дії карантину (один добір на посаду керівника апарату оголошувала Комісія з питань вищого корпусу державної служби).

Виявили бажання взяти участь у конкурсах та в доборах на посади державної служби шляхом укладення контракту на період дії карантину 2441 кандидат (у 2019 році – 427). Так, протягом року в середньому на кожну вакантну посаду претендувало 29 кандидатів (у 2019 році – 3).

За результатами проведених конкурсів конкурсною комісією Антимонопольного комітету України визначено 14 переможців конкурсів та прийнято рішення щодо укладення контракту про проходження державної служби на період дії карантину з 52 кандидатами.

▶▶▶ РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ

Протягом 2020 року **207** державних службовців апарату Комітету (76,7% осіб, які за результатами щорічного оцінювання склали індивідуальні програми професійного розвитку на 31.12.2020 (270 осіб), взяли участь у таких видах професійного навчання:

Вид професійного навчання	Категорія «А»	Категорія «Б»	Категорія «В»	Всього
Підготовка магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування»		1	1	2
Підвищення кваліфікації за загальними довгостроковими (сертифікатними) програмами, загальними та спеціальними короткостроковими програмами підвищення кваліфікації (з отриманням відповідних сертифікатів та інших документів про підвищення кваліфікації)	1	62	142	205
Всього	1	63	143	207

Професійне навчання державні службовці апарату Комітету проходили, зокрема, у Національній академії державного управління при Президенті України (НАДУ), Українській школі урядування (УШУ), Університеті державної фіскальної служби України, Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Інституті права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України, Київській школі економіки, Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

№	Основні теми загальних довгострокових програм, загальних та спеціальних короткострокових програм підвищення кваліфікації, за якими пройшли навчання державні службовці апарату Комітету	Кількість, осіб
1	Загальна професійна (сертифікатна) програма «Навички медіації та діалогу для потреб публічної служби»	15
2	Загальна професійна (сертифікатна) програма «Підвищення кваліфікації державних службовців, які займають посади категорії «Б»	2
3	Загальна професійна (сертифікатна) програма «Цілі сталого розвитку для публічних службовців»	2
4	Загальна професійна (сертифікатна) програма «Державним службовцям про державну службу (для вперше призначених на посади державної служби категорії «В»)	1

5	Загальна професійна (сертифікатна) програма «Управління фінансами»	1
6	Загальна короткострокова програма «Ефективна комунікація та якісна взаємодія у особистісній і професійній сфері»	37
7	Загальна короткострокова програма «Тайм-менеджмент державного службовця»	23
8	Загальна короткострокова програма «Управління змінами»	3
9	Загальна короткострокова програма «Інтеграція гендерного підходу під час розроблення нормативно-правових актів»	3
10	Загальна короткострокова програма «Європейська інтеграція»	2
11	Загальна короткострокова програма «Управління фінансами»	1
12	Загальна короткострокова програма «Інформаційна безпека»	1
13	Спеціальна короткострокова програма «Актуальні питання державного управління»	48
14	Спеціальна короткострокова програма «Ефективне державне управління»	20
15	Загальні короткострокові програми з питань запобігання корупції	9
16	Загальні короткострокові програми з питань управління персоналом у системі державної служби	5
17	Програми з питань фінансової економіки, поведінкової економіки тощо	4

Мовна підготовка (кількість осіб)

Англійська мова
Українська мова

10 66 76

Вид навчання

Самоосвіта (навчання на онлайн-платформах, участь у внутрішніх навчаннях Комітету, участь у вебінарах міжнародних партнерів Комітету, здійснення наставництва тощо), кількість осіб.

Категорія Б 60 Категорія В 163 223

Навчальні заходи (самоосвіта)

Кількість, осіб

Навчання на онлайн-платформах, зокрема, Prometheus, EdEra, ВУМ, Освітній хаб міста Києва, на теми «Діалог та медіація: Шлях до порозуміння», «Цілі сталого розвитку для публічних службовців», «Персональна ефективність», «Доступ до публічної інформації» та інше	103
Участь у вебінарах проєкту USAID для працівників Комітету, 1 та 2 блоки вебінарів	101
Онлайн-курс, розроблений Міністерством цифрової трансформації «Цифрова грамотність для державних службовців»	51
Участь у семінарах проєкту ЄС «Підтримка Комітету у впровадженні правил державної допомоги»	26
Участь у навчальній програмі з питань рекрутингу для працівників служб управління персоналом установ фінансової системи за підтримки (GIZ)	4

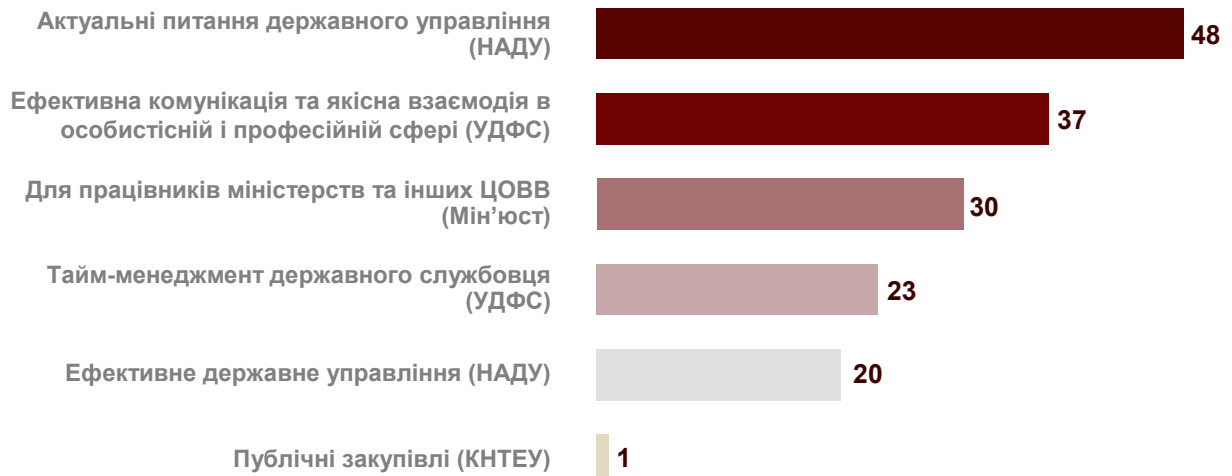
Відповідно до пункту 2 постанови КМУ від 06.02.2019 № 106 «Про затвердження Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад» під час складання кошторисів потрібно передбачити, починаючи з 2020 року, кошти на підвищення кваліфікації державних службовців апарату цих органів, у розмірі не більше ніж 2% фонду оплати праці.

Всього кошторисом на 2020 рік передбачено кошти на професійне навчання державних службовців апарату Комітету в сумі 112,500 тис. грн, що становить 0,11% від фонду оплати праці працівників апарату Комітету (106 508 350,00 грн).

Загалом за спеціальними короткостроковими програмами підвищення кваліфікації пройшли навчання **118** державних службовців апарату Комітету, які отримали 159 сертифікатів, що становить 43% осіб, які за результатами щорічного оцінювання склали індивідуальні програми професійного розвитку (270).

Закупівля спеціальних короткострокових програм здійснена з урахуванням потреб у навчанні державних службовців апарату Комітету на 2020 рік та становила **112,5** тис. грн.

Підвищення кваліфікації за спеціальними короткостроковими програми, що закуплені за кошти державного бюджету у 2020 році (осіб)

Триває співпраця Антимонопольного комітету України з провідними вищими навчальними закладами, зокрема з Київським національним торговельно-економічним університетом, Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Київським національним економічним університетом імені Вадима Гетьмана, Національною академією внутрішніх справ. У 2020 році **18** студентів різних вищих навчальних закладів пройшли практику та стажування в системі органів Антимонопольного комітету України.

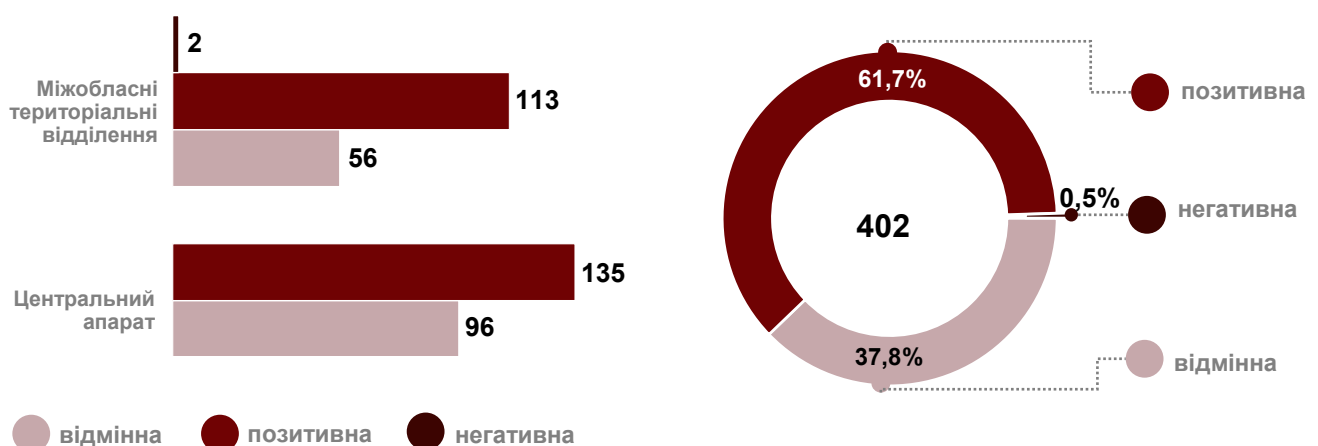
У 2020 році відбулись ознайомчі екскурсії для **86** студентів факультету журналістики й міжнародних відносин Київського національного університету культури і мистецтв, під час яких Антимонопольний комітет України презентувався як потенційний роботодавець.

Управлінням персоналу проведено опитування працівників щодо визначення рівня залученості персоналу, виявлено ключові фактори, що впливають на залученість персоналу Комітету, визначено напрями розвитку політики управління персоналом, з урахуванням отриманої в результаті дослідження інформації.

У 2020 році проведено оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, які займають посади державної служби категорій «А», «Б» та «В».

Протягом листопада – грудня 2020 року проведено оцінювання результатів службової діяльності **231** державного службовця – працівників апарату Комітету та оцінювання результатів службової діяльності **171** державного службовця територіальних відділень, з них **15** голів та заступників голів обласних територіальних відділень.

Результати оцінювання державних службовців

Результати оцінювання відобразили напрацювання й досягнення працівників апарату Комітету та керівництва територіальних відділень Комітету, виявили основні проблемні питання в роботі, що потребують коригування та доопрацювання.

Результати оцінювання службової діяльності державних службовців за 2020 рік стали підґрунтям для розробки завдань і ключових показників результативності, ефективності та якості службової діяльності державних службовців на 2021 рік, складання індивідуальних програм професійного розвитку державних службовців, що займають посади державної служби категорії «Б» та «В», на 2021 рік.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У 2020 році обсяг бюджетних асигнувань на здійснення повноважень АМКУ відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» від 14.11.2019 № 294 - IX, із змінами (далі – Закон) становив:

- за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері конкурентної політики, контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції», код програмної класифікації видатків та кредитування (далі – КПКВК 6011010) у розмірі 211 956,3 тис. грн за загальним фондом державного бюджету (у тому числі апарату Комітету – 137 411,088 тис. грн) та 8 568,0 тис. грн за спеціальним фондом державного бюджету (у тому числі апарату Комітету – 8 568,0 тис. грн);
- за бюджетною програмою «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері конкурентної політики», код програмної класифікації видатків та кредитування (далі – КПКВК 6011020) у розмірі 1 451,2 тис. грн за загальним фондом державного бюджету та 10,0 тис. грн за спеціальним фондом державного бюджету. З урахуванням змін за КПКВК 6011020, у 2020 році за загальним фондом обсяг фінансування видатків становив 1 469 тис. гривень.

При визначеній потребі у фінансовому забезпеченні АМКУ за КПКВК 6011010 на 2020 рік на суму 286 662,6 тис. грн забезпечення видатками із загального фонду державного бюджету становило 73,9%.

Протягом року з метою ефективного, раціонального використання бюджетних коштів Комітету та недопущення виникнення кредиторської заборгованості за КПКВК 6011010 вносилися зміни до кошторисів апарату Комітету та його територіальних органів шляхом перерозподілу видатків, затверджених Законом.

Отже, з урахуванням змін за КПКВК 6011010, у 2020 році загальний обсяг фінансування видатків становив 241 568,6 тис. грн, у т. ч. на оплату праці й нарахування на заробітну плату

(КЕКВ 2100) затверджений у сумі 207 039,6 тис. грн, у тому числі на заробітну плату (КЕКВ 2111) – 170 065,3 тис. грн та нарахування на оплату праці – 36 974,3 тис. грн.

Обсяг затверджених кошторисами видатків на заробітну плату забезпечував плановий рівень виплат заробітної плати в розмірі середньомісячного фонду оплати праці на одного працюючого 18,6 тис. грн.

Фінансування видатків на оплату комунальних послуг та інших енергоносіїв (КЕКВ 2270) за КПКВК 6011010 на 2020 рік Законом було визначено в сумі 6 254,4 тис. грн, а з урахуванням змін шляхом перерозподілу коштів – затверджена кошторисом сума 5 927,53 тис. грн.

Фінансування інших видатків (КЕКВ 5000, 2282) за КПКВК 6011010 на 2020 рік було визначено Законом у сумі 28 222,3 тис. грн (у тому числі на сплату судового збору – 9 660,7 тис. грн), а з урахуванням перерозподілу коштів – 28 601,47 тис. грн (у тому числі на сплату судового збору – 11 111,603 тис. грн).

Надійшло коштів у 2020 році за КПКВК 6011010 із загального фонду Державного бюджету в розмірі 235 302,4 тис. грн, касові видатки – 235 302,4 тис. грн.

Кошти загального фонду державного бюджету використовувались для забезпечення діяльності органів АМКУ, а саме: на виплату заробітної плати працівникам системи органів АМКУ та проведення розрахунків із нарахувань на заробітну плату, оплату комунальних послуг та спожитих енергоносіїв, експлуатаційних послуг, пов'язаних з утриманням службових приміщень, придбання канцелярських товарів, оплату послуг зв'язку, оренди службових приміщень, де розміщено територіальні органи, послуг охорони та протипожежного захисту, заходів з інформатизації (створення й атестація комплексної системи захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі Комітету), транспортного та інформаційного забезпечення, супроводження програмних засобів, розрахунково-касового обслуговування, відрядження, судового збору тощо.

Структура видатків АМКУ загального фонду, %

Відповідно ст. 34 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» кошти за подання заяв про надання дозволу на концентрацію, узгоджені дії, надання попередніх висновків, видачу додаткових примірників із цих питань зараховувались до спеціального фонду державного бюджету як власні надходження АМКУ.

З урахуванням змін, які вносилися протягом 2020 року до кошторисів спеціального фонду державного бюджету Комітету і його територіальних органів, сума затверджених кошторисом асигнувань становила 10 345,7 тис. грн, у тому числі за рахунок взяття на фінансування коштів залишку на початок звітного року – 1 432,1 тис. грн.

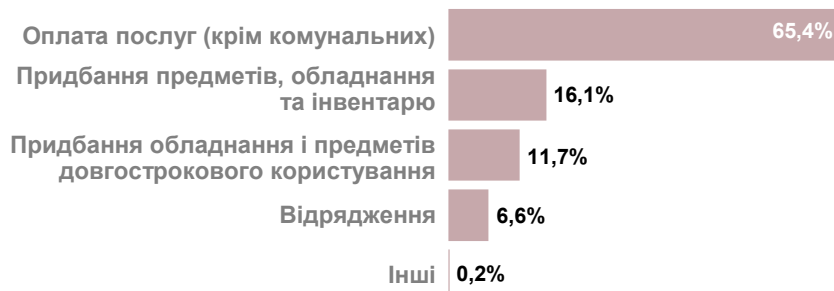
На рахунки органів Комітету у 2020 році на рахунок за кодом класифікації доходів державного бюджету 25010000 «Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з законодавством» надійшло всього 13 112,9 тис. грн, у тому числі 12 838,0 тис. грн від сплати за розгляд заяв про концентрацію, узгоджені дії, надання попередніх

висновків, видачу додаткових примірників із цих питань, відшкодування витрат за виготовлення копій за публічними запитами та інші надходження,

3,0 тис. грн від реалізації майна (за здавання макулатури, металобрухту тощо), 271,9 тис. грн. – у рамках реалізації проєкту Європейського банку реконструкції та розвитку «Підтримка Антимонопольного комітету України, як органу оскарження у сфері публічних закупівель» для потреб Комітету було придбано матеріальні цінності (комп'ютерна техніка, засіб для дезінфекції рук), призначені для організації віддаленого доступу до засідань органу оскарження. Зазначені матеріальні цінності передано Комітету на безоплатній основі.

Відповідно до затверджених кошторисів кошти спеціального фонду в сумі 6 829,4 тис. грн були використані згідно зі ст. 28 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» на забезпечення діяльності Комітету і його територіальних органів, зокрема на матеріально-технічне забезпечення, розвиток інформаційно-аналітичної бази та інші видатки, що не забезпечені видатками загального фонду.

Структура видатків АМКУ спеціального фонду, %

Дебіторська заборгованість за бюджетними коштами за КПКВК 6011010 на 01.01.2020 становить 52,7 тис. грн, у тому числі:

- за коштами загального фонду - 52,5 тис. грн;
- за коштами спеціального фонду - 0,2 тис. грн.

Кредиторська заборгованість за бюджетними коштами за КПКВК 6011010 на 01.01.2020 становить 41,4 тис. грн, у тому числі:

- за коштами загального фонду – 40,4 тис. грн;
- за коштами спеціального фонду – 1,0 тис. грн.

Кредиторська заборгованість виникла за розрахунками за 2013 рік на 01.01.2014 у територіальному відділенні Автономної Республіки Крим – 14,3 тис. грн та Севастопольському територіальному відділенні – 11,7 тис. грн, які знаходяться на тимчасово окупованій території, Луганському

територіальному відділенні – 15,5 тис. грн у зв'язку з неможливістю проведення розрахунків на тимчасово непідконтрольній Україні території (виникла за розрахунками за 2014 рік на 01.01.2015).

Постановою КМУ від 09 квітня 2014 року № 85 «Деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів» (зі змінами) затверджено граничну чисельність працівників Комітету в кількості 761 працівник, у тому числі центрального апарату – 363 працівники й територіальних органів – 398 працівників.

Середня чисельність працівників АМКУ у 2020 році становила 609 працівників, у тому числі апарату Комітету – 285 працівників і територіальних органів – 324 працівники.

За КПКВК 6011020 із загального фонду державного бюджету надійшло асигнувань у розмірі 1 468,3 тис. грн, касові видатки становили 1 468,3 тис. грн.

З урахуванням змін, які вносилися протягом 2020 року до кошторису спеціального фонду державного бюджету Центру комплексних досліджень, сума затверджених кошторисом асигнувань становила 54,7 тис. грн, у тому числі за рахунок взяття на фінансування коштів залишку на початок звітнього року – 44,7 тис. грн.

Касові видатки Центром комплексних досліджень з питань антимонопольної політики за спеціальним фондом становили 26,3 тис. грн.

Дебіторська та кредиторська заборгованість за бюджетними коштами за КПКВК 6011020 відсутня.

За КПКВК 6011020 Центр комплексних досліджень з питань антимонопольної політики виконував наукові розробки, які формувались виходячи з необхідності реалізації завдань, покладених на Комітет.

Гранична чисельність штатних працівників Центру комплексних досліджень становить 16 працівників. Середня чисельність у 2020 році становила 7 штатних працівників.

Відповідно до вимог бюджетного законодавства Комітет постійно проводив аналіз законності та правильності розрахунків, доцільності запланованих видатків, правильності їх розподілу за економічною класифікацією, повноти надходження доходів, додержання чинних посадових окладів, надбавок, доплат, норм, лімітів, а також інших показників відповідно до законодавства. Крім того, протягом року постійно проводився аналіз взятих зобов'язань виходячи з необхідності забезпечення виконання першочергових заходів та заходів щодо скорочення витрат.

Незважаючи на недостатнє фінансування, Комітет забезпечив ефективне виконання покладених на нього функцій протягом 2020 року. Однак, зокрема, високий показник плинності кадрів, малий розмір заробітних плат свідчать про необхідність збільшення бюджетних видатків на фінансування заробітних плат персоналу з метою залучення та утримання фахівців, зміцнення інституційної спроможності та незалежності АМКУ.

НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Центром комплексних досліджень з питань антимонопольної політики протягом 2020 року виконано чотири науково-дослідні роботи з метою методичного забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції органами АМКУ. Виконувані Центром науково-дослідні роботи спрямовані на практичне застосування їх результатів у діяльності АМКУ.

Дослідження минулого року стосувалися:

01

тенденцій зміни стану конкурентного середовища в економіці України у 2019 році

02

методологічних підходів до визначення наслідків здійснення концентрацій, учасниками яких є суб'єкти господарювання, основним видом діяльності яких є спільне інвестування

03

особливостей розгляду Європейським судом справ застосування законодавства про захист економічної конкуренції протягом 2015 — 2019 років

04

методологічних підходів до визначення стану конкуренції на регіональних ринках роздрібної реалізації світлич нафтопродуктів

01

У межах дослідження, присвяченого тенденціям зміни стану конкурентного середовища в економіці України у 2019 році, досліджено оцінку впливу зовнішніх обставин та внутрішніх факторів на розвиток конкурентного середовища в Україні, проведено аналіз бар'єрів для потенційної конкуренції в економіці України. На основі анкетного опитування суб'єктів господарювання проаналізовано інтенсивність економічної конкуренції на зовнішніх та внутрішніх ринках, вплив регуляторної політики на діяльність підприємств, наявність нерівних умов на ринку, зацікавленість у процедурах державних закупівель, а також особливості реалізації державної допомоги.

Узагальнено основні бар'єри для вступу суб'єктів господарювання на товарні ринки та виходу з них, серед яких основними є:

- низький рівень платоспроможного попиту;
- тривалість проходження процедури банкрутства;
- низькі показники погашення боргу;
- ускладнення довгострокового планування діяльності імпортерами електричної енергії;
- неврегульованість питань, пов'язаних із запровадженням ліцензування діяльності з виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі пальним;
- адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю визначення виконавця послуг із вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту;
- значні фінансові витрати на придбання спеціально обладнаних транспортних засобів

для збирання та перевезення твердих побутових відходів або необхідність укладання договору оренди такого транспортного засобу;

- невчасне оприлюднення на офіційних вебсайтах відкритих даних та незавантаження їх на Єдиний державний вебпортал органами місцевої влади;
- необхідність отримання ліцензії на здійснення господарської діяльності з виробництва або імпорту лікарських засобів, жорсткі ліцензійні умови, необхідність значних грошових коштів;
- необхідність отримання ліцензії на здійснення господарської діяльності з роздрібною торгівлі лікарськими засобами, наявність значних оборотних активів тощо;
- необхідність отримання операторами ринку експлуатаційного дозволу та проведення державної реєстрації потужностей з виробництва та/або обігу харчових продуктів.

Аналіз результатів підприємницьких оцінок дозволив встановити, що в Україні переважає внутрішня конкуренція між підприємствами-резидентами над конкуренцією з боку зарубіжних компаній, про відсутність стратегічного бачення місця підприємства на міжнародному рівні та сформованого доступ до ринку збуту та зростання державної допомоги на підтримку галузі..

За результатами дослідження підготовлено аналітичні матеріали щодо оцінки стану конкурентного середовища, які органи АМКУ можуть використовувати під час прийняття рішень щодо напрямів формування й реалізації конкурентної політики, а також у процесі підготовки методичних та інформаційних документів для органів державної влади.

02

У межах дослідження, присвяченого методологічним підходам до визначення наслідків концентрацій, учасниками яких є суб'єкти господарювання, основним видом діяльності яких є спільне інвестування:

- узагальнено та систематизовано економіко-правові засади здійснення концентрацій, учасниками яких є суб'єкти господарювання, основним видом діяльності яких є спільне інвестування;
- створено теоретико-методологічну основу визначення наслідків здійснення концентрацій

суб'єктів господарювання, які працюють у сфері спільного інвестування;

- визначено інструменти мінімізації негативного впливу на конкуренцію таких концентрацій, які залежно від мети та засобів їх застосування, поділено на три групи — обмежуючі, стримуючі, стимулюючі;
- систематизовано відповідну доказову базу визначення наслідків здійснення концентрацій;

- досліджено процеси концентрацій та визначено їх наслідки на вітчизняних ринках, учасниками яких є суб'єкти спільного інвестування;
- проаналізовано закордонний досвід регулювання концентрацій на відповідних ринках;
- сформовано методологічні підходи до контролю держави за процесами економічних концентрацій, учасниками яких є суб'єкти господарювання, основним видом діяльності яких є спільне інвестування;
- запропоновано заходи державної політики, спрямовані на запобігання монополізації діяльності у сфері спільного інвестування.

03

У науково-дослідній роботі, присвяченій дослідженню особливостей розгляду Європейським судом справ застосування законодавства про захист економічної конкуренції протягом 2015 – 2019 років:

- розглянуто основні зобов'язання України у сфері економічної конкуренції та стан їх виконання відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС;
- з'ясовано особливості функціонування Європейського суду як регулятора відносин щодо захисту економічної конкуренції в ЄС;
- проаналізовано процес розгляду Європейським Судом справ стосовно застосування законодавства про захист економічної конкуренції протягом 2015 – 2019 років щодо несумісних із внутрішнім ринком угод між підприємствами, рішень асоціацій підприємств і узгоджених дій, концентрацій, зловживань домінуючим становищем, державної допомоги;
- узагальнено основні висновки й зауваження Європейського суду у справах стосовно застосування законодавства про захист економічної конкуренції протягом 2015 – 2019 років;
- проведено групування основних рекомендацій за предметною ознакою.

Європейський суд у процесі та за підсумками розгляду справ, які охоплюють проблемні питання сфери захисту економічної конкуренції за досліджуваний період, зробив значний внесок у тлумачення європейського законодавства та насамперед Договору про функціонування

Європейського Союзу (ДФЄС), а також у його узгодження з іншими регламентами та нормативною базою. Проведений аналіз дозволив виокремити та згрупувати відповідні роз'яснення за предметною ознакою, а саме:

- уточнення змісту понять, що вживаються в законодавстві про захист економічної конкуренції;
- роз'яснення особливостей контролю та проведення перевірок;
- роз'яснення методик оцінки завданої шкоди та визначення розмірів відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- роз'яснення особливостей надання державної допомоги з огляду на законодавство про захист економічної конкуренції.

Усі надані роз'яснення та рекомендації становлять значний інтерес із точки зору розвитку національного нормативно-правового регулювання у сфері конкуренційного права, попередження відповідних конфліктів та проблем у процесі економічної діяльності на європейському ринку, вдосконалення правової практики у сфері захисту економічної конкуренції.

Органи АМКУ можуть використовувати розроблені рекомендації під час прийняття рішень щодо напрямів формування й реалізації конкурентної політики, розгляду справ про захист економічної конкуренції, а також під час підготовки методичних та інформаційних матеріалів для органів державної влади.

04

У науково-дослідній роботі, присвяченій методологічним підходам до визначення стану конкуренції на регіональних ринках роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів, досліджено сукупність теоретико-методологічних засад визначення стану конкуренції на зазначених ринках, а саме:

- узагальнено та систематизовано нормативно-правові та організаційні засади формування та реалізації конкурентної політики з урахуванням специфіки ринку світлих нафтопродуктів;

- запропоновано теоретико-методологічні основи визначення стану конкуренції на регіональних ринках роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів;
- систематизовано доказову базу визначення стану конкуренції на регіональних ринках роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів;
- оцінено рівень конкуренції на регіональних ринках роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів;
- проаналізовано заходи, спрямовані на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції;
- сформовано методичні підходи до визначення стану конкуренції на регіональних ринках роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів;
- сформовано та підготовлено пропозиції щодо посилення захисту економічної конкуренції на регіональних ринках роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів.

Проведений аналіз дозволив встановити, що на рівень збалансованості і сприятливості конкурентного середовища на ринку значний вплив мають непрозорість економічних відносин, нестабільність зовнішніх та внутрішніх цін, надмірна залежність від імпорту автомобільного пального, намагання іноземного капіталу впливати на економічні процеси, застарілість матеріально-технічної бази українських нафтопереробних комплексів, неефективність державного регулювання в умовах посилення підприємницької діяльності поза межами офіційної економіки.

За результатами дослідження підготовлено аналітичні матеріали щодо методологічних підходів із визначення стану конкуренції на регіональних ринках роздрібної реалізації світлих нафтопродуктів, які органи АМКУ можуть використовувати під час прийняття рішень щодо напрямів формування та реалізації конкурентної політики, розгляду справ про захист економічної конкуренції, а також під час підготовки методичних та інформаційних матеріалів для органів державної влади.

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Незважаючи на кризу, спричинену поширенням COVID-19, що унеможливила проведення міжнародних заходів конкурентної тематики у звичному форматі, в АМКУ тривала співпраця з міжнародними партнерами. Так, упродовж року АМКУ взяв участь у низці заходів, організованих провідними міжнародними організаціями (OECD, OECD-GVH/RCC, ICN, UNCTAD), а також співпрацював з іноземними конкурентними відомствами. Наприкінці 2020 року в Комітеті діяло 6 проєктів міжнародної технічної допомоги й триває співпраця в рамках інструменту TAIEX.

OECD

У 2020 році АМКУ взяв участь у літній та зимовій сесіях «Тиждень конкуренції ОЕСР», для яких підготував 7 письмових внесків на найбільш актуальні теми у цій сфері. Зокрема, було представлено внески Комітету до круглих столів літньої сесії «**Криміналізація картелів та змов на торгах**» і «**Права споживачів на захист даних та конкуренція**», а також до круглого столу зимової сесії на тему «**Використання дослідження ринку для вирішення нагальних проблем у сфері конкуренції**».

REGIONAL CENTRE FOR COMPETITION (OECD-GVH/RCC)

Експертами Комітету направлено до OECD-GVH/RCC інформаційний бюлетень на тему «Підприємства державної форми власності та конкуренція: огляд проблемних питань в Україні».

Співробітники АМКУ взяли участь як учасники та модератори у навчальних семінарах OECD-GVH/RCC на теми:

- зловживання домінуючим становищем;
- відповіді конкурентної політики на кризу COVID-19;
- віртуальний вступний семінар для молодих співробітників: принципи та процедури конкурентного законодавства;
- конкурентний нейтралітет.

USAID

У рамках програми щодо законодавства та політики у сфері конкуренції Агентства США з міжнародного розвитку USAID радники проекту підтримували Комітет шляхом надання експертних висновків у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (у т. ч. справах, які стосувались пандемії COVID-19 та її впливу на конкуренцію в Україні). Надавалась підтримка реформи вищезазначеного законодавства, зокрема, проект нового закону був погоджений з американськими фахівцями.

Загалом у 2020 році завдяки проєкту

33

проведено навчальних семінарів для працівників АМКУ

7

надано експертних консультацій у справах Комітету

12

надано експертних консультацій щодо конкуренційно-антимонопольної реформи

Також у 2020 році АМКУ розпочав співпрацю з іншою програмою Агентства США з міжнародного розвитку «Нове правосуддя». Проект розробив та передав АМКУ технічне завдання на розробку програмного забезпечення «Формування в системі Prozorro скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель та пояснень до них». АМКУ продовжує роботу з програмою реформування сектору юстиції «Нове правосуддя» та розпочинає пошук потенційних партнерів для реалізації наданого технічного завдання.

ПРОЄКТ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЄС TWINNING

НАЗВА ПРОЄКТУ

«Підтримка Антимонопольного комітету України в подальшому наближенні законодавства, процедур та правозастосування до практик ЄС у сфері антирасту та контролю за концентраціями».

МЕТА

наближення роботи АМКУ до кращих європейських стандартів захисту конкуренції.

ПЕРІОД РЕАЛІЗАЦІЇ

з 25 травня 2020 року до 24 травня 2022 року включно.

Новий проєкт охоплює низку напрямів – від подальшого вдосконалення національного законодавства до внутрішніх процедур і порядку розслідувань справ у Комітеті, ефективного адвокатування конкуренції. Впроваджувачами проєкту є Рада з конкуренції Литви, Федеральне міністерство економіки та енергетики та конкурентне відомство Німеччини й Рада з конкуренції Румунії.

Протягом 2020 року в рамках цього проєкту підготовлено пропозиції до законопроєкту про конкуренційно-антимонопольну реформу, метою якого є підвищення ефективності роботи Комітету, приведення його у відповідність із нормами, які діють у Європейському Союзі, а також запровадження передових практик країн ЄС та США. Із цією метою експерти проєкту взяли участь у численних обговореннях та публічних заходах, присвячених цій тематиці.

Від початку своєї роботи проєкт дослідив внутрішні процедури Комітету та разом із співробітниками АМКУ починає працювати над їх удосконаленням.

Також у рамках проєкту провідні експерти країн-партнерів надавали консультації щодо підходів та нормативно-правових актів, які застосовуються у їх юрисдикціях під час розгляду справ.

У 2020 році в рамках інструменту Європейської комісії TAIEX тривала співпраця з Конкурентним відомством Румунії щодо розробки методології розрахунку Індексу моніторингу конкурентного середовища. Оскільки внаслідок поширення COVID-19 можливість проведення заходів за участю іноземних експертів була обмежена, другий етап проекту (експертна місія) відбувся у віртуальному форматі на початку листопада 2020 року. Під час заходу експерти румунського відомства поділилися своїм досвідом розробки та методологією такого Індексу. У той же час Комітет презентував проєкт власної методики розрахунку Індексу та отримав схвальні відгуки від румунських колег, а також зауваження щодо її вдосконалення.

Результатом роботи в цьому напрямі стало схвалення **Проекту методології розрахунку Індексу моніторингу конкурентного середовища**. Цей аналітичний інструмент дасть змогу комплексно оцінювати конкурентне середовище на ринках та відстежувати зміни в динаміці.

Протягом I кварталу 2021 року заплановано проведення третього етапу проекту (воркшопу) – публічного обговорення методології, після чого методологію буде затверджено та розпочато її використання.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ (ЄБРР)

НАЗВА ПРОЄКТУ

«Підтримка Антимонопольного комітету України як органу оскарження у сфері публічних закупівель».

МЕТА

дотримання конкурентного законодавства під час проведення процедур публічних закупівель.

ПЕРІОД РЕАЛІЗАЦІЇ

з 10 березня 2020 року до 09 березня 2021 року включно.

Протягом 2020 року Комітет успішно співпрацював з ЄБРР для реалізації вищевказаного проєкту. Зокрема, 25 вересня відбувся онлайн-семінар «Розгляд скарг у сфері публічних закупівель: ключові навички для адміністративних трибуналів». Під час семінару:

- обговорено питання процесуальної справедливості у світлі основних принципів публічних закупівель;
- проаналізовано виклики, пов'язані з пандемією COVID-19.

Також у рамках зазначеного проєкту:

- надано 6 консультацій за письмовими запитами АМКУ;
- проведено 4 тренінги щодо застосування міжнародних та європейських стандартів, а також кращих практик у процесі розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель;
- здійснено переклад, адаптовано та презентовано видання «Ключові знання і навички судочинства: Посібник для членів трибуналів щодо перегляду процедури проведення закупівель», доповнене практикою АМКУ.

Комітет також підписав із Міжнародною організацією права розвитку (IDLO) та Національною школою суддів План спільних дій з реалізації проєкту міжнародної технічної допомоги ЄБРР «Тренінг з питань конкуренції та державної допомоги». Його метою є підвищення кваліфікаційного рівня українських суддів при розгляді справ з питань захисту конкуренції та державної допомоги, а також обізнаності працівників АМКУ про процес судового розгляду відповідних справ. Відповідно, було проведено тренінгові модулі з питань державної допомоги, конкуренції та торговельного захисту (із загальною кількістю учасників від АМКУ – 17 осіб).

ПРОЄКТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЩОДО ПІДТРИМКИ АНТИМОНОПОЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНИ У ВПРОВАДЖЕННІ ПРАВИЛ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

МЕТА

запровадження ефективної системи контролю та моніторингу державної допомоги в Україні відповідно до європейського законодавства.

ПЕРІОД РЕАЛІЗАЦІЇ

з 01 вересня 2017 року до 20 грудня 2022 року включно.

У 2020 році в рамках проєкту:

- підготовлено проєкт нової редакції Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» з метою забезпечення його відповідності з нормами європейського законодавства щодо державної допомоги;
- забезпечено постійний супровід співробітників Комітету під час розгляду повідомлень та справ, надання консультаційних листів, а також Ad-hoc консультацій у сфері державної допомоги;
- розроблено проєкти нормативно-правових актів, якими затверджуються критерії оцінки допустимості державної допомоги з охорони навколишнього природного середовища, для сектору громадського мовлення, вугільної галузі, поштових послуг, для працевлаштування, підтримки економіки в поточному спалаху COVID-19, для спортивних споруд, рекреаційної та місцевої інфраструктури;
- покращено механізми фільтрування та пошуку в Реєстрі державної допомоги, Реєстрі рішень з державної допомоги та Реєстрі справ з державної допомоги;
- здійснено методологічну та консультативну підтримку наповнення реєстру заходів державної допомоги для наявних та нових заходів державної допомоги, а також підтримку розроблення та впровадження форми для подання інформації про наявну державну допомогу;
- створено на внутрішньому порталі АМКУ механізм HelpDesk для реалізації комунікабельного підходу до реєстрації та супроводження запитів від надавачів та отримувачів державної допомоги.

Проєктом у 2020 році

22

проведено спеціалізованих
вебінарів для АМКУ та
відповідних міністерств

5

проведено регіональних
спеціалізованих семінарів

29

надано експертних
висновків

9

проведено спеціалізованих
семінарів для АМКУ та
відповідних міністерств

1

організовано навчальну поїздку
до Угорщини та Словаччини

7

надано консультаційних
записок

ПРІОРИТЕТИ 2021

---

01 Визначення критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання

---

02 Виявлення та припинення порушень конкурентного законодавства в сфері посівного матеріалу та засобів захисту рослин

---

03 Виявлення та припинення порушень конкурентного законодавства на ринках банківських послуг

---

04 Виявлення та припинення порушень конкурентного законодавства на ринках паливно-енергетичного комплексу

---

05 Виявлення та припинення порушень конкурентного законодавства на ринках продуктів харчування широкого вжитку

---

06 Адвокатування та/або виявлення й припинення порушень конкурентного законодавства у сферах діяльності морських портів та вантажних залізничних перевезень

---

07 Підвищення інституційної спроможності шляхом забезпечення міжнародної співпраці та нормотворчої діяльності

---

08 Підвищення інституційної спроможності шляхом розробки стратегії цифрової трансформації

---

09 Удосконалення функціонування органу оскарження у сфері публічних закупівель

---

10 Адвокатування конкуренції на ринках лікарських засобів

---

11 Адвокатування конкуренції та/або виявлення і припинення порушень конкурентного законодавства на ринках зв'язку та телекомунікацій

---

12 Контроль за дотриманням конкурентного законодавства на ринках адміністративних та загальних послуг

---

13 Дослідження стану конкуренції на ринках відходів, участь у створенні нормативно-правової бази

---

14 Дослідження стану конкуренції на ринках будівельних матеріалів

---

15 Підвищення ефективності розслідування змов під час публічних закупівель та фокусування на сфері будівництва й інфраструктури

---

amcu.gov.ua

03035, м. Київ, вул. Митрополита
Василя Липківського, 45